Poul Anderson

DANSATOAREA DIN ATLANTIDA

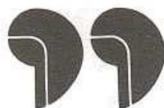
nautilus

Poul Anderson

DANSATOAREA DIN ATLANTIDA

Anderson a dovedit ca stăpâneşte perfect arta romanului science-fiction. Cărţile sale au toate calităţile cerute de un cititor exigent: acţiune, suspans, mister, aventura şi personaje care îţi rămân în amintire, ca nişte prieteni apropiaţi de care nu te poţi desparţi. (Jerry Pournelle)

SF

De acelaşi autor, au apărut la Editura Nemira:
ZIUA REÎNTOARCERII LOR
(nr. 8, 1993)
POVARA CUNOAŞTERII
(nr. 20.1994)
PATRULA TIMPULUI
(nr. 54.1994)
CORIDOARELE TIMPULUI
(nr. 65.1995)
OPERAŢIUNEA HAOS
(nr! 88.1995)

Poul Anderson

DANSATOAREA DIN ATLANTIDA

TRADUCERE DE DELIA IVĂNESCU

NEMIRA
1996

Lui L. Spraque şi Catherinei de Câmp

Iar cei şapte îngeri, care aveau cele şapte trâmbiţe, s-au gătit ca să trâmbiţeze.

Şi a trâmbiţat întâiul înger, şi s-a pornit grindină şi loc amestecat cu sânge şi au căzut pe pământ; şi a ars din pământ a treia parte, şi a ars din copaci a treia parte, iar iarba verde a ars de tot.

A trâmbiţat, apoi, al doilea înger, şi ca un munte mare arzând în flăcări s-a prăbuşit în mare şi a treia parte din mare s-a pre făcut în sânge.

Şi a pierit a treia parte din făpturile cu viaţă în ele, care sunt în mare, şi a treia parte din corăbii s-a sfărâmat.

Şi a trâmbiţat al treilea înger, şi a căzut din cer o stea uriaşă, arzând ca o făclie, şi a căzut peste a treia parte din râuri şi peste izvoarele apelor.

Şi numele stelei se cheamă Absintos. Şi a treia parte din ape s-a făcut ca pelinul şi mulţi dintre oameni au murit din pricina apelor, pentru că se făcuseră amare.

Şi a trâmbiţat al patrulea înger; şi a fost lovită a treia parte din soare, şi a treia parte din lună, şi a treia parte din stele, ca să fie întunecată a treia parte a lor şi ziua să-şi piardă din lumină a treia parte, şi noaptea tot aşa.

Şi am văzut şi-am auzit un vultur, care zbura spre înaltul cerului şi striga cu glas mare: Vai, vai, vai celor ce locuiesc pe pământ, din pricina celorlalte glasuri ale trâmbiţei celor trei îngeri, care sunt gata să trâmbiţeze!

Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul, VIII, 6 – 13

Unde sunt oare acei mândri eroi.
Fiii lui Rudra pe minunaţii lor cai?
De taina zămislirii lornu-i nimeni altul ştiutor;
Doar ei îşi cunosc stirpea cea vestită.
Sclipirea orbitoare ce-o răspândesc în jur.
De vulturi pizmuită, de vânturi prea turbate.
Doar înţeleptul ştie de unde izvorăşte:
Prishni hrănitu-i-a din ugeru-i bogat.
Şi-această spiţă de eroi să fie Mereu biruitoare când alţii o înfruntă.
De-a pururi înainte, viteji între viteji.
La fel de chipeşi, în puteri neîntrecuţi.

Rig-Veda, VII, 56

I

— ÎN SEARA ASTA e Lună plină, spuse el. Hai cu mine pe punte. Trebuie să fie foarte frumos.

— Nu, sunt obosită, răspunse ea. Du-te tu. Eu prefer să rămân aici.

Duncan Reid îi aruncă o privire soţiei, adăugând:

— Credeam că e călătoria *noastră*, a amândurora.

Pamela oftă.

— Sigur că e. Mai târziu, dragul meu, te rog. Îmi pare rău că n-am deloc vocaţie de marinar, dar asta e situaţia. Şi vremea a fost atât de proastă… E-adevărat, de când iau pastile nu mi-a mai fost chiar aşa rău, dar nici bine nu m-am simţit.

Continuă s-o privească. Acum doisprezece ani, când se căsătoriseră, era bine „înzestrată”. Mai târziu, începuse să se îngraşe într-un ritm care o aducea la disperare şi din cauza căruia ţinea permanent regim. El încercase să-i spună: „Nu mai fi necăjită. Fă mai multă mişcare. Şi, în primul rând, ţine minte că eşti încă-o femeie al naibii de atrăgătoare”. Şi chiar aşa şi era; avea pielea albă, ochii albaştri, părul moale, castaniu, trăsături regulate şi o gură frumoasă şi blândă. Dar tonul pe care i-o spunea era din ce în ce mai puţin convingător.

— Se pare că a fost o greşeală să plecăm pe mare.

Rosti aceste cuvinte cu o undă de amărăciune în glas, ce n-o lăsă nici pe ea indiferentă.

— Ştiai că barca ta cu pânze nu e de mine, replică dânsa. Că nu pot nici să car bagaje, nici… Lăsă capul în jos şi coborî tonul. Hai să nu mai începem iar discuţia.

Privirea lui se mută de la ea la cabina lor de un confort impersonal şi ajunse la fotografia copiilor de pe masa de toaletă.

— Poate ar trebui s-o facem, răspunse el încet. Acum când suntem singuri şi nu ne mai e teamă că s-ar putea să ne audă. Poate că ar trebui să spunem, în sfârşit, lucrurilor pe nume.

— Ce lucruri? Păru aproape îngrozită. Preţ de o clipă, cămaşa ei de noapte imaculată deveni în ochii lui o armură. Ce vrei să spui?

El ezită.

— Nu ştiu, nu ştiu cum să-ţi spun. Sunt lucruri care nu sar în ochi. Certuri din nimic, irităribreciproce pe care am învăţat demult să le suportăm sau ne-am închipuit că ni le putem tolera… Eu speram că, ei bine, speram ca asta să fie, ţi-am mai spus, o a doua lună de miere…

Cuvintele îi rămaseră în gât. Ar fi vrut să strige ceva de genul: Chiar nu mai suntem deloc interesaţi unul de celălalt? Ce se întâmplă? Nu poate fi ceva de ordin fizic; eu n-am decât patruzeci de ani iar tu treizeci şi nouă şi mai avem multe clipe frumoase de petrecut împreună. Din păcate, însă, clipele astea au devenit din ce în ce mai rare; probabil din cauză că eu eram ocupat, iar tu plictisită, în ciuda faptului că nu stai o clipă locului; după cină eu citesc în birou, iar tu te uiţi la televizor în sufragerie, până ce unuia dintre noi i se face somn, spune politicos noapte bună şi se duce la culcare.

— De ce nu vii cu mine pe punte, Pam? Ce noapte potrivită pentru dragoste! Nu că m-aş simţi foarte excitat, dar aş vrea să te fac pe tine să te simţi bine. Aş putea, dacă m-ai lăsa.

— Îmi pare rău, repetă ea şi-l mângâie pe cap. El se întrebă câtă sinceritate e în gestul ei… Şi totuşi mă simt obosită.

— Da mine?

Cuvintele îi scăpară înainte să le poată opri.

— Nu, asta niciodată.

Veni spre el şi-l înlănţui cu braţele. Duncan o bătu încetişor pe spate; ambele mişcări i se părură cumplit de

automate.

— Am avut şi aventuri la viaţa noastră, spuse el. Îţi aminteşti? Eram proaspăt căsătoriţi şi săraci.

— Nu m-am gândit niciodată că a trage mâţa de coadă în apartamentul ăla jegos era o aventură. Tăcu brusc şi, în aceeaşi clipă, se desfăcu din îmbrăţişare. Dă-mi haina, dragă.

— Nu voiam s-o fac aşa, ca pe o datorie, protestă el, ştiind bine că ar fi trebuit s-o spună, dar nefiind sigur ce era bine şi ce nu.

— M-am răzgândit. Aş face şi eu o plimbare. Chipul său se destinse într-un zâmbet luminos. E aer închis aici şi ventilatorul face un zgomot îngrozitor.

— Nu-i nevoie să te scuzi. Înţeleg. Ai nevoie de odihnă. Se duse la dulap şi-şi luă pardesiul în grabă. Eu o să merg cam repede. E cazul să-mi dezmorţesc puţin picioarele. Ţie nu-ţi place aşa ceva.

Evită s-o privească în timp ce se îndrepta spre uşă.

Ajuns sus, făcu într-adevăr câteva curse rapide de-a lungul şi de-a latul punţii principale, dar se opri când dădu peste o pereche ce se îmbrăţişa cu foc. Simţindu-se deja puţin mai liniştit, se opri lângă balustradă să fumeze.

Vântul, ploaia, ceaţa şi valurile de primăvară ale Pacificului de Nord, înalte şi ameninţătoare, se potoliseră. Aerul era răcoros, plin de miresme fără nume aduse dinspre mare de o adiere uşoară; era senin. El nu văzuse în viaţa lui stelele strălucind cu atâta putere, în ciuda Lunii. Lumina desena o potecă unduitoare peste ape şi crestele valurilor aruncau fulgere; întreaga întindere sclipea lichid. Apele murmurau şi se repezeau înainte, susurau şi se zbenguiau uşor în acea imensitate, înghiţind zgomotul motoarelor şi reflectând tremurul uşor al corpului navei şi al punţii.

Reid îşi aprinse pipa şi-o acoperi cu palma, având grijă să nu i se stingă. Întotdeauna se simţise mai liniştit pe mare; era atât de frumoasă şi de neomenească. Oare era

frumoasă tocmai pentru că era neomenească? Încercase să-i explice asta lui Pam, dar, pentru ea, poezia lui Robinson Jeffers nu însemna nimic.

Privi Luna, care coborâse aproape de pupa. Are vreo importanţă pentru tine că patru oameni şi-au lăsat urmele paşilor pe suprafaţa ta? se întrebă. Recunoscând că era un gând copilăresc, privi în jurul şi înaintea sa. Dar în faţa lui se al la acel război ce părea fără sfârşit. Iar în urmă, acasă, ura nemărginită şi acele spaime ce păreau interminabile; şi Mark şi Tom (aşa cum el însuşi, un mândru flăcău de nouă ani insistase să fie numit), şi micuţa Bitsy, de care se bucuraseră atât de puţin, fiind nevoiţi s-o părăsească pentru a păşi într-o lume care se prăbuşea sub ei. Dacă te gândeai la asta, ce importanţă mai aveau doi oameni din clasa de mijloc, trecuţi de prima tinereţe; nu trebuiau, oare, să se conformeze legii exponenţiale inverse?

Buzele lui Reid se strânseră în jurul pipei. Se gândi: „Păcat că nu poţi cuantifica statistica şi dinamica în vectori umani sau inventa un calcul pentru crizele în căsnicie”. Fumul îi înţepa limba şi cerul gurii.

— Bună seara, domnule.

Întorcându-se, Reid recunoscu silueta argintată de Lună: Mike Stockton, inginer de gradul III. Pe un vas de pasageri, cunoştinţele se legau repede. Şi totuşi nu-l văzuse prea des pe acest ofiţer.

— A, bună, spuse gânditor. Ce noapte frumoasă, nu?

— Sigur. Pot să stau cu dumneavoastră? Peste câteva minute intru în cart.

Oare singurătatea mea e chiar atât de săritoare în ochi? se întrebă Reid, apoi îşi spuse: Termină cu prostiile. Mai ai puţin şi dai apă la şoareci. Poate că puţină conversaţie e exact ce-ţi trebuie.

— Da, vă rog. Credeţi că vremea asta o să ţină?

— Aşa zic buletinele meteorologice. Tot drumul până la Yokohama, dacă avem noroc. Staţi mult, dumneavoastră şi soţia, în Japonia?

— Vreo două luni. Ne întoarcem cu avionul.

Copiii vor fi în siguranţă la Jack şi Barbara, îşi spuse în gând; şi totuşi, când intrăm pe uşă şi Bitsy îşi vede tăticul şi vine alergând, cu picioruşele alea ale ei scurte şi dolofane, cu mâinile întinse şi râzând…

— Cunosc ţara destul de bine ca să vă invidiez, interveni Stockton, privindu-l atent pe Reid, ca şi cum, într-un mod amical, chiar ar fi gândit-o.

Ceea ce văzu fu un tip lungan de peste un metru optzeci, slăbănog şi costeliv, cu umeri laţi, cu un cap prelung şi ţuguiat, nas şi bărbie proeminente, sprâncene negre stufoase deasupra unor ochi cenuşii, păr de culoarea nisipului şi un pulover pe gât care nu mai era modern, pe sub haină. Probabil că uneori îl purta şi pe sub frac şi chiar şi după ce Pamela îl dichisea-el reuşea performanţa de a apărea tot neîngrijit şi cu hainele mototolite.

— Păi, pentru mine e o călătorie de afaceri. Sunt arhitect. Poate vă amintiţi. Nu demult mi-am lăsat slujba pe care o aveam într-o societate.

Pamelei nu-i plăcea riscul. Dar şi mai puţin îi plăcuse austeritatea vecină cu sărăcia din primii ani, când el refuzase să accepte un ajutor de la părinţii ei; ea reuşise să se descurce şi acum erau într-o situaţie acceptabilă în care, dacă încercarea sa de independenţă dădea greş (deşi era al naibii de hotărât să nu lase să se întâmple acest lucru), putea găsi fără probleme altceva.

— Având în vedere puternica influenţă japoneză în domeniul construcţiei de case din zilele noastre, continuă Reid, m-am gândit să mă inspir puţin, ei bine da, direct de la sursă. Mai ales în satele din provincie.

Pam n-avea decât să facă scandal. Voia confort… Nu! În ultimul timp, el căpătase prostul obicei de a o nedreptăţi. Îl însoţise la toate petrecerile şi se scuzase după fiecare dintre ele pentru că stricase atmosfera, cu o umilinţă care aproape că-i frângea inima, şi, până la urmă, hotărâse să rămână acasă, să-l lase să se ducă singur. Încercase el

vreodată să se intereseze de jocurile ei de bridge, de activitatea ei ca voluntară la centrul de tineret de la spital sau măcar de programele ei preferate la TV?

— Sunteţi din Seattle, nu, domnule Reid? întrebă Stockton. Şi eu m-am născut acolo.

— De cinci ani nu sunt decât un imigrant. Mai întâi am stat în Chicago, după ce am terminat armata. Înainte de asta, în Wisconsin şi, până la urmă, am ajuns în dragul meu Boston. Povestea obişnuită a americanului.

Reid îşi dădu seama că vorbeşte de lucruri care nu aveau cum să-l intereseze pe celălalt. Asta nu era comportarea lui obişnuită, în general, era mult prea retras şi se relaxa numai după câteva beri sau whiskyuri. În acea seară, încerca să scape de propriile sale gânduri. Şi de ce nu? Dacă reuşise să scape de teologia prezbiteriana din copilărie de ce trebuia să-şi păstreze conştiinţa aferentă?

— Am fost la Seattle înainte şi mi-a plăcut, continuă el fără prea mare tragere de inimă, dar la început singura slu jbă decentă care mi s-a oferit a fost la Chicago. Oraşul ăla e o adevărată monstruozitate de beton. Acolo, se spune, e preferabil să porţi ochelari chiar dacă n-ai nevoie, altfel rişti ca cineva să-ţi scoată ochii.

Îşi mai amintea de oamenii drăguţi şi prietenoşi, de piscul îmbrăcat în zăpadă al muntelui lui Rainier şi de pădurile sălbatice aflate la numai câteva ore distanţă de oraş cu maşina. Pentru Pam, desigur, Chicago însemna acasă. Da, Evanston chiar asta era. Când, în sfârşit, îşi consolidase poziţia la Seattle şi se mutaseră acolo, Pamelei oraşul i s-a părut o văgăună în care vremea era aproape tot timpul mohorâtă, cu ploaie, ceaţă, sau ploaie, sau zăpadă, sau ploaie… Oare nu observase, în aşteptarea plină de speranţă a soarelui, că ploaia o aducea la disperare?

— Da, avem noroc, cred, că locuim acolo, comentă Stockton. În afară de legile alea medievale privind băutura, totul e foarte bine.

Reid râse.
— Cred că niciun rege din Evul Mediu n-ar fi îndrăznit să dea o lege atât de barbară.
Apoi, cum dispoziţia i se mai îmbunătăţise puţin, Stockton îi spuse:
— Ar trebui să mă duc în sala maşinilor. Mi-a făcut plăcere.
Într-o clipă, se făcu nevăzut.
Reid oftă, se sprijini de balustradă şi scoase pipa din gură.
Noaptea, zgomotul mării era ca o şoaptă. Mâine Pam putea să fie mai bine dispusă. Spera asta din tot sufletul. Poate că Japonia chiar avea să fie ca un basm, aşa cum pretindea reclama, şi apoi…
Apoi? Mintea lui, făcând asocieri libere, îşi închipui un glob pământesc. În afară de o percepţie spaţială excelentă, cerută de altfel şi de profesie, avea şi darul unei memorii neobişnuite. Putea descrie din memorie cursul călătoriei, dacă vasul trecea de Yokohama. Nu era cazul. Proprietarii n-ar fi făcut-o. Ar fi ajuns în sud-estul Asiei, sau pe aproape. Era greu de înţeles faptul că în acel moment fiinţe umane schilodeau şi ucideau alte fiinţe umane ale căror nume nu se vor şti niciodată. Blestemate fie ideologiile! Când avea să se sfârşească acest chin? Sau, dacă fiecare an fusese tragic, însemna că şi următorii aveau să fie la fel? Reid îşi aminti de un alt tânăr, care murise într-un alt război, demult, în altă viaţă. Şi de câteva versuri scrise de acesta.

Aşa fu dragostea.
Născută într-o zi de iarnă.
Când mâinile ei prea-frumoase
Pe noi ne strânseră în braţe.

Iubirea ne ieşi în cale.
Mândria ne aprinse şi-ncel, încet se stinse

Tot într-o zi de iarnă.
Şi totul se sfârşi.

Uite că Rupert Brooke o putea spune. Îţi mulţumesc, tată. În calitatea lui de profesor de engleză la un mic colegiu din Vestul mijlociu, n-avusese prea mulţi bani pentru copiii lui – în consecinţă, Reid, care trebuise să se întreţină singur, avusese nevoie de un an în plus pentru a putea absolvi – dar le dăduse încăpăţânare, când era vorba de un lucru drept, curiozitate fără margini, prietenia cărţilor – poate exagerată, o pasiune ce-i fura timpul care-i aparţinea de drept lui Pam… Gata cu gândurile negre, hotărî Reid. Încă vreo câteva tururi pe punte şi ea va fi adormit cu siguranţă, iar el avea să-i urmeze exemplul.

Strânse pipa între dinţi şi-şi îndreptă spatele.

Şi atunci vârtejul îl înghiţi, auzi tunetele întunecate, nu avu răgaz nicio clipă să strige înainte de a fi smuls din mijlocul acestei lumi.

II

ACOLO UNDE NIPRUL coteşte spre est, câmpia lasă loc malurilor râpoase şi înalte printre care râul curge năvalnic, asurzitor atunci când se izbeşte de stânci şi se aruncă în repezişuri la vale. Aici, corăbiile trebuie descărcate şi remorcate, în mai multe locuri târâte pe tăvăluguri, iar încărcătura trebuie cărată pe uscat, în trecut aceasta a fost etapa cea mai primejdioasă a voiajului anual.

Pecenegii aveau obiceiul de a bântui prin preajmă, gata să se năpustească asupra echipajelor când acestea erau pe uscat, vulnerabile, să-i prade de bunuri şi să-i ia ca sclavi pe cei care nu avuseseră norocul de a fi ucişi. Oleg Vladimirovici luase parte odată ca ucenic, la o astfel de luptă, în care, prin mila lui Dumnezeu, ruşii îi alungaseră pe duşmani, fără să aibă timp să-şi jeluiască morţii, şi luaseră mulţi prizonieri pentru a-i vinde la Constantinopol.

Lucrurile mergeau mult mai bine de când Marele Prinţ Iaroslav – ce om, chiar aşa schilod cum era! – îi zdrobise pe păgâni. Se întâmplase la porţile Kievului, atât de năprasnic, încât corbii s-au îmbuibat după aceea până n-au mai putut zbura şi niciun peceneg n-a mai călcat vreodată prin regatul lui. În acea zi extraordinară, Oleg era în armată; primul contact cu războiul adevărat, cu treisprezece ani în urmă, pe când el era doar un flăcăiandru cu puf pe obraz, de nici şaptesprezece primăveri. Mai târziu a participat la atacul cavaleriei împotriva lituanienilor şi apoi a fost pe o corabie în blestemata expediţie împotriva oraşului imperial. Dar de felul lui era negustor şi nu putea permite ca profitul lui să fie primejduit în vreun fel. (Hărţuielile de prin taverne nu contau; ele te ungeau pe suflet. Bineînţeles, asta dacă te

puteai sustrage înainte de sosirea poliţiei imperiale.) Era bucuros că grecii se dovediseră rezonabili şi, curând după respingerea atacurilor ruseşti, reluase comerţul cu ei.

— Da, spuse el privindu-şi încântat paharul cu cvas, pacea şi dragostea frăţească sunt cele mai prielnice comerţului, aşa cum a propovăduit Domnul Dumnezeul nostru când a fost pe Pământ.

Stătea pe vârful unei stânci, de unde avea o vedere completă asupra râului şi a flotei. Era sub demnitatea sa de proprietar de corăbii să tragă de funii sau să care baloturi; până acum agonisise trei vase, ceea ce nu era tocmai rău pentru băiatul cu obiele din coajă de mesteacăn ce punea capcane prin pădurile din nord. Căpitanii de pe corăbiile lui puteau supraveghea şi singuri operaţiunea, dar era nevoie de santinele. Nu că s-ar fi aşteptat la atacul vreunor bandiţi; totuşi, încărcătura de blănuri, piei, ambră, seu, ceară de albine, se vindea în sud la un preţ care ar fi putut ademeni o grămadă de vagabonzi puşi pe dat lovitura.

— În sănătatea ta, Ekaterina Borisova, spuse Oleg ridicând cupa. Era făcută special pentru călătorie, din lemn şi cu marginea de argint pentru a arăta lumii că acasă la Novgorod era un om cu stare.

În timp ce înghiţea berea slabă şi amară, se gândea însă mai puţin la nevastă-sa sau la numeroasele sclave şi servitoare, decât la o anume femeiuşcă cochetă, pe care o cunoscuse la sfârşitul unei călătorii din anul trecut. Avea, oare, Zoe să mai fie disponibilă acum? Dacă da, avea un motiv în plus, în afară de înmulţirea relaţiilor cu negustorii străini din Constantinopol, pentru a petrece iarna acolo. Deşi Zoe, hm, în cel mult câteva luni se putea dovedi o cheltuială dureros de mare.

Albinele zumzăiau prin trifoi, iar albăstrelele sclipeau în fulgerări albastre, asemeni cerului însorit. La poalele stâncii, oamenii roiau în jurul navelor cu prora sculptată în chip de lebede şi dragoni şi vopsită în culori luminoase.

Probabil le era un dor nebun de Marea Neagră, unde puteau trândăvi în voie, lăsând vântul să-i poarte fără să se îngrijească de curenţi, fără să le pese că bietul proprietar trebuie să fie mereu cu ochii în patru pentru a preîntâmpina un eventual naufragiu. Strigătele şi blestemele lor se pierdeau în zgomotul pe care-l făcea marele Tată Nipru. La înălţimea asta era linişte şi din cauza căldurii, sudoarea i se prelingea de-a lungul coastelor, îmbibându-i stratul vătuit de sub cămaşa de zale, care începuse să-l apese pe umeri. Sus, deasupra capului, cânta o ciocârlie şi bucuria se revărsa pe pământ, în timp ce un uşor zumzăit de albine se înălţa s-o întâmpine…

Oleg zâmbi spre ceea ce-i rezerva viitorul.

Şi vârtejul îl înghiţi.

Iernile erau aici mai puţin aspre decât pe câmpiile unde strămoşii lui Uldin îşi făceau veacul în tropot de copite. Aici ningea destul de rar şi nu era nevoie să-ţi ungi faţa cu grăsime împotriva frigului. Puteai, totuşi, să-ţi pierzi animalele din cauza foamei sau a vremii, dacă nu te îngrijeai cum trebuie de ele – mai ales când se năşteau mieii.

Ceata lui Uldin număra doar şase oameni, din care doi sclavi neînarmaţi. Goţii din est fugiseră pe un tărâm roman care nu se dovedise prea ospitalier. Unii rămăseseră acolo, desigur, cei ucişi şi cei făcuţi prizonieri şi îmblânziţi prin bătaie. În ultimii trei ani, hunii trăiseră în pace, stabilindu-se pe pământul nou cucerit.

Câmpia se întindea albă sub apăsarea norilor grei, plumburii. Ici şi colo se vedeau copaci desfrunziţi. Urmele de zăplazuri distruse şi arse erau ultimul semn al unor foste ferme. Gardurile fuseseră smulse şi transformate în vreascuri pentru foc, iar holdele deveniseră iarbă. Răsuflarea aburea în bătaia vântului aspru. Copitele cailor răsunau pe zăpadă, tropoteau pe pământul îngheţat. Pielea

şeilor scârţâia iar zăbalele zornăiau.

Fiul lui Uldin, Oktar, călărea pe lângă el, bărbăteşte, în ciuda vârstei fragede. Tatăl lui era încă tânăr, dar statura şi pielea albă a copilului trădau sângele alan al mamei lui. Fusese prima femeie a lui Uldin, o sclavă oferită de taică-său la împlinirea vârstei necesare pentru a se bucura de ea. Până la urmă o pierduse la un joc de noroc cu un om din alt trib, prilejuit de Sărbătoarea Soarelui. Nu mai ştia nimic de soarta ei, deşi o vreme se străduise foarte tare să-i dea de urmă.

— Am putea ajunge în tabără diseară dacă ne străduim, spuse băiatul, pe un ton de om mare. Uldin ridică o sprânceană spre el şi Oktar adăugă repede: Mărite Stăpâne.

— Nici nu mă gândesc, răspunse Uldin. N-am să obosesc caii doar pentru că tu vrei să dormi într-o iurtă la căldură. Ne oprim la – făcu o estimare rapidă de nomad – Popasul Osemintelor.

Oktar făcu ochii mari şi înghiţi în sec. Uldin scoase un hohot care sună mai degrabă a lătrat.

— Ce, ţi-e frică de scheletele goţilor împrăştiate de lupi? Dacă viii n-au putut să ne oprească să-i măcelărim, de ce ne-am teme acum de fantomele lor? Uită-te urât şi strâmbă-te la ele.

Scutură din cap a dispreţ şi Oktar încetini pasul, pierzjindu-se printre ceilalţi. Adevărul este că şi lui Uldin i-ar fi plăcut să ajungă în tabără. Să călăreşti pe o vreme ca aceea nu era uşor. Vara, întreg tribul călătorea împreună cu turmele şi omul putea fi aproape întotdeauna acasă la lăsarea serii, după o zi de muncă sau de vânătoare. Totul era cât se poate de plăcut: scârţâitul carelor trase de boi, mirosul de fum, de friptură, de carne de cal, izul de sudoare, de bălegar şi urină, comuniunea cu întreg orizontul care se întindea sub un cer imens străbătut de şoimi; zgomotul, râsetele, hăpăielile lacome; la căderea nopţii, adunările în jurul focului, flăcările ce se răsuceau şi

scrâşneau înălţându-se spre cer, feţele prietenilor credincioşi ce se distingeau printre umbrele fără astâmpăr; discuţiile uneori serioase, alteori simple lăudăroşenii, uneori poveşti despre vremurile eroice pentru a-i inspira pe tineri, despre vremurile străvechi când chiar Regatul de Mijloc ştia de frica Imperiului Hun, sau poate un cântec vesel şi obscen lălăit în răpăit de tobe şi sunet de fluiere, pe când bărbaţii încingeau o horă; şi kumâzul, cană după cană de lapte gras de iapă, fermentat, până ce bărbatul se transforma în armăsar şi pleca în căutarea iurtei şi a femeii lui… Da, cu excepţia furtunilor cu fulgere (Uldin făcu iute un semn care să-l păzească de demoni, gest pe care-l deprinsese de la şaman când fusese iniţiat), vara era plăcută şi să ajungă acasă acum ar fi fost ca şi cum ar fi gustat puţin din bucuriile ei.

Şi, totuşi, nu-şi puteau permite să se lase pradă slăbiciunilor. S-ar fi zis cu disciplina, asta în cel mai bun caz, şi ce era un trib fără disciplină? Uldin trase de sub oblânc răbojul pe care însemnase numărul turmelor pe care le stăpânea şi se adânci în studierea lui.

Nici mici, dar nici mari. Nu era şef de clan, ci doar căpetenia unei gospodării, cu atâţia-şi-atâţia copii şi alţii care îi făgăduiseră supunere împreună cu cei ce depindeau de ei, propriile lui soţii şi concubine şi propriii lui angajaţi şi sclavi; cai, vite, oi, câini, căruţe, arme şi pradă – toate erau ale lui.

Pradă. Avusese parte de prea puţină când hunii îi învinseseră pe alani la est de râul Don, fiindcă pe atunci era doar un tânăr care învăţa meşteşugul războiului. Jefuind avuţiile goţilor, se îmbogăţise într-o oarecare măsură. Acum, că numărul vitelor crescuse, putea schimba argintul şi mătăsurile cu animale, obţinând, prin creştere şi înmulţire naturală, singura bogăţie care conta cu adevărat.

Privirea, însă îi era atrasă spre vest. Dincolo de această câmpie întinsă auzise că erau munţii, iar dincolo de aceştia

erau romanii, despre care se spunea că-şi pavează străzile cu aur. Acolo se putea forma un imperiu măreţ, asemănător cu al strămoşilor, astfel încât şi peste o mie de ani lumea să tremure la auzul numelui său.

Nu, această şansă nu avea sorţi de izbândă în timpul vieţii lui Uldin. Hunii n-aveau niciun motiv să-şi extindă cuceririle şi nici nu aveau s-o facă până când numărul lor nu creştea. Cu siguranţă, fără oarecare practică din când în când, meşteşugul războiului ar fi pierit şi triburile ar fi devenit o pradă uşoară; în consecinţă, goţii din vest şi ceilalţi trebuiau prăduiţi destul de des, ceea ce nu era tocmai rău.

Răbdare, îşi spuse în gând. Închină-te Puterilor şi străbunilor, rămâi lângă Shanyu şi îndeplineşte-i voia, aşa cum şi cei din gospodăria ta ţi-o îndeplinesc pe a ta, condu-ţi treburile cu înţelepciune. Cine ştie ce poate să-ţi apară în cale!

Şi vârtejul îl înghiţi.

Din nou Erissa trebui să urce singură spre înălţimi.

Nu ştia ce o împinsese. Poate fusese şoapta Zeiţei, poate acel gând prea îndrăzneţ, deşi nu era decât o Fiinţă oarecare; dar nu avusese nicio viziune în timpul acelor pelerinaje. Poate că nu fusese altceva decât dorinţa de a fi, o vreme, una cu Luna, cu soarele, stelele, vântul, distanţele şi amintirile. În astfel de timpuri casă, Dagonas, da, chiar şi câmpiile întinse şi pădurile ei, chiar şi tirania îndrăgită a propriilor săi copii, toate deveneau o sclavie de care trebuia să fugă. Această atracţie era atât de neîndurătoare, încât rar se îndoia că ar fi de origine divină. Desigur aceasta era o taină sfântă pe care trebuia s-o primească mereu până la suprema purificare şi unirea promisă ei acum douăzeci şi patru de ani.

— Mâine plec, spuse ea către Dagonas.

Deşi învăţase că n-are rost să se împotrivească, el răspunse în felul său blând:

— Deukalion ar putea să se întoarcă între timp.

O clipă, inima îi tresări şi sufletul îi fu cuprins de tandreţe, la gândul căpitanului de vas, înalt şi bine făcut, care era fiul ei cel mare. Plecase de la Malath şi de atunci trecuseră mai mulţi ani decât petrecuse el pe insulă; şi când era acasă petrecea cea mai mare parte a timpului cu frumoasa lui soţie şi cu copiii sau cu tinerii lui prieteni; era foarte normal. Dar începuse să semene aşa de mult cu tatăl său…

Înţepătura o făcu să-şi amintească şi cât de bun fusese Dagonas cu băiatul care nu era al lui. Desigur, era onorat să aibă drept fiu vitreg pe copilul unui Zeu, dar bunătatea lui fusese mult mai mult decât o simplă datorie. Erissa zâmbi şi-şi sărută soţul.

— Dacă vine toarnă-i o cană cu vin de Cipru în sănătatea mea.

Dagonas fu drăgăstos în acea noapte, ştiind că ea va lipsi un timp. Nu se uitase niciodată la alte femei. (Probabil că avusese destule, prin porturi străine, călătoriile sale de afaceri fiind lungi, aşa cum şi ea avusese amanţi în lipsa lui; dar, după ce el se retrăsese, devenind misit, niciunul dintre ei nu se mai uitase la altcineva.) Ea încercă să-i urmeze exemplul, dar gândurile îi zburară spre Muntele Atabyris, cu un sfert de secol în urmă.

Se trezi înaintea sclavilor. Bâjbâind în întuneric, luă un cărbune din vatră şi aprinse o lampă. Se spălă şi apa rece ca gheaţa îi biciui sângele, punându-i-l în mişcare. Înainte de a îngenunchea, a se închina şi a se ruga la altarul casei, se îmbrăcă în haine de sărbătoare. Dagonas, care era foarte priceput, sculptase el însuşi chipul Zeiţei şi pe Labrys.

Legănându-şi Pruncul în Braţe, Doamna Noastră Preasfântă a Securii părea vie în lumina neclară. Din clipă-n clipă te aşteptai să coboare din nişa ei şi să-ţi arate calea spre culmi nebănuite.

Odată îndeplinite îndatoririle religioase, Erissa se

pregăti de drum. Îşi puse o l’ustă lungă, o haină deschisă la piept drept tunică şi sandale solide; îşi strânse părul într-un coc; prinse un pumnal la cingătoare şi luă o desagă pentru hrană. Înghiţi o bucată de pâine, una de brânză, o cupă cu vin amestecat cu apă. Încet – nu era nevoie să-i trezească – se furişă în cele două camere pe care le aveau şi-şi sărută de adio cei patru copii făcuţi cu Dagonas. Doi băieţi, două fete, cu vârste cuprinse între şaptesprezece ani, vârsta măritişului ei (o Virgină Britomartis, la vârsta când o găsise Zeul) şi cea foarte fragedă a celor trei prunci dolofani. Abia pe drum îşi aminti că nu-şi salutase soţul.

Spre apus, câteva stele încă mai licăreau pe fondul albastru adânc, dar spre răsărit se lumina; rouă lucea, iar păsările ciripeau vesel. Casa ei nu era prea departe de port, dar, din cauza dâmburilor de pământ râpos şi a livezilor dese de smochini, rodii şi măslini, nu se vedea dincolo de terenul ce-i aparţinea.

Dagonas se împotrivise când ea alesese acel loc:

— Mai bine să locuim la oraş, apăraţi de zidurile lui. Piraţii se înmulţesc în fiecare an. Aici n-am avea pe nimeni să ne ajute să ne apărăm.

Ea răsese amar şi, cu un glas slab care oprise sfada, răspunsese:

— După toate prin câte am trecut, dragul meu, crezi că mai trebuie să ne temem de câţiva ticăloşi?

Mai târziu, fiindcă nu avea de-a face cu un laş sau cu unul care n-o putea scoate la capăt cu femeile dacă n-avea o lege prin care să le supună, îi explicase:

— Construim casa solid şi angajăm numai bărbaţi în stare să lupte. Astfel putem rezista oricărui atac destulă vreme pentru a putea cere ajutor printr-un semnal cu fum. Am nevoie de mulţi acri împrejur dacă vreau să cresc tauri sacri.

Lăsând în urmă clădirile şi apucând-o pe o cărare care ducea spre inima ţinutului, trecu pe lângă o păşune cu vite. Vacile dormitau în iarba deasupra căreia ceaţa se

ridica sub formă de aburi sau stăteau lângă viţeii care împungeau stângaci ugerele pline. Tatăl Minotaurilor era şi el în picioare, sub un platan al cărui vârf prinsese deja primele raze ale soarelui încă nevăzut. Se opri o clipă, fascinată de măreţia coarnelor lui. Minotaurul avea pielea uşor pătată, ca umbrele pe cărările pădurii, iar muşchii lui tresăltau asemeni unei mări liniştite. O, Doamne! Dorinţa de a dansa cu el o sfredelea asemenea unui fier înroşit.

Nu. Zeul care îl zămislise pe Deukalion îi luase prin aceasta dreptul de a o mai face în Cinstea Ei; iar timpul, potolindu-i reacţiile, îi luase dreptul de a o face, obligată fiind să se dedice, în calitate de soţie şi mamă, educării copiilor.

De altfel, trupul ei nu suferise schimbări prea mari. Pietrişul scrâşnea sub paşii repezi.

Mai încolo, unde începeau pământurile nelocuite, un păstor de porci o recunoscu şi i se închină. Ea îl binecuvântă dar nu se opri. La drept vorbind, nici nu avea căderea s-o facă. Nu era preoteasă, ci doar o simplă femeie-vraci pricepută în leacuri, alinarea durerilor şi în vrăji aducătoare de pace în suflet. Având acest dar, putea să facă tot ce dorea – de pildă, să călătorească singură, îmbrăcată bărbăteşte – fără a-i şoca pe oamenii respectabili; dar aceasta nu-i oferea statutul de femeie sfântă.

Totuşi, o femeie-vraci trebuie neapărat să se situeze în vecinătatea divinităţii; şi Erissa iniţiase restaurarea anumitor forme de adoraţie în rândul malatienilor; ea însăşi, fecioară fiind, dansase cu taurii pentru Stăpâna Noastră; şi nefăcând caz că fusese pe vremuri aleasa unui zeu, nici nu se ruşina deloc de asta şi multă lume o credea. Drept urmare, nu era o vrăjitoare obişnuită.

Groaza pe care ea o inspira amplificată odată cu trecerea anilor, l-a ajutat pe Dagonas în atingerea scopului său. Erissa zâmbi strâmb.

Muşchii ei se contractau şi se relaxau, se contractau şi

se relaxau, purtând-o mereu mai departe, spre centrul ţinutului şi spre înălţimi. Nu după mult timp ajunse într-o pădure bătrână de brazi. La înălţimea aceea, pe sub ramurile înmiresmate, răcoarea toamnei începuse deja să se facă simţită. Prânzi pe malul unui pârâiaş cu ape repezi, a cărui albie se lărgea, formând un mic bazin unde ar fi putut prinde peşte cu mâinile goale pentru a-l mânca crud, dacă nu s-ar fi îndreptat către un altar al Zeiţei, fapt ce-i interzicea cu desăvârşire să ucidă.

Ajunse la ţintă în amurg: era o peşteră situată în vârful celui mai înalt munte din Malath. Într-o colibă alăturată locuia ghicitoarea. Erissa îşi depuse ofranda, un pandantiv din chihlimbar ce închidea în el pentru vecie un scarabeu. Simbolul sacru al egiptenilor fiind foarte puternic, donaţia era deosebit de valoroasă.

În consecinţă, prezicătoarea nu numai că-i permise Erissei să se roage în faţa celor trei imagini de la gura peşterii, *Britomartis* – Fecioara, *Rhea* – Mama şi *Dictynna* – Păstrătoarea Amintirilor şi Prezicătoarea, ci o conduse dincolo de cortină, la izvor şi la Misterul său.

Coliba era îndestulată cu alimentele aduse de localnici. După ce au mâncat, ghicitoarea a vrut să mai stea de vorbă, dar Erissa n-avea chef de aşa ceva şi, fiindcă avea şi ea puteri magice, cu greu putea fi silită. S-au culcat devreme.

Astfel Erissa se putu scula devreme şi ajunse în vârful muntelui puţin după ivirea zorilor.

Acolo, singură, în liniştea şi splendoarea înconjurătoare, putu da frâu liber lacrimilor.

Dedesubt, pantele se transformau în piscuri, stânci, bolovani, masive de piatră închise la culoare pe fundalul verde al pădurii de brazi, care până la urmă lăsau locul câmpurilor şi livezilor în diverse nuanţe, amenajate de om şi stăpânite de el. Deasupra capului, văzduhul era limpede şi un vultur plana cu aripi scânteind ca aurul în lumina crudă a lui Astenon, soarele, Fiul. Aerul era răcoros, cu o

aromă iute de salvie şi cimbru şi, în adierea sa, părul Erissei flutura, lipindu-se de fruntea umedă. Privirile-i se pierdură către zările din jur.

Insula era înconjurată de mare, când albastră, când verde, bătând spre violet, în depărtare, brăzdată de dungi orbitoare de spumă. Spre nord-vest, alte insule se înălţau precum corpurile unor nave albe; spre nord se vedea Asia, încă învăluită de ceaţa visurilor nocturne. Dar spre sud se afla piscul muntelui Ida, unde se născuse Astenon, în ţinutul minunat şi pentru totdeauna pierdut, Keft.

Nu era nici urmă de Kharia-ţi-yeh. Nu avea să mai fie niciodată pe lume.

— Zeule Duncan, strigă Erissa, plângând şi ridicând spre cer, o mână în care strângea un pumn de pământ, când mă vei chema înapoi la tine?

Şi vârtejul o înghiţi.

Se aflau într-un ţinut pe care soarele cu dogoarea lui îl transformase în pustiu. Pe solul cafeniu, bolovănos, brăzdat de viroage, creşteau din loc în loc tufişuri de mărăcini. Căldura arunca pâlpâiri spre miazăzi. La nord deşertul se întâlnea cu ape ce luceau metalic sub privirea nemiloasă a trei vulturi care se roteau în văzduh.

Se uitară în jur, apoi unul spre altul. Începură să ţipe.

III

ÎN CLIPA DE DINCOLO DE TIMP, când fusese înghiţit şi dus departe, spaima lui Reid strigase: Nu! Sunt prea tânăr ca să am un atac de inimă! Încercase să se sustragă dezolării care-i umplea1 ochii, urechile, plămânii; numai că ea era pretutindeni înjur, pusese stăpânire pe el. Îl fulgeră un gând: Visez. Delirez. Sunt mort şi am ajuns în iad.

O pală de vânt îi răbufni în faţă, uscat, fierbinte ca gura unui cuptor, sâsâind cu izbucniri de pietriş care-i biciuiau pielea.

Vocile răzbătură până la el şi-l readuseră brusc în simţiri. Trei! Un bărbat cu barba blondă, cu coif cu pană şi armură de zale; un călăreţ scund, îmbrăcat în piele şi cu căciulă de blană, pe un ponei cabrat; o femeie înaltă şi subţire cu o rochie albă până la genunchi. Şi Duncan Reid. Stăteau tremurând, la o distanţă de aproximativ un metru unul de celălalt, privind uimiţi spre acel obiect aflat la aceeaşi distanţă faţă de fiecare dintre ei.

Obiectul… un fel de cilindru cu vârf conic, lung de zece metri, cu o rază de maximum patru metri, strălucitor, arăta ca o armă şi nu părea să aibă vreo calitate deosebită. Dar oare chiar aşa să fi fost? Irizaţiile ce licăreau pe suprafaţa sa făceau ca forma obiectului să nu poată fi definită cu exactitate.

Călăreţul îşi pregăti armele. Cu un gest brusc, scoase un arc ce atârna de oblâncul şeii, o săgeată din tolbă şi-l întinse. Blondul scăpă un urlet şi ridică securea. Femeia dădu la iveală un cuţit de metal roşiatic. Reid încerca din răsputeri să se trezească din coşmar. O parte a minţii îl atenţionă că picioarele i se încordaseră s-o ia la fugă.

Dar atunci întâlni privirea fulgerătoare şi arzătoare a femeii. Aceasta ţipă din nou, nu de teroare, ci într-un fel

anume, ca şi când spaima şi bucuria i-ar fi răvăşit fiinţa deopotrivă, până la durere; arunca arma şi se repezi spre el.

— Ei, tu! îşi auzi Reid propria voce răguşită, slabă şi ridicolă. Eu… nu te ştiu… Cine eşti?… Unde suntem?

Necunoscuta ajunse la el, îl îmbrăţişă; gura ei fierbinte o întâlni pe a lui – cu dorinţa de a-i desface buzele din strânsoare. Reid se împletici, aproape că se prăbuşi. Lacrimile femeii îi spălau sângele şi el simţi pe limbă gustul lor sărat. Ea continua să suspine, rostind cuvinte greu de înţeles, doar că numele său, i se păru, se afla printre ele, ceea ce era curată nebunie. După un moment, văzând că bărbatul nu are de gând să-i răspundă printr-o îmbrăţişare şi un sărut, necunoscuta se prăvăli în genunchi.

Îşi desfăcu părul greu din coc şi chipul plecat îi fu umbrit de valurile lui întunecate.

Reid privi mirat spre ceilalţi, iar aceştia îl priviră la rândul lor. Probabil că, o dată ce-şi dăduseră seama că nu sunt singuri, se mai liniştiseră puţin, gândindu-se că nici vorbă nu putea fi de o capcană mortală. Bărbosul coborî securea; călăreţul nu mai ţinti cu arcul spre cineva anume.

Se lăsă oarecum tăcerea, întreruptă doar de rafale de vânt şi de vaietele răzleţe, abia auzite.

Reid răsuflă adânc de trei ori. Pulsul încă îi galopa, dar acum tindea să-şi recapete ritmul normal. Nu mai tremura şi putea gândi. Numai asta şi tot era ceva.

Simţurile i se ascuţiseră neobişnuit de mult în mijlocul acelui *necunoscut* care-i învăluise pe toţi. Mintea lui, pe cale să se limpezească începu să catalogheze datele. Căldura uscată; soarele sus pe boltă, dogorind, şi niciun nor; solul ars, pe care rezistaseră eroic doar câteva tufişuri de mărăcini şi smocuri de iarbă aspră; nori de praf; nu departe o mare sau un lac foarte întins. Toate aceste detalii îi erau străine, dar, toate, se aflau acolo.

La fel şi femeia de la picioarele lui. Observă că

veşmântul ei era din pânză de casă iar marginea albastră părea vopsea vegetală. Văzu că sandalele îi erau cusute şi că erau doar din piele, fiind prinse în curele legate la jumătatea pulpei. Văzu pete de praf şi urme de pete mai vechi pe care orice spray modern le-ar fi scos. Ea îi apucă strâns încălţările cu mâinile. El simţi atingerea şi observă că avea mâinile şi picioarele mari, dar cu o formă foarte frumoasă, că avea unghiile tăiate scurt şi fără urme de ojă, că pe încheietura stângă purta o brăţară lată de argint bătută cu turcoaze care nu era precis de provenienţă Navajo.

Nu-şi putea aminti să fi avut vreodată un vis atât de complet, atât de amănunţit. Însă această închipuire n-avea de gând să dispară. Întoarse privirea spre un smoc de iarbă şi acesta nu se prefăcu în ciupercă. Nici evenimentele nu se petreceau la întâmplare, ci secundă de secundă, fiecare moment o continuare logică a celui precedent.

Timpul real?

Puteai visa că visezi un vis ce se petrecea în timpul real?

Indiferent ce se întâmpla, nu vedea cum ar putea pierde făcând ceea ce era logic. Ridică mâinile, cu palmele în afară şi se sili să zâmbească spre cei doi bărbaţi.

Individul în armură nu-i răspunse chiar la fel, dar se încruntă mai puţin aprig şi se apropie. Ţinea securea aplecată în faţă, mâinile îmbrăcate şi ele în armură, depărtate pe mânerul lung. Se opri la câţiva metri de Reid şi rămase cu genunchii uşor îndoiţi şi labele picioarelor în unghi drept. Arhitectul îşi spuse: Nu-i actor. Ştie să folosească chestia aia. Altfel, ar lua poziţia unui tăietor de lemne, cum aş fi făcut eu înainte de a-l vedea. Şi arma lui a fost folosită – crestătura din vârf, zgârietura de pe lamă o mărturisesc.

Unde am mai văzut eu o astfel de secure de război?

Un fior rece îi traversă şira spinării: securi ca acestea apăreau pe tapiseria Bayeux, în mâinile englezilor, la

Hastings.

Omul mormăi ceva ce părea un şir de întrebări. Limba lui îi era la fel de străină ca şi cea a femeii – ei bine, nu chiar; îi era familiară într-un mod ciudat, probabil că se înrudea cu una pe care o auzise într-un film străin sau în Europa. Bărbatul smuci capul cu violenţă spre obiectul ce părea de aramă.

Reid avea gura prea uscată pentru a putea vorbi altfel decât hârâit:

— Scuzaţi, eu… şi eu sunt străin aici. Vorbiţi engleza? Parlezvous français? Habla usted español? Sprechen sie Deutsch?

Acestea erau limbile în care ştia câteva cuvinte. Nu primi niciun răspuns.

Cu toate acestea, omul păru să înţeleagă că şi Reid e o victimă. Se bătu cu pumnul în pieptul lat şi spuse:

— Oleg Vladimirovici Novgorodna.

După câteva repetiţii, Reid înţelese silabele.

Faptul îl cutremură.

— R-r-ruski? se bâlbâi el.

Avea nevoie din nou de răbdare pentru a depăşi barierele accentului.

Oleg încuviinţă.

— Da, ya vest Novgorodni. Podvlastru Knyaza Yaroslava.

Reid scutură din cap, dezorientat.

— *Sovietski*? *Se* aventură el.

Oleg încercă să răspundă şi renunţă. Reid se opri lângă femeia care stătea pe vine, într-o poziţie de pândă, şi desenă pe nisip CCCP. Aruncă spre Oleg o privire întrebătoare. Toată lumea ştia atâta lucru din alfabetul chirilic; era simbolul pentru URSS şi Sovietele afirmau că poporul era alfabetizat aproape sută la sută. Dar Oleg ridică din umeri şi desfăcu braţele într-un gest pur slav.

Americanul se ridică. Se uitară unul la altul.

Veşmântul lui Oleg era foarte ciudat. Casca de formă conică şi ţuguiată în vârf era pusă peste un coif de pânză

căptuşită pe care, în porţiunea cuprinsă între margine şi umeri, erau cusute mici inele. Mânecile de zale erau formate din inele mai mari, întrepătrunse şi ajungeau aproape la genunchi. Avea de asemenea şi o haină căptuşită pe dedesubt, peste o cămaşă albă de pânză. Probabil era foarte greu de suportat; fierul închis la culoare era umed de la transpiraţia celui ce purta acest costum. De o cingătoare cu cataramă de alamă atârnau un pumnal şi o pungă de piele. Pantalonii de pânză grosolană albastră erau vârâţi în cizme roşu cu verde. Mănuşile erau şi ele de piele, cu interstiţii de metal pe spate.[1]

Bărbatul părea să aibă cam treizeci de ani, de un metru şaptezeci-şaptezeci şi cinci, şi era foarte voinic şi musculos. Un început de burtă şi de guşă nu reuşeau să umbrească impresia de putere pe care o degaja. Avea capul şi faţa rotunde, nasul cârn, purta mustaţă, o barbă deasă aurie, tunsă scurt în jurul bărbiei. Pielea îi era roşiatică, din cauza deselor expuneri la soare şi vânturi, sprâncenele stufoase şi blonde iar ochii de un albastru ca porţelanul.

— Pari… pari un tip de treabă, spuse Reid, ştiind că vorbeşte de pomană.

Oleg arătă spre el, evident voind să-i afle numele. Amintirea discuţiei cu inginerul Stockton – Doamne, acum o jumătate de oră în mijlocul oceanului! – îl afectă pe Reid, asemeni unei lovituri fizice. Se clătină pe picioare.

— Duncan, bolborosi.

— Duncan!

Femeia sări în picioare şi se repezi să-l susţină. Rămase sprijinindu-se de ea până ce-şi reveni.

— Duncan, îngână ea, pe un ton între râs şi plâns. „Ka ankhash Duncan”.

Privirile i se înnegurară brusc. Oleg se aşeză în poziţie de luptă. Călăreţul li se alătură şi el, cu arcul încordat şi

[1] Da, sunt din Novgorod. Supus al cneazului Yaroslav (în 1b. rusă) (n.t.).

căutătura cruntă.
Într-un lei, acest lucru îl făcu pe Reid să-şi revină.
— Nu te repezi aşa, prietene, îl sfătui, fără folos de altfel.
Singurul mod în care putea riposta era să-i vorbească amical, să-i zâmbească şi să-şi ridice palmele, în semn de pace. Nu conspirăm împotriva ta. Îl bătu pe spate şi îşi spuse numele, lucru pe care-l repetă pentru Oleg. Înainte de a apuca să i se adreseze femeii, care abia acum observă el că era mai mult decât frumoasă, ea se recomandă:
— Erissa.
Îşi rosti numele ca pe o provocare.
Călăreţul îi cântări din priviri.
Nici el nici calul nu erau prea simpatici. Poneiul părea un mustang – ba nu, nu avea capul ăla mare şi pătrăţos; mai curând semăna cu caii sălbatici din Asia centrală – cenuşiu, cu coama aspră şi coada împletită cu ciucuri albaştri: un animal zdravăn, rapid şi solid fără îndoială, dar fără a fi plăcut la vedere. Era nepotcovit, frâul părea destul de primitiv, iar şaua era înălţată în faţă şi în spate şi avea scările scurte. De şa atârnau o tolbă cu săgeţi, un arcan, un sac unsuros de fetru şi o butelcă de piele.
Călăreţul avea nişte pantofi grosolani cu talpă de fetru, pantaloni lungi de stofă aspră cenuşie, legaţi la gleznă şi incredibil de murdari, o cămaşă de stofă al cărei miros neplăcut se simţea de la câţiva metri, o haină lungă de piele încinsă în talie şi o căciulă rotundă de blană. Drept arme avea un cuţit şi un fel de sabie.
Era voinic dar foarte scund, nici cinci picioare[2], crăcănat şi păros, cu excepţia capului, care, a aflat Reid mai târziu, era ras. Îşi lăsase doar un smoc de păr în creştet şi după fiecare ureche în care purta câte un cercel de aur. Faţa îi era brăzdată de numeroase cicatrice şi barba îi creştea rară. După toate aparenţele, cicatricele fuseseră probabil făcute deliberat, fiindcă formau nişte modele. Dincolo de

---

[2] Unitate de măsură egală cu aproximativ 32 de centimetri (n. red.).

ele, trăsăturile lui erau pronunţate: nas mare coroiat cu nări largi, buze groase, pometi înalţi, o frunte teşită şi ochi oblici. Datorită pielii măslinii, părea mai mult armean sau turc decât mongol.

Oleg mormăi în barbă:

— Nye Pecheneg, hotărî el şi aruncă: Polovtsi? Bolgarni?

Călăreţul încordă arcul. Reid văzu că arcul lui era din corn cioplit şi-şi aminti că citise undeva că săgeata trimisă de acesta putea străbate majoritatea armurilor.

— Ei! exclamă el. Stai blând!

Când călăreţul îşi îndreptă privirea spre el, repetă prezentările, apoi, arătând spre cilindrul strălucitor, îşi exteriorizǎ uimirea gesticulând şi către Oleg şi Erissa.

Călăreţul se hotărî să coopereze.

— Uldin, *chki aţa Gunchen*, spuse. Uldin, Uldin.

Împungându-i pe fiecare cu un deget murdar, el le repetă numele până ce le pronunţă corect, apoi se arătă din nou pe sine şi scoase un şir de sunete guturale. Tot acest timp, îşi ţinu arcul la îndemână.

Oleg prinse ideea primul. Făcu acelaşi gest.

— Oleg Vladimirovici, spuse. Novgorodski.

Arătă spre Duncan întrebând:

— Duncan?

Cine eşti? Nu tu personal; cărui popor aparţii? Asta trebuie să fie.

— Duncan Reid. American.

Răspunsul îi ului la fel de tare, ca şi cel al Erissei:

— Keftiu.

Cât despre Erissa, aceasta părea uimită şi jignită de faptul că Reid nu-i mai dădea nicio atenţie. Se aplecă să-şi ia cuţitul şi el recunoscu metalul ca fiind bronz. Fierul din vârful săgeţii era exact ce-şi închipuise, fier forjat; iar echipamentul lui Oleg era sau din fier, sau din oţel cu conţinut scăzut de carbon, şi la o privire mai atentă se vedea că fiecare inel şi fiecare nit fuseseră lucrate separat.

După o frază neînţeleasă de nimeni, Uldin spuse despre

el însuşi „Hun”.

Deşi nu-l pronunţase cu accent anglo-saxon, cuvântul îl izbi puternic pe Reid.

— Hun? exclamă, cu glasul gâtuit.

Uldin dădu din cap cu un surâs îngheţat.

— At-Atila?

Nu primi niciun răspuns; şi, în timp ce Oleg se scărpina în barbă căutând prin amintiri, se dovedi că, hotărât lucru, acest nume nu-i spunea nimic, nici lui, nici Erissei.

Un rus care considera că naţia din care provenea era mai puţin importantă decât faptul că venea din Novgorod; un hun pentru care Atila nu însemna nimic; o femeie keftiu, ce-o mai fi fost şi asta, a cărei privire pogora cu nespusă adoraţie asupra… asupra unui american smuls din mijlocul Oceanului Pacific de Nord şi azvârlit pe un ţărm pustiu unde nimeni nu mai auzise de America… Răspunsul începu să capete formă în mintea lui Reid.

Nu putea fi adevărat. Nu trebuia să fie adevărat.

Cum Erissa era mai aproape, întinse braţele spre ea Femeia îi luă ambele mâini şi el simţi acel fior senzual de neconfundat. Era doar cu vreo opt centimetri mai scundă decât el, ceea ce o făcea foarte înaltă dacă aparţinea rasei mediteraneene, după cum sugerau trăsăturile ei. Era subţire, deşi cu şolduri destul de împlinite şi sâni tari, pe gustul oricărui bărbat, cu picioare lungi, gât ca de lebădă şi-şi ţinea capul sus, semeaţă.

Avea capul lunguleţ, fruntea lată, ca şi pometţii, dar bărbia îngustă, nasul drept, clasic, şi o gură cu buze pline şi mobile, puţin prea mare pentru o frumuseţe convenţională. Sprâncenele arcuite şi genele negre mărgineau ochii mari şi luminoşi, al căror iris trecea, cât ai clipi, de la un verde ca iarba la un cenuşiu mohorât. Părul, negru şi des, îi cădea în valuri pe umeri; o singură şuviţă albă pornea din dreptul frunţii. Tenul ei, în afară de faptul că era cam ars de soare, uşor pistruiat şi cu câteva riduri în jurul ochilor, era curat şi frumos. Se gândi că trebuie să

fie cam de o vârstă cu el.

Avea totuşi un mers de codană, nu, de dansatoare, ca Danilova sau Fonteyn, ori ca un leopard.

Zâmbetul îi miji din nou pe buze şi ea – şi uită supărarea şi-i zâmbi timid.

— Ah-hî! făcu Oleg.

Reid îi dădu drumul Erissei, strânse mâna rusului şi o întinse spre hun care, după o clipă de şovăială, o acceptă. Îi îndemnă prin gesturi să facă acelaşi lucru între ei.

— Prietenie, declamă el, fiindcă în acest deşert orice sunet omenesc era binevenit. Suntem implicaţi cu toţii într-un accident de necrezut, vrem înapoi acasă, deci să rămânem uniţi. Bine?

Privi spre cilindru. Îi trebui ceva timp pentru a-şi aduna tot curajul de care era în stare. Vântul sufla puternic, iar inima îi bătea nebuneşte.

— Lucrul ăsta ne-a adus aici, spuse şi pomi spre el.

Ei şovăiră. Le făcu semn să-l urmeze. Erissa se avântă spre el. O sili să rămână în spatele lui. Oleg mormăi ceva ce era probabil o înjurătură, apoi i se alătură. Mai avea puţin şi leşina într-o baltă de sudoare. Uldin înaintă şi el, dar mult în spate. Reid presupuse că hunul era un luptător profesionist, mai interesat de posibilitatea de a avea un câmp larg în bătaia arcului decât de fapte eroice. Nici Oleg nu era mai prejos în privinţa echipamentului de luptă.

Sub tălpile lui Reid, noroiul şi pietrişul scârţâiau. Se simţea sufocat de căldură cu pardesiul pe el. Îl scoase şi, gândindu-se la o posibilă insolaţie, şi-l potrivi pe cap în chip de turban improvizat.

Avu mult de luptat cu vântul, care sufla puternic, scoţând un sunet dogit. Dincolo de cilindroid, pustietatea continua, dincolo de orizontul ce se topea într-un abur miraculos; un tărâm al iluziilor şi al nisipului. Până şi cilindrul se desluşea cu greu în depărtare, învăluit cum era de o ceaţă sidefie.

Şi totuşi e o maşină, încerca să se convingă. Iar eu,

unicul vlăstar al erei maşinilor, sunt singurul care ar trebui să ştiu cum să mă port într-o atare situaţie. Singurul care am şansa de a o putea manevra.

Dar cât de mare era oare şansa?

Bitsy. Pam. Mark. Tom. Tata. Mama. Surorile, fraţii. Phil Meyer, partenerul meu de afaceri. Seattle, sunetele, strâmtorile, insulele împădurite, munţii din fundal; Vancouver; vechea gară Victoria; Podul Golden Gate, ţărmul înalt şi stâncos al Rotterdamului, Catedrala Salisbury, splendoarea faţadei din lemn de la Riquewihr, o colibă cu acoperiş de paie dintr-o gravură de Hokusai şi acele case pe care voiai să le construieşti; de ce nu e omul niciodată conştient de ce posedă pe lume înainte de a ajunge la porţile morţii?

Pam, Pamela, Pamlet cum ţi-am spus o vreme, o să-ţi aminteşti tu oare că mai presus de orice te-am iubit?

E adevărat sau îmi închipui toate acestea?

N-are importanţă. Am ajuns aproape de maşină.

Maşina timpului.

Prostii. O grămadă de tâmpenii. E o imposibilitate fizică, matematică şi logică. Am demonstrat-o odată, într-o lucrare la filosofia ştiinţei.

Eu – care-mi amintesc limpede cum e să fii un tânăr la douăzeci de ani, încrezător în capacităţile sale analitice – ştiu acum ce înseamnă să fii acel tânăr izolat, fără vreun avertisment prealabil, într-un deşert sinistru, lângă o maşină necunoscută, având în spatele meu un rus din Evul Mediu, un hun dinainte de Atila şi o femeie dintr-un loc şi o epocă despre care n-am citit nicăieri, când tot ce trebuia să fac era să mă port mai frumos cu Pamela.

Brusc, irizarea se făcu vârtej, apoi curent şi întreaga strălucire se concentră într-un singur punct al obiectului de metal. Punctul se făcu din ce în ce mai mare, se extinse şi se deschise în formă de cerc, lăsând să se vadă spaţiul violet-închis al interiorului în care se vedeau stropi de lumină ce sclipeau ca nişte stele. Un om păşi afară.

Reid avu o clipă la dispoziţie pentru a-l privi. Era scund, voinic, cu pielea cafenie şi părul ca o cască de catifea neagră, cu trăsături lătăreţe dar frumos modelate. Avea o robă albă de forma unei prisme şi cizme transparente. În mâini purta două emisfere gemene de circa jumătate de metru fiecare, tăcute din metal strălucitor, pe care erau mai multe butoane mici, cadrane şi manete.

Era nesigur pe picioare, părea foarte bolnav şi veşmântu-i era decolorat de pete de vomă.

Reid se opri.

— Domnule… începu el, făcând semnul păcii.

Omul se clătină şi căzu. Îi curgea sânge din gură şi din nări. Praful îl înghiţi pe dată. În spatele lui, portalul se închise.

IV

— DOAMNE DUMNEZEULE! Ce ne facem dacă pilotul e mort?

În genunchi, Reid pipăi trupul nemişcat. Cutia toracică se mişca, dar cu o rapiditate nesănătoasă şi superficială. Pielea omului era mai fierbinte decât nisipul de sub el.

Erissa se apropie. Chipul ei devenise foarte grav. Murmurând pentru sine ceva ce semăna cu o invocaţie, îl examină pe omul negricios cu o îndemânare vizibilă: îi ridică o pleoapă pentru a-i cerceta pupila, măsurându-i pulsul în ritmul incantaţiei ei, îi ridică roba deasupra umerilor, tăindu-i lenjeria mulată pe trup pentru a căuta oase rupte sau răni pe corp. Ceilalţi aşteptau îngrijoraţi. Se ridică, privi în jur şi arătă spre o vâlcea.

— Da, puneţi-l la umbră, interpretă Reid. Mergem şi noi.

Îşi aminti că ei nu se numărau printre vorbitorii de limbă engleză, dar înţeleseseră ce au de făcut. Oleg îi dădu Erissei securea sa, îl ridică pe pilot şi-l transportă cu uşurinţă. Ea scoase o amuletă de sub tunică, o miniatură de aur agăţată de gât cu o cureluşă, şi atinse arma înainte de a o lua cu oarecare respect de la rus.

Reid încercă să studieze cilindroidul. La o distanţă de câţiva metri, unde începeau sclipirile sidefii, fu oprit. Era ca şi cum ar fi încercat să păşească printr-un perete invizibil de cauciuc, care la început permitea trecerea, dar a cărui rezistenţă creştea cu fiecare centimetru parcurs. Câmp de forţă pentru protecţie, îşi spuse. Nu era o surpriză extraordinară în contextul actual. Mai bine rămânea la distanţă – exista posibilitatea unor radiaţii – şi totuşi, probabil că nu, fiindcă pilotul… Dar cum intrăm noi?

N-o putem face fără el.

Reid luă emisferele. Interiorul lor scobit era şi mai elaborat decât carcasele exterioare. Singurele trăsături cunoscute erau triadele de benzi întrepătrunse, care aducea cu suspensiile căptuşelii unei căşti. Oare erau nişte aparate de comunicare asemănătoare cu căştile? Le luă cu el şi se îndreptă spre vâlcea.

Pe drum, observă că pipa îi alunecase şi o puse cum trebuia.

Chiar şi în ziua Judecăţii de Apoi găseşti lucruri banale de care să te ocupi.

Având pereţii drepţi, râpa oferea adăpost împotriva vântului şi chiar câteva petice de umbră. Oleg îl întinsese pe pilot – aşa îl denumea Reid pe omul inconştient – în vâlceaua cea mai adâncă. Nu era bine. Reid şi Erissa tăiară câteva crengi pentru a improviza un culcuş şi puseră drept acoperiş pardesiul. Oleg îşi lepădă armura, oftând uşurat. Uldin scoase harnaşamentul de pe cal, îl priponi de un smoc de iarbă ce creştea deasupra râpei şi acoperi animalul cât putu mai bine cu pătura desfăcută de pe şa. Luă desaga şi sticla şi împărţi conţinutul. La început nimeni nu vru să guste carnea uscată; dar chiar aşa acru şi alcoolizat, lichidul lăptos se dovedi salvator.

După asta nu putură decât să se ghemuiască fiecare în peticul lui de umbră şi să îndure. Erissa se ducea din când în când să vadă ce face pilotul. Oleg şi Uldin urcau cu rândul, se uitau roată împrejur şi se întorceau clătinând din cap. Reid rămăsese pe gânduri, dar niciodată nu şi-a mai amintit cu exactitate despre ce era vorba; privirea Erissei îndreptată spre el era tot ce-i rămăsese în minte.

Indiferent ce se întâmpla, nu mai putea pretinde că se va trezi curând.

Soarele mai avea puţin şi apunea. Umbrele din vâlcea se alungeau şi se măreau, unindu-se. Cei patru aşteptau cu feţele brăzdate de praf şi sudoare sărată, îndreptate în sus, cu ochii roşii şi buzele crăpate şi lipicioase, prima adiere vagă de răcoare.

Pilotul se întinse şi scoase un sunet. Alergară spre el.

Îşi dezmorţi picioarele şi încercă să se ridice în şezut. Erissa încercă să-l facă să rămână culcat. El nu voia.

— *Mentator*, repeta tot timpul printre gemete şi apoi rostea o mulţime de cuvinte într-o limbă care suna hispanic dar mai dulce. Râgâi. Sângele îi ţâşni iar din nas. Erissa îl şterse cu o bucată ruptă din batista pe care i-o dăduse Reid. Îi făcu semn lui Oleg să-l susţină într-o poziţie aplecată iar ea îl ajută să bea puţin din ceea ce Uldin numea *kumâz*.

— Stai puţin.

Reid se duse la culcuşul lui şi luă emisferele. Pilotul aprobă cu o vehemenţă slabă care o făcu pe Erissa să se încrunte şi se întinse tremurând să le ia. Când Reid se aplecă să-l ajute, ea se dădu la o parte, considerând în mod vădit judecata americanului mai presus de a ei.

„Să fiu al naibii dacă ştiu de fac bine sau nu, îşi spuse el. Tipul pare pe moarte, arde de febră şi n-ar trebui supus nici unui efort. Dar dacă nu poate să se întoarcă înăuntrul vehiculului său, suntem terminaţi cu toţii”.

Pilotul învârti febril nişte butoane şi puse una din emisfere pe cap; suprafaţa curbă de metal strălucitor dădu ochilor săi înfundaţi în orbite, feţei pline de pete de sânge uscat şi de praf, o înfăţişare şi mai cadaverică. Se sprijini de pieptul lui Oleg şi-i făcu semn lui Reid să pună pe cap cea de-a doua emisferă. Americanul se supuse. Pilotul abia avu putere să apese pe un buton proeminent, de deasupra frunţii. Mâna îi căzu în poală dar degetele fluturară spre Reid.

Arhitectul îşi adună tot curajul care-i mai rămăsese. „Fii gata pentru orice, îşi spuse, şi fii tare, fiule, ţine-te tare!” Apăsă şi el pe buton.

Începu să se audă un zumzăit, din ce în ce mai puternic. Zgomotul era probabil în capul lui, fiindcă ceilalţi nu-l auzeau; într-un fel nu era ceva fizic, nu semăna cu ceva care solicita nervii. Îl luă cu ameţeală şi se aşeză. Dar asta

putea fi doar din cauza tensiunii, ca rezultat al ultimelor ore îngrozitoare.

Pilotul era într-o stare foarte proastă. Se zvârcolea, se văita, închidea ochii şi se încovoia, chircindu-se. Maşina sa părea un vampir care-i sugea şi ultimii stropi de viaţă. Erissa se aventură să îngenuncheze lângă el, fără să-l întrerupă totuşi.

După vreo cinci minute, conform ceasului lui Reid, bâzâitul se opri. Butoanele pe care nu se mai apăsa săriră înapoi. Ameţeala trecu. Probabil căştile îşi isprăviseră treaba. Pilotul zăcea într-o Stare de semiconştienţă. Când Reid îşi luă obiectul de pe cap, Erissa îl îndepărtă imediat şi pe cel al pacientului ei şi-l întinse pe spate. Se aşeză lângă el, îi ascultă respiraţia agitată şi-i urmări pulsul nesigur pe artera gâtului.

În sfârşit, el deschise ochii. Şopti ceva. Erissa apropie urechea, se încruntă şi-i făcu semn lui Reid. El.nu ştia cam ce-ar fi putut face dar se apropie. Privirea înceţoşată a pilotului îl fixa.

— Cine… eşti? se auzi un hârâit din gura uscată. De unde… din ce perioadă provii?

— Englez american!

— Repede, imploră vocea. Nu mai… am mult. E şi pentru binele tău. Cunoşti… *mentatorul*? Acest obiect?

— Nu, răspunse Reid îngrozit. Te învaţă limbi străine?

— Exact. Acţionează centrul vorbirii. În creier. Creierul e o bancă de date. Aparatul… extrage informaţia de limbaj… o introduce în creierul receptor. E inofensiv, numai că… e foarte obositor… faptul că tu eşti receptorul… apoi formaţiile de date nu sunt numai cercetate, ci şi impuse.

— Atunci mai bine mă lăsai pe mine să învăţ limba dumitale.

— Nu. E prea complicat. N-ai fi ştiut cum să foloseşti… prea multe concepte. Încearcă să-l înveţi pe sălbaticul ăla cu cicatrice pe faţă cuvinte ca… ca de exemplu

„locomotivă cu aburi”... şi tot n-ai să poţi să te înţelegi cu el. I-ar trebui zile şi săptămâni întregi, până ar înţelege ideea. Mă refer la locomotivele cu aburi. Dar voi doi aţi putea... să discutaţi imediat... despre cai. Pilotul se opri ca să respire. N-am atâta timp de pierdut.

Aflat puţin mai încolo, Oleg se închina, de la dreapta la stânga şi bolborosea rugăciuni ruseşti. Uldin se retrăsese mai la distanţă şi făcea gesturi care erau probabil împotriva magiei negre. Erissa rămăsese lângă Reid, deşi îşi ţinea amuleta aproape, atingând-o din când în când cu buzele. Văzu cu uimire că aceasta avea forma unei securi cu două tăişuri.

— Eşti din viitor, nu-i aşa? întrebă Reid.

O umbră de zâmbet trecu peste chipul pilotului.

— Toţi venim de-acolo. Eu sunt Sahir. Din... nu-mi amintesc care era data de bază a calendarului vostru. Este. Va fi. Eu am pornit din... da, Hawaii... în... *anakro* – ceea de înseamnă vehicul spaţiu-timp. Trece deasupra suprafeţelor de pământ sau de apă, călătorind prin timp. Ne îndreptam spre... Africa preistorică – Protoman. Suntem... eram... antropologi, cred că aşa se zice, ca să fie mai pe înţelesul tău. Ai putea să-mi dai ceva de băut?

— Sigur că da.

Reid şi Erissa îl ajutară.

— Ah! Sahir se întinse din nou. Mă simt puţin mai în putere. N-o să ţină prea mult. Trebuie să vorbesc cât mai pot. Mă gândeam că trebuie să fii din perioada postindus trială. E o diferenţă. Identifică-te!

— Sunt Duncan Reid, american din 1970 – a doua jumătate a secolului XX – nu demult am făcut primii paşi pe Lună şi am descoperit energia atomică de... ăăă... douăzeci şi cinci de ani.

— Deci aşa. Puţin înainte de Era – nu, n-ar trebui să-ţi spun. Ai putea să te întorci. Şi o vei face, dacă reuşesc să te ajut. Nu ţi-ar plăcea să ştii ce urmează în viitor. Îmi pare grozav de rău de toată încurcătura asta. Cine sunt prietenii

tăi?

— Blondul e un rus din perioada timpurie, cred. Cel scund zice că e hun – cred – Femeia asta… nu-mi dau seama.

— Da. Putem afla – poţi afla – mai multe folosind *mentatorul*. Căştile sunt reglate pentru cercetare şi întipărire. Întâi să verifici care pentru ce e.

— Alege-l pe cel care vine din perioada cea mai îndepărtată – se pare că ea – şi fă-o să stabilească o limbă comună. Cea mai folositoare, înţelegi? Suntem doar cu puţin timp în urmă şi, din punct de vedere spaţial, la sud de… punctul… unde maşina a absorbit ultima persoană. Aproape că reuşisem s-o opresc… atunci.

— Un model mai vechi. Ar trebui să fie izolată… împotriva efectelor energiei. E nevoie de o concentrare imensă de energie pentru a deforma fluxul continuu. Pentru întoarcerea acasă… am fi asamblat generatorul nuclear pe care îl transportăm… în exteriorul navei, desigur, fiindcă energia eliberată e de ordinul megatonelor…

Sahir strânse roba în mâini. Capul îi cădea pe spate şi ochii i se stingeau în orbite. Vocea îi devenise un murmur şi puterea îi slăbea cu fiecare clipă, aşa cum se scurge vinul dintr-o cupă spartă; mai apucă să şoptească doar, cu o grabă patetică:

— Câmpurile de deformare a energiei… trebuie să fie sub control, nu să interacţioneze cu obiectele din cale… dar aici e un defect. Un defect. Curând după ce am pornit, instrumentele ne-au indicat că transportăm un corp. Am ordonat oprirea imediat… dar a intervenit inerţia. Am adunat numai animale mari, oameni, cai, dar instrumentele de control indicau greşit… Apoi am trecut prea aproape în spaţiu-timp de – de o descărcare de energie monstruoasă, nu ştiu ce era, o catastrofă îngrozitoare în trecutul îndepărtat. Cursul fusese prestabilit, înţelegi? Noi trebuia să trecem pe alături să ne alimentăm, dar am lăsat treaba

pe seama computerului… Când eram pe punctul de a ne opri… izolare insuficientă, ţi-am spus, nu? Interacţiune cu câmpurile de deturnare. Aparatajul cibernetic interior pentru energie a sărit în aer. O explozie de radiaţii – mă mir că mai sunt în viaţă – colegul meu e mort – m-a doborât pentru un timp – mi-am revenit, m-am gândit să vin să vă întâlnesc, dar…

Sahir încercă să ridice mâinile. Reid le luă. Parcă ţinea în mâini pergament ars.

Ascultă, susură Sahir disperat. Acea… explozie, prăbuşire sau ce-o fi fost… în partea asta a lumii. Viitorul apropiat. Un an sau mai puţin. Ascultă. Nu sunt… nu vor fi… prea multe expediţii în timp. Niciodată. Energia costă prea mult… şi… mediul nu poate suporta prea multe astfel de experienţe… Dar la ocazii de acest fel trebuie să fie observatori. Înţelegi? Găseşte-i, spune cine eşti, cere ajutor – poate şi pentru mine…

— Cum? întrebă Reid sufocându-se.

— Mai întâi… du-mă la vehicul. E stricat, dar… medicamente… Ei vor veni prin timp, până în această zi, vor aduce ajutoare, cu siguranţă… Sahir se scutură, ca fulgerat. *Nia*! strigă el. *Fabor*, *Teo*, *mă*. *Nia*!

Se prăbuşi. Ochii i se rostogoliră, falca îi căzu. Reid încercă să-i facă reanimare gură la gură şi masaj toracic. Niciuna dintre metode nu fu de vreun folos.

V

NOAPTEA ADUSE RĂCOARE şi stele scânteietoare. Marea licărea în depărtări, liniştită, fără maree ori talazuri. Valurile scăldau blând pietrele de pe ţărm. Spre sud se zărea pământul întunecat şi dealurile ale căror spinări gheboase păreau că se înalţă până la cer; din când în când, se auzeau nişte schelălăieli ascuţite pe care Reid le atribuia şacalilor.

Se gândise să adune iarbă uscată pentru foc, după ce Sahir fusese întins într-o viroagă şi acoperit cu bulgări de pământ şi bolovani, în lipsa uneltelor necesare pentru a săpa un mormânt. Bricheta lui de pipă putea folosi pentru aprins. Uldin, crezând că vor fi nevoiţi să se chinuiască să aprindă cremenea, se împotrivi.

— Nu-i nevoie. Tu şi cu mine avem haine, Oleg are căptuşeala, iar Erissei pot să-i împrumut pătura de pe şaua mea. Iar… drăcovenia aia… străluceşte, nu? De ce să ne chinuim să strângem vreascuri?

— Apa din apropiere nu va lăsa aerul să se răcească prea tare, spuse Oleg, ca marinar experimentat.

Reid hotărî să-şi păstreze gazul brichetei pentru cazuri de urgenţă sau pentru restul de tutun care-i mai rămăsese, deşi nu îndrăznea să fumeze până nu-şi potolea setea.

Marea – cu siguranţă o mare, sărată cum era – îi putea ajuta un pic. Citise raportul lui Alain Bombard; poţi rămâne în viaţă un timp, sorbind încontinuu. Ar fi putut încerca să prindă peşte, cu ustensilele pe care şi le-ar fi confecţionat. Până la urmă totuşi, nimic nu-i putea salva în afara ajutorului venit din exterior.

Norul strălucitor care adăpostea în mijloc nava temporală se albi şi se coloră în nuanţe pastel, o frumuseţe blestemată care bara drumul spre apă, mâncare, hrană,

adăpost, medicamente, unelte, arme şi arunca în jur o lumină mată. Sahir fusese singurul care ştia cum se putea pătrunde înăuntru, dar el zăcea nemişcat, pradă şacalilor. Lui Reid îi părea rău de el; fusese un om bine intenţionat care vrusese, la fel ca oricine altcineva, să trăiască, şi-i părea rău şi de colegul lui care rămăsese cu trupul spulberat în maşina care-i trădase pe toţi. Dar mila lui era abstractă. Nu-i cunoscuse niciodată ca oameni. El, împreună cu ceilalţi trei, avea să fie salvat sau să moară de o moarte şi mai năprasnică.

Oleg căscă o gură cât o şură:

— Uf, ce zi! Oare suntem pierduţi în timp, Duncan, cum crezi tu, sau suntem răpiţi de un duh rău, aşa cum cred *eu*? Oricum ar, îl, eu sunt de părere să ne culcăm. Poate o să am nişte vise atât de sfinte, încât îngerii mă vor purta înapoi la soţioara mea.

— Atunci vrei schimbul doi sau trei de pază? întrebă Uldin.

— Niciunul. Eu dorm gata echipat. Cu securea la îndemână. Ce folos dacă văd inamicul de departe?

— Te pregăteşti să-l înfrunţi, deşteptule, sau găseşti o ascunzătoare dacă e prea puternic, ripostă Uldin.

Cu tot praful, grăsimea, mirosul şi cicatricele, hunul îi amintea totuşi lui Reid de un căpitan pe care-l avusese. Rusul mârâi dar se supuse.

— Lăsaţi-mă pe mine să stau primul de pază, se oferi Reid. Încă nu mi-e somn.

— Gândeşti prea mult, mormăi Uldin. Asta slăbeşte puterile omului. La urma urmei fă cum vrei. Tu, pe urmă eu, apoi Oleg.

— Şi eu? întrebă Erissa.

În privirea lui Uldin se putea citi limpede ce părere are despre ideea de a pune o femeie să facă pe santinela. Se îndepărtă de sursa de lumină şi scrută cerul.

— Nu e cerul meu, spuse. Pot să spun numele stelelor dinspre nord, dar e ceva ciudat cu ele. Duncan, o vezi pe

aia strălucitoare dinspre răsărit, acolo jos? Trezeşte-mă când ajunge sus.

În mod sigur n-avea idee de geometrie, dar braţul lui se ridicase, cu un gest sigur, într-un unghi corect de şaizeci de grade. Cu mersul lui stângaci, căută locul unde era priponit calul, se întinse pe pământ şi adormi pe dată.

Oleg îngenunche, îşi scoase coiful şi se înclină înainte de a spune o rugăciune în rusa veche. Nici el nu rămase treaz multă vreme.

Îi invidiez pentru asta, îşi zise Reid.

Inteligenţa – nu, nu fi snob – obiceiul de a vorbi mult are neajunsurile lui.

Oboseala îi umplu trupul cu pietre şi capul cu nisip.

Cea mai mare parte din *kumâzul* lui Uldin fusese consumată pentru a şterge gustul neplăcut lăsat de porcăria pe care o înghiţiseră pe post de cină; ce mai rămăsese trebuia păstrat; Reid îşi simţea gura mai uscată ca iasca. Pielea îi ardea din cauza soarelui de peste zi, totuşi simţea cum îl cuprinde frigul. Nu i-ar fi prins rău să înconjoare tabăra de mai multe ori, în pas vioi.

— Eu plec puţin, Duncan. Mă întorc repede, îl informă Erissa.

— Nu te duce prea departe, o avertiză el.

— Nu, nu mă depărtez niciodată de tine.

Aşteptă până ce ea dispăru în noapte înainte de a-şi începe rondul, pentru a o putea supraveghea. Nu că ar fi fost înamorat – în condiţiile astea? – dar ce mai femeie, şi ce mister!

Cei patru naufragiaţi în timp nu prea reuşiseră să stea de vorbă. Şocul sosirii lor laolaltă, al apariţiei şi al morţii lui Sahir, stresul provocat de arşiţă, setea şi transferul de limbă îi copleşise. Avuseseră noroc nesperat că-şi terminaseră treaba înainte de apusul soarelui.

Reid urmaşe sfatul pilotului. Deoarece cuţitul ei de bronz şi uimirea sinceră la vederea echipamentului de fier erau o mărturie clară că provenea din epoca cea mai

îndepărtată, Erissa deveni sursa lingvistică. Ea se supuse acestui proces de bunăvoie, aşa cum accepta tot ce-i cerea el. El găsi că asimilarea unei limbi prin intermediul *mentatorului* nu era lucru uşor; creierul ajungea într-o stare de agitaţie maximă, asemănătoare cu ultima fază a beţiei, iar muşchii se contractau involuntar până la epuizare. Fără îndoială că procesul era mult mai lent şi mai blând în mediul natal al lui Sahir; era limpede că această solicitare brutală grăbise sfârşitul pilotului. Dar nu avea de ales şi Reid îşi reveni după ce moţăi un pic.

Oleg şi Uldin refuzară şi nu se apropiară de aparat până ce rusul nu îi văzu pe Erissa şi pe american cum vorbesc unul cu altul fără nicio oprelişte. Abia atunci îşi puse şi el casca pe scăfârlie. Uldin făcu la iei, poate doar ca să arate că şi el era la fel de bărbat.

Datorită întunericului, ce se lăsase brusc, fapt firesc în deşert, precum şi datorită consumului fizic, nu mai avură timp decât pentru un schimb extrem de scurt şi general de informaţii.

Reid o luă la pas. Zgomotul pe care-l făcea mergând şi urletele bestiale ce veneau din depărtare erau singurele sunete pe care le auzea, iar stelele şi frigul erau singurii lui tovarăşi. Se îndoia că ar putea surveni ceva până în zori. Şi totuşi Uldin avusese dreptate să pună o santinelă. Aşa greoi cum era, creierul lui Reid se puse în mişcare.

Unde suntem? *În ce perioadă* suntem?

Expediţia lui Sahir plecase din Hawaii în… cândva în viitor, îşi zise Reid. Să zicem cam peste o mie de ani în viitorul meu. Maşina lor a survolat suprafeţele de pământ şi apă ale planetei călătorind înapoi în timp.

De ce le survola? Să zicem că e nevoie de suprafaţă pentru timpul de referinţă. Pământul se mişcă prin spaţiu, iar spaţiul nu are coordonate absolute. Să presupunem că omul nu îndrăzneşte să se înalţe pentru a nu pierde contactul (gravitaţia?) şi să iasă în spaţiu printre stele mai îndepărtate.

Lucrarea mea trimestrială despre mileniul Xcu câteva zeci de ani în urmă, conform vieţii mele dublate acum spre trecut, acum un milion de ani conform timpului meu interior în această noapte neagră a disperării – a dovedit că o călătorie în trecut este imposibilă dintr-o serie de motive, printre care şi faptul că ar fi necesară o cantitate de energie mai mare decât infinitul. Evident, mă înşelam. Evident că era suficientă energie – o imensă concentrare într-un volum mic şi într-o perioadă de timp scurtă – totuşi, o cantitate finită – evident că ea va afecta, într-o oarecare măsură, parametrii conţinutului şi vehiculul rezultat poate fi folosit… în călătorii ce traversează lumea, înainte sau înapoi de-a lungul erelor, în timp.

În funcţiune, vehiculul trebuie să fie încărcat cu forţe monstruoase. Sahir vorbea de „izolare”. Cred că mai bine ar fi folosit termenul „control” sau „restricţie. Probabil chiar forţele însele sunt suficient de puternice pentru a-şi genera şi propriul sistem de frânare.

În această călătorie ceva nu a fost în regulă. O defecţiune. Vehiculul trecea prin spaţiu-timp înconjurat de… un câmp… care atrăgea după sine orice animal întâlnit în calc.

De ce numai animale. Animale mai mari – împreună cu ceea ce le era ataşat foarte intim, ca de exemplu hainele? De ce nu copaci, stânci, apă, aer, sol? Mmmda, Sahir a vorbit de motiv. Pentru mine nu avea importanţă că delira şi se bâlbâia, atâta vreme cât a spus-o – da. Tehnologia erei sale, sau cel puţin vehiculele sale spaţiu-timp, se bazează pe controlul mental. Telepatia, incluzând şi roboţii telepatici, dacă credeţi în asemenea poveşti. Eu sunt înclinat să tac speculaţii în domeniul curenţilor neurali amplificaţi. Oricare ar fi explicaţia, e limpede că acel câmp generator de mişcare nu face decât să intre în interacţiune cu materia care este, ea însăşi, străbătută de unde mentale.

Se poate proceda aşa în scop preventiv. Apoi, în caz de

pierdere de forţă, maşina nu va fi îngropată sub tone întregi de corpuri străine la oprire. Nici animalele mai mari nu sunt întotdeauna suficiente. Unul dintre ele trebuie să fie exact în punctul din spaţiu, exact în momentul şi locul precis pe unde trece vehiculul… Am fi putut aduna tot soiul de şoareci, păsări şi altele, care dispăreau din câmpul nostru vizual înainte de a le putea observa. Astea ar fi fost victimele cele mai neînsemnate. Un accident implicând fiinţe umane trebuie să fie rar. Poate unic.

(De ce a trebuit să mi se întâmple tocmai mie? Eterna întrebare, cred, pe care probabil că, mai devreme sau mai târziu, şi-a pus-o toată lumea.)

Sahir spunea că imediat ce au observat defecţiunea au început frânarea. Din cauza… inerţiei… nu s-au putut opri în punctul în care m-au cules pe mine. Au continuat să înainteze, luându-i la bord pe Oleg, Ulclin şi pe Erissa… La bord sau altfel?

Au avut ghinion că, în momentul în care călătoria lor era pe sfârşite, când erau pe punctul de a se-opri în spaţiu şi de a începe să înainteze din nou în timp – o altă concentrare de forţă i-a izbit.

În mod normal, ar fi trecut pe lângă ea în siguranţă; dar din cauza defecţiunii la frâne, acele forţe cataclismice (sau mai corect distorsiunea de forţe spaţiu-timp produsă de acele forţe cataclismice) au interacţionat cu câmpul de energie care genera mişcarea. Energia s-a descărcat sub forma unei explozii mortale de raze X prin carcasa navei.

E o coincidenţă teribilă că nava temporală avariată s-a nimerit să treacă chiar pe lângă o catastrofă.

Dar, ia stai! Probabil că totuşi nu-i o coincidenţă. Probabil crononauţii, sau mai curând computerele şi piloţii lor automaţi, au fixat întotdeauna cursurile în aşa fel încât să treacă pe lângă astfel de catastrofe, atunci când lucrul era posibil. În cazul unei nave care funcţionează corect, bănuiesc că au posibilitatea de a se alimenta cu o cantitate

suplimentară de energie de la explozia nucleară, impactul unui meteorit gigantic sau ceva asemănător. Asta tace ca o lansare să devină mai ieftină şi în felul acesta se creează posibilitatea mai multor călătorii în timp decât s-ar face în mod obişnuit.

Oare Sahir şi prietenul lui au fost conştienţi că se îndreaptă spre propria lor distrugere, încercaseră oare să evite nenorocirea şi nu reuşiseră? Sau uitaseră, în acea panică nebună care se crease?

(Am impresia că timpul de tranzit din interiorul navei e foarte scurt. E clar că noi cei care am fost *târâţi* prin spaţiu, *absorbiţi*, am simţit timp de un minut întunericul, zgomotele şi vârtejul.)

Aşa. Deci suntem prizonieri şi singura şansă este să găsim alţi oameni din viitor. Sau să ne găsească ei pe noi. Presupun că dacă putem rămâne în acest loc până la urmă va veni o expediţie de cercetare.

Dar va veni ea oare? Cât de departe pot ei călători în timp dacă fiecare expediţie necesită construirea unui generator care cu siguranţă se autodistruge prin simpla radiaţie calorică atunci când e folosit?

Ei bine, vor face sau nu oamenii viitorului acest efort? Dacă nu de altceva, măcar pentru a se asigura că prezenţa acestei maşini defecte nu schimbă trecutul, anulându-le existenţa.

Ar face oare asta? Ar *putea*? Acesta era punctul din lucrarea mea care poate rămâne valid: schimbarea trecutului este o contradicţie în termeni.

— Degetul mişcător scrie pentru că a scris…

Bănuiesc, aşadar, că prezenţa maşinii aici şi acum şi prezenţa noastră, toate Tac parte din ceea ce se întâmplă. Bănuiesc, prin urmare, că această noapte a existat „întotdeauna”. Pentru că ce putem noi face? Există şanse să murim cu toţii în câteva zile. Animalele se vor ocupa de oasele noastre. Poate băştinaşii din triburi, dacă această pustietate posedă aşa ceva, vor idolatriza un timp nava

strălucitoare. Dar în final, bateriile, sau ceea ce o face să funcţioneze, trebuie să se termine. Câmpul de forţă va dispărea. Neprotejat, metalul va rugini sau bucăţi din el vor fi folosite de fierari. Faptul că un lucru străin şi ciudat a stat odată în acel loc va intra în folclor ca o legendă şi se va uita după câteva generaţii.

Oh, Pam, ce-o să crezi când nu mă voi mai întoarce în cabina noastră?

Că am căzut din greşeală peste bord? Aşa cred. Aşa sper. La naiba, la naiba, la naiba, ar fi trebuit să depun o sumă mai mare la asigurări!

— Duncan!

Erissa se întorsese. Reid se uită la ceas. Lipsise o oră. Deci nu fusese doar o simplă cerinţă a firii.

— M-am rugat, spuse ea simplu, apoi am făcut o vrajă ca să avem noroc. Deşi nu mă-ndoiesc câtuşi de puţin că tu ne vei salva.

În gura ei, limba guturală pe care o numea keftiu suna mai dulce decât atunci când o vorbeauuntre dânşii, poate din cauza vocii ei, joase şi blânde, extrem de plăcute. Reid habar n-avea cum se numea acea limbă în epoca lui şi nici dacă se găsise vreo urmă a ei. Încercările lui de a face asocierile lingvistice de rigoare erau mult îngreunate de faptul că el, ca şi Oleg şi Uldin, învăţase de fapt două limbi, pe care ea le vorbea la fel de curgător; în plus, se mai descurcau oarecum şi în alte câteva.

El cunoştea termenul care denumea cea de-a doua limbă, care nu era keftiu, la fel cum cunoştea termenul de „engleză” sau „spaniolă” Putea pronunţa atât numele ei, cât şi întreg vocabularul acelei vorbiri aspre şi rapide, asemeni unei mitraliere. Putea spune vocabularul pe litere; limba avea o scriere simplificată de tip hieroglific, dar keftiu avea o formă scrisă mai elaborată şi mai complicată. Dar nu era în stare să transcrie cu uşurinţă cuvintele în alfabetul roman, pentru a le compara cu cuvinte din mediul lui natal. Astfel că stăpânirea limbii şi cunoaşterea

numelui ei – *Ahhvăi-a* ar fi fost aproximativ pronunţia – nu-i ofereau nicio indicaţie despre identitatea celor care o vorbeau.

Deoarece Erissa preferase limba keftiu, Reid amânase momentan cercetarea asupra celeilalte, care nu era înrudită cu ea, deşi în acea epocă trebuie să fi fost deosebit de importantă. Limba keftiu însă îi dădea mult de gândit. Deşi nu era lingvist, o clasifică în principal ca poziţională, aglutinativă în cea mai mare parte, în contrast cu rivala sa cu inflexiuni foarte pronunţate.

Poate încercând să facă conversaţie, ea îl întrebă ceva. În traducere mai mult sau mai puţin literală, întrebarea ei era: „De ce natură, necunoscută mie, este acea bijuterie asemănătoare cu chipul Stăpânei Noastre Luna pe care tu (în cinstea Ei?) o porţi?”

Dar intuiţia îi tălmăci altceva: „Spune-mi te rog, ce-i aia? E frumoasă ca sigiliul Zeiţei”.

El îi arătă ceasul. Ea îl privi cu respect.

— Nu-l aveai înainte, murmură ea.

— Înainte? O privi cu atenţie. Vederea îi era înceţoşată de lumina slabă ce răzbătea cu greu printre umbrele dese. Te porţi ca şi cum m-ai cunoaşte deja, spuse el încet.

— Dar aşa şi e, Duncan! Duncan, nu se poate să fi uitat.

Ea se ridică de sub pătura cumplit mirositoare pe care, cu forţă şi strâmbându-se, şi-o înfăşurase în jurul tunicii. Degetele ei îi mângâiară faţa…

— Sau poate vraja a căzut şi asupra ta? îşi lăsă capul în jos. Vrăjitoarea m-a făcut să uit multe. Şi pe tine?

El îşi ciocni pumnii în buzunare şi-şi strânse cu putere pipa. Răsuflarea i se transforma în aburi şi umezeala din aer îl indispuse.

— Erissa, rosti ostenit, nu ştiu mai multe ca tine, nici ce se întâmplă acum, nici ce s-a întâmplat în trecut. Am spus ce am auzit de la Sahir, că am fost prinşi în vârtejul timpului. Şi asta e ceva îngrozitor.

— Nu înţeleg, răspunse ea tremurând. Ai jurat că ne vom

mai întâlni, dar n-am crezut că asta se va întâmpla atunci când aripile unui dragon mă vor purta spre un ţinut al morţii. Se îndreptă. Ăsta-i motivul, nu-i aşa? întrebă ea cu vioiciune renăscută. Ai prevăzut asta şi ai venit s-o salvezi pe cea care n-a încetat nicio clipă să te iubească.

El oftă.

— Sunt ape prea adânci pentru a le traversa înainte de a fi început să construim corabia, spuse el, şi îndată îi veni în minte un proverb keftiu. „Mă simt pustiu pe dinăuntru. Nu pot gândi dincolo… dincolo de puţinele fapte palpabile pe care le avem la îndemână”.

Se opri, căutându-şi cuvintele, mai mult din cauză că avea creierul obosit, decât din cauza dificultăţilor de limbă.

— Mai întâi, spuse el, trebuie să aflăm unde suntem şi ce an este.

— Ce an? Păi au trecut douăzeci şi patru, Duncan, de când am fost împreună, tu şi cu mine, la prăbuşirea lumii.

— La… ce?

— Când munţii au izbucnit în flăcări şi focul a mistuit totul, şi marea s-a răsculat şi a distrus poporul keftiu, care era aşa de fericit.

Erissa ridică amuleta, securea cu două tăişuri şi se închină.

Lui Reid parcă i se luă un văl de pe creier. Doamne, se gândi, asta înseamnă că defularea de energie a şi avut loc! Am sosit după, şi nu înaintea ei? Atunci chiar că suntem condamnaţi să rămânem aici pe vecie. Nu-i aşa?

— Tremuri, Duncan. Erissa îi puse mâinile pe umeri. Lasă-mă să te strâng în braţe.

— Nu jmulţumesc, nu.

Rămase nemişcat o vreme, reuşind să se stăpânească. Putea fi o neînţelegere. Sahir vorbise desluşit de un dezastru enorm prin apropiere, cândva într-un viitor, mai mult sau mai puţin îndepărtat. N-avea rost să încerce să dezlege şarada într-o singură oră. Pas cu pas, aşa trebuia

procedat. Ţara din care venea Erissa nu era prea departe din punct de vedere geografic, nu-i aşa? Cel puţin aşa spunea Sahir. Bun, mai departe.

— Spune-mi, zise Reid, de unde eşti?

— CHM? Şovăi. Păi… au fost multe locuri de când ne-am despărţit. Acum stau pe insula Malath. Înainte de asta… am fost în multe *alte* locuri, Duncan, mereu tânjind după casa în care m-ai găsit tu.

— Care anume? Unde? Spune-mi cum se cheamă. Unde erai tu atunci?

Ea scutură din cap. Deşi noaptea era întunecoasă, pletele ei se distingeau clar în lumina stelelor.

— Tu ştii asta, Duncan, făcu ea uimită.

— Spune-mi totuşi, insistă el.

— Păi, Kharia-Ţi-Yen.

Ţara Stâlpului, traduse Reid.

Erissa continuă, dornică să clarifice lucrurile, în faţa ignoranţei lui descurajante:

— Sau, cum o numesc cei de pe continent, Atlantida.

VI

TREZIREA DIN SOMN a fost ciudată, întrucât ea bloca orice calc de a evada într-un vis. Lumea secolului XX devenise o lume îndepărtată, fantastică, greu de închipuit ca existentă.

— Mă duc să cercetez împrejurimile, cât timp mă mai pot sluji de cal, declară Uldin şi plecă.

Părea mai puţin dărâmat decât tovarăşii săi, poate din cauza robusteţii sale de un tip primitiv. În lipsa lui, ceilalţi se refugiară în mare. Din beţişoare unite cu fâşii tăiate din cureaua lui Oleg înjghebară un tel de împletitură de care se puteau agăţa hainele, apărându-se în acest lei de lumina directă a soarelui şi de reflecţia ei în mare, în timp ce ei stăteau cufundaţi în apă, până la gât.

Când cortul a fost gata pentru a fi poziţionat, Erissa îşi scoase sandalele şi tunica. Oleg rămase cu gura căscată:

— Ce e? îl întrebă ea, nevinovată.

— Tu… o femeie… păi, ştii…

Nu se vedea dacă rusul a roşit sau nu sub roşeaţa puternică provocată de soare. Deodată, el izbucni în râs:

— Bine, dacă aşa eşti tu, atunci azi nu e cea mai rea zi din viaţa mea.

Ea se zbârli toată.

— Ce vrei să spui? Jos mâinile.

— Ea nu e ca femeile din poporul tău, Oleg, explică Reid. Pentru el era clar: „Printre ai ei, goliciunea e respectabilă”.

Şi totuşi nu-i surâdea ideea de a se dezbrăca în faţa ei. Subţire şi mlădios, prea puţin marcat de copiii pe care-i născuse, trupul ei era cel mai frumos din câte văzuse până atunci.

— Atunci întoarce-te cu spatele, femeie, până intru eu în

apă, se răsti Oleg.

Îmbăiaţi şi răcoriţi se simţiră mai bine. Chiar şi setea era mai uşor de suportat. Oleg o imită în silă pe Erissa care urma sfatul lui Reid şi sorbea apă din mare.

— Să ştiţi că eu n-am încredere. Nu e bine deloc ce facem. Dar dacă putem să mai rămânem aşa un timp, poate puţin mai încrezători în noi, sfinţii vor găsi poate pe cineva să ne ajute. M-auziţi? strigă el spre cer. Dau un poţir de aur împodobit cu pietre scumpe pentru Biserica Sf. Boris. Şase învelitori de altar din mătasea cea mai scumpă şi împodobită cu şiraguri de perle, pentru Sf. Maria. Se opri. Poate trebuie s-o spun în rusă şi în greceşte. Ah, da, şi în norvegiană.

Reid nu rezistă şi glumi:

— Sfinţii tăi încă nu s-au născut. Oleg se cutremură. Americanul adăugă repede: Poate că mă înşel.

N-avea rost să-i explice că în situaţia lor temporală Iisus Cristos avea să fie abia peste mult timp.

Se întoarse spre Erissa.

— Somnul mi-a limpezit mintea, continuă el. Lasă-mă să mă gândesc serios la ceea ce ştim „Şi nu mă mai face să fiu atât de al naibii de conştient de ce am zărit prin apă din trupul tău”, adăugă el cu vinovăţie în gând.

Făcu cercetări amănunţite asupra amândurora, cu pauze lungi pentru a putea reflecta. Ei îl priveau cu respect. Uldin nu se comportase la fel; mârâise, în schimb, câteva răspunsuri esenţiale, la cele câteva întrebări-cheie, înainte de a pleca.

Oleg se dovedi o mină de aur în ce priveşte informaţia. Reid decise că felul de-a fi al rusului trebuie să fie în cea mai mare parte o mască dezarmantă, sub care se ascundea o inteligenţă sofisticată. Kievul era departe de sărăcia în care trăiau majoritatea statelor din Occident, contemporane cu el. Opt milioane de oameni ocupau un teritoriu egal cu cel al Statelor Unite de la est de Mississippi, foarte bogat în resurse naturale, exploatate cu

chibzuinţă. Comerţul cu Bizanţul era înfloritor şi consistent, pe de o parte procurându-le mărfurile ce le lipseau, iar pe de alta, informându-i asupra artei şi ideilor străinilor. Clasele stăpânitoare ruseşti, mai mult negustori decât nobili, erau alfabetizate, *au courant* cu evenimentele din străinătate şi locale; locuiau în case dotate cu cuptoare şi ferestre cu geamuri; mâncau cu linguri de aur şi argint, din farfurii aşezate pe feţe de masă somptuoase, mesele incluzând delicatese precum portocale, lămâi şi zahăr; câinii nu erau niciodată admişi înăuntru şi aveau adăposturi proprii şi de obicei un servitor ungur care să le poarte de grijă lor şi cailor; Kievul era mai ales o aşezare cosmopolită, adăpostind diverse naţionalităţi; monarhia nu era despotică; sistemul dădea atâta libertate adunărilor populare, mai ales la Novgorod, încât acestea se transformau adesea în încăierări stradale.

Lucrul cel mai important era că Oleg se putea plasa exact în spaţiu şi timp: cotul estic al Niprului, la începutul lui iunie 1050 d.Hr.

Uldin, mai vag, vorbise de recenta cucerire a pământurilor goţilor din est, după distrugerea alanilor şi făcuse speculaţii nesăţioase despre Imperiul Roman de Apus. Din cunoştinţele sale de istorie, Reid (mulţumind în gând sorţii că-i dăduse o memorie atât de bună) putu delimita teritoriul de unde porniseră hunii: Ucraina – la câteva sute de kilometri de Crimeea, aproximativ spre nord-vest; perioada, cea de-a doua jumătate a secolului IV d.Hr.

Erissa, cu toată cooperarea ei, punea problema cea mai dificilă. Numele insulei de unde fusese luată, Malath, era cea dată ei de numeroşii locuitori keftiu. Echivalentul englezesc nu-i venea lui Reid în minte în mod automat, aşa cum n-ar fi ştiut că Oslo şi Christiana erau identice, dacă n-ar fi fost atât de informat.

Lăsă la o parte enigma provenienţei ei iniţiale, Atlantida. Un continent scufundat? Evident, un mit; imposibilitate

geologică în orice perioadă mai scurtă de câteva milioane de ani. Şi totuşi numele folosit de ea era atât de încărcat de acest sens, „frumosul şi fericitul ţinut pe care marea îl luase înapoi în sânul ei”, încât, deşi îl trecuse prin cască, el nu reuşise să afle mai mult… Ea spusese că Atlantida ei dispăruse. Unde locuise după aceea? Putea oare găsi un indiciu în numele pe care celălalt popor, a cărui limbă o mai cunoştea, îl dăduse acelui loc?

— Rhodos, îi spusese ea, şi, în acea clipă el înţelese. Câteva dubii asupra situării exacte faţă de uscat rezolvau problema. Rhodos…

Închise ochii şi vizualiză din nou globul pământesc. Era rezonabil să presupui că vehiculul spaţiu-timp urmaşe cursul direct cel mai apropiat posibil din punct de vedere geografic. Presupunerea era întărită de faptul că Hawaii, poziţia navei în Pacificul de Nord, cotul Niprului, Ucraina de sud şi Rhodos erau situate aproximativ pe traseul unui mare cerc.

Bun, îşi zise Reid ridicându-se, plin de emoţie. Să extrapolăm. Care-i următorul ţărm?

Egiptul de vest sau Libia de est. Un deşert pe malul mării, dacă-mi amintesc bine.

Deschise ochii şi primul lucru pe care-l văzu fu privirea întrebătoare a Erissei. O clipă, aproape că se scufundă în adâncul ochilor ei minunaţi. Se smulse din reverie şi spuse:

— Cred că mi-am dat seama unde ne găsim.

— Oh, Duncan!

Se ridică în genunchi şi-l îmbrăţişă. Obosit, însetat, flămând, pradă unei nenorociri mortale, el simţi cum pieptul ei, cum buzele ci se lipesc de ale lui.

Oleg tuşi. Erissa îi dădu drumul lui Reid. Americanul încercă să explice. Dură mai mult, fiindcă femeia numea Egiptul „Khem”, care spunea ea era numele dat de localnici, ca şi Keftiu. Când îl înţelese, chipul ei se adumbri uşor.

— Da, aheii spun „Aigyptos”. Bietul meu popor n-a lăsat

nici măcar această amintire în lumea ta?

— Egipt, spuse Oleg, trăgându-se de barbă. Se potriveşte cu ce i-am auzit povestind pe marinarii care merg pe ruta asta. Eu n-am ajuns niciodată mai departe de Ierusalim. (Ridică ochii spre pologul improvizat şi cerul de deasupra.) Am fost în pelerinaj, le aminti el sfinţilor. Sarazinii mi-au dat multă bătaie de cap. Am adus o sticlă de apă din Iordan şi am dăruit-o Catedralei Sofia pe care Cneazul Iaroslav cel înţelept a construit-o la Kiev.

Erissa se lumină.

— Avem destule şanse să fim salvaţi. Vara vasele au mereu drum spre Egipt. Desperarea o cuprinse din nou. Se chirci în faţa unei amintiri tulburătoare. Echipajul ne-ar putea lua doar pentru a ne vinde ca sclavi.

Reid încercă s-o calmeze.

— Pregătesc câteva trucuri care să-i descurajeze, spuse el mai încrezător decât era în fapt, numai ca s-o vadă înseninându-se.

„Ia stai! îl fulgeră deodată ideea. Dacă ştie ceva despre Egiptul contemporan ei, poate îmi furnizează o dată. Nu că aş fi prea priceput la cronologia faraonică – această perioadă trebuie să fie faraonică – dar…”

În mod irelevant, marcă în minte traseul străbătut de maşina viitorului, distanţa parcursă în timp. Presupunând că epoca lui Sahir era cu câteva secole după cea a americanului, iar cea a Erissei cu câteva mii de ani înainte de Cristos, rezulta o diagramă, închipuind doar o jumătate din traseul maşinii, marcând astfel jumătatea *curbei histerezis*[3]… Oare e important lucrul ăsta, oare ajută la explicarea inerţiei? N-are a face, nu contează.

— Hiii-ia!

Strigătul îi făcu atenţi. Uldin stătea pe malul abrupt, pe calul său, cu faţa spre plajă. Învârtea sabia cu violenţă. Se grăbiră să iasă din apă, se îmbrăcară iute şi urcară povârnişul fierbinte.

---

[3] Fenomen fizic ce are un caracter ireversibil (n. red.).

Hunul era furios. Scuipă la picioarele lor.

— Staţi aici ca nişte trântori! Şi voi ăştia doi mai ziceţi că sunteţi bărbaţi?

Oleg îşi apucă securea, iar Erissa cuţitul. Reid înghiţi în sec. Îşi zise: Eu nu trebuie să răspund. Eu sunt tipul timid, care nu deschide gura, cetăţeanul care în politică nu face altceva decât să voteze, soţul care se retrage discret când izbucneşte o ceartă cu soţia.

Într-un târziu privi direct spre chipul brăzdat din faţa sa şi spuse:

— Mai bine rămânem întregi la minte şi la trup decât să viermuim de colo-colo ca gândacii, Uldin. Eu am stat în timpul ăsta şi am adunat faptele. Acum ştim cine suntem şi la ce ne putem aştepta.

Faţa hunului păli. După o clipă, acesta răspunse:

— N-ai spus că eşti şaman, Duncan, şi nici eu nu cred aşa ceva. Dar se poate să ai mai multă înţelepciune decât credeam. Hai să nu ne certăm, să fim pregătiţi. Am văzut oameni în depărtare, care se îndreaptă spre noi; o adunătură de prăpădiţi zdrenţăroşi, dar au arme şi nu mi-a plăcut deloc cum arată. Dacă un păstor s-a dus cumva în tabăra lor în zori şi le-a povestit cum noaptea trecută a văzut o comoară sclipitoare păzită doar de patru oameni, or să vină aici.

— Aha, spuse Oleg. Cât timp le ia să ajungă până aici?

— Cel mult până pe amiază, dar cred că or să se odihnească ziua, fiind atât de cald. Deci, spre seară.

— Bun, deci nu-i nevoie să-mi pun cuptorul ăla ambulant pe mine. Fugim?

Reid clătină din cap.

— N-avem şanse să ajungem prea departe, replică el. Am putea scăpa de urmărire, dar deşertul ne va veni de hac. Mai bine să rămânem unde suntem şi să ne gândim cum putem să ne târguim cu localnicii.

— Târgul se face mai greu cu gâtul tăiat, râse Uldin. Adunaţi-vă lucrurile. Dacă facem prima parte a drumului,

or să ne piardă urma.

— Tu zici că nu se poate discuta cu ei, îl contrazise Reid.

Oleg şi Uldin se uitară atent la el.

— Bineînţeles că nu se poate, zise rusul. Ei sunt locuitori ai deşertului.

— Nu putem nici măcar să-i speriem? Eu aş prefera să rămân aici şi să încerc să fac ceva, decât să umblu aiurea ca să-mi găsesc moartea la capătul a câteva zile pline de chin.

Ul din îşi pocni coapsa cu arma.

— Mişcaţi-vă! ordonă el.

— Nu, se împotrivi Reid.

Erissa îl luă de braţ.

— Voi doi plecaţi dacă vă temeţi, spuse ea cu dispreţ. Noi rămânem.

Oleg îşi scărpină pieptul păros.

— Păi, mormăi el, şi eu la fel. Poate că ai dreptate.

Uldin îi fixă cu o privire îngheţată. Erau foarte hotărâţi.

— N-am de ales, aruncă el. Care e planul tău?

„Supune-te sau taci”, îşi spuse Reid, şi se-ntrebă dacă aşa sunt făcuţi conducătorii.

— Voi face un spectacol care ar putea să-i impresioneze, rosti solemn. Avem acest vehicul – şi, de exemplu… scoase bricheta şi o aprinse. Izbucnirea flăcării smulse exclamaţii de uimire. Vom avea nevoie de apărare, desigur, în caz de luptă. Voi, Uldin şi Oleg, ocupaţi-vă de asta. Mă gândesc că la vederea voastră – un arcaş călare şi un războinic în zale – grupul de vagabonzi nu se va repezi la atac. Erissa, tu şi cu mine vom strânge vreascuri pentru un foc de semnalizare în caz că apare vreo corabie.

Pe când lucrau amândoi, ea îi spuse:

— Mă întreb din ce în ce mai des dacă e bine ce faci, Duncan. Căpitanul nu ne va lua în seamă. În mod sigur, va considera semnalul nostru o momeală. Şi dacă trage la ţărm, ne poate jefui şi lua sclavi. Poate ar trebui să ne încredem în Zeiţă şi în priceperea noastră de a-i face pe

locuitorii deşertului să ne îndrume spre Egipt. Cărările mării devin din ce în ce mai primejdioase de când braţul puternic al lui Minos nu s-a mai ridicat împotriva piraţilor.

— Minos![4] Strigă el şocat; şi informaţia exactă despre locul şi timpul în care se aflau i se dezvălui deodată.

Începu să-i pună întrebări – keftiu, da, poporul din Keft, o insulă cum nu există alta în Marea din mijlocul Lumii, între Egipt şi pământurile cucerite de ahei – Creta! – da, cea de-a doua limbă pe care o ştia ea era aheeana, toţi cei care întreţineau relaţii cu străinii ar fi trebuit s-o cunoască, acum când acei barbari se întâlneau din ce în ce mai des în Marea Egee, ei fiind prea aroganţi ca să înveţe graiul vorbit pe vremuri în măreţul Knossos şi în dispăruta Atlantidă.

Limba aheilor! Asta descoperise Reid. Nu avea mai multe cunoştinţe despre limba greacă decât un american obişnuit din secolul al XX-lea cu o cultură medie, dar era suficient ca să-i dezvăluie identitatea limbii pe care o învăţase. Văzu ce se ascundea în spatele modelelor unui alfabet care nu evoluase încă, apoi limba în sine şi-şi dădu seama că limba aheilor nu putea fi decât strămoaşa limbii elene.

De aici venea numele de „Atlantida”, „Ţara Stâlpului”, tradus *Gaia Atlantis*.

— Corabie la orizont! mugi Oleg.

Ciudata ambarcaţiune se apropiase foarte mult de ţărm. Cu chila abia atingând fundul apei puţin adânci, rămăsese în aşteptare, nemişcată pe marea ce purta străluciri metalice. Reid începu s-o cerceteze, cuprins de o curiozitate firească, privirile sale atrăgând şi admiraţie şi uimire.

Vasul maritim părea prea evoluat pentru epoca

---

[4] Rege semilegendar al civilizaţiei egeo-cretane. Imperiul lui Minos s-a prăbuşit în jurul anilor 1460-1450 î. Hr. Ruinele palatelor din Knossos se mai văd şi astăzi pe Insula Creta (n. red.).

respectivă, având cam treizeci de metri lungime. Pentru cazul în care vântul nu bătea, corabia fusese înzestrată cu cincizeci de vâsle, dispuse simetric la babord şi tribord. Carcasa navei era neagră ca smoala iar puntea destul de lată (Erissa le spusese că e o corabie de marfă şi nu un agil vas de război). Avea puntea frumos rotunjită, cu o ridicătură ca un pisc spre prova. Prova şi pupa erau adăpostite de valuri cu un fel de acoperiş care le proteja pe timp de furtună, fiind împodobite cu stâlpi cioplţi, ornamentaţi cu capete de cal şi cozi de peşte. Stâlpii erau coloraţi puternic. Doi ochi uriaşi, pictaţi de o parte şi de alta a provei, priveau înainte. Dedesubtul băncilor pentru vâslit – care se întindeau între cele două bordaje – fuseseră întinse scânduri geluite cu migală, pentru ca oamenii să nu calce pe încărcătura depozitată sub punte. Pentru moment, catargul era coborât; împreună cu verga şi pânzele strânse într-un fel anume, se sprijinea în suporturile bifurcate, fixate în partea din faţă şi din spate ale corăbiei.

Cei mai mulţi membri din echipaj stăteau la bord, în mici grupuri sau înşiraţi de-a lungul catargului, pregătiţi de atac. Soarele licărea în vârfurile de bronz ale lăncilor. Altfel, metalul fusese folosit cu mare economie. Scuturile pătrăţoase aveau doar ţinte pentru a fixa mai multe straturi de piei de vacă, prelucrate şi prinse în rame de lemn. Marinarul de rând purta doar o îmbrăcăminte din piele, peste o tunică precum a Erissei; sau nu avea nimic.

Diores, căpitanul, şi cei şapte tineri care-l însoţiseră pe ţărm constituiau o superbă excepţie. Ei îşi puteau permite ce era mai bun; obiectele de cupru şi tablă formau baza economică a aristocraţiei militare care conducea cea mai mare parte a lumii în Epoca bronzului. Purtând coifuri cu panaş înalt, armuri bogat ornamentate – scuturi placate cu aramă şi alte ornamentaţii de aramă pe fâşiile de piele care atârnau de fustanele şi se înfăşurau pe glezne, săbii în formă de frunză în teci împodobite cu aur, mantii vopsite în roşu, albastru sau galben şofran – parcă veneau direct

din *Iliada*[5].

„Şi acolo se vor şi duce”, îşi zise Reid cutremurându-se. Întrebând, aflase că Troia era un oraş-stat puternic şi prosper; dar aici, în faţa lui stăteau aheii – Danaas, Argives, Hellenes – înaintaşii lui Agamemnon şi Odisseu.

Erau înalţi, cu tenul deschis la culoare, cu craniile prelungi, dovedind că se trag din nord; mulţi aveau păr castaniu, uneori chiar blond sau roşcat. Îl purtau lung, căzându-le pe umeri, iar cei ce-şi puteau lăsa barbă şi mustaţă – procentul de tineret era ridicat – erau în favoarea unui stil Van Dyck. Se purtau cu semeţia aproape inconştientă a războinicilor înnăscuţi.

— Ei bine, spuse Diores, e ciudat. Chiar că e ciudat.

Naufragiaţii hotărâseră să nu mai complice o poveste şi aşa greu de crezut, cu elementul călătoriei în timp pe care nimeni în afară de american n-ar fi putut oricum să-l priceapă. Era destul dacă spuneau că fuseseră aduşi acolo din ţările lor de baştină de un car strălucitor, aparţinând unui vrăjitor care a murit înainte de a termina demonstraţia cu acel magic instrument de învăţat limbi străine, După o cercetare amănunţită, Diores ordonase ca trupul să fie dezvelit şi îngropat cum se cuvine.

Plescăi din limbă:

— Să mă trăsnească Zeus dac-am auzit vreodată o poveste mai ciudată! Vorbea uşor tărăgănat dialectul atic, în mod obişnuit foarte rapid. Nu-mi dau seama dacă e bine să vă iau la bord. Zău că nu ştiu ce să fac. Poate aţi mâniat vreun zeu.

— Dar… dar… Reid făcu un semn neajutorat către *mentator*. Îl dăruim regelui vostru.

Diores aruncă o căutătură piezişă. Era mai scund şi mai negricios decât cei mai mulţi din ceata sa, cărunt, dar voinic, cu mişcări iuţi, cu ochii de un cenuşiu ca plumbul pe chipul ridat şi ager.

---

[5] Epopee atribuită lui Homer. Datează, probabil, din sec. VIII-VII î. Hr. (n.red.).

— Să nu mă înţelegeţi greşit, zise el, eu vreau. Pe sânii Afroditei că sunt gata s-o fac. Te-aş lua mai ales pe dumneata, domnule – arătă spre Oleg – îmbrăcat în armura aceea de metal străin. Se zvoneşte că au învăţat acest meşteşug în insulele Hitite, dar Marele Rege ţine secretul numai pentru el. Poţi să ştii?

— Am putea depăna o grămadă de basme minunate. Dar la ce bun dacă Poseidon ne nimiceşte? Şi la vremea asta a anului, Poseidon e foarte susceptibil, zău că da; se apropie furtunile echinocţiului.

Privirea lui prevăzătoare alunecă spre Uldin, care rămăsese călare.

— Şi dumneata, domnule, care stai călare pe cal în loc să fii în spate, într-un car, aş da un bou gras să aflu care-i treaba. Nu eşti doborât, în timpul luptei? Şi precis vrei să iei animalul la bord.

— Nu mă despart de el, ripostă Uldin.

— Caii sunt sacri pentru Poseidon, nu-i aşa? interveni Reid repede.

— Da, e adevărat, dar problemele practice… noi avem deja câteva oi şi nişte porumbei călători şi mai sunt câteva zile până ajungem acasă. Am să-ţi mărturisesc ceva: n-am plecat doar pentru a face comerţ. Nu tocmai. Da, am fost la Avans şi oamenii noştri au făcut negoţ, s-au bucurat de confortul hanurilor şi de gustul nemaipomenit al fripturilor, e adevărat. Dar câţiva dintre noi au mers în susul râului, la Memphis, capitala, ştii, ducând un mesaj de la prinţul nostru, iar acum am de transmis mesajul de răspuns. Nu pot să risc, eu care am fost în slujba familiei regale de mic copil, încă înainte de a se naşte prinţul.

— Şi atunci vrei să ne laşi aici, în arşiţa asta înăbuşitoare, pradă sălbaticilor? zbieră Uldin.

— Potoleşte-te, spuse Oleg. Îl studie pe Diores cu o expresie la fel de şireată ca cea care se putea citi pe chipul aheului. E adevărat c-o să-ţi dăm puţină bătaie de cap, căpitane, murmură el. Îmi pare rău. Dar n-ai putea primi –

un cadou ca între bărbaţi adevăraţi, desigur, o neînsemnată răsplată pentru atât de nobila dumitale generozitate de a trage la mal de dragul nostru – dă-mi voie să-ţi arăt, dumitale şi regelui dumitale, că noi nu suntem cerşetori.

Vorbind, el băgase mâna în pungă. Monedele de aur sclipiră în soare înainte ea degetele lacome ale lui Diores să se strângă deasupra lor.

— Se vede cât de colo că sunteţi oameni cu educaţie aleasă, rosti aheul afabil, şi numai asta mă obligă să vă ajut cât pot. Veniţi la bord, vă rog. Calul – domnule, dacă accepţi să-ţi sacrifici calul aici pe ţărm pentru a ne asigura bunăvoinţa zeilor, poţi să-ţi alegi unul din herghelia mea la sosire. Jur.

Uldin mormăi, dar fu de acord. Diores făcu un gest de bun venit spre corabie.

— Mai întâi la Rhodos, spuse Erissa, extaziată. Duncan, Duncan, o să-ţi vezi fiul!

Stupefacţia lui Reid şi bucuria ei fură întrerupte brusc de Diores:

— Mă tem că nu. Eu sunt într-o misiune a prinţului Tezeu şi nu mă pot abate din drum. Singurul motiv pentru care am deviat aşa mult spre vest după ce am părăsit delta Nilului a fost…

— Teama de piraţii din insulele Mării Egee, spuse ea cu amărăciune.

— Cum? Piraţi? Doamnă dragă, nu vreau să te jignesc, dar tare mi-e că ţi-a luat soarele minţile. Ştiu de cât respect se bucură femeile printre cretani, şi probabil că dumneata ai fost dansatoare cu tauri în tinereţe, nu-i aşa? Nimic altceva n-ar putea explica asemenea purtare… A, da. Cât despre piraţi, aşa ceva e imposibil, crezi că suntem în Marea Tireniană? Doar că, vântul suflând într-o anume direcţie, am socotit că cel mai bun traseu ar fi să înconjurăm extremitatea vestică a Cretei şi apoi s-o luăm de-a lungul Peloponesului spre Atena. De acolo poţi trece

spre *Rhodos*, cel mai târziu la primăvară.

Cu toată dezamăgirea, furia nu i se potoli.

— Vorbeşti ca şi cum Minos şi flota lui ar mai veghea pacea pe mare pentru oamenii cinstiţi.

Ranchiuna îi făcea vocea mai ascuţită.

— Cred că trebuie să urci la bord şi să te odihneşti la umbră, doamna mea. Curtenia lui Diores rămase neştirbită. Ultima oară când am fost la Knossos, scopul călătoriei fiind să las marfă acolo, acum mai puţin de o lună, Minos stătea în Labirint iar vameşii lui se îngrăşau cu dijmuielile, ca de obicei.

Ea se albi.

— Ce ghinion, mormăi unul dintre subordonaţi. Câtă vreme, Zeus, tată ceresc, mai avem de îndurat jugul lui?

Prietenii săi păreau la lei de furioşi.

VII

LA ÎNCEPUT, la bord i s-a părut raiul pe pământ. Năucit de o avalanşă de impresii cu totul neobişnuită pentru el – fiindcă niciun autor de romane istorice nu putea să redea întreaga *realitate* – lui Reid îi trebui o zi, o noapte şi o parte din ziua următoare ca să vadă că pe corabie era, de fapt, un iad.

Sătul (după ce mâncase carne de vacă sărată, praz, pâine neagră şi băuse vin amestecat cu apă), răcorit de o briză ce-i răvăşea părut, sub un cer blând şi senin, în mijlocul milioanelor de scânteieri aruncate de miile de umbre ale albastrului adânc, mişcător şi înspumat, Reid stătea rezemat de parapet şi-şi amintea versul lui Homer despre râsul nestăvilit, pe mai multe voci, al valurilor. Erau mai mici decât cele oceanice, mai zburdalnice şi, trecând pe sub copastia joasă, erau foarte aproape de el. Fiecare undă şi fiecare vârtej se vedeau şi se auzeau desluşit; se minuna din nou gândindu-se cât de complicată şi mereu schimbătoare e acea operă de artă numită val.

Corabia se înclină puternic în faţă, înfruntând cu prova învolburatele unde. Punţile se legănau într-un ritm lent, lemnul scârţâia, parâmele murmurau, uneori câte o pânză se sfâşia şi flutura în bătaia vântului. Aerul blând era plin de miresme de catran încălzit la soare, de ozon şi sărătură. La pupa, maiştrii timonieri – o navă de asemenea dimensiuni avea vâsle la babord şi la tribord – stăteau de pază ca nişte tineri zei.

Restul echipajului, dacă nu era tolănit de-a curmezişul navei pentru a trage un pui de somn (goi, cu tunica în chip de pernă şi înveliţi cu o piele de oaie), stătea care cum putea. Era destul de mare înghesuiala. Totuşi, nicio călătorie nu însemna mai mult de câteva zile consecutive

pe mare; de regulă, vasele navigau pe lângă coastă şi echipajul dormea pe uscat în fiecare noapte.

Ochii oamenilor rătăceau mereu spre pasageri, pe jumătate curioşi, pe jumătate speriaţi. Cine ştia ce-i cu aceşti străini? Trecu o vreme până ce cutezară, cu excepţia lui Diores şi a nobililor săi, să spună şi altceva în afară de un salut mormăit. Marinarii vorbeau între ei pe un ton scăzut, se ciondăneau pentru corvezile uşoare, făceau semne pe ascuns, semne pe care Reid le mai văzuse prin părţile Mediteranei, când pleca în permisie din armată, mii de ani mai târziu.

N-avea importanţă. Aveau să depăşească această lâză de timiditate, văzând că nu se întâmplă nimic îngrozitor. Şi se îndreptau spre Atena!

Nu Atena pe care o îndrăgea, îşi aminti el. Templele de pe Acropole, Turnul Vânturilor, coloanele lui Zeus Olimpianul – cafenele mici şi prietenoase, cu *clolmades*, *tourko* şi uzo, magazine elegante, şoferi de taxi trăsniţi, bătrâne în negru, vânzători de floricele la grămadă, oameni veseli care toţi par să aibă veri în Brooklyn – toate astea trebuie să le uiţi acum, fiindcă nici nu poţi îndrăzni să-ţi aminteşti. Uită-i şi pe Aristotel, Pericle, Eschil, uită victoria de la Maraton, asediul Troiei, chiar şi pe Homer. Toate astea nu există încă, în afară de câteva cântece tribale, ale căror versuri vor fi într-o zi introduse într-o epopee şi vor dăinui astfel mult timp după cei ce le-au compus şi care vor fi praf şi pulbere. Tot restul nu-i decât o închipuire, nu, mai puţin chiar, o viziune, un vis din ce în ce mai şters.

Te îndrepţi către Atena prinţului Tezeu. Asta va rămâne până în zilele noastre. Copil fiind, vei fi înfiorat citind despre un erou numit Tezeu care a răpus Minotaurul cel fioros – chipul i se întunecă brusc – Duhul Rău pe care-l slujea Erissa.

O simţi cum se aşază lângă el, ignorându-i pe marinarii care, înghesuindu-se în spate ca să-i lase singuri acolo, se

zgâiau întruna la ei. Erissa împrumutase o pelerină şi şi-o legase strâns, nu pe umerii tunicii, ci în jurul taliei, ca pe o fustă.

— De ce? întrebă Reid arătând spre veşmânt.

Ea dădu din umeri.

— Mai bine să mă înfofolesc precum o femeie ahee, rosti în limba keftiu, alb, fără nicio intonaţie.

Scrută orizontul.

— Nu e minunat? făcu el, încercând cu stângăcie s-o mai îmbărbăteze. Înţeleg de ce Afrodita s-a născut din spuma mării.

— Cum? Ochii ei, de culoarea jadului întunecat acum, se îndreptară spre el. Despre ce vorbeşti?

— Păi… nu cred aheii, se bâlbâi el, nu cred ei că Zeiţa… dragostei… s-a născut din marea Ciprului?

Erissa făcu o strâmbătură.

— Afrodita, cu ugere de vacă şi şoldurile în formă de poloboc, căţeaua aia mereu în călduri?

Reid aruncă o privire alarmată în spate. Probabil puţini oameni înţelegeau limba cretană. Se părea că nimeni nu auzise nimic, iar aerul părea un susurat lin.

— Zeiţa, da, în forma ei de Britomartis, Fecioara, ea s-a născut astfel, explică Erissa.

„Bănuiesc, totuşi, că aheii au păstrat – vor păstra – doar mitul, iar figura va deveni ceea ce se consideră în zilele noastre o imagine primitivă a fertilităţii… asta după răsturnarea Cretei”, gândi Reid.

Pumnul Erissei izbi balustrada.

— Marea e a Ei şi a noastră! strigă furioasă. Ce vrajă te-a făcut să uiţi, Duncan?

— Îţi spun că sunt lin muritor şi mai dezorientat decât tine, replică el disperat. Încerc să aflu ce s-a petrecut cu noi. Tu te-ai întors în timp, şi…

— Taci. Stăpânindu-se, îi puse o mână pe braţ, şoptind: Mai târziu, cât de curând, dar nu aici. Diores ăla nu-i un ţărănoi aşa cum vrea să pară, stă la pândă, trage cu

urechea. El e duşmanul.

Traficul era din ce în ce mai lejer în apropierea toamnei pline de furtuni, dar zăriră alte două corăbii chiar în prima după-amiază. Una dintre ele, cu vâslele în acţiune, era un vas keftiu de marfă, deşi echipajul părea să fie în totalitate din estul Mediteranei; aduceau de la Pylos piei care urmau să fie schimbate pe o cantitate suficientă de lemn în Liban. Căpitanul plănuia să ducă lemnul în Egipt şi să-l schimbe pentru obiecte din sticlă înainte de a se întoarce în portul de baştină, Naxos, pentru a se odihni în timpul iernii. Diores le-a explicat că astfel de curse deveniseră din nou avantajoase de când faraonul Amenhotep îşi pacificase provinciile siriene. Celălalt vas mai mare se îndrepta direct spre Avans, transportând cositor din Britania. Oamenii de acolo erau şi mai amestecaţi ca provenienţă; unii dintre ei, atât cât puteau fi zăriţi printre velele mereu mişcătoare, păreau recrutaţi tocmai din nordul Europei. Lumea aceea era cu mult mai cosmopolită decât cea de mai târziu.

La un moment dat, la mai multe mile depărtare, Reid înţelese motivul acestei stări de lucruri. O galeră subţire apăru la orizont. Mulţi dintre oamenii lui Diores scoaseră cuţitele sau făcură gesturi obscene în direcţia ei.

— Ce fel de corabie e aceea? se interesă Oleg.

— Un vas de război cretan în patrulare, răspunse Diores.

— Pentru marinarii în pericol, interveni Erissa, şi împotriva piraţilor şi barbarilor.

— Împotriva celor care ar vrea să fie liberi, rosti cu ardoare un băiat aheu.

— Fără gâlceavă! ordonă Diores.

Băiatul se îndepărtă în silă. Erissa îşi încleştă buzele şi nu mai scoase nicio vorbă.

Curând după căderea întunericului briza se potoli şi vasul rămase nemişcat sub splendoarea stelelor. Privind firmamentul înainte de a adormi, Reid îşi aminti că nici ele nu erau eterne.

— Spune-mi, o întrebă el pe Erissa, ce constelaţie

guvernează zodiacul tău?

— Taurul, bineînţeles, Taurul lui Astenon, atunci când învie din morţi, odată cu primăvara.

Vocea ei, care începuse pe un ton strident, deveni reverenţioasă. În lumina slabă o văzu sărutându-şi amuleta şi făcând un gest în semiîntuneric, o cruce, emblema soarelui.

„Procesiunea echinocţiilor, îşi zise el. M-am întors în timp de două ori a douăsprezecea parte din douăzeci şi şase de mii de ani.

Nu-i foarte exact”. Îl trecu un fior, deşi noaptea nu era deosebit de răcoroasă, şi se strecură sub o bancă pentru a se înfăşura într-o piele de oaie împrumutată de la Diores.

La ivirea zorilor, coborâră catargul, luară vâslele şi începură mişcarea ritmică ce urma strigătul sacadat al cârmaciului – „Rhypapai! Rhypapai!” – înaintând şi împrăştiind stropi în jur, pe o mare care licărea albastru palid la început, mai târziu de culoarea safirului, apoi indigo. Oleg spuse că avea nevoie de mişcare şi se aşeză la o vâslă făcând două schimburi unul după altul.

Asta îl făcu să iasă din rezerva de până atunci. Când vântul se porni (nu la fel de bun ca cel din ziua precedentă, dar Reid află cu surprindere că această velatură cu aspect atât de greoi putea orienta vasul aproape corect), ei se adunară împrejurul rusului, care stătea pe puntea din faţă, bălăbănindu-şi picioarele, l-au dat vin nediluat şi l-au copleşit cu întrebări:

— De unde eşti, străine? Cum e acolo? Unde ai mai fost? Ce fel de corăbii se folosesc în ţara ta? Armura de pe tine şi armele sunt din fier adevărat? Fierul nu-i bun; e prea sfărâmicios, chiar dacă reuşeşti să-l separi din aliajele sale, ceea ce am auzit că-i aproape imposibil. Cum faci? Ei, cum sunt femeile pe la voi? Dar vinul? Ai băut bere ca egiptenii?

Dinţii fulgerau alb pe feţele cafenii, trupurile se învârtejau în jurul lui într-un dans de muşchi, iar râsetele

şi sporovăială răsunau limpede în atmosfera senină.

Era posibil, oare, ca aceşti băieţi sinceri, veseli şi îndemânatici, ce călătoreau pe distanţe impresionante, să fie sălbaticii de care vorbea Erissa?

Aceasta stătea pe o bancă mai în faţă, îmbufnată, iar Uldin lângă ea. Nu vorbeau între ei. Hunul abia dacă mai scosese un sunet din ziua precedentă, când timp de o oră fusese nevoit să stea aplecat peste bord, în vreme ce aheii râdeau în spatele lui.

Depăşise starea de rău, dar stătea încruntat fiindcă prestigiul îi scăzuse simţitor. Sau poate că se chinuia singur în spatele acestei măşti, într-o deznădejde fără sfârşit, pus în imposibilitatea de a-şi folosi calul. Iar apa asta era atât de deprimantă!

Diores stătea tolănit, pe puntea de la prova, scobindu-se în dinţi şi nu prea vorbea. Reid, o vreme, se învârti nervos prin apropiere; apoi se sprijini de balustrada înălţată deasupra copastiei, cu bărbia căzută pe piept, sperând că rusul n-o să facă vreo gală, după cât de mult băuse. Nu era el prost, dar după câte i se întâmplaseră în ultima vreme, tentaţia de a lăsa garda jos pentru odihnă trebuie să fi fost considerabilă.

Reid se smulse din gânduri. Deveni atent. Îşi părăsi locul şi Ucu vreo câţiva paşi. Puţin mai încolo, înconjurat de numeroşi membri din echipaj, Oleg continua să bea.

— Sunt din neamul rus, dacă asta vreţi să ştiţi.

Oleg îşi goli pocalul şi îl întinse pentru a fi din nou umplut. Şuviţele blonde îi fluturau în vânt, ochii îi străluceau fericiţi în mijlocul feţei îmbujorate şi rubiconde. Se scărpină sub cămaşă şi sughiţă.

— De restul nu ştiu… Păi aş putea să vă desenez harta, să vedem ce mai aveţi în cap, dacă vă mai amintiţi de ceva. Aşa o să vedeţi şi numele dat ţărilor, oraşelor, mărilor…

Se aşezară să-l asculte. Se răsuci cu pocalul plin în mână şi mormăi:

— Am să încep din nord. Poate vă interesează. Avem

păduri, kilometri întregi de păduri. Sunt şi case ţărăneşti, bineînţeles, dar dacă vrei poţi să rătăceşti prin pădure toată viaţa. Eu cam asta am făcut, încă de mic copil. Tata era negustor; s-a curăţat când au cucerit polonezii Novgorodul prima dată, apoi Iaroslav l-a luat înapoi, pe urmă războiul cel lung dintre Iaroslav şi fratele lui ne-a stingherit comerţul în sud. Ne-am dus în pădure, ne-am apucat de vânat şi de pus capcane. Am învăţat să mă descurc acolo, să ştiţi. Finlandezii au un fel de încălţări de lemn pentru mers pe zăpadă. Ei sunt vrăjitori. M-au învăţat cum să invoc vântul prielnic, deşi mie nu-mi iese întotdeauna şi, normal, un creştin nu ar trebui să facă aşa ceva.

Îl priviră încurcaţi, fiindcă lor tocmai le spusese că e miruit; dar evident hotărâră că trebuie să fie iniţiat în vreun cult misterios.

— În cele din urmă ne-am întors acasă, am luat-o de la capăt şi, având parte de vremuri mai bune, nu m-am descurcat rău deloc. Zilele acelea grele de început au fost o nouă lecţie pentru mine.

Oleg chicoti, bău şi-şi agită arătătorul.

— Negoţul s-a oprit din nou, sau aproape, timp de câţiva ani după războiul nostru cu Constantinopolul. În perioada aceea am stat în Norvegia. Regele e prieten bun cu ruşii, de fapt, a stat o vreme la curtea lui Iaroslav; s-a însurat cu o fată de-a lui. Am adunat multe transporturi de blănuri în ţara aceea. Când m-am întors prima oară la Constantinopol, credeţi-mă, am dat lovitura.

— Vorbeai de ţara ta de baştină, spuse unul dintre oameni.

— Da, aşa e, Novgorod. Mă credeţi sau nu, deşi e în inima ţinutului, Novgorodul e port la mare. Ca să ajungi acolo, mergi, întâi pe apă de la Golful Finic în sus pe Neva, traversezi lacul Ladoga şi apoi o iei în sus pe Volkhof spre lacul Ilmen. Aici, bineînţeles, trebuie să te opreşti. Tre’ să străbaţi ţinutul călare, până dai de Nipru. Da’ pe urmă,

poţi s-o ţii numai pe apă, dacă nu te grăbeşti prea tare. Kievul s-a dezvoltat datorită acestui drum fluvial, puteţi să mă credeţi. Numai că eu stau la Novgorod, băieţi, acolo unde blănurile şi chihlimbarul sunt mai uşor de obţinut. Şi astfel, în sfârşit, ajungi la Marea Neagră şi o iei spre sud pe lângă coastă până la Constantinopol, şi *acolo* e oraşul, flăcăi, acolo e oraşul-rege al lumii.

— Ia stai, interveni Diores încet. Ceea ce numeşti tu Marea Neagră nu se află după ce treci de două strâmtori cu o mare mică între ele?

Oleg încuviinţă cu putere.

— Te-ai prins, Constantinopolul e la capătul canalului dinspre nord.

— Dar nu-i niciun oraş acolo, protestă un membru al echipajului.

— Poate n-aţi auzit voi, rosti Oleg cu superioritate.

— Să mă trăsnească Zeus, dacă nici noi nu ştim oraşele! strigă Diores, devenit dintr-odată rigid.

Se lăsă tăcerea şi nu se mai auziră decât vuietul şi bolboroseala apei şi behăitul sfâşietor al celor două oi priponite sub punte.

— Am bătut drumurile astea, să ştii, făcu Diores. Odată am ajuns chiar în Colchida, lângă munţii Caucaz. Nu sunt singurul aheu care a făcut-o.

— Vrei să spui că ai curajul să înfrunţi curenţii aceia într-o cochilie ca asta? exclamă Oleg. Dacă dau odată cu pumnul, o găuresc.

— Un musafir nu trebuie să mintă, replică Diores.

— Staţi aşa! sări Reid, încercând să ajungă la el.

Oleg clătină din cap.

— Iertaţi-mă, am băut prea mult vin. Fixă pocalul. Am uitat. Ne-am întors în timp. Constantinopolul n-a fost construit încă. Dar va fi, asta e sigur. Eu am ibst acolo şi ştiu.

Dădu pe gât vinul şi aruncă pocalul unui marinar.

Diores, stătea nemişcat. Faţa lui părea un bloc de piatră.

Ascultătorii se agitară şi fremătară. Mâinile apucară, cât ai clipi, cuţitele de bronz: degetele începură să facă diverse semne.

— Oleg, interveni Reid, ajunge.

— De ce? mormăi rusul. Ce, nu-i adevărat? Hai să ne facem profeţi!

— Ajunge, repetă Reid. Ţi-am spus de unde sunt cu Tine minte asta.

Oleg îşi muşcă buzele. Reid se întoarse spre Diores. Stânjenit la culme şi simţindu-se cuprins de mii de furnicături, americanul afişă o grimasă de scuză.

— Trebuia să te fi avertizat, căpitane, zise. Tovarăşului meu îi place să spună tot felul de poveşti. Şi bineînţeles, adevărul n-ar face decât să zăpăcească pe toată lumea.

— Cred că-i mai bine să ne abţinem de la astfel de vorbe, sugeră Diores, până ajungem în Atena, la palat. Bine?

VIII

ATMOSFERA n-a devenit mai puţin prietenoasă. Era limpede că marinarii nu ţinuseră seama de remarcile de neînţeles referitoare la călătoria în timp, punând totul pe seama fireştilor neînţelegeri cauzate de faptul că povestitorul era din ţinuturi atât de îndepărtate, aşa cum Oleg avea grijă să sublinieze acum vorbind de Rusia şi de Imperiul bizantin. A fost de folos şi faptul că, departe de a fi blestemată, această călătorie s-a bucurat de vânt deosebit de favorabil. Reid nu era sigur cât de mult au crezut aheii din cele relatate de rus şi apoi de hun, după ce ieşiseră din carapace; dar tuturor le era pe plac o poveste frumoasă. La rândul lor, şi marinarii se bucurau să-şi poată depăna propriile poveşti despre curse de comerţ în zone controlate de flota lui Minos, expediţii de jaf şi luare de sclavi din diverse locuri, vânători de cerbi, urşi, mistreţi, zimbri şi lei care încă mai străbăteau Europa; despre încăierări cu munteni sălbatici sau cu celelalte mici state ahee; despre certuri, chiolhanuri, amintiri lubrice despre curtezanele din porturi şi templele din Asia unde o fecioară trebuie să fie a primului bărbat pe care-l întâlneşte, înainte de a se putea căsători; basme, cu jurăminte solemne că sunt adevărate, despre zei, stafii şi monştri…

Reid se ferea să vorbească prea mult despre el şi se străduia să afle cât mai multe despre tovarăşii săi. Aheii erau neam de gospodari, aşa i se spusese. Chiar şi regii îşi arau singuri câmpurile şi făceau tâmplărie. Şi cel mai sărac ţăran avea drepturile sale păzite cu stricteţe. Printre nobilii turbulenţi (aceia suficient de bogaţi pentru a avea întreaga panoplie de ustensile din bronz, un soldat obişnuit constituind astfel o pradă uşoară pentru ei), regele (Sachemul, îşi zise Reid) nu era decât *primus inter pares*.

Femeile nu se bucurau de deplină egalitate cu ei, ca surorile lor din neamul keftiu, ceea ce Diores numea zeflemitor dominaţia găinii, dar nici nu sufereau asuprirea din Grecia clasică; matroana era onorată în casa ei.

Doar de câteva generaţii şi numai în unele state, aheii ieşiseră pe mare în număr mai important. Diores era unul dintre puţinii căpitani care avuseseră curajul să se avânte într-o călătorie de o zi întreagă pe apă, ceea ce poporul keftiu făcea în mod obişnuit. Dar aheii erau buni crescători de animale şi pricepuţi la carele de luptă; nu era unul care să nu fie un expert fanatic în privinţa cailor şi discuţiile cu Uldin, pe această temă, durau ore întregi.

Rămâneau neclintiţi lângă familiile, căpeteniile şi lumea în care trăiau. Oamenii aveau datoria să fie cât de ospitalieri şi generoşi le permitea punga. Se purtau curaţi, îngrijiţi şi dichisiţi; cunoşteau tradiţia şi legile; apreciau calităţile unui artizan, dansator sau bard; întâmpinau curajoşi nenorocirile şi priveau moartea drept în ochi.

La toate acestea, Reid putea adăuga o mândrie care în orice moment putea duce la crize de proastă dispoziţie sau crimă; o plăcere setoasă de sânge în bătălie; o totală lipsă de compasiune pentru cei consideraţi inferiori – şi dacă nu erai aheu născut liber sau un străin cu o poziţie destul de puternică, erai inferior; o fire certăreaţă care făcuse ca popoarele să rămână împărţite în mici regate de şine stătătoare care se divizau şi mai mult în războaie civile.

— Există un motiv pentru care cretanii ne domină, remarcă Diores, stând lângă Reid şi privind zborul unui porumbel pe care tocmai îl eliberase. Ar putea fi chiar motivul principal. Noi nu putem rămâne uniţi. E drept că nici Labirintul nu ne dă această posibilitate. Oraşele mari de pe uscat, ca Micene, Tirint şi toate celelalte, au fost vândute. Mărfuri din Creta, obiceiuri din Creta, ritualuri cretane. Cretan în sus, cretan în jos, de te-apucă greaţa. Cât aş vrea să meargă până la capăt şi să se plină direct sub stăpânirea lui Minos! Dar nu, ăsta e prea deştept

pentru aşa ceva! îi păstrează pe regii lor lingăi, care pot sta la sfat cu ai noştri, pot complota, mitui, asmuţi pe ahei contra aheilor. Iar dacă cineva face vreo tentativă de eliberare, cum a încercat regele nostru Egeu, poţi fi sigur că un spion din Micene sau Tirint va afla şi va face tot posibilul să transmită vestea la Knossos.

— Şi atunci? întrebă Reid.

— Păi atunci Minos îşi fluieră flota şi organizează blocade în porturi, pune gabja pe vasele tuturor vasalilor şi ale aşa-numiţilor „aliaţi” care nu trimit oameni în ajutor. Iar ei n-au încotro şi îl ajută. Drept pentru care, la anu’, încă şapte băieţi şi şapte fete pleacă de la Atena spre Minotaur.

Diores se opri brusc, puse o mână la ochi, scrută depărtările un timp, apoi spuse pe un ton neutru:

— Iat-o. Abia acum vezi ce-a văzut pasărea mult mai devreme. Vezi forma aceea neclară la orizont? E un pisc de pe insula Creta. E Creta, jur pe pântecul Afroditei!

La apusul soarelui erau lângă insulă. Stâncile se înălţau albe. În spatele lor, ţinutul se întindea râpos şi înverzit. Corăbiile umpleau marea, dese precum pescăruşii ce brăzdau cerut. Erissa stătea lângă balustradă şi privea. Nu-şi arătase deloc mâhnirea în ultimele zile. Vorbea doar atât cât era nevoie, iar restul timpului rămânea singură cu propriile gânduri. Reid îi căută privirea.

Chipul ei nu se întoarse. Reid se întrebă ce temeri şi doruri ascunde, oare, profilul ei senin. Ca şi cum i-ar fi citit gândul, femeia spuse încet:

— Nu te-ngrijora din cauza mea, Duncan. Anii m-au învăţat să aştept.

Seara următoare, la asfinţit, Peloponesul se ridica maiestuos în faţa lor, scăldat de valuri violete. Dealurile line, presărate ici-colo cu sate şi traficul marin pe care şi le amintea Reid, nu existau. Codrii se întindeau în zare, coloraţi în verde închis; singurătatea umplea marea şi

cerul, o linişte în mijlocul căreia plescăitul vâslelor părea mult prea zgomotos, iar timonierul trebuise să-şi mai domolească vocea. Aerul era răcoros. O pereche de cocori în înalt aduna lumina aurie pe aripi.

Diores indică insula Cithera, aflată la o depărtare de câteva mile. Părea o bucată din uscat.

— Mai sunt două zile până la Pireu, poate chiar mai puţin, spuse. Dar ne vom opri aici la noapte, să facem o ofrandă de mulţumire pentru călătoria fără peripeţii, să ne întindem picioarele şi să tragem un somn într-un loc mai puţin strâmt.

Plaja situată într-un golf micuţ purta semne că fusese folosită: pietre aşezate în cerc şi arse de foc, bucăţi de sfoară şi alte resturi inofensive, un mormânt de piatră de formă hexagonală, în faţa unei statui necizelate din lemn reprezentând un zeu a cărui trăsătură foarte vizibilă era falusul, o cărare care înainta cu ocolişuri pe sub copacii dincolo de care Diores spusese că e un izvor. Dar în acea noapte, corabia lui era singura ancorată acolo.

Marinarii acostară, fixară ancora şi, luând cu ei un odgon, coborâră pe ţărm.

Uldin se clătină pe picioare.

— Locul ăsta e bântuit de duhuri! răcni el; scoase sabia şi privi în jur. Tot ţinutul pare să se clatine!

— Trece, rânji Oleg. Uite aici un medicament bun pentru aşa ceva.

Se alătură oamenilor care se dezmorţeau alergând, încingând lupte corp la corp, tropăind şi scoţând răcnete de război. Diores îi lăsă timp de jumătate de oră, apoi îi chemă să pregătească tabăra, să adune vreascuri şi să facă focul.

Erissa căutase mormântul. Lăsând pelerina să-i înfăşoare şoldurile, îşi scoase tunica; cu pieptul gol, îngenunche, apucă strâns amuleta şi lăsă fruntea în jos, şi pletele lungi îi atârnară în dezordine pe capul plecat pentru rugăciune. Diores părea stânjenit.

— Mai bine o opream, murmură el spre Reid. Aş fi făcut-o dacă observam la timp.

— Ce face?

— Cred că se roagă pentru un vis dăruit de oracol. Se spune că omul îngropat aici e neobişnuit de puternic. Acum eu nu mă mai pot ruga; s-ar putea ca zeul să nu accepte două rugăciuni în aceeaşi seară. Şi i-aş fi dat şi o parte din ofrandă. Se trase de barbă, supărat. Mă-ntreb ce-i cere. Asta nu-i o cretană obişnuită, Duncan, prietene, nu-i nici măcar o dansatoare obişnuită, din cele care dansează cu taurii. Ea are ceva ciudat. În locul tău eu m-aş ţine departe de ea.

Erissa îşi puse la loc tunica şi se ridică. Părea să fi câştigat mai multă linişte lăuntrică. Reid nu se aventură să i se adreseze. Lumea ei i se părea din ce în ce mai străină.

Noaptea se lăsase înainte ca tăciunii să apuce să rumenească oaia adusă din Egipt pentru acest popas. Sacrificiul a fost scurt, dar impresionant: bărbaţi înalţi înşiruiţi în lumina roşie pâlpâitoare, cu armele ridicate în semn de salut pentru Hermes, Zeul Călătoriilor; umbrele lor tremurătoare şi Diores care rostea o incantaţie, uciderea solemnă a animalelor, tăierea oaselor din zona coapsei şi aruncarea lor în foc, după ce fuseseră învelite în grăsime; strigătele profunde*: Xareis*! *Xareis*!! *Xareis*! Înălţându-se precum fumul spre stele; clinchetul săbiilor ciocnite de coifuri şi de scuturile metalice.

Oleg îşi făcu cruce. Uklin îşi crestă degetul mare şi lăsă câteva picături de sânge să curgă în flăcări. Reid n-o vedea pe Erissa în întuneric.

Ea luă parte, ca toţi ceilalţi, la ospăţul ce urmă. A fost o masă plină de veselie. S-a băut mult vin. După aceea, un războinic s-a ridicat, a ciupit corzile unei lire şi a cântat o baladă.

„Spumegând se ridică Hippothous, ucigaş vestit al celor de pe dealuri.

El ce le arsese taberele şi le lăsase bărbaţii pradă

vulturilor.
Luând cu el femeile şi aurul precum şi capul stăpânului Skeydon.
Puternic în mâna lui zbârnâia arcul şi iute săgeţile-i zburau”.

În vreme ce, tovarăşii săi porniră un dans pe nisip.
Când toţi se aşezară, Uldin se ridică.
— O să vă cânt ceva, se oferi el.
— Pe urmă eu, spuse Oleg. Un cântec despre un călător rătăcind departe de casă, de cei dragi şi de ţinutul natal, Novgorod.
Se şterse la ochi şi sughiţă.
— Al meu e despre stepă, spuse Uldin, întinderea de iarbă unde macii strălucesc ca fulgerele, iuţi ca sângele înfierbântat primăvara, mânjii abia rătaţi se ridică pe picioarele încă nesigure, cu boturile mai moi decât obrazul unui copil şi visează la ziua când vor galopa neobosiţi spre capătul curcubeului.
Ridică puţin capul. Cuvintele erau în limba lui, dar melodia şi vocea sunau uimitor de dulci.
Reid se postase mult în spatele grupului din jurul focului, ca să-i poată observa. Deodată, simţi că cineva îl trage de mânecă, întorcându-se, zări forma neclară a siluetei Erissei. Inima îi zvâcni. Se ridică cât putu mai încet şi se strecură pe urmele ei, ocolind cercul de lumină, spre cărare.
Sub copaci era întuneric. Bâjbâiră o vreme mână în mână, apoi ajunseră într-un luminiş. Înconjurată din trei părţi de pădure, o pajişte se întindea lin până la ţărm. Secera Lunii străjuia cerut. Reică o admirase adesea pe mare, înainte de a merge la culcare, dar aici era vrăjitorie. Luna plină, deasupra unui ocean pustiu, nu strălucea niciodată ca aici, pe apele stăpânite de Zeiţa Erissei, care erau atât de nemişcate, încât stelele şi o planetă albă ca lumina unei lămpi se oglindeau clar în adâncuri. Iarba şi

bolovanii erau presărate cu picături de rouă. Aerul era aici mai cald decât la mal, ca şi cum codrii ar fi aspirat întreaga căldură adunată în timpul zilei. Era un miros iute, de mucegai umed şi frunze. O bufniţă ţipa înăbuşit. Izvorul susura printre pietrele pe care crescuse muşchi.

Erissa oftă.

— Speram să se întâmple asta, spuse ea încet; să ne întâlnim într-un loc sfinţit de apropierea Ei şi să putem sta de vorbă.

El se temuse de asta. Dar acum, că venise clipa, cunoscu sentimentul implacabilităţii sorţii aşa cum îl simţea ea, nici trist nici vesel, o resemnare adâncă, pe care nu crezuse că o va trăi vreodată.

Ea întinse pelerina. Se aşezară cu faţa spre apă. Degetele ei îi mângâiară barba neîngrijită ce-i crescuse, în timp ce Reid îi observă, în lumina Lunii, surâsul încântător.

— Pe zi ce trece semeni tot mai mult cu Duncan cel pe care îl cunoşteam eu, şopti Erissa.

— Spune-mi ce s-a întâmplat, rosti el la fel de încet.

Ea scutură din cap.

— Nu ştiu bine. Îmi amintesc foarte puţin sfârşitul; îmi vin în minte fragmente disparate, lucruri învăluite în ceaţă; ba o mână care mă consola, ba un cuvânt bun – şi vrăjitoarea, vrăjitoarea care m-a adormit şi m-a făcut să uit… Oftă iar. Poate a fost mai bine aşa, judecând după ororile pe care mi le amintesc. Mai târziu, am tânjit adesea după un asemenea văl, pe care să-l pot aşterne peste ce-a urmat.

Îi apucă mâna cu ardoare.

— În barcă, noi – Dagonas şi cu mine – ne-am gândit să ne îndreptăm spre insulele din est, să ne refugiem într-una din coloniile kel tiu, continuă dânsa. Dar ne-a fost imposibil să zărim soarele sau cerut prin norii aceia groşi, străbătuţi de fulgere, prin ploaia de cenuşă; iar apele erau sfâşiate, înnebunite de lovitura primită; după aceea a început un vânt ce ne-a târât furios, în urlete năprasnice. Nu puteam

decât să ne menţinem pe linia de plutire. Când în sfârşit furtuna s-a mai potolit, am zărit o corabie. Dar la bord erau troieni care se întorceau acasă îngroziţi de întunecime; nu mai plecaseră în călătoria în care porniseră. Ne-au capturat şi ne-au luat sclavi.

Îşi trase sufletul. Oricât de mult câştigase la vederea Cretei sau a eroului, acestea erau răni adânci care acum se deschideau din nou. Iar Reid nu rămăsese impasibil la suferinţa ei. Cu un gest automat, îşi scoase pipa şi tutunul.

Erissa, considerând că gestul fusese provocat, în joacă, de Pruncul Zeiţei, râse nervos şi, când el îi explică ce vrusese să facă, ea putu vorbi aproape cu detaşare. Mângâiat de muşcătura drăgăstoasă a fumului, el o ascultă, împletindu-şi degetele cu ale ei.

— Cel ce m-a cumpărat se numea Midon. Avea sânge de aheu – au împărţit bacşişuri în dreapta şi-n stânga şi şi-au croit drum până şi-n Troad; ştiai? – dar nu era cel mai rău stăpân, sincer vorbind. Iar Dagonas se afla şi el cu mine. Făcuse o adevărată demonstraţie în faţa lui Midon, pentru a fi cumpărat odată cu mine, şi acesta îl luase în slujba sa. Astfel am ajuns în aceeaşi casă. Îmi amintesc cum tu, Duncan, m-ai dat în grija lui Dagonas când ne-am despărţit. Şi tot negi c-ai fi zeu?

— Când s-a născut Deukalion – fiul tău; ştiu fără putinţă de tăgadă că e al tău – l-am numit aşa fiindcă suna apropiat de numele tău şi fiindcă am jurat că şi el va deveni părintele naţiunilor – n-am putut suporta ca el să fie crescut în condiţii de sclavie. În al doilea an, am început să observ, să fac planuri, să mă pregătesc. Dagonas a devenit şi el mai potolit după ce i-am arătat ce rol important joacă soarta aici. Când în sfârşit am fugit, cu Deukalion în braţe, am avut intenţia ca pe fiica lui Midon, născută de mine, s-o sugrum în chip de dar de adio. Dar era atât de fragilă în leagănul ci, că n-am putut. Sper că a lăsat-o să se bucure de puţină fericire.

Am luat barca pe care o ascunsesem şi pe care o

umplusem cu provizii şi am plecat. Scopul nostru era să ne strecurăm spre sud, la poporul keftiu dodecanez. Vântul era iar puternic şi ne-a deviat spre nord, spre ţărmurile Tracici. Acolo am găsit refugiu printre locuitorii sălbatici ai colinelor şi am rămas mai mulţi ani. La început am fost bineveniţi fiindcă le-am făcut daruri din lucrurile furate de la Troia. Mai târziu Dagonas a devenit un om important fiindcă e inteligent şi cunoaşte multe arte specifice neamului keftiu. Eu, pe de altă parte, eram doar o femeie obişnuită din Atlantida, iar nu o preoteasă. I-am învăţat o mulţime de lucruri despre Zeiţă şi Astenon, care le-au făcut plăcere. În schimb, ei m-au iniţiat în vrăjitorie. Acolo am învăţat şi arta vindecării, necunoscută în Grecia şi în insule – ierburi, tratamente, procedeul de a adormi oameni – şi de atunci, prin această ştiinţă, am căpătat un statut mai deosebit acolo unde locuiesc. Deci zeul care ne-a aruncat pe ţărmul tracilor n-a fost răuvoitor. Probabil că a fost destinul hărăzit de tine.

Până la urmă, reuşind să agonisim ceva avere, am putut să plătim unui negustor din Rhodos pentru a intra în ţară. În portul său de baştină, am găsit nişte rude îndepărtate care ne-au ajutat s-o luăm de la capăt. În final, am ajuns s-o ducem foarte bine.

Doar că nu mai sunt fata pe care ai iubit-o, Duncan.

Tăcerea se înstăpânise, prelungindu-se. Apa clipocea, bufniţa trecea în zbor plutind cu aripi fantomatice. Reid strânse în pumn pipa caldă încă şi mâna Erissei care se încleştase pe a lui.

— Nici eu nu sunt zeul de care îţi aminteşti, spuse într-un târziu. N-am fost niciodată.

— Poate că un zeu s-a folosit de tine şi apoi a dispărut. Pentru asta nu-mi eşti mai puţin drag.

Puse pipa deoparte şi se răsuci cu faţa spre ea – ce ochi luminoşi avea! – şi spuse grav:

— Trebuie să încerci să înţelegi. Noi toţi ne-am întors în trecut. Şi tu la fel. În această clipă, aproape sigur, fata

care erai trăieşte în continuare în Atlantida care încă nu s-a scufundat.

— *Asta nu se va întâmpla*. Vocea ei deveni gravă. De-asta am fost noi trimişi aici, Duncan: fiind preveniţi dinainte, ne vom putea salva poporul.

El nu putu răspunde.

Tonul ei se înmuie:

— Dar cât de dor mi-a fost de tine, cât am visat. Am îmbătrânit prea mult, dragul meu?

A fost ca şi cum ar fi răspuns altcineva.

— Nu. Tu n-o să îmbătrâneşti niciodată.

În sinea lui, însă se gândi: „Dumnezeule, da, măcar un act de caritate să fac, dacă nu altceva. Acum hai, lasă asta. Ai avut câteva aventuri despre care Pamela nu trebuie să afle, şi, Doamne, Pamela se va naşte abia peste trei sau patru mii de ani, iar Erissa e aici şi e frumoasă…” Dar nu era el cel care gândea de fapt; era străinul, naufragiat dintr-un viitor ireal. El însuşi era persoana care vorbise cu voce tare.

Plângând şi râzând în acelaşi timp, Erissa îl îmbrăţişă.

IX

EGEU, regele atenienilor, fusese un bărbat puternic. Vârsta îi albise părul şi barba, îi zbârcise muşchii care se chirciseră în jurul oaselor mari, îi împăienjenise ochii, artrita îi umpluse degetele de noduri. Dar încă mai stătea pe tron cu demnitate; şi când cercetă cele două emisfere gemene ale *mentatorii lui,* pe chipul lui nu se citi niciun pic de frică.

Sclavul care învăţase limba keftiu cu ajutorul maşinăriei gângăvea pe podeaua acoperită cu rogojini. El nu putea să vorbească prea clar noua limbă învăţată, gura fiindu-i lovită şi umflată de la lovitura pe care o primise cu vârful unei lănci în timpul primei bătălii la care participase şi de unde fugise urlând de spaimă.

Războinicii – gărzile lui Egeu şi musafirii întâmplători, cam cincizeci cu toţii – stăteau neclintiţi; dar multe limbi îşi umezeau buzele, mulţi ochi se rostogoleau sub frunţile năduşite. Servitorii şi femeile se ghemuiau pe lângă pereţi. Simţind frica în aer, câinii, buldogi şi câini lilpi uriaşi, mârâiau ameninţător.

— E un dar pe cinste, spuse regele.

— Sperăm că vă va fi de folos, stăpâne, răspunse Reid.

— Sigur că-mi va fi. Dar puterea pe care o are este mai mare; vă poate păzi, poate prevesti evenimentele. Fie ca aceste căşti să stea în altarul lui Python. Peste zece zile va avea loc un sacrificiu, urmat de trei zile de sărbători şi jocuri. În ce-i priveşte pe cei patru care au adus darul, să ştie toţi că sunt oaspeţii regelui. Să li se ofere locuinţe adecvate, straie, femei arătoase şi orice doresc. Fie ca toţi să-i respecte.

Egeu se apleca înainte pe pielea de leu care-i acoperea tronul de marmură. Mijindu-şi ochii pentru a-i vedea mai

bine pe nou-veniţi, îşi încheie discursul mai puţin solemn:

— Trebuie să fiţi osteniţi. N-aţi vrea să mergeţi în camere, să vă spălaţi, să luaţi nişte răcoritoare şi să vă odihniţi? Diseară vom cina împreună şi vă vom asculta poveştile în întregime.

Fiul său, Tezeu, care stătea pe un scaun mai jos în dreapta lui, aprobă.

— Aşa să fie, ordonă el.

Altfel, fizionomia prinţului rămase nemişcată, privirea circumspectă.

Fură daţi în grija unui sclav însărcinat cu protocolul. Grupul pornind din holul central, Reid a avut şansa să privească în jur mai mult decât până atunci. Atena, mai mică, mai săracă, mai departe de civilizaţie, nu se putea lăuda cu arhitectura în piatră din Micene sau Tirint. Palatul regal de pe înălţimea Acropolei era din lemn. Dar era vorba de buşteni gigantici, în acea perioadă dinainte de despădurirea Greciei. Coloane masive susţineau bârne şi căpriori de o lungime care depăşea uşor treizeci de metri. Lumina venea prin obloanele deschise ale ferestrelor, ca şi printr-un orificiu al acoperişului, prin care ieşea fumul. Dar aici era întuneric; scuturile şi armele atârnate în spatele băncilor reflectau slab licărirea abia vizibilă a lămpilor fixate în piatră. Cu toate acestea, blănurile, tapiseriile, vasele de aur şi argint dădeau locului o splendoare primitivă.

În hol, cele trei aripi se despărţeau. Una era pentru diferite anexe şi locuinţe ale servitorilor, alta pentru familia regală şi oamenii liberi care o serveau, una pentru musafiri. Camerele, dând într-un coridor, erau de formă pătrată, iar uşile erau închise numai cu perdele; e adevărat, perdele groase şi bogat împodobite. Pereţii de ghips erau împodobiţi cu alte tapiserii, paturile cu grămezi de piei de oaie şi blănuri puse peste paie; alături de căni erau aşezate recipiente mari cu vin şi apă, şi în fiecare despărţitură câte o fată aştepta supusă.

Oleg bătu din palme:
— Oho, strigă, îmi place aici!
— Dacă e să nu ne mai întoarcem niciodată, aprobă Uldin, puteam s-o nimerim mult mai prost decât la Egeu.
Sclavul ce-i însoţea indică o cameră pentru Erissa.
— Păi ca şi cu mine suntem împreună, spuse Reid. Un singur servitor ne ajunge.
Celălalt îl privi chiorâş.
— Aveţi câte un servitor fiecare, stăpâne. Aşa ni s-a poruncit. Poate că au nevoie ceilalţi de camera în plus. Nu prea avem mulţi oaspeţi, din cauza secerişului de pe ţărm şi a vremii proaste.
Era un ilir chel şi arogant ca o slugă veche. Nu, îşi spuse Reid deodată. E sclav. Se poartă ca un condamnat pe viaţă care a devenit om de încredere în închisoare.
Fetele au spus că vor aduce hainele promise. Doreau hrană? Doreau domnul şi doamna să fie duşi la baie, frecţionaţi, riiasaţi şi unşi cu ulei de măsline de către umilii lor servitori?
— Mai târziu, spuse Erissa. Tot ce vrem e să fim gata pentru sărbătoarea regelui şi a reginei, adăugă ea, fiindcă femeile ahee nu aveau voie să mănânce la un loc cu bărbaţii. Mai întâi o să ne odihnim.
Când rămaseră singuri, ea îl îmbrăţişă, lăsându-şi obrazul pe umărul lui şi şopti pierdută:
— Ce putem face?
— Nu ştiu, răspunse el respirându-i parfumul plăcut al părului. Până acum n-am prea avut de ales, nu? Poate că ne vom sfârşi zilele aici. Aşa cum spuneau prietenii noştri, se putea şi mai rău.
Strânsoarea ei se întări până ce unghiile i se înfipseră în spate.
— Nu se poate să crezi asta. Ăştia sunt oamenii care au ars – care vor arde – oraşul Knossos şi au pus capăt păcii lui Minos – astfel ca ei să fie liberi şi să facă piraterie!
El nu răspunse imediat, fiindcă se gândea: Deci aşa

priveşte ea lucrurile. Din punctul meu de vedere, nu ştiu nici eu ce să zic. Sunt duri aheii, dar în felul lor nu sunt, oare, nişte oameni deschişi şi drepţi? Şi ce e cu jertfele pentru Minotaur?

Zise cu voce tare:

— Ei bine, dacă nu altceva, pot măcar să-ţi aranjez trecerea în teritoriul keftiu.

— Fără tine? Se depărtă uşor de el. Glasul îi devenise, brusc, rece şi privirea ei îl ţintui. Nu va fi aşa, Duncan. Tu vei merge în Atlantida, mă vei iubi, iar ia Knossos îl vei procrea pe fiul nostru. După aceea…

— Ssst!

Alarmat, el îi puse o mână peste gură. Diores, cel puţin, era în stare să pună spioni ca să-i pândească pe misterioşii vizitatori ai regelui, mai ales că unul dintre ei era de origine cretană şi de neam. Iar perdeaua de la uşă nu oprea trecerea sunetelor. Reid regretă că n-a folosit *mentatorul* pentru a-şi înzestra tovarăşii cu o limbă necunoscută aici. Limba hunilor sau rusa ar fi fost foarte potrivite.

Dar în deşert fuseseră prea preocupaţi de alte lucruri ca să prevadă această necesitate; şi poate Diores ar fi interzis magia pe corabia sa; da, fără îndoială, ar fi făcut-o numai ca să-i împiedice pe cei bănuiţi de el să obţină acest avantaj.

— Astea sunt, hm, lucruri prea importante ca să vorbim despre ele aici, spuse Reid. Hai să căutăm un loc ferit mai târziu.

Erissa aprobă.

— Da, înţeleg. Curând. Buzele i se strâmbară într-o grimasă şi începu să clipească des şi apăsat. Prea curând. Oricât de mult timp ne-ar hărăzi soarta până să plecăm într-acolo, va fi prea curând. Trăgându-l spre pat continuă: Nu eşti prea obosit, nu-i ¿aşa, pentru a ne petrece cum se cuvine timpul ăsta împreună?

Sclava care le adusese micul dejun dimineaţa, rămăşiţe din boul fript cu o seară înainte, anunţă:

— Prinţul Tezeu solicită plăcerea companiei domnului. Doamna este invitată să petreacă ziua cu regina şi fetele ei.

Vorbea cu un accent puternic; care îi era, oare, ţara de baştină căreia îi ducea dorul?

Erissa strâmbă din nas, spre Reid. Se anunţa o zi plicticoasă, chiar dacă fetele erau din familii nobile şi învăţaseră meseria de gospodină servind-o pe consoarta lui Egeu. (Ea era a patra în ordine cronologică, dar urma să trăiască în mod sigur mai mult decât el, acesta fiind prea bătrân s-o ducă la groapă din cauza celor* doisprezece copii născuţi începând de la cincisprezece ani.) Reid îi făcu semn să accepte. De ce să supere de pomană o gazdă atât de susceptibilă?

Tunica, pelerina, sandalele şi boneta frigiană pe care le îmbrăcă erau cadouri din garderoba lui Tezeu. Deşi aheii erau înalţi, puţini ajungeau la un metru şi optzeci de centimetri, statură obişnuită printre contemporanii, bine hrăniţi, ai lui Reid. De fapt, prinţul era mai înalt decât americanul cu vreo cinci centimetri. Reid fusese de-a dreptul surprins, şi la început nu-şi dădu seama din ce cauză: romanele lui Mary Renault îl descriau pe Tezeu ca fiind scund. Ei bine, ea oferise – avea să ofere – o interpretare logică a legendei; dar în ce măsură reflecta legenda adevărul? În contextul respectiv, oare Egeu şi Tezeu[6] se identificau perfect cu figurile transmise prin tradiţie?

Probabil că da, se gândi Reid, fără prea mare

---

[6] Egeu, rege legendar la Atena. Tatăl lui Tezeu (Theseus). Potrivit mitului, la întoarcerea din Creta (unde Tezeu omorâse Minotaurul din Labirintul construit de arhitectul Dedal, sub domnia regelui Minos), Tezeu a uitat să facă de pe corabie semnalul cuvenit pentru a-şi anunţa victoria (înlocuirea pânzelor negre cu pânze albe), si atunci, deznădăjduit, Egeu s-a aruncat în marea care-i va purta numele: Marea Egee (n. red.).

convingere. Numele lor erau asociate cu căderea Knossosului şi cucerirea Cretei. Iar Knossos avea să cadă. Creta urma *să fie* cucerită, în viitorul apropiat, după scufundarea Atlantidei.

Sabia de bronz pe care şi-o agăţă la şold era de la Egeu; avea formă de petală şi era bine echilibrată, frumoasă şi necruţătoare. Familia regală nu putea fi acuzată, în niciun caz, de avariţie.

Îl găsi pe Tezeu aşteptând în hol. În afară de sclavii care făceau ordine, nu mai era nimeni şi culoarul părea pustiu şi tăcut, după zarva din seara precedentă. Toate dispăruseră ca prin farmec: (torţele aprinse; focul duduind într-un cămin aşezat în mijlocul sălii, dar făcând un zgomot mai mic decât cântecele; tropăitul, lirele, flautele şi tobele, strigătele şi lăudăroşeniile ce umpleau aerul încărcat de fum; câinii ce săreau după oasele aruncate de la mese şi servitorii agitându-se să tâmple în permanenţă cupele cu vin). Şi peste toate acestea, un Tezeu impasibil, ce punea liniştit întrebări străinilor.

— Să ne bucurăm, Luminăţia ta, salută Reid.

— Să ne bucurăm. Prinţul ridică în semn de salut un braţ musculos. M-am gândit c-ai vrea să vizitezi împrejurimile.

— Eşti foarte amabil, Luminăţia ta. Şi… prietenii mei?

— Diores, căpitanul meu, îi duce pe războinicii Uldin şi Oleg la moşia lui. Le-a promis cai, iar ei, la rândul lor, i-au promis să-i arate cum se foloseşte şaua aceea cu scări pe care a adus-o Uldin.

Şi-i va pisa cu întrebările, reflectă Reid, şi va încerca să-i despartă de Erissa şi de mine… Scările de la şa n-au fost inventate decât peste un mileniu, nu-i aşa? Parcă aşa am citit undeva: de-abia după apariţia lor s-a putut constitui cavaleria grea. Şi dacă ei învaţă asta aici şi acum ce se va întâmpla?

Se poate, oare, interveni în timp? Trebuie ca Thalassocraţia Erissei să moară? Chiar trebuie ca eu s-o părăsesc, într-un fel de incest neobişnuit, pentru eul ei mai

tânăr?

Dacă nu… va arăta viitorul alt fel faţă de ceea ce ştiu eu acum? Pamela mea se va naşte oare vreodată? Dar eu?

Încercă să-şi imagineze chipul soţiei şi îi fu mai greu decât de obicei, după doar câteva zile de la despărţirea de ea.

Tezeu spusese: „Urmează-mă!” şi o luase înainte spre ieşire. Era solid construit pentru înălţimea lui, dar se mişca uşor. Avea trăsături frumoase: pielea albă, părul şi barba roşcate, nasul turtit şi buzele pline. Ochii mai ales erau deosebit de frumoşi, depărtaţi şi de culoarea chihlimbarului; ochi de leu. Pentru plimbare, veşmântul de sărbătoare brodat fusese schimbat cu straie obişnuite de lână cenuşie. Păstrase totuşi diadema de aur, broşa de aur la gât şi brăţara pe încheietura groasă.

Deşi afară vântul era destul de înţepător, încă nu era vreme de toamnă şi norii pe cer erau încă albi. Umbrele lor alunecau peste un peisaj măreţ, cu munţi la nord şi nord-vest, Golful Saronic la sud şi vest. Dincolo de cei câţiva kilometri de întindere albastru-verzuie presărată cu piscurile înspumate ale valurilor, Reid zări o aglomerare de clădiri pe care le recunoscu drept hangare pentru vase şi corăbii trase pe mal la Pireu. În direcţia respectivă se vedea un drumeag; o dungă cafenie ce traversa miriştile şi livezile de măslini de un verde prăfuit. Întreaga câmpie a Aticei era presărată cu astfel de culturi. În depărtare văzu două case mari cu anexele lor, care trebuie că aparţineau unor bogătaşi, şi mai multe căsuţe pentru slujitori, înconjurate de o pădurice de stejari sau de plopi. Munţii erau acoperiţi cu codri deşi. Aceasta nu era Grecia lui.

Observă cerul plin de păsări. Nu ştia numele celor mai multe, decât în termeni generali; erau diverse tipuri de sturzi, porumbei, raţe sălbatice, bâtlani, şoimi, lebede şi ciori. Omul nu reuşise încă să strice echilibrul naturii. Vrăbiile ţopăiau printre pietrele cu care era pavată curtea. În afară de câini, animalele care de regulă trăiau la ferme

(porci, măgari, oi, capre, vaci, găini, gâşte) lipseau. În schimb, pe teritoriul fermei era mare agitaţie. O asemenea gospodărie cerea multă muncă; tot timpul trebuia făcut curăţenie, gătit, morărit, copt pâine, preparat berea, tors şi ţesut. Cea mai mare parte a servitorilor erau femei, şi majoritatea aveau copii mici care li se învârteau printre picioarele goale sau se agăţau de şorţurile vechi: următoarea generaţie de sclavi. Totuşi, câteva munci erau îndeplinite de bărbaţi. Prin uşile deschise ale magaziilor Reid zări o forjă în acţiune, un dispozitiv de confecţionat frânghii, o tăbăcăric, o roată de olar, un atelier de tâmplărie.

— Toţi aceştia sunt sclavi?

— Nu toţi, spuse Tezeu. Nu e bine să aduni mai mulţi bărbaţi captivi la un loc. Când e cazul, angajăm zilieri, în special atenieni şi străini pricepuţi. Făcu grimasa care nu reuşea niciodată să ajungă un zâmbet adevărat. Îi încurajăm să facă mulţi copii cu sclavele noastre şi, în felul ăsta, toată lumea e mulţumită.

„În afara sclavelor, îşi zise Reid, mai ales când copiii le sunt luaţi şi vânduţi”.

Tezeu se încruntă.

— Suntem nevoiţi să ţinem în permanenţă la Curte un funcţionar din Creta deşi practic n-ar fi nevoie; avem oameni care ştiu să scrie şi strămoşii acestora sunt chiar cei care i-au învăţat pe cretani să scrie! Cu toate astea, Minos ne-a impus acest lucru.

Pentru a ţine socoteala veniturilor şi a cheltuielilor, deduse Reid, parţial pentru a stabili tributul, parţial pentru a fi la curent cu starea de spirit a atenienilor. Ia stai, ce mai e şi chestia asta cu aheii care au învăţat să scrie înaintea cretanilor? N-are nicio noimă.

Tezeu încetă să se mai plângă, înainte de a deveni penibil.

— Mă gândeam să mergem la ferma mea, sugeră el. Sum multe de văzut pe drum, iar eu vreau să mă asigur că

treieratul şi strânsul recoltei în hambare merg cum trebuie.

— Mi-ar face plăcere.

Grajdul era singura clădire de piatră, fără îndoială, deoarece caii erau prea preţuiţi şi iubiţi ca să înfrunte riscul unui incendiu. Nu erau la fel de mari ca cei din secolul XX, dar erau cu toate acestea animale agere care îi adulmecau palma lui Tezeu, când îi mângâia.

— Înşeuează-i pe Nărăvaşul şi Coadă-Lungă la car, îi ordonă rândaşului. Şi n-am nevoie de vizitiu; mă descurc singur.

Doi oameni puteau sta în voie în picioare pe podeaua plată a carului de luptă, în spatele unui frontispiciu şi al laturilor de bronz ornamentate cu basoreliefuri. În război, Tezeu îmbrăcat în armură, stătea în spatele unui tânăr aproape dezbrăcat care ţinea hăţurile, el purtând o lance şi o sabie pentru infanteria inamică. Reid decise că acea artă putea fi învăţată numai prin antrenamente încă din copilărie. Tot ce putea el să facă acum era să încerce să se ţină cât mai bine în vehiculul acela fără niciun fel de arcuri.

Tezeu fulgeră cu şfichiul biciului deasupra cailor şi aceştia porniră, cu cele două roţi scârţâind şi hurducându-se. Nici lipsa rulmenţilor nu părea să îngreuneze prea mult povara purtată de cele două animale înhămate. Reid observă harnaşamentul cu barete care treceau peste pieptul cailor, sufocându-i. Ce-ar fi ca Oleg să facă un frâu special pentru grumazul calului?

Casele Atenei se îngrămădeau până aproape de marginea râpei, pe dealul stâncos al Acropolei. Era un oraş destul de mare, după standardele din zilele noastre; Reid estimă că trebuie să aibă vreo douăzeci sau treizeci de mii de locuitori, deşi cifra putea creşte datorită populaţiei flotante din interiorul ţării sau de pe alte meleaguri. Întrebându-l pe Tezeu despre aceasta, primi drept răspuns o privire mirată. Alieii ţineau socoteala multor lucruri, dar

să numere oamenii nu le trecuse prin minte. Mare parte din suprafaţă se găsea în afara cetăţii, dincolo de zidurile de protecţie, indicând astfel o creştere rapidă a numărului de locuitori. Casele erau din chiipici, cu acoperişuri plate, adesea cu patru etaje, îngrămădite de-a lungul unor străduţe înguste, nepavate şi cumplit de întortocheate. Pe acele alei Reid văzu arici, în competiţie cu potăi corcite, şoareci, gândaci şi roiuri de muşte, fiindcă resturile menajere erau aruncate direct în stradă.

— Faceţi loc! Trâmbiţa Tezeu. Faceţi loc!

Pentru el, se dădură la o parte războinicii, meşteşugarii, negustorii, marinarii, hangiii, proprietarii de dughene, scribii, ţăranii, prostituatele, nevestele, copiii, şi Dumnezeu mai ştie câţi alţii, a căror viermuială şi zarvă colorau viaţa oraşului. Scurte scene se întipăriră pe retina lui Reid. O femeie, susţinând cu o mână un vas cu apă pe cap, o alta ridicându-şi fustele pentru a se feri de noroi. Un măgar numai piele şi os împovărat cu surcele, biciuit de proprietarul lui, un om de la ţară, pentru a înainta. O chiţimie din care un cizmar stfiga, făcându-şi reclamă. O altă dugheană unde tocmai se încheiase o afacere foarte complicată, plata urmând să se facă o parte în natură şi o parte într-o cantitate prestabilită de metal. Un arămar la lucru, neţinând seama de nimic din jurul lui, concentrat asupra ciocanului şi a teslei pe care o făurea. Uşa deschisă a unei cârciumi şi un marinar beat care spunea minciuni nesfârşite despre primejdiile prin care trecuse. Doi băieţaşi în pielea goală jucând ceva care semăna foarte bine cu şotronul. Un cetăţean impozant, cu ucenici pe lângă el pentru a-l apăra de înghesuială. Un bărbat îndesat, cu barbă, îmbrăcat într-o robă şi cu o pălărie înaltă şi bombată, fără boruri, care provenea cu siguranţă din Asia Mică… nu, aici ei o numeau pur şi simplu Asia…

Carul de luptă străbătu zăngănind platoul unde se ridicau mai multe temple, care mai târziu aveau să fie cunoscute sub numele de Areopag. Trecură printr-o poartă

din zidul oraşului, a cărui piatră prea puţin finisată era inferioară ruinelor miceniene pe care Reid le vizitase odată. (Acum se întrebă cât timp va mai trece după epoca Pamelei până ce Seattle sau Chicago se vor prăbuşi şi vor zăcea într-o tăcere întreruptă doar de ţârâitul greierilor.) Dincolo de „suburbii” caii ajunseseră pe un drum brăzdat de făgaşuri adânci şi Tezeu îi lăsă la trap.

Reid se prinse bine de o latură a carului, sperând din tot sufletul că genunchii n-or să-i fie smuciţi spre spate şi nici dinţii zvârliţi afară din gură.

Tezeu îi observă teama. Lăsă animalele să meargă la pas şi acestea, în ciuda unui freamăt nerăbdător, se supuseră. Prinţul privi împrejur.

— Nu eşti obişnuit cu asta, nu? întrebă el.

— Nu, Luminăţia ta. Noi… călătorim altfel în ţara mea.

— Călare?

— Păi… da. Şi folosim nişte care cu arcuri pentru a amortiza şocul.

Reid fu vag surprins să afle din cunoştinţele sale că aheii aveau un cuvânt pentru arcuri. Cercetând mai îndeaproape, îşi dădu seama că spusese „sârme de metal răsucite”.

— Hm, mormăi Tezeu. Asemenea lucruri trebuie să fie scumpe. Şi nu se strică repede?

— Noi folosim fierul. E mai ieftin şi mai rezistent decât bronzul, dacă ştii cum să-l obţii şi să-l prelucrezi. Aliajele sunt mult mai rezistente decât cele de cupru sau cositor.

— Da, aşa mi-a spus şi Oleg ieri, când am cercetat armele lui. Cunoşti secretul?

— Mă tem că nu. În ţara mea nu-i un secret, dar se întâmplă să nu lucrez cu aşa ceva. Eu fac planuri pentru clădiri.

— Tovarăşii tăi ar putea să ştie?

— Poate că da.

Reid se gândi că dacă ar putea face experienţe, probabil că ar reconstitui procesul de fabricare chiar el. Ideea de

bază era să se provoace o explozie care să ridice temperatura dintr-un cuptor la un grad suficient de înalt pentru a reduce elementul, după care, produsul rezultat se amesteca şi se călea până ce devenea oţel. Poate că Oleg întâlnise acest proces în epoca sa şi observase utilajele folosite, pe care le putea uşor recrea.

Merseră o vreme fără să scoată o vorbă. La viteza asta nu era greu să-ţi păstrezi echilibrul, deşi izbiturile încă se mai resimţeau în şira spinării. Zdrăngănitul roţilor se pierdea aproape în vuietul vântului care zgâlţâia plopii ce străjuiau drumul, le şfichiuia obrajii şi făcea pelerinele să fluture. Un stol de ciori zbura contra vântului. Soarele dădea lustru penelor negre, însă la apariţia unui nor, strălucirea de moment dispăru din peisaj. O şuviţă de fum se ridica de pe acoperişul plat al unei case ţărăneşti de pământ. Femei stăteau aplecate în lanurile de grâu şi lucrau cu secerile, iar vântul le lipea cămăşile grosolane, cafenii, de şolduri. Doi bărbaţi le urmau tăcând căpiţe; pe măsură ce se deplasau, ei îşi luau lăncile şi le mutau şi pe ele din loc.

Tezeu se întoarse pe jumătate, cu hăţurile atârnând în mâna dreaptă, pentru a-l putea vedea mai bine pe Reid.

— Povestea ta e mai îngrozitoare decât mi-aş fi închipuit vreodată, spuse.

Americanul zâmbi crispat.

— Şi pentru mine e la fel.

— Purtat de un vârtej de vânt peste lume, din ţinuturi atât de îndepărtate că n-am auzit nimic despre ele, de o maşină vrăjitorească – chiar crezi cu adevărat că a fost o simplă întâmplare? Că nu e vorba de destin?

— Eu… nu… nu cred să fie vorba de aşa ceva.

— Diores m-a informat că voi patru spuneaţi lucruri ciudate despre cum aţi călătorit în timp şi spaţiu. Vocea adâncă era stăpânită, dar necruţătoare; mâna liberă i se odihnea pe mânerul sabiei. Ce înseamnă asta?

„A venit şi clipa asta”, îşi spuse Reid. Deşi limba îi era

uscată, răspunsul, repetat în minte de atâtea ori, ieşi destul de sigur:

— Nici noi nu ştim bine. Închipuie-ţi ce uimiţi am fost, şi mai suntem încă. Şi nu reuşim deloc să ne dumirim. E normal, nu-i aşa? Ţările noastre nu au un conducător comun şi nu există niciun eveniment prea important de la care să pornim numărătoarea. Mă gândeam că poate maşinăria aia diabolică a străbătut mile dar şi ani. E doar o presupunere, nu ştiu nici eu prea bine.

Nu îndrăznea să nege pe faţă. Existau prea multe indicii care scăpaseră sau puteau scăpa în viitor. Tezeu şi Diores nu erau mai ignoranţi decât Reid în ceea ce privea natura timpului; peste tot şi oricând, misterul are aceleaşi dimensiuni. Conceptul de cronokinezie n-ar trebui să le fie străin, ci fiind obişnuiţi cu oracole, profeţii şi poveşti despre sorţi predestinate.

Atunci de ce nu le-ar spune adevărul?

Din cauza Erissei…

Tonul lui Tezeu deveni mai aspru.

— Mi-aş face mai puţine griji dacă acea femeie din Creta n-ar împărţi patul cu tine.

— Luminăţia ta, protestă Reid, ea a fost luată din mediul său natal, ca şi noi ceilalţi, de o întâmplare inexplicabilă.

— Atunci nu poţi renunţa la ea?

— Nu, spuse Reid, nu pot – şi se gândi că acesta era poate adevărul adevărat. Adăugă în grabă: … Suferinţele noastre au creat o legătură între noi; sunt sigur că nici domnia ta n-ai părăsi un camarad… Nu sunteţi în regim de pace cu Creta?

— Într-un fel, răspunse Tezeu. Pentru o vreme.

Rămase nemişcat, retras în sine; deodată, spuse:

— Ascultă-mă, oaspete al meu, Duncan. Nu vreau să te jignesc, dar un străin ca tine e uşor de îmbrobodit. Să-ţi spun eu cum stau lucrurile de fapt…

Realitatea e, ste că acea Cretă stă la capătul Mării Lumii de Mijloc precum un păianjen în plasa lui, iar triburile

elenice s-au plictisit să mai fie muştele prinse şi supte de sânge. Toate regatele de pe coastă trebuie să se supună, să plătească tribut, să dea ostatici, să aibă câte corăbii permite Minos şi să nu întreprindă nimic din ce ar putea displăcea lui Minos. Noi vrem să fim liberi.

— Iartă-mi neobrăzarea, Luminăţia ta, îndrăzni Reid, dar tributul – cherestea, grâne, bunuri care permit cretanilor să se ocupe de alte lucruri, nemaifiind nevoie să le producă ei – nu este oare un preţ pe care-l plătiţi pentru protecţie împotriva pirateriei, ceea ce nu vă poate fi decât de folos?

Tezeu râse dispreţuitor.

— Piraterie este ceea ce Minos numeşte astfel. De ce tinerilor noştri nu li se permite să se lupte ei înşişi şi să facă avere, atacând o corabie levantină cu cositor sau un oraş hitit? Fiindcă asta nu le-ar conveni cretanilor, stânjenindu-le relaţiile comerciale cu aceste locuri, de asta. Se opri. Şi mai exact, poate, de ce tata sau eu nu avem voie să unificăm Atica? De ce ceilalţi regi ahei nu au voie nici ei să-şi unească neamurile? N-ar fi un lucru prea greu. Dar nu, Minos împiedică acest lucru printr-o serie de tratate pentru a-i menţine pe „barbari” dezbinaţi şi deci slabi, zâmbi el batjocoritor. Cuvântul folosit de el avea conotaţia englezescului „băştinaşi înapoiaţi”.

— Un echilibru al puterii… îndrăzni Reid.

— Cu Minos care ţine balanţa! Ascultă. Spre nord şi spre est, în munţi, trăiesc adevăraţii barbari. Ei pradă ţinuturile de la graniţă ca lupii. Dacă noi, aheii, nu ne unim odată, până la urmă vom fi invadaţi şi cuceriţi. Cum va fi atunci cu „păstrarea civilizaţiei”, când papirusurile vor arde odată cu oraşele?… Civilizaţie, continuă Tezeu după o clipă. Suntem chiar aşa de bătuţi în cap, că nu putem să avem parte de ce ni se cuvine? Erau eleni cei care au hotărât că vechea scriere religioasă cretană e prea dificilă; ei au inventat una nouă şi, mai mult de atât, acum probabil jumătate din funcţionarii din Knossos sunt eleni.

Lată răspunsul la enigma lui Aliniar şi Bliniar, îşi zise

Reid cu voce slabă. N-a fost vorba de vreo cucerire a grecilor homerici – nu încă – ci pur şi simplu de adoptarea unei invenţii străine acceptabile, aşa cum Europa a luat numerele de la arabi, tapetul de la chinezi sau caiacul de la eschimoşi; el însuşi era în drum spre Japonia. Evident, foarte puţini ahei trăiau permanent în Knossos, şi, fără nicio îndoială, în alte oraşe din Creta. Scribii experţi în Bliniar erau în mod precis aleşi din rândurile lor, şi aveau să prefere, cum e şi normal, să-şi folosească propria limbă, ceea ce se potrivea foarte bine cu ceea ce scriau.

„O potenţială coloană a cincea?” gândi Reid, în pauza făcută de interlocutor.

— Nu că eu personal n-aş considera asta foarte important, spuse Tezeu în continuare, dar să faci semne pe tăbliţe de lut sau să mâzgăleşti papirusurile nu-i treabă de bărbat.

— Dar ce înseamnă, după domnia ta, treabă de bărbat?

— Să ari, să semeni, să aduni recolta, să construieşti, să vânezi, să călătoreşti pe mare, să lupţi în război, să faci dragoste, să durezi un cămin solid pentru a-i tăi şi un nume plin de cinste pentru urmaşi. Iar pentru noi, care suntem regi, să dezvolţi şi să-ţi aperi regatul, pe lângă toate celelalte.

Unul dintre cai se sperie. Tezeu avu nevoie de un timp pentru a-l potoli cu frâul şi biciul. După aceea, conduse cu ambele mâini, cu ochii îndreptaţi înainte, vorbind cu un glas monoton, peste umăr:

— Să-ţi spun cum stau lucrurile. Nu-i secret. Acum vreo cincizeci de ani caledonienii, împreună cu aliaţii lor, au pornit o expediţie care s-a abătut asupra sudului Cretei şi a distrus o seamă de oraşe, în aşa iei încât de atunci n-au mai putut fi reconstruite. Au putut face asta datorită pregătirilor secrete şi datorită faptului că trei regi Minos la rând, slabi şi iubitori de plăceri, neglijaseră Hota. Până la acea vreme, Creta fusese aproape complet defrişată, deci lemnul pentru corăbii trebuia importat, aşa cum ai

ghicit, la preţuri exorbitante.

Dar un nou amiral a luat comanda. În anul următor, el i-a gonit pe caledonieni cu vasele pe care le avea. Un nou Minos a venit la tron curând şi l-a ajutat pe acest amiral Rheakless să întărească flota. Ei doi au hotărât să ţină sub supraveghere pe toţi aheii care aveau porturi la mare şi puteau ameninţa prin aceasta Thalassocraţia[7]. Au făcut asta în parte prin simplă cucerire, în parte dezbinându-ne între noi.

Ei bine, acum 27 de ani, tatăl meu Egeu dorea să pună capăt stării sale de vasal şi să unifice Atica. S-a revoltat. Mişcarea a fost înăbuşită. Minos l-a lăsat să rămână rege vasal, pentru a evita un război prelungit, care se putea generaliza, dar i-a impus condiţii nemiloase. Printre altele, la fiecare nouă ani, şapte tineri şi şapte fecioare din familiile cele mai nobile trebuiau să meargă la Knossos, unde urmau să rămână ostatici până la sosirea lotului următor.

— Cum? întrebă Reid. Ei nu sunt… sacrificaţi Minotaurului?

Tezeu îi aruncă o privire.

— Ce tot spui? Minotaurul este sacrificiul. Nu vezi iscusinţa şiretlicului? Ostaticii trăiesc acolo la vârsta celor mai puternice impresii. Se întorc acasă maturizaţi, gata să intre în consiliile noastre cele mai importante şi să continue tradiţia caselor noastre celor mai puternice – dar vopsiţi pe viaţă în culorile cretane. Da, chiar şi în vremea aceea îndepărtată, Diores s-a dovedit un sfătuitor iscusit. Fără el am fi obţinut condiţii de pace mult mai proaste. Tata nu avea niciun fiu în viaţă, iar cei ai unchiului meu au fost printre primii ostatici aleşi, bineînţeles. Diores l-a hotărât pe tata să meargă la Troizen, la capătul peninsulei Argolida. Regele de acolo îi era rudă şi vechi aliat. A fost

---

[7] Putere asupra mării; formă de guvernământ care urmăreşte sau impune suveranitatea maritimă, manifestată cu ajutorul forţei şi capacităţii navale (n. red.).

de acord cu planul ca tata să conceapă în secret un moştenitor cu una din fiicele lui. Eu am fost acel moştenitor.

N-ar fi chiar imposibil să păstrezi secretă o astfel de operaţie, reflectă Reid, în această lume cu comunicaţii anevoioase între regate adesea despărţite de ţinuturi sălbatice greu de străbătut.

— Am fost crescut la Troizen, continuă Tezeu. Şi acest regat era tributar Cretei, dar fiind sărac, rar apărea vreun cretan pe acolo. Sărac? În bărbăţie eram bogaţi. Înainte să-mi apară primele tuleie ajutam deja la vânarea bandiţilor şi a fiarelor din ţinut.

Diores venea adesea să mă vadă. Acum cinci ani m-a dus la Atena. Am pretins ereditatea la tron; verii mei, adepţi ai Cretei, n-au vrut să mi-o recunoască; cei care erau de partea mea au stat cu săbiile pregătite; şi până la urmă Minos n-a mai putut face nimic.

Sau n-a vrut să facă nimic, îşi spuse Reid. Oare un imperiu interesat în principal să menţină pacea de-a lungul graniţelor şi al căilor comerciale se amestecă vreodată prea mult în certurile dinastice între triburile pe care le ţine sub supraveghere… până vine o zi, prea târziu, când regretă că n-a făcut-o?

— Care-ţi sunt planurile, Luminăţia ta? îndrăzni să întrebe. Umerii masivi se ridicară şi coborâră pe sub pelerină.

— Să fac ce cred că e mai bine. Îţi spun aşa, Duncan; ştiu foarte bine ce se întâmplă în Thalassocraţie. Am fost acolo. Şi nu numai ca oaspete regal, căruia i se servesc cuvinte dulci şi i se arată numai ceea ce vor curtenii. Nu, am fost acolo sub nume diferite, ca negustor sau marinar. Am privit, am ascultat, am cunoscut oamenii, am învăţat.

Din nou, Tezeu se întoarse să-l privească pe Reid cu acei ochi tulburători.

— Fii convins, reluă el, că azi n-am spus nimic compromiţător. La Knossos se ştie că în ţară suntem în

continuă agitaţie. Se ştie şi că, atâta timp cât vasele lor de război depăşesc ca număr pe ale aheilor, ei sunt în siguranţă. Deci nu le pasă dacă noi cârtim sau nu. Uneori ne mai aruncă şi câte un os, fiindcă le furnizăm negoţul şi tributul şi fiindcă suntem un tampon în calea locuitorilor de la munte. Nu ţi-am spus ceva ce cretanii din cetate şi reprezentantul lor la palat să nu fi auzit adesea – aceleaşi lucruri pe care le-am spus şi primului ministru al lui Minos, în timpul vizitei mele oficiale la Knossos.

— N-o să te denunţ, cu siguranţă, răspunse Reid, regretând imediat că nu fusese mai diplomat.

— Tu eşti un element nou în joc, mormăi Tezeu. Puterile, ştiinţa ta, destinul, care o fi acela, care te călăuzeşte – cine poate şti? Cel puţin vreau ca tu să ştii adevărul.

Adevărul aşa cum îl vezi tu, îşi spuse Reid. Care e diferit de adevărul văzut de Erissa. În ceea ce mă priveşte, eu sunt deocamdată orb.

— Mă nelinişteşte ceea ce ţi-ar putea şopti ibovnica ta din Creta, spuse Tezeu. Sau ce ţi-ar putea face, prin meşteşugul ei. Diores mă avertizează că e o fiinţă ciudată, mai aproape decât multe altele de Zeiţa Mamă a Tuturor.

— Eu… n-am ştiut… că şi tu te închini zeiţei ei.

Precum apusul soarelui într-un deşert, inflexibila diplomaţie politică îl părăsi pe Tezeu. O groază primitivă îl copleşi şi şopti:

— Ea e foarte puternică, foarte veche. Mi-aş dori să pot găsi un oracol care să-mi spună că e doar soţia lui Zeus Tatăl…

Hei! ţipă el spre cai, şfichiuind aerul cu biciul. Mişcaţi-vă!

Carul se zgudui.

X

PRILEJUL de a vorbi cu ceilalţi în particular se prezentă trei zile mai târziu, când Diores îi aduse pe Oleg şi Uldin înapoi la Atena. Fuseseră zile de fascinaţie fără margini pentru Reid, un torent de imagini, sunete, mirosuri, cântece, poveşti, momente de înţelegere fulgerătoare a sensului unui mit sau poem. Iar nopţile – printr-o înţelegere tacită, el şi Erissa nu pomeneau nicio vorbă despre soarta lor viitoare în şoaptele nocturne. Pentru moment, îngrijorarea, şocul cultural, chiar şi dorul de casă îi fuseseră în mare măsură anesteziate.

Rusul şi hunul se simţeau şi mai bine. Oleg era înfierbântat de perspectiva unor şanse de a face inovaţii mai ales în domeniul construcţiilor navale şi metalurgiei şi, pe această cale, de a se îmbogăţi. În stilul lui aspru, Uldin arăta şi el entuziasmat. În Attica existau o mulţime de cai iuţi şi ageri de vârstă potrivită pentru a fi învăţaţi cu şaua şi o mulţime de tineri interesaţi să înveţe arta călăriei. „Daţi-mi câţiva ani, spunea el, şi pun pe picioare o trupă de neînvins”.

Toate acestea fură rostite în sala mare a palatului, în faţa lui Egeu, Tezeu, Diores şi a căpeteniilor gărzilor. Reid îşi drese vocea:

— Voi credeţi că nu ne mai putem întoarce niciodată acasă, nu-i aşa?

— Cum am putea-o face? replică Uldin.

— Trebuie să discutăm serios problema. Reid tăcu o clipă, pentru a-şi aduna argumentele şi pentru a căpăta curaj. Stăpâne, se adresă el regelui, noi patru avem multe de discutat între noi, printre care şi felul în care îţi putem dovedi recunoştinţa noastră. Nu va fi Uşor să ajungem la o înţelegere, fiind atât de diferiţi unul de altul. Mă tem că va

fi imposibil în zarva şi agitaţia din această clădire. Nu ne-o vei lua în nume de rău, nu-i aşa, dacă ieşim singuri?

Egeu şovăi, Tezeu se încruntă. Diores zâmbi şi spuse liniştit:

— Pe Zeus, sigur că nu! Să vă spun ce am să fac. Mâine vă pregătesc un car în care să puteţi sta comod, provizii de hrană şi băutură şi un războinic de încredere care să vă conducă unde doriţi. Ridică mâna. Nu mă contraziceţi, prieteni. Insist. Nimic nu-i prea bun pentru tovarăşii mei de călătorie pe mare. N-ar fi înţelept să vă las să plecaţi singuri cu o femeie atât de atrăgătoare când doar doi dintre voi ştiu să mânuiască sabia.

Asta era situaţia, îşi zise Reid trist. Nu aveau niciodată să fie lăsaţi să stea de vorbă singuri.

Dar când îi spuse Erissei, aceasta nu fu deloc dezamăgită, dintr-un motiv pe care numai ea îl ştia.

Toamna continua să fie plăcută, cu aer proaspăt şi lumina soarelui scotea în evidenţă auriul ierbii uscate de seceta verii şi nuanţele de galben ale frunzelor ce începeau să se veştejească. Iar carul, tras de un măgar, era într-adevăr foarte comod. Cel ce-l conducea era un tânăr masiv pe nume Peneleos, care se adresa pasagerilor săi pe un ton politicos, deşi privirea îi era de un albastru de gheaţă. Reid era Sigur că, pe lângă faptul că era musculos, fusese ales pentru auzul deosebit de ascuţit şi pentru că ştia limba keftiu.

— Încotro? întrebă el pe când se îndepărtau de palat.

— Spre un loc liniştit, replică Erissa, înainte ca vreunul dintre ei să apuce să spună ceva. Un loc în care să ne putem odihni.

— Păi… să vă duc în dumbrava Periboea? Putem ajunge acolo cam pe la ora prânzului. Dacă dumneavoastră, doamnă, vă închinaţi Ei, aşa cum mi s-a spus, veţi şti ce trebuie făcut pentru ca nimfa să nu se supere.

— Da. Perfect. Erissa se întoarse spre Oleg. Povesteşte-mi despre ferma lui Diores. Despre toate! Eu n-am văzut

nimic din ce-aţi văzut voi. Nu mă plâng, desigur; regina a fost cât se poate de amabilă. Obiceiurile aheilor sunt total diferite de cele cretane.

Are un plan, îşi dădu seama Reid. Pulsul i se acceleră.

O conversaţie neutră nu punea niciun fel de probleme. Aveau o grămadă de impresii de schimbat, de pe meleagurile natale şi de aici. Dar chiar dacă lucrurile ar fi stat altfel, Reid ştia că Erissa s-ar fi descurcat. N-o făcea din cochetărie; scotea cu uşurinţă de la Oleg, Uldin şi Peneleos răspunsurile la întrebările sale inteligente şi făcea comentarii scânteietoare. („Dacă susţii că vasele tale, Oleg, sunt cu mult mai solide decât ale noastre, că… norvegienii ai spus?… au traversat cu adevărat Râul Ocean – asta e pentru că ai lemn mai tare, cuie şi propfele de fier, nu?”) Apoi ascultă răspunsul, apropiindu-se mult. Era imposibil să nu observi trăsăturile ei sculpturale, ochii de culoarea schimbătoare a mării, buzele uşor depărtate peste dinţii albi, gâtul subţire şi felul în care lumina îi aurea părut, iar vântul îi lipea tunica ahee de trup, subliniindu-i sânii şi talia.

Cunoaşte firea bărbaţilor, îşi spuse Reid. Ce bine îi cunoaşte!

Dumbrava sacră era un pâlc de dafini ce înconjurau o pajişte micuţă. În mijloc se afla o lespede uriaşă, a cărei formă, sugerând vag o vulvă, era simbolul semizeiţei Periboea. Pe una din laturi se întindea o livadă de măslini, iar pe cealaltă un câmp liber de pe care recolta fusese strânsă. În fundal, muntele Hymettus dormita visător sub razele soarelui. Crengile copacilor, legănându-se în adierea vântului, foşneau plăcut şi liniştitor, iarba ofilită era deasă şi caldă. Aici domnea pacea.

Erissa îngenunche, spuse o rugăciune, tăie o pâine şi puse o bucată pe lespede pentru păsările din alaiul nimfei. Ridicându-se, li se adresă:

— Suntem bineveniţi. Aduceţi mâncarea şi băutura din căruţă. Peneleos, nu vrei să-ţi scoţi coiful şi armura? De

aici se vede până departe în zare şi nu se poate apropia nimeni fără ştirea noastră, şi apoi, nu se cuvine să porţi arme în faţa unei zeiţe.

— Îi cer iertare, spuse războinicul şi, fără cel mai mic regret, se debarasă de povară, destinzându-se. Luară un prânz frugal într-o atmosferă prietenească.

— Parcă fusese vorba să discutăm despre planurile noastre, atacă Uldin peste un timp.

— Nu încă, răspunse Erissa. Am o idee mai bună. Nimfa ne-a arătat bunăvoinţă. Dacă ne întindem şi dormim puţin, ne-ar putea trimite un vis călăuzitor.

Peneleos se învârti în loc, fără stare.

— Mie nu mi-e somn, rosti. Şi apoi, misiunea mea…

— Bineînţeles. Dar mai ai şi misiunea să prinzi câte ceva din aceste lucruri ciudate pentru regele tău. Aşa e?

— Păi… da.

— E posibil ca Ea să te favorizeze pe tine, aceasta fiind ţara ta şi nu a noastră. Cu siguranţă va fi încântată dacă-i arăţi respectul cuvenit, cerându-i sfatul. Vino cu mine. Erissa îl luă de mână şi, la blânda ei atingere, Peneleos se ridică. Pe aici. Spre partea însorită a stâncii. Stai jos, întinde-te, simte-i căldura. Şi acum… Scoase din sân o oglinjoară de bronz… acum priveşte la acest simbol al Zeiţei, care este Mama tuturor nimfelor.

Îngenunche lângă el. Privi uimit, întâi la Erissa, apoi la discul lucitor.

— Nu, şopti dânsa. Numai oglinda, Peneleos, în care vei vedea ceea ce vrea Ea.

Începu s-o învârtească încet.

Doamne Dumnezeule! se gândi Reid. Îi trase pe Oleg şi Uldin mai departe, după lespedea cea mare.

— Ce face? întrebă rusul stânjenit.

— Ssst! şopti Reid. Staţi jos şi tăceţi. E un lucru sacru.

— Un lucru păgân, mă tem. Oleg îşi făcu cruce. Dar se supuseră, şi el şi hunul.

Lumina soarelui picura printre frunzele fremătătoare.

Mireasma dulce a ierbii veştede se ridica precum un fum în întâmpinarea ei. Albinele zumzăiau prin tufele de măceş. Erissa rostea cuvintele pe un ton cântat.

Când apăru de după lespede nu mai purta nicio urmă a veseliei ei de dimineaţă. O lăsase deoparte. Privirea ei era acum gravă şi intensă. Şuviţa albă din părul ei ieşea în evidenţă pe fondul închis la culoare, ca o coroană.

Reid se ridică în picioare.

— Ai reuşit?

Ea încuviinţă.

— N-o să se trezească înainte ca eu să-i ordon. După aceea va crede că a aţipit odată cu noi ceilalţi şi că a visat ceea ce i-am povestit eu. Îl privi pe american de aproape. Nu ştiam că ştii despre Somn.

— Ce vrăjitorie e asta? întrebă Oleg iritat.

Hipnotism, îşi spuse Reid în sinea lui. Numai că ea e mai pricepută la asta ca orice terapeut de care am auzit în epoca modernă. Ei bine, cred că e o chestie de personalitate.

— E Somnul, accentuă Erissa, pe care îl dăruiesc celor bolnavi, dacă le pot uşura astfel durerile, sau celor chinuiţi pentru a-i izbăvi de coşmaruri. Nu vine întotdeauna când vreau eu. Dar Peneleos e un om simplu şi, în timpul călătoriei până aici, am încercat să-l fac să se simtă în largul său.

Uldin aprobă.

— I-am văzut pe şamani făcând acelaşi lucru, remarcă el. Nu te teme, Oleg. Deşi nu m-am aşteptat niciodată să cunosc un şaman-femeie.

— Acum hai să stăm de vorbă, i-o reteză Erissa.

Fermitatea ei îl lovi pe Reid drept în moalele capului şi-i dezvălui pe dată că ea nu era de fapt acea naufragiată îngrozită, tânjind după patria ei, amanta pătimaşă şi nostalgică pe care îşi închipuise că o cunoaşte. Acelea erau valurile de la suprafaţa unei ape adânci. Ea devenise cu adevărat alta faţă de fata care-şi amintea de el – o sclavă

care-şi câştigase libertatea, o pribeagă care rămăsese în viaţă în mijlocul sălbaticilor, o regină în gospodăria pe care ea însăşi o înfiinţase, tămăduitoare, vrăjitoare, preoteasă şi protêt. Deodată, îngrozit, avu sentimentul că Zeiţa ei Triunică, pătrunsese în trupul ei, posedând-o.

— Care este soarta Atlantidei? continuă Erissa.

Reid se înclină şi-şi turnă o cupă pentru a încerca să-şi înece groaza.

— Nu-ţi aminteşti? murmură el.

— Nu mai ştiu sfârşitul. Lunile dinainte, când am fost împreună cu tine pe insula sfântă şi în Knossos, astea nu le-am uitat. Dar n-am de gând să vorbesc de ceea ce acum ştiu că va fi pentru tine la fel cum a fost şi pentru mine. Astea sunt lucruri prea sacre.

— Eu voi spune aşa: m-am interesat în ce an suntem şi am comparat cifrele, ca de exemplu câţi ani au trecut de când actualul Minos s-a urcat pe tron sau de când a început războiul dintre Creta şi Atena. De aici am tras concluzia că au trecut douăzeci şi patru de ani din ziua când am fost dusă din Rhodos în Egipt. Deci în curând vei pleca, Duncan.

Oleg păli. Uldin îşi luă un aer indiferent.

Reid înghiţi cu lăcomie vinul roşu şi tare. N-o privea pe Erissa; ochii lui se refugiaseră spre muntele Hymettus ce se înălţa dincolo de vârfurile copacilor.

— Care e ultimul lucru pe care ţi-l aminteşti cu claritate? întrebă el.

— Primăvara în care, împreună cu surorile mele de rit, am fost la Knossos. Eu am dansat cu taurii cetăţii. Tonul egal, impersonal, i se îndulci. După aceea ai venit tu şi… Dar Tezeu era deja acolo, ca şi alţii pe care nu mi-i pot aminti aşa bine. Poate eram prea fericită ca să-mi pese. Fericirea mea dăinuieşte în mine. Continuă mai încet: Şi va dăinui atâta timp cât voi trăi; o voi lua cu mine acasă, la Zeiţă… Din nou deveni femeia-vraci din consiliul improvizat: Am nevoie de cineva care să poată prezice

limpede, cu o viziune mai clară decât amintirile mele, umbrite, despre sfârşit sau decât poveştile născocite la mult timp după aceea. Tu ce ai de spus?

Reid strânse cupa în mână până când îl durură degetele.

— Atlantida, spuse el, nu-i o insulă vulcanică ce se află la aproximativ şaizeci de mile[8] la nord de Creta?

— Ba da. Cred că fumul care se ridică din munte, cum se întâmplă adesea, i-a inspirat şi numele de „Ţara Stâlpului”. Atlantida este lăcaşul Ariadnei[9], care domneşte peste rituri şi peste adoratorii ei din tot ţinutul, deşi Minos este cel care conduce treburile lumeşti.

Ariadna? Nu-i un nume, aşa cum a devenit datorită mitului, ci un titlu: „Cea Mai Sfântă”.

— Ştiu că Atlantida se va scufunda în mijlocul focului, al cenuşii şi al furtunii distrugătoare, ripostă Erissa.

— Atunci ştii tot ce ştiu eu, sau aproape, răspunse Reid amărât. În epoca mea nu se ştie decât prea puţin. S-a întâmplat prea demult.

Citise câteva relatări mai cunoscute ale teoriilor şi ale excavărilor care începuseră cu adevărat de-abia în vremea lui. Era vorba despre un mănunchi de insule – Thira şi suratele ei mai mici ca suprafaţă – din arhipelagul Santorini, insule ce păruseră iniţial nesemnificative; singurul lucru demn de menţionat era faptul că reprezentau rămăşiţele unei distrugătoare erupţii vulcanice, aşa cum se întâmplase cândva şi cu vulcanul Krakatau din Indonezia. Dar mai târziu, mai mulţi savanţi – da, cu Anghelos Galanopoulos în frunte – începuseră să-şi pună întrebări în legătură cu ele. Dacă reconstituiai insula originală, obţineai o imagine ciudat de sugestivă a capitalei Atlantidei, aşa cum a descris-o Platon; iar zidurile antice se ştie că stau îngropate sub lavă şi cenuşă. Această

---

[8] Unitate de măsură egală cu aproximativ 1600 m (n. red.).

[9] Fiica regelui cretan Minos,care,îndrăgostindu-se de Tezeu, venit să ucidă Minotaurul, a întins prin Labirint vestitul firul Ariadnei, destinat să-l conducă pe erou spre ieşire (n. red.).

aşezare poate să fie mai bine păstrată decât Pompeiul – acele părţi care n-au pierit în catastrofă.

În mod sigur, Platon putea pur şi simplu să-şi înfrumuseţeze discursurile din *Timaios* şi *Kritias* cu o poveste inventată. A plasat continentul său dispărut în mijlocul oceanului, imposibil de mare ca suprafaţă şi imposibil de departe în timp, având în vedere faptul că se luptase cu Atena. Şi totuşi exista un motiv ce pornea de la o tradiţie, şi anume acea amintire palidă a imperiului lui Minos care apărea din când în când în scurte străfulgerări în legenda clasică.

Să presupunem că cifrele folosite de el erau eronate. El pretinde că a luat povestirea de la Solon, care la rândul lui o luase de la un preot egiptean, care pornise de la însemnări într-o limbă mai veche. Prin traducerea numeralelor din egipteană în greacă se puteau uşor obţine numere peste o sută cu o eroare de multiplu de zece, iar timpul socotit în luni putea lesne deveni din greşeală acelaşi număr dar de această dată de ani.

Platon a fost obligat de logică să-şi mute Atlantida dincolo de Stâlpii lui Hercule. Mediterana n-avea loc pentru ea. Dar neţinând seama de această imaginară ţară şi restrângând planul oraşului cu un ordin de mărime, obţinem un contur nu prea diferit de cel al insulei Santorini. Dacă schimbăm numărul de ani în luni, data dispariţiei Atlantidei se modifică şi obţinem perioada 1500 – 1300 î.Hr.

Iar asta corespunde cu 1400 î.Hr. – câteva zeci de ani în plus sau în minus – data pe care o dau arheologii pentru distrugerea cetăţii Knossos şi prăbuşirea Thalassocraţiei.

Reid îşi zise: nu pot să-i spun că ceea ce am citit mi s-a părut interesant, dar nu îndeajuns ca să mă facă să mă duc până acolo sau măcar să citesc mai departe.

— Despre ce vorbeşti întruna? se răsti Uldin.

— Ştim că insula se va scufunda, îi răspunse Reid. Va fi cea mai mare catastrofă din această parte a lumii. Un

munte va exploda, pietre şi cenuşă vor cădea din ceruri ca o ploaie, întunericul se va întinde până în Egipt. Valurile uriaşe stârnite vor scufunda flota cretană; şi Creta nu are alt mijloc de apărare. Cutremure vor zgudui fiecare oraş în parte, distrugându-l. Aheii vor fi liberi să cucerească totul.

Reflectară la toate acestea, acolo, în liniştea nefirească a sanctuarului. Vântul murmura lin, albinele bâzâiau. Într-un târziu, cu ochii aproape ascunşi după sprâncenele blonde încruntate, Oleg întrebă:

— Dar de ce nu se vor scufunda şi corăbiile aheilor?

— Ele sunt mai departe, presupuse Uldin.

— Nu, interveni Erissa. Peste ani am auzit relatări ale acestei întâmplări. Vasele au fost inundate, aruncate pe ţărm şi sfărâmate, iar malurile înecate de un zid de apă care s-a ridicat de-a lungul întregului Pelopones şi al coastei vestice a Asiei. Totuşi, nu şi flota atenienilor. Aceasta era pe mare şi a suferit puţin. Tezeu s-a lăudat până la sfârşitul vieţii că Poseidon l-a apărat.

Reid dădu din cap. Ştia şi el ceva despre valurile tsunami[10].

— Apa s-a ridicat pe sub chila navelor, dar le-a purtat deasupra apei, spuse. Un val ca acesta este de fapt destul de blând pe mare. Îmi închipui că locuitorii Cretei erau în port sau pe lângă malurile pe care trebuiau să le apere. Prinse de talazurile înfuriate, corăbiile lor au fost purtate spre ţărm.

— Ca un resac[11] puternic, se cutremură Oleg, în ciuda faptului că stătea la soare.

— De o mie de ori mai rău, opină Reid.

— Când se va întâmpla asta? întrebă Uldin.

— În prima parte a anului viitor, îi răspunse Erissa.

— Adică primăvara, explică Reid, fiindcă în Rusia se

---

[10] Fenomen oceanic ce se manifestă prin apariţia unor valuri uriaşe produse în urma erupţiilor vulcanice sau a cutremurelor submarine (n. red.).

[11] Val marin sau oceanic de interferenţă, care, la impactul cu ţărmul, produce un contracurent ce se manifestă în adâncime (n. red.).

folosea precis un calendar diferit de al ei, iar hunii probabil n-aveau niciunul.

— Ei bine, completă Oleg după o lungă tăcere. Deci aşa.

Se îndreptă greoi spre femeie şi o bătu stângaci pe spate.

— Îmi pare rău pentru poporul tău, adăugă el. Nu se poate face nimic?

— Cine poate înfrunta demonii? răspunse Uldin.

Erissa privea fix undeva departe, în spatele lor.

— Puterile divine au fost îndurătoare cu noi, continuă hunul. Iată-ne de partea celor câştigători.

— Nu! izbucni Erissa, cu pumnii încleştaţi şi fulgerându-i cu nişte ochi scăpărând precum flăcările. Asta nu se va întâmpla. Îi putem preveni pe Minos şi Ariadna. Să-i facem să evacueze Atlantida şi oraşele de coastă din Creta. Flota să stea în larg. Şi… să facem afurisitele de corăbii ale atenienilor să rămână acasă. Atunci regatul va supravieţui.

— Cine o să ne creadă? şuieră Reid.

— Poate fi schimbat ceea ce e sortit să se întâmple? întrebă Oleg la fel de încet şi cu glas tremurat. Degetele i se mişcau, făcând cruci.

Uldin dădu din umeri.

— Trebuie să se schimbe? întrebă el.

— Ce? se interesă Reid, aproape şocat.

— Ce-i rău dacă aheii ies învingători? continuă Uldin. Sunt un popor sănătos, favorizat de Puterile divine. Numai un nebun ar lupta împotriva lor!

— Stai puţin, interveni Oleg cu un glas profund. Vorbeşti despre lucruri care ar putea fi periculoase.

Erissa rosti, imperturbabilă ca o întruchipare a destinului:

— Trebuie să încercăm. Vom încerca, ştiu asta. Privi spre Reid: în curând vei şti şi tu.

— Oricum, adăugă arhitectul, Atlantida reprezintă singura noastră şansă de a ne mai întoarce vreodată acasă.

XI

PLOAIA veni în acea seară galopând înaintea furtunii. Ciocănea în pereţi, susura pe acoperişuri, gâlgâia printre pietrele pavajului. Vântul urla şi zgâlţâia uşile şi obloanele. Căminele de lut din sala palatului nu puteau goni frigul umed şi persistent, aşa cum nici lămpile, torţele şi focul aprins nu puteau să ţină întunericul nopţii la distanţă. Umbrele se ghemuiau pe căpriori şi jucau diforme, trecând peste siluetele războinicilor care stăteau pe bănci, vorbind pe şoptite, aruncând priviri stânjenite spre grupul celor din jurul tronurilor.

Egeu, înfofolit într-o blană de urs, nu prea vorbea. Purtătorul său de cuvânt era Tezeu, care stătea masiv în dreapta lui, în vreme ce Diores se afla în stânga. Dintre cei care stăteau în picioare în faţa lor, Oleg şi Uldin păstrau de asemenea tăcerea.

Reid şi Gathon nu mai discutaseră niciodată până atunci; se cunoşteau vag, întâlnindu-se doar când protocolul cerea ca însemnaţii oaspeţi să fie prezentaţi Glasului lui Minos; dar, în clipa când el intră pe uşă şi-şi scoase pelerina udă, privirea cretanului o întâlni pe a americanului şi deveniră într-o clipă aliaţi.

— Ce treabă aşa urgentă n-a mai putut aştepta până dimineaţă? întrebă Gathon după ce fură îndeplinite formalităţile.

Vorbea politicos, dar fără deferenţă, fiind suveranul lui Egeu. Mai puţin decât un vicerege, dar mai mult decât un ambasador, el observa, raporta la Knossos, se îngrijea ca termenii de vasalitate ai Atenei să fie respectaţi. La înfăţişare era cretan get-beget: cu trăsături frumoase, ochi mari, negri, încă subţire pentru vârsta lui mijlocie. Părul, negru şi cârlionţat, era tuns cu breton pe frunte, cu două

şuviţe în faţa urechilor şi altele îngrijit pieptănate pe spate, ce ajungeau până la talie. Atât cât îi permitea briciul de forma unei seceri, era atent bărbierit. Din considerente legate mai curând de vreme decât de ţara sa, schimbase fustanela scurtă, purtată în Creta, cu o manta plisată, lungă până la glezne. Veşmântul părea egiptean; ceea ce se explica prin faptul că între ţinuturile faraonului şi cele ale lui Minos existau legături strânse, cimentate în timp.

Tezeu se aplecă înainte. Lumina focului pâlpâia jucăuş pe chipul lui musculos şi ochii de fiară carnivoră.

— Oaspeţii noştri au dorit să te vadă mai curând, declară el pe un ton aspru. Ne-au spus de un oracol.

— Treburile legate de zeiţă nu suferă amânare, rosti Reid.

Erissa îi descrisese procedeul şi-i explicase că graba ar fi mai convingătoare. Se înclină spre Gathon.

— Stăpâne al Glasului, începu Reid, ai auzit cum am fost aduşi, din ţări diferite. N-am ştiut dacă a fost o greşeală, o vrăjitorie, un capriciu al unei Fiinţe sau, poate, o voinţă divină. În acest caz, A Cui şi ce ni se cere? Azi am ieşit din palat în căutarea unui loc retras unde să putem sta de vorbă. Omul regelui, care ne-a condus, a sugerat Dumbrava Periboea. Acolo doamna Erissa şi-a adus prinosul după ritualul keftiu al Zeiţei pe care o slujeşte. După aceea ne-a cuprins un somn care a durat mai multe ore şi am avut un vis. Trezindu-ne, am aflat că avusesem cu toţii acelaşi vis – da, până şi ghidul nostru îl avusese.

Oleg se muta de pe un picior pe celălalt, încrucişându-şi şi desfăcându-şi braţele. O văzuse pe Erissa întipărind acea viziune în mintea lui Peneleos. Uldin avea un zâmbet uşor sarcastic; sau era doar efectul luminii care tremura pe cicatricele lui? O rafală de ploaie pătrunse prin coşul pentru fum; focul din vatră sfârâi şi scoase flăcări, icnind.

Gathon se închină. Totuşi, privirea lui, poposind asupra lui Reid, arăta o inteligenţă scrutătoare, spre deosebire de neliniştea care umbrea durerea şi extenuarea lui Egcu,

furia lui Tezeu, reţinută cu greu, vigilenţa cumpănită a lui Diores.

— Cu siguranţă este vorba de intervenţia unei Fiinţe, spuse el pe un ton neutru. Cum era visul?

— Aşa cum am spus şi celor de aici, răspunse Reid, a venit o femeie, îmbrăcată ca o persoană de vază de neam keftiu. Nu i-am văzut faţa sau nu ne-o putem aminti. În fiecare mână avea câte un şarpe ce i se încolăcea pe braţe. A spus, mai curând şoptind decât grăind, astfel că vocea ei se confunda cu sâsâitul şerpilor: „Doar străinii din ţinuturi îndepărtate au puterea să transmită spusele mele; oasele sfărâmate fi-vor reunite, iar marea iâva străpunsă şi făcută să rodească de către fulger la ora când Taurul se va uni cu Bufniţa; dar vai şi-amar lâva dacă ei nu vor auzi!”

Cu toată furtuna de-afară, urmă o tăcere. Într-o epocă în care tot omul credea în zei, iar morţii făceau profeţii celor vii, nimeni n-a fost surprins că cei care erau dinainte marcaţi de soartă avuseseră o revelaţie. Dar înţelesul trebuia căutat temeinic.

Reid şi Erissa nu îndrăzniseră să fie mai expliciţi. Oracolele nu erau aşa. Diores i-ar fi acuzat de minciună dacă spusele nu le-ar fi fost întărite de omul lui; şi chiar şi aşa el putea fi sceptic.

— Tu, Voce, cum ai interpreta aceasta? întrebă Tezeu.

— Ce cred cei care au avut revelaţia? răspunse cretanul.

— Noi credem că ni se ordonă să mergem în Ţara voastră, declară Reid. De fapt – fără a jigni pe gazde – noi ne credem meniţi să-i oferim serviciile noastre suveranului lor.

— Dacă zeii ar fi intenţionat aşa ceva, rosti Tezeu, ar fi putut trimite o corabie cretană din Egipt să vă ia.

— Dar în acest caz străinii n-ar mai fi ajuns niciodată la Atena, sublinic Gathon. Iar mesajul sună ca şi cum într-un fel ei ar fi predestinaţi să… reunească acele case sfărâmate… Reaua-voinţă a înflorit în relaţiile dintre ţările noastre, iar trecerea timpului n-a îmbunătăţit prea mult

lucrurile. Oamenii aceştia vin de la o depărtare atât de mare, încât, motivele lor sunt mai puţin suspecte decât în alte cazuri. Deci ei ar putea fi mijlocitori ai voinţei zeilor. Dacă Taurul din Keft se va uni cu Bufniţa din Atena – dacă fulgerul lui Zeus va face să rodească apele Stăpânei Noastre – aceasta sugerează o alianţă. Poate o căsătorie regală între Labirint şi Acropolis, din care să se nască un rege neasemuit de puternic? Da, aceşti oameni trebuie să meargă neapărat ia Knossos, pentru a discuta mai serios. Şi asta imediat. Anotimpul încă nu prezintă pericole prea mari pentru o corabie solidă şi un echipaj care să-i transporte.

Fără veste, Uldin atârnă, tăios:

— Eu nu cred!

Canalie ce eşti, îl fulgeră Reid în gând.

Însă, imediat, îşi domoli furia. Hunul ştia că ei se prefac, ştia că încercau să ajungă pe pământul a cărui prăbuşire fusese prorocită. Se certase cumplit cu ei în dumbravă, susţinând că a lua partea celui care pierde – şi neam de călători pe mare pe deasupra – era o nebunie destul de mare ca să nu mai fie nevoie de ajutorul diavolului. Tot ce putuseră obţine de la el fusese tăcerea lui, cât Reid explicase că acel contact cu Atlantida era esenţial pentru a reuşi să ajungă acasă. Acum spaimele lui îl convinseseră probabil că şansa aceasta nu merita să rişte.

Oleg îi aruncă o căutătură încruntată:

— Şi de ce nu?

— Păi… eu… Uldin îşi îndreptă ţinuta. Ei bine, i-am promis lui Diores că voi face anumite lucruri. Ce vor spune zeii, dacă-mi voi încălca promisiunile?

— Dar chiar ştim noi ce doresc zeii? interveni Tezeu. Oracolul ar putea însemna exact opusul a ceea ce Luminăţia Sa Glasul sugerează. Avertismentul unui dezastru, dacă mai are loc încă o dată o unire nefirească.

Dinţii lui sclipiră în barbă.

Gathon se îmbăţoşă auzind referinţa transparentă la

povestea murdară pe care o spuneau aheii despre zămislirea primului Minotaur.

— Suveranului meu nu i-ar plăcea deloc să afle că a fost rostită o astfel de remarcă la adresa lui, spuse.

Un impas. Niciuna dintre părţi nu voia ca cealaltă să-i aibă pe naufragiaţi, împreună cu posibilităţile revoluţionare pe care poate le aveau în diverse ocupaţii şi capacitatea lor fără nicio îndoială enormă. Dar în acelaşi timp nici unii nu doreau încă o ceartă pe faţă.

Diores păşi înainte, ridicând braţul. Un zâmbet îi încreţi faţa tăbăcită.

— Luminăţiile voastre, începu el. Prieteni. Vreţi să m-ascultaţi o clipă? Prinţul încuviinţă. Eu nu sunt decât un bătrân căpitan de vas şi crescător de cai, continuă Diores. Nu am nici înţelepciunea voastră, nici învăţătura voastră. Şi totuşi, uneori, un om isteţ stă lângă cârmă încercând să vadă ce are în faţă şi nu reuşeşte până ce nu vine un neghiob de marinar care se caţără pe catarg şi priveşte împrejur. Aşa e?

Zâmbind radios, făcu semne spre ascultătorii săi.

— Ei bine, rosti din nou, tărăgănându-şi vorbele în zgomotul ploii cu clăbuci, în urletele dezlănţuite ale vântului şi printre trosnetele flăcărilor. Ia să vedem ce avem aici? Pe de o parte, zeii n-au nimic împotriva acestor oameni cumsecade care trăiesc printre noi, atenienii, şi asta se vede după faptul că nu s-a întâmplat nimic rău până acum. Am dreptate? Pe de altă parte, şi Minos are dreptul să-i vadă – dacă nu-i prea periculos – şi credem că zeii le-au dat azi ordin de plecare pe mare. Aşa *credem*. Îşi propti un deget pe nas. Dar *ştim* noi cu adevărat? Apele sunt puţin adânci, fârtaţilor, iar ţărmul s-a retras. Vă sfătuiesc să vâsliţi încet şi să sondaţi în permanenţă adâncimea… asta şi de dragul poporului keftiu, Gathon.

— Ce propui? întrebă cretanul nerăbdător.

— Păi am s-o spun direct, ca un bătrân fără minte şi fără prea multă învăţătură ce sunt. Să vedem mai întâi ce

gândesc cei care ştiu mai multe despre zei, şi mai ales despre zeii poporului keftiu, decât noi. Mă refer la Ariadna şi consiliul ei din Atlantida.

Tezeu sări în picioare. Se plesni cu mâna pe genunchi. Răsufla grăbit. Reid se întreba cum de ajunsese să fie entuziasmat aşa brusc?

— …şi mai vreau să spun că n-ar trebui să riscăm trimiţându-i pe toţi, mai ales că a venit anotimpul furtunilor. De ce nu unul singur care să vorbească în numele prietenilor săi, bineînţeles, considerând că toţi cei de faţă sunt prieteni. Şi… hmmm, n-aţi spune că Duncan ar fi cel mai indicat? Adică el e cel mai înţelept dintre ei, să nu se supere Uldin şi Oleg. Nici doamna Erissa. Adevărul este că ea nu ştie nimic ce nu ştie şi Ariadna. Numai că Duncan vine din ţara cea mai îndepărtată; el a fost cel care a înţeles ce avea de spus vrăjitorul muribund; el poate să facă să izbucnească focul între degete; despre altele nu mai ştiu, dar ceilalţi îi cer sfatul referitor la mistere, şi pe bună dreptate, sunt sigur. Să meargă el să vorbească cu Ariadna în Atlantida. Trebuie să clarifice această încurcătură între ei. Am dreptate?

— Pe Ares, aşa e! explodă Tezeu.

Gathon dădu din cap gânditor. El vedea fără putinţă de tăgadă că planul era un compromis, permiţând atenienilor să păstreze ostatici şi să le exploateze cunoştinţele, mai folositoare decât cele ale lui Reid. Oricum ar fi luat-o, afacerea era de rău augur şi ambiguă; se recomanda prudenţă; Ariadna ţinea poporul keftiu sub stăpânirea ei spirituală.

Acest lucru fusese dinainte prorocit, Reid ştia. Sensul destinului îl potopi din nou, aşa cum se mai întâmplase în lumina Lunii pe Cithera; numai că acum se simţea ca o picătură purtată de colo-colo într-o noapte cu vânt.

Lăsaseră o lampă aprinsă. Lumina ei o mângâia pe Erissa odată cu mâna lui.

— Mă face să par tânără? şopti ea printre lacrimi.

Reid îi sărută buzele şi gropiţa de pe ceafă. Era atât de caldă în camera răcoroasă! Muşchii ei fremătau mătăsos pe pielea lui când se atingeau în pat; parfumul care-l degaja era la fel de dulce precum cel din pajiştea nimfei.

— Eşti foarte frumoasă, au fost singurele vorbe pe care a putut să le rostească.

— Mâine…

Trecuse o zi cu pregătirile pentru călătorie. Se hotărâseră s-o petreacă împreună, fără să le pese ce gândeau ceilalţi.

— Nu avem curajul să mai aşteptăm, în acest anotimp.

— Ştiu, ştiu. Deşi tu ai putea. Tu nu poţi naufragia, Duncan. Tu vei ajunge cu bine în Atlantida. Aşa a fost prorocit. Îşi îngropă faţa în umărul lui. Reid o simţi cum tremură. Părul i se împrăştiase pe piept. Oare încerc să trişez, furându-i acelei fete câteva zile? Da. Dar degeaba, nu-i aşa? O, ce bine că nu ştim nimic din ce ni se va întâmpla după ce trece primăvara! N-aş putea suporta asta.

— Eu cred că tu poţi suporta orice, Erissa.

Ea rămase întinsă o vreme, respirând uşor. În sfârşit, ridicându-se şi privind în jos, spuse:

— Poate că nu trebuie neapărat să fie o soartă implacabilă. Poate că putem salva chiar poporul meu. Poate noi suntem lama folosită de zei pentru îndreptarea unui destin deformat. O să lupţi acolo unde vei fi. Duncan, aşa cum voi face şi eu aici, în timp ce te aştept?

— Da, promise el, şi la ora aceea, cel puţin, nu minţea.

Nu că ar fi crezut că poate salva lumea ei. Iar dacă era posibil, dacă voinţa umană putea într-adevăr schimba cursul stelelor – fiindcă pentru a schimba ce-a fost însemnat să schimbe universul până la cel din urmă an şi an-lumină – oricum n-ar fi condamnat-o niciodată pe Bitsy să nu se mai nască! Şi totuşi, chiar nu era posibil pentru el să găsească o ieşire din «ţeeastă cuşcă a timpului?

Erissa se strădui să zâmbească şi reuşi.

— Hai să nu ne mai văicărim, spuse. Iubeşte-măpână-n zori.

El nu ştiuse ce e dragostea până la ea.

XII

GÂNDUL la ciudatul destin care-l aştepta nu-i micşoră cu nimic uimirea lui Reid, la vederea pierdutei Atlantide.

Aceasta se înălţa dintr-o mare care în ziua aceea era mai mult verde decât albastră şi pe suprafaţa ei goneau valuri mici, înspumate, părând o oglindire a norişorilor ce alergau pe cer. De formă aproape circulară, cu un diametru de aproximativ unsprezece mile, insula se ridica în trepte neregulate deasupra malurilor. Acolo unde stânca sau piscurile rămâneau golaşe, în piatra muntelui se distingeau pete negre sau de un roşu stins şi pe coastă se vedeau pietre ponce, foarte deschise la culoare. În centru şi înconjurat de lavă şi cenuşă, muntele. O cărare şerpuită ducea la craterul încă liniştit. Conul unui vulcan mai mic se iţea dintre valuri, nu departe de ţărm.

La prima vedere nu era nimic spectaculos. Cuvântul care-i trecu prin minte lui Reid fu „încântător” Câmpurile, de un ocru-tomnatic, păreau vârâte în buzunarele solului, dar în cea mai mare parte agricultura consta în livezi de măslini, smochini, meri sau în vii ce luceau acum în nuanţe de roşu şi violet. Iar pe o suprafaţă şi mai mare din acest teren râpos fusese lăsată să crească iarbă, tufişuri ţepoase, stejari şi chiparoşi din loc în loc, rămaşi pitici din cauza solului puţin adânc şi a vânturilor sărate. Reid fu surprins să constate că singurele animale ce păşteau nu erau caprele, ci nişte vite mari, roşu cu alb; apoi îşi aminti că acolo era locul sfânt al poporului keftiu şi că Erissa (azi, azi!) dansa cu acei tauri cu coarne uriaşe.

Fermele erau la mare distanţă una de alta. Casele de acolo semănau cu cele din Grecia şi din toată zona mediteraneană, locuinţe din chirpici de formă pătrată, cu acoperişuri plate. Multe aveau scări exterioare, dar puţine

ferestre dădeau în afară; casa se ridica în jurul unei curţi unde se desfăşura aproape întreaga viaţă a familiei. Cu toate acestea, poporul keftiu se distingea prin folosirea tencuielilor de culoare deschisă şi prin picturile murale pline de viaţă.

Bărci pescăreşti împânzeau apele; altfel, niciun vas nu se mişca în afara celui al lui Diores. O îngrămădire de nori spre sud marca insula Creta.

Reid îşi înfăşură şi mai strâns pelerina în jurul trupului pentru a se apăra de răcoare. Asta era, oare, toată Atlantida?

Corabia trecu pe lângă o insulă mai mică, ce străjuia, printre stânci abrupte, intrarea unei lagune largi de mai multe mile. Reid văzu vulcanul cel mare, situat în mijlocul acelui golf. Şi mai văzu că aici era un loc pe care legenda cu siguranţă nu avea să-l uite niciodată.

La prova apărea oraşul, ce se întindea pe coline răsărite din apă. Era cel puţin la fel de mare ca Atena, mai judicios situat, o adevărată încântare pentru ochi, cu multiplele-i culori, şi nu avea nevoie de ziduri pentru apărare. Docurile erau aproape goale, majoritatea corăbiilor fiind trase la ţărm pentru iarnă. Reid zări câteva copastii care erau răzuite şi vopsite pe o plajă lărgită în mod artificial, la oarecare distanţă; alte vase erau deja puse la adăpost în hangarele din spate.

Câteva vase de război, cu cozi de peşte şi provele în formă de vultur, erau ancorate şi gata de luptă la nevoie, dovezi palpabile ale puterii regelui mării.

Aici, în inima adăpostită a insulei, apa scânteia albastră şi liniştită, aerul era cald iar vânturile line. Câteva ambarcaţiuni mai mici alunecau cu pânzele întinse. Aspectul lor vesel, faptul că printre pasageri se aflau şi femei şi copii, arătau că e vorba de călătorii de plăcere.

Diores arătă spre insula „Paznicul Porţilor”:

— Într-acolo ne îndreptăm, spuse el. Dar mai întâi ne oprim în oraş şi cerem voie s-o vedem pe Ariadna.

Reid aprobă. Nu puteai lăsa pe oricine să pătrundă în sanctuar. Insula prezenta un peisaj absolut fermecător: pe terase se întindeau nesfârşite grădini unde mai rămăseseră încă diverse tipuri de flori şi arbori ce deveneau aurii sau de culoarea bronzului. Pe creastă se întindea un complex de clădiri înalte de numai două etaje, dar impresionant de late, făcute din blocuri uriaşe de piatră. Erau văruite în alb şi o friză murală înconjura fiecare clădire: oameni, tauri, caracatiţe, păuni, maimuţe, himere, o procesiune dansând, ce se întindea, de-o parte şi de alta a intrării principale, până la stâlpii ce o străjuiau. Stâlpii erau de un roşu aprins; Erissa îi spusese lui Reid că acea coloană era un simbol sacru. Un alt semn fusese încrustat în aur pe prag: securea cu două tăişuri, Labrys. Cea de a treia emblemă se afla pe acoperiş; o pereche de coarne mari, aurite.

— O să aşteptăm mult?

O parte din el se gândea cu oarecare tristeţe că indiferent ce aventuri sau întorsături ale destinului îndurase, îşi pierduse cea mai mare parte a timpului cu fleacuri. Oricât de tăcut îl făcuseră prevestirile despre nenorocirile ce aveau să urmeze acestei călătorii, nu scăpase de orele de sporovăială banală. Diores evitase cu dibăcie subiectele de maximă importanţă.

— Noi nu, îl lămuri atenianul. Nu trebuie decât să spunem că suntem trimişi de prinţul Tezeu.

Menţionarea moştenitorului mai curând decât a regelui îl făcu pe Reid să privească atent chipul ascuţit, încadrat de o barbă sură, din faţa lui.

— Sunt prieteni apropiaţi, deci? Se încumetă el.

Diores aruncă un jet de salivă într-o parte.

— Păi, zise când termină, se întâlnesc din când în când. Ştii că prinţul a umblat mult pe aici. E normal că a vizitat-o pe Ariadna. Ar fi fost nepoliticos să n-o facă, nu? Şi ea nu e chiar aşa cu nasul pe sus în ce ne priveşte pe noi, aheii, ceea ce ne-ar putea fi de folos. În venele ei curge şi puţin

sânge caledonian, deşi s-a născut la Knossos. Daaa, cred că vom fi primiţi.

Sosirea unei corăbii în afara sezonului atrăsese o mulţime de lume pe chei. Erau oameni fără nicio grijă. Dinţii sclipeau pe

Fetele bronzate, mâinile fluturau făcând semne, la tot pasul răsunau vorbe şi râsete. Nu se vedea nicio urmă de sărăcie; probabil că Atlantida se îmbogăţea datorită comerţului pelerinilor şi a îndeletnicirilor lumeşti; totuşi grecii îi vorbiseră lui Reid cu destulă invidie despre această prosperitate, unică în tot regatul lui Minos.

Desigur că după standardele din mediul lui Reid, chiar şi cei cu stare de aici duceau un trai auster. Dar câtă bunăstare îţi puteau oferi o mână de aparate şi dispozitive? Înconjuraţi de o mare fertilă, cu o climă blândă, cu frumuseţi naturale, fără război sau ameninţarea acestuia, ce nevoie aveau de mai mult?

Când era vorba de muncă, cretanul muncea din greu, adesea până la epuizare fizică. Dar, curând, traiul i-a fost uşurat, oferindu-i-se cele necesare traiului de către guvern, care-şi scotea veniturile din tarife, tribut şi proprietăţi regale şi nu-i cerea nimic în schimb; cantitatea de muncă prestată în plus depindea numai de dorinţa omului de a avea mai multe bunuri de lux. Şi-a acordat întotdeauna timp suficient pentru hoinăreală, înot, pescuit sportiv, petreceri, amor, rugăciune şi veselie. Reid ajunsese la concluzia limpede că un keftiu din 1400 î.Hr. Avea mai mult timp liber şi probabil mai multă libertate individuală decât americanul din 1970 d.Hr.

Mai marele portului semăna cu Gathon, dar purta straie tipice, cretane; o pânză albă strâns înfăşurată în jurul mijlocului, care servea şi de căptuşeală pentru o cingătoare de bronz; cizme şi jambiere; un fel de turban; bijuterii la gât, încheieturi şi glezne. Avea un baston cu capul în formă de secure cu două tăişuri, o pană de păun la turban. Ceilalţi bărbaţi, tovarăşi ai lui, erau îmbrăcaţi la

fel, deşi mai puţin pretenţios. Cei mai mulţi erau cu capul descoperit, unii purtau o pălărie mică, unii aleseseră pantofii sau sandalele, alţii erau desculţi; bucăţile de pânză de pe şale aveau modele ţipătoare, cingătorile erau mai mult din piele decât din metal. Ambele sexe purtaţi aceste brâuri; puteau fi văzuţi peste tot copii goi; în rest, strângându-şi talia până la subţirimea admirată de neamul keftiu, numai cei în vârstă permiteau pântecelui să se relaxeze.

Diores îi dădu un cot lui Reid.

— Trebuie să recunosc, prietene, că fetele din Creta nu-s deloc rele, spuse cu o privire lacomă. Şi nici nu cred c-o să fie greu să găsim o muiere care să ne lase, cu câteva vorbe, o cană cu vin poate, sau un fleac. Eu nu mi-aş lăsa fetele să umble aşa libere, dar pentru un marinar e grozav, nu?

Cele mai multe femei erau îmbrăcate pur şi simplu în fuste lungi până la glezne; erau femei de rând, ce cărau legume, rufe de spălat, vase cu apă sau copii. Dar cele mai cochete purtau un fel de crinoline cu volane şi corsete brodate, cu sau fără bluze fine – care susţineau dar nu acopereau bustul – şi podoabe de alamă bătute cu pietre, bronz, argint, aur sau chihlimbar; săndăluţe la modă; şi o varietate de pălării la fel de bogată precum cea de pe Champs-Élysées, în timpul lui Reid; şi fard cu talc şi ruj pe suprafeţe mai întinse decât faţa. Când echipajul aheilor striga saluturi neruşinate, drept răspuns fetele mai tinere chicoteau şi fluturau batiste.

Diores şi Reid îi explicară mai marelui portului că au venit la Ariadna într-o misiune oficială. Acesta se înclină.

— Desigur, domnilor, spuse. Voi trimite un curier imediat şi veţi fi fără îndoială primiţi mâine dimineaţă. Aruncă o privire ageră spre Reid, evident curios ce fel de străin e acesta. Între timp, n-aţi vrea să-mi onoraţi casa?

— Mulţumim, făcu Reid.

Diores era mai puţin încântat, fiindcă aşteptase cu

nerăbdare o seară plină de veselie într-o tavernă din port, dar a fost silit să accepte.

Străzile nu aveau trotuare; erau, în schimb, mărginite de clădiri foarte apropiate, între ziduri sau dughene. Dar aceste străzi erau largi, destul de drepte şi pavate cu piatră. O piaţă oferea privirilor un extraordinar mozaic cu caracatiţe şi crini; în centrul lui ţâşnea apa unei fântâni unde copiii se jucau sub privirile mamelor sau ale dădacelor. Curăţenia străzilor se datora unui sistem complicat de scurgere şi colectare a gunoaielor. Zarva din zilele de lucru amintea de Atena, numai că aici era oarecum mai ordonată, mai lejeră şi mai plină de bucurie. Acest continuu du-te-vino includea şi privelişti necunoscute acelor ahei care nu adoptaseră civilizaţia cretană – magazine etalând mărfuri din ţări îndepărtate precum Anglia, Spania, Etiopia sau India; scribi publici; un arhitect schiţând pe un papirus planul inventat de el al unei case; ieşirea de la o şcoală, băieţi şi fete la un loc, cu stilusuri şi tăbliţe pentru temele de acasă şi care nu păreau numai fii de bogătaşi; un cântăreţ orb, cântând atât din liră, cât şi din gură, cu un blid la picioare pentru cei care-i dăruiau de-ale gurii…

„Precum furtunile de toamnă pe mare
Străpunse de-a soarelui raze, ca lăncii de-aramă,
Iubirea ta m-a răscolit ca o vâltoare.
Precum furtunile de toamnă pe mare
Lăsat-ai o urmă nepieritoare.
Revino acum pe talazuri cu spumă
Precum furtunile de toamnă pe mare
Străpunse de-a soarelui raze, ca lăncii de-aramă”.

Casa căpitanului portuar era destul de mare, fiind prevăzută pentru ventilaţie, cu două curţi interioare. Camerele erau decorate cu fresce reprezentând animale şi plante în stilul naturalist cretan. Pe podele erau dale de

ciment acoperite cu rogojini; înainte de a intra trebuia să-ţi scoţi încălţările. Pamela ar fi admirat mobila: dulapuri, paturi şi scaune din lemn; mese cu tăblii rotunde de piatră; lămpi şi vase de diferite forme şi mărimi. Lucrătura era minunată, culorile plăcute. Într-o nişă stătea o statuetă de teracotă a Zeiţei sub aspectul ei de Rhea-Mama. Întreaga familie s-a spălat, a îngenuncheat şi I-a cerut binecuvântarea înainte de masă.

După ce fusese oaspetele lui Egeu, Reid se bucură acum din plin, de fructe de mare şi legume bine preparate, pâine de grâu, brânză de capră, prăjituri cu miere la desert şi un vin excelent. Conversaţia era a unei gazde civilizate, interesate mai ales de astronomic şi istorie naturală; faptul că soţia şi odrasla li se alăturaseră nu-l deranjase câtuşi de puţin. Nimeni nu s-a îmbătat şi n-au găsit nicio sclavă aşteptându-i în camera de oaspeţi. (De fapt, deşi sclavele se găseau peste tot în Thalassocraţie, erau interzise în Atlantida cea sfântă. Acolo servitoarele erau de obicei fiicele unor oameni săraci, oferindu-li-se masă şi casă şi în final, zestre.)

Întins într-un pat prea mic, Reid se întreba cum se făcea că poporul keftiu, apărător al legii şi al liniştii, deţinător al unei meserii care aducea bunăstare oricărui ţinut, curat, prietenos, bine crescut, învăţat, talentat, cu desăvârşire uman, rămăsese în amintire doar printr-un monstru devorator de oameni, pe nişte coridoare oribile. „Păi de îşi zise, învingătorii sunt cei care scriu cronicile din care se nasc legendele”.

Deschise ochii. De dragul aerului proaspăt lăsase uşa ce dădea în curtea aferentă deschisă. Noaptea era senină, plină de şoapte, smălţuită de stele. Dar sus, deasupra lor, se ridica masa neagră a vulcanului; începuse să fumege.

Lydra, Ariadna din Atlantida, atinse fruntea lui Reid.

— În numele Zeiţei şi al lui Astenon, te binecuvântez.

Cuvintele ei formale sunau protocolar datorită

precauţiei ce i se citea în ochi.

El se închină.

— Iartă un străin, doamnă, dacă nu cunoaşte regulile de comportament, spuse stânjenit.

În camera lungă şi întunecoasă, se lăsă tăcerea. La capătul dinspre sud, uşa ce dădea spre o sursă de lumină era închisă din cauza ploii. În partea opusă întunericului adânc se alia un coridor care se pierdea în palatul-templu. O pictură murală pe peretele sudic o reprezenta sub cele trei aspecte laolaltă: Fecioară, Mamă şi Bătrână Vrăjitoare. La nord, figuri umane cu capete şi aripi de vultur îi însoţeau pe morţi la judecată. Picturile aveau realismul specific cretan, dar nici urmă de bucurie cretană. Lumina pâlpâitoare a lămpilor dădea senzaţia că sunt în mişcare. Fumul cădelniţelor de bronz se ondula în faţa lor, îndulcit de lemnul de santal, dar înţepând nările în aerul rarefiat.

— Ei bine, zise marea preoteasă reaşezându-se pe pernele tronului. Ei de marmură. Ia loc, dacă doreşti.

Reid luă un scaun. Ce mai urma? se întrebă. Ieri el şi Diores fuseseră primiţi cu politeţea rituală. Apoi, câţiva devotaţi făcuseră pentru american turul locurilor care puteau fi arătate publicului, în timp ce atenianul şi Ariadna au stat închişi singuri câteva o re. În acea seară, pe drumul de întoarcere acasă la căpitanul portului, Diores fu evaziv:

— Voia doar s-o pun la curent cu ultimele bârfe de prin părţile noastre. Iar eu aveam ordin să mă interesez de posibilitatea de a obţine sprijinul Templului pentru liberalizarea aşa-zisului tratat – de pildă să permită mai multe corăbii de război pentru a ne apăra interesele în Euxin unde cretanii nu patrulează. Te va vedea mâine, în particular. Acum mai umple-ţi o cupă, dacă gazdei noastre nu-i e cu supărare şi bea-o încet până la fund.

Reid o studie cât de amănunţit putu. Lydra se apropia de patruzeci de ani, aşa i se spusese: înaltă şi dreaptă, subţire, aproape slabă. Chipul ei, la fel de uscăţiv, avea

trăsături bine conturate: ochi albaştri-cenuşii, nas coroiat, gură severă, bărbie puternică. Părul castaniu începuse să încărunţească, sânii să se lase, deşi încă mai păstra fizicul dansatoarei cu taurii din tinereţe. Purta întreaga costumaţie, pălăria înaltă fără boruri şi brăţările de aur în formă de şerpi, pe care o avea Rhea din imagine. Umerii îi erau învăluiţi într-o mantie albastră. Reid se simţea ca un barbar în tunica lui ahee şi cu barbă.

Sau poate neliniştea îi era cauzată de faptul că ea nu-i inspira încredere? îi spusese la un moment dat Erissei:

— În zilele mele circulă o poveste că… o Ariadna… l-a ajutat pe Tezeu să ucidă Minotaurul. Care o fi adevărul?

Erissa scuturase din umeri.

— Eu am auzit – voi auzi – zvonuri cum că ei doi puseseră la calc o conspiraţie. Dar singurul lucru clar este că după dezastru ea i s-a alăturat la oficierea sacrificiilor şi, mai târziu, a plecat cu corabia lui. Ce putea să facă? El avea nevoie de ea pentru a conferi puţină legitimitate cuceririi Knossosului şi a avut puterea s-o oblige la aceasta. Ea n-a ajuns niciodată la Atena. A lăsat-o, împreună cu slujitorii ei, pe insula Naxos. Acolo, dispersaţi, ei au părăsit credinţa adevărată şi au trecut la un cult misterios. Nu dovedeşte oare acest tratament că n-a existat niciun târg, că ea era – este, va fi – nevinovată?

— Dar eu am auzit că Tezeu a fost în Atlantida de mai multe ori, şi schimbă mereu mesaje între ei.

Erissa râse amar.

— De ce n-ar ţine legătura cu capul spiritual al Thalassocraţiei? Ea a avut un bunic caledonian. Dar asta n-a împiedicat-o să servească în mod sincer cauza noastră. Era aproape o copilă când a avut o revelaţie, în peştera muntelui louktas. De atunci, s-a autointitulat întotdeauna mireasa lui Astenon. După o perioadă când a dansat cu taurii, a devenit preoteasă – una din cerinţe era celibatul, ţine minte – şi a servit cu atâta devoţiune, încât a fost desemnată să conducă Templul la cea mai fragedă vârstă

din câte s-a pomenit. Îmi amintesc bine austeritatea pe care o impunea, obligaţia de a respecta toate preceptele, cuvântările ei către noi, surorile laice, despre vanitatea, frivolitatea şi uşurătatea noastră. Continuă, pe un ton toarte serios. Trebuie s-o convingi că eşti un emisar al bunătăţii, nu al răutăţii; şi asta nu va fi prea uşor, Duncan, iubitule.

— Aşa e, gândi el acum, privindu-i chipul impasibil.

— Acestea sunt lucruri grave, legate de tainele pe care zeii le ţin ascunse muritorilor, spuse Lydra. Şi nu mă refer la lucruri precum împroşcătoarea ta de ioc, sau fierul sau călăria despre care mi-a vorbit Diores. Acelea sunt sirţiple lucruri lumeşti. Discul Lunii pe care-l porţi pe braţ totuşi…

Ieri îşi arătase ceasul de mână şi observase cât de îngrozite fuseseră credincioasele care-l însoţeau. Deşi oamenii foloseau soarele şi stelele pentru a marca unităţi de timp de mărimea orelor, acele mişcându-se mereu înainte, în fiecare clipă, aminteau prea mult de Dictyna-Culegătoarea.

El profită de ocazie.

— În afară de ornic, doamnă, este şi o amuletă care conferă anumite puteri profetice. Plănuisem s-o dăruiesc lui Minos, dar poate că deţinătorul cel mai nimerit este aici. Îl scoase şi îl puse în mâna ci, care se închise aproape convulsiv peste el. Oracolul n-a venit la noi străinii din întâmplare. Prevăd primejdii îngrozitoare. Misiunea mea este să previn poporul vostru. N-am îndrăznit să le spun celor din Atena.

Lydra puse ceasul jos şi atinse cu buzele talismanul Labrys.

— Ce vrei să spui? întrebă ea pe un ton neutru.

„Acum să te ţii!” îşi zise Reid şi se întrebă dacă era pe cale să distrugă lumea din care venise, ca fulgerul de vară ce goneşte bruma dimineţii de pe pământ sau dacă îşi scutura doar aripile în colivia timpului.

Niciuna nici alta, sper, mă rog în felul meu agnostic,

gândi el pe fondul bătăilor nebuneşti ale inimii. Sper să câştig influenţa de care am nevoie pentru a face… ceea ce este necesar… pentru a-i găsi pe acei călători din viitor când vor veni şi să mă pot întoarce la soţie şi copii. În schimb, n-aş putea oare salva o părticică din lumea Erissei de dragul ei? Sau cel puţin s-o duc înapoi în cea pe care a salvat-o pentru ea?

E datoria mea. Presupun că este şi dorinţa mea.

— Doamnă, rosti el solemn, cu gura uscată, mi s-au arătat viziuni de groază, viziuni de osândă grea. Mi s-a înfăţişat Muntele Stâlpului răbufnind în mii de bucăţi cu o asemenea furie, încât Atlantida s-a scufundat sub apă, valuri seismice uriaşe au potopit flota şi au zguduit oraşele Cretei, iar insula regală a căzut pradă unor oameni care au dat frâu liber haosului.

Putea să continue cu ceea ce-şi amintea din cărţile încă nescrise; o reconstrucţie neîngrijită sub noii conducători care precis aveau să fie ahei şi care n-aveau nicio dorinţă să păstreze pacea pe mare sau pe uscat. Era o epopee homerică ce urma; minunatele versuri ale poeziilor pot ele oare recompensa lungile perioade de dezintegrare, război, piraterie, banditism, viol, omoruri, incendii, sărăcie şi târgurile supraîncărcate de sclavi? În sfârşit, acea invazie din nord în legătură cu care Tezeu însuşi se arătase îngrijorat: dorieni sălbatici cu arme de fier, transformând epoca bronzului într-o ruină, astfel încât nici măcar legenda să nu mai rămână mărturie secolelor întunecate ce aveau să vină.

Lydra, care rămăsese nemişcată o vreme, vorbi:

— Când urmează să se întâmple asta?

— La începutul anului următor, doamnă. Dacă se pot face pregătiri…

— Stai! O încercare haotică de salvare ar putea fi chiar cauza dezastrului. Zeii au lucrat întotdeauna pe căi ocolite când au dorit cu dinadinsul distrugerea.

— Doamnă, eu vorbesc numai de evacuarea atlanţilor în

Creta şi pe cei de acolo în oraşe mai îndepărtate de coastă… salvând flota…

Ochii de culoare deschisă se fixaseră asupra lui.

— Poate că ai fost îndrumat în direcţie greşită, spuse ea încet, de o zeitate duşmănoasă, de o vrăjitoare pusă pe rele sau pur şi simplu de o febră. Ai putea chiar şi minţi dintr-un anume motiv.

— Trebuie să fi primit o relatare completă despre mine de la Diores, doamnă.

— Nu destul de completă, se vede. Lydra ridică o mână. Stai! Nu-ţi aduc nicio acuzaţie. Într-adevăr, ceea ce am auzit, ceea ce văd pe faţa ta, mă fac să cred că eşti probabil cinstit, nefiind pus la încercare nu avem de unde şti, nu-i aşa, străine? Nu, ceva aşa grav necesită cercetări amănunţite, purificări, rugăciuni, vizite la oracole, sfaturi, cele mai profunde căutări şi estimări pe care le pot face muritorii. Nu mă voi grăbi. Din cele spuse de tine, avem luni întregi în faţă pentru a căuta modul cel mai înţelept de a acţiona.

Pe un ton hotărât, bărbătesc, îi spuse, în încheiere:

— Vei rămâne pe această insulă, unde caracterul sacru goneşte orice blestem şi de unde poţi fi oricând chemat pentru discuţii suplimentare. În palat există loc destul în aripa rezervată credincioşilor de sex masculin care vin să ne viziteze.

— Dar, doamnă, protestă el, prietenii mei din Atena…

— Deocamdată să rămână unde sunt, cel puţin până aflăm mai mult. Nu te teme pentru ei. Chiar dacă e iarnă, voi găsi ocazii de a trimite acolo mesageri care să observe diverse lucruri şi să raporteze.

Ariadna schiţă un surâs.

— Nu eşti prizonier, călătorule venit de departe, continuă ea. Poţi să te plimbi liniştit, chiar şi pe insula cea mare, atunci când n-avem nevoie de tine aici. Vreau să fii mereu însoţit… Să vedem… O dansatoare ar fi de ajuns, o soră laică, tânără şi veselă care să-ţi mai descreţească

fruntea.

Lui Reid i se păru ciudat calmul cu care ea primise vestea. Oare făcuse Diores atât de multe aluzii încât o avertizase sau Ariadna poseda un autocontrol aproape supraomenesc? Vocea ei îi întrerupse firul meditaţiilor:

— Mă gândesc la o anumită soră de familie foarte bună al cărei nume poate fi o prevestire. Fiindcă este acelaşi cu cel al femeii care te însoţeşte şi despre care mi s-a vorbit. Erissa.

XIII

TAURUL lăsă capul în jos, scurmă pământul şi se repezi înainte. Pe măsură ce înainta în ţarc viteza creştea, până ce pământul se cutremură sub tropotitul şi greutatea masei roşu cu alb.

În echilibru, fata aştepta. Era îmbrăcată ca un băiat, nu purta decât un brâu, o fustiţă plisată şi cizme moi. Părul întunecat îi atârna pe spate într-o coadă de cal, pentru ca nicio şuviţă rebelă să nu-i întunece vederea. Reid îşi înfipse unghiile în palmă.

Tridentele oamenilor de pază captau întreaga strălucire a soarelui, aproape invizibil pe cerul palid. Dacă se ivea vreun pericol, aceştia trebuiau să le salveze pe dansatoare. Stăteau relaxaţi dincolo de gard şi Reid îi invidia. Cu toată adierea răcoroasă şi în ciuda miresmelor de sovârf şi maghiran de pe pajiştile Atlantidei, simţea cum sudoarea îi picură pe spinare, pe faţă, urât mirositoare, ajungând pe buza superioară şi dând buzelor un gust sărat.

În ţarc, Erissa aştepta ca taurul să se apropie.

Dar ea nu va păţi nimic, îşi spuse cu ardoare. Nu încă. În spate, dealurile se rostogoleau la vale; din locul în care stătea Reid, nu se vedeau decât iarba galbenă, tufişurile verzi, câte o poiană cu copaci noduroşi ici şi colo, iar în depărtare scânteierea mării. În faţa lui se afla câmpul de antrenament, iar dincolo de el o pantă mai abruptă şi, la capătul ei, oraşul, golful, insula sacră şi cealaltă insulă care, înălţându-se întunecată din albastrul sclipitor, era chiar vulcanul. Deasupra craterului era o coloană de fum atât de groasă, încât vântul cu greu reuşea să-i schimbe direcţia pe primii trei sute de metri. Mai sus, fumul era împrăştiat şi împins spre sud, spre Knossosul de dincolo de zare.

Taurul ajunsese aproape în dreptul fetei. În spatele ei, câteva alte dansatoare schiţau paşi repezi de dans.

Erissa sări. Fiecare mână apucă fulgerător câte un.com. Muşchii îi jucau sub piele. Reid rămase cu gura căscată când ea se ridică de la sol, smulsă de reacţia taurului; flutură picioarele în aer înainte de a-şi da drumul şi făcu un salt mortal peste spinarea animalului robust, pentru ca apoi să cadă pe pământ după o graţioasă şi uşoară plutire; şi se întoarse la grup în paşi de dans. O altă siluetă mlădioasă apucase deja de coame.

— E bună asta. Un paznic arătă spre Erissa, făcându-i cu ochiul lui Reid. Dar n-o să se facă preoteasă, pun pariu. Bărbatul care-o să se culce cu ea o să fie cât se poate de mulţumit. Hei!

Sări pe o bârnă, gata să treacă peste gard lângă tovarăşii săi. Taurul mugise şi-şi scuturase capul, aruncând o fată într-o parte.

Erissa alergă spre animal, îl apucă de o ureche şi făcu o piruetă, îndepărtându-se. Taurul se repezi spre ea. Repetă mişcarea în jurul lui. Dansul se sfârşi, paznicii se relaxară.

— Mai avea puţin şi se făcea al naibii, bombăni omul care vorbise mai devreme. Dar era doar puţin întărâtat. Se mai întâmplă.

Reid răsuflă uşurat. Aproape că i se înmuiaseră genunchii deifică.

— De obicei… pierdeţi… mulţi oameni? Îngăimă.

— Nu, foarte rar, iar cei care sunt atinşi îşi revin repede. Asta aici, în Atlantida adică. În Creta se antrenează băieţi şi mi s-a spus că sunt răniţi destul de mulţi. Băieţii sunt prea nesăbuiţi. Pe ei îi interesează mai degrabă să dea un spectacol bun, să fie aclamaţi, decât să-i onoreze pe zei. Fetele vor însă ca ritualul pentru Zeiţă să fie desăvârşit, aşa că sunt foarte atente să respecte regulile.

Taurul, care mai devreme se repezea la oricine, îi stătea acum în cale, încetinindu-şi fuga până la pas, apoi se opri. Coastele îi luceau năduşite şi răsufla zgomotos.

— Ajunge! Hotărî paznicul ţarcului şi făcând semn cu tridentul strigă: Toată lumea afară! începu să-i explice lui Reid: Incidentele cele mai neplăcute se întâmplă de obicei când animalul oboseşte. Nu mai vrea să se joace şi, dacă-l forţezi, poate deveni furios. Sau uită pur şi simplu ce trebuie să facă.

Fetele trecură în grabă peste gard. Taurul fornăi.

— Lăsaţi-l puţin să se răcorească înainte de a deschide poarta, spuse paznicul, aruncând o privire mai mult cercetătoare decât apreciativă spre sânii tineri şi membrele goale, la fel de ude ca şi cele ale animalului. Destul pentru azi, fetelor. Puneţi-vă pelerinele, să nu răciţi şi duceţi-vă la barcă.

Ele ascultară şi plecară, sporovăind şi chicotind ca un grup de tinere între doisprezece şi treisprezece ani. Asta şi erau: nişte adolescente care voiau boboci tineri să înveţe acea artă. Taurul, cu toate acestea, era veteran. Nu erau puşi să facă exerciţii oameni şi animale, fără să ştie, atât unii, cât şi ceilalţi, la ce să se aştepte.

Acesta, îşi spuse Reid, este secretul coridei lui Minos. Nimeni în epoca mea, cel puţin cei pe care i-am citit, nu-şi putea închipui cum era posibil aşa ceva. Acum răspunsul pare evident. Se creşte vita nu pentru că e înceată, cum sugera Mary Renault, ci pentru inteligenţă; şi se începe antrenamentul încă din stadiul de viţel.

Totuşi e periculos. Un pas greşit, un atac neprevăzut... Ei nu acceptă orice copil doritor de faimă, premii şi un început de carieră promiţător. Nu; vărsarea de sânge e semn rău. (în afară de cazul când e vorba de sângele celui mai bun taur, sacrificat după jocuri.) Acesta trebuie să fie motivul – dincolo de orice teorie religioasă – pentru care fecioarele nu au voie să danseze în perioada ciclului şi trebuie să rămână fecioare. Starea fizică proastă de dimineaţă le-ar face să-şi controleze atât de tare agilitatea şi coordonarea, încât ar câştiga centura neagră la orice şcoală de judo de acasă, nu-i aşa? Şi tot acesta trebuie să

fie motivul pentru care ele se antrenează aici, iar tinerii în Creta. Dacă punem laolaltă un grup mixt de fiinţe umane tinere, arătoase, perfecte din punct de vedere fizic…

Erissa se apropie.

— Ei, zâmbi ea, ţi-a plăcut?

— A fost ceva unic în viaţa mea, îngăimă el.

Se opri în faţa lui. Până atunci purtase mantia doar pe un braţ. Ordinele paznicului n-o priveau, fiindcă ea, care avea o îndelungată experienţă, fusese instructoarea.

— Nu vreau să mă întorc pe insulă chiar acum, spuse. Oamenii pot duce fetele. Noi doi putem lua o barcă mai târziu. Îşi dădu pe spate coada de cal, care i se lipise de piept. De altfel, Ariadna mi-a spus să-ţi arăt împrejurimile.

— Eşti foarte drăguţă.

— Nu, tu eşti interesant.

Nu putea să-şi ia ochii de la ea. Erissa – şaptesprezece ani, subţire ca un mânz, fără ca timpul şi durerea să-i lase încă cicatrice, cu părul liber… Zâmbetul ei se stinse. O roşeaţă uşoară coborî de pe obraji pe piept. Îşi înfăşură pelerina de lână peste umeri, strângând-o împrejurul ei.

— Ce te uiţi aşa?

— Iartă-mă, murmură Reid. Eşti prima dansatoare cu taurii pe care am cunoscut-o.

— Ah, se linişti ea. Sunt la fel ca toate celelalte. Aşteaptă până mergem la Knossos în primăvară să vezi festivalul. Îşi prinse pelerina la gât. Mergem?

Îşi potrivi pasul după al ei.

— Locuieşti aici toată iarna, în fiecare an? întrebă el, ştiind răspunsul de la eul ei mai în vârstă, dar simţind nevoia să întrerupă tăcerea.

— Da, ajut la antrenarea novicelor şi a animalelor, ca să mă mişc puţin şi să mai exersez, după odihna din vară. Aceasta o petrecem mai mult la Knossos sau într-o vilă pe care o avem la ţară. Însă uneori mergem în altă parte. Tata e bogat, are mai multe corăbii şi ne ia şi pe noi, copiii, când se face o călătorie spre un loc plăcut.

— Şi ce-a zis când a aflat că vrei să te faci dansatoare?

— Cu el a mers mai uşor. Mama, însă, a făcut mare scandal. Părinţii te pot opri să încerci, dar nu voiam să-i necăjesc. Eu n-aveam o adevărată chemare, ca revelaţia Ariadnei Lydra. Numai că părea ceva interesant, încântător – te-am şocat? Te rog să nu crezi că nu sunt fericită s-o servesc pe Stăpâna Noastră şi pe Astenon. Dar nu mi-aş dori să devin preoteasă. Vreau mulţi copii. Şi, după cum ştii, o dansatoare face cunoştinţă cu practic toţi bărbaţii necăsătoriţi din Thalassocraţie. Ţinând seama de onoarea pe care o aduce asupra casei sale, ea îl poate alege pe oricare. Poate că primăvara asta va fi ultimul festival în care dansez… Se opri şi îl luă de mână. Duncan, ţi s-au schimonosit toate trăsăturile. Parcă eşti gata să plângi. Ce e?

— Nimic, rosti el aspru. Mi-am amintit de o durere mai veche.

Continuă să meargă ţinându-l de mână. Niciun bărbat din Atlantida n-ar fi îndrăznit să profite de ea, îşi spuse el.

Ţarcul rămase în urmă, obturat de dealuri. O luară pe o cărare şerpuită. Iarba şi tufişurile fremătau, copacii se legănau în vânt. El îi simţea mirosul cărnii, caldă încă de exerciţiu, caldă ca razele soarelui pe spinarea lui sau degetele încolăcindu-se peste ale lui.

— Povesteşte-mi despre tine, îi ceru ea. Probabil că eşti foarte important, dacă Ariadna nu te lasă să pleci.

Lydra îi ceruse să nu pomenească sub niciun motiv despre catastrofa prezisă. Trebuia să recunoască, în momentul de faţă era un lucru foarte raţional; isteria publică n-ar fi servit la nimic. Ea ar fi vrut să treacă sub tăcere toată povestea sosirii lui miraculoase în Egipt, dar el spusese că e imposibil. Se dusese vorba prin Atena şi printre marinarii lui Diores, probabil, că o purtaseră prin toate crâşmele şi tractirurile până să se întoarcă acasă.

— Nu ştiu dacă eu ca persoană contez prea mult, îi explică Reid fetei. Dar vin de departe şi am ajuns aici

printr-o întâmplare ciudată, cu speranţa că marea preoteasă mă poate sfătui.

Îi prezentă, pur şi simplu, versiunea publică a istoriei, fără vreo aluzie la călătoria în timp, dar îi vorbi mult despre America. Ea îl asculta plină de uimire. În timp ce vorbea, el încercă să-şi aducă aminte chipul Pamelei. Dar îi fu imposibil, din cauza Erissei – a tinerei Erissa.

Lydra spuse:

— Vei rămâne aici până îţi voi da eu drumul să pleci.

— Îţi spun că Minos trebuie prevenit, protestă Reid.

— Cuvântul meu va avea pentru el mai puţină greutate decât al tău? replică ea rece. Încă nu m-am convins că spui adevărul, exilatule.

Nu, îşi spuse el, nu cred că există vreo persoană raţională care să fie gata să creadă în prăbuşirea propriei lumi.

Stăteau pe acoperişul templului într-un amurg răcoros. Laguna scânteia slab, metalic; pământurile şi oraşul erau înghiţite de întuneric, în această eră dinaintea inventării iluminării exterioare. Dar focul era pe cer, o flacără roşie mohorâtă reflecta mai departe fumul care ieşea în rotocoale groase din craterul vulcanului. Din când în când apăreau scântei la gura lui şi se auzea un bubuit înfundat de sub pământ.

El gesticulă.

— Asta nu-i oare o mărturie în favoarea mea?

— A mai glăsuit şi înainte, răspunse ea. Uneori azvârle pietre şi cenuşă, şi bolovani topiţi, iar vocea lui Astenon mugeşte. Dar. O procesiune i-a închinat rugi; jertfe aruncate înăuntru şi l-au liniştit întotdeauna. Ar distruge el sanctuarul Mamei, Miresei şi Văduvei sale?

Reid îi aruncă o privire. Sub glugă, profilul Erissei apărea neclar pe fondul întunecat al cerului; dar îşi dădu seama că ea se gândeşte la munte mai intens decât sugera tonul ei calm.

— Poţi linişti temerile oamenilor, spuse el, până în ultima zi. Dar ce faci cu cele care te frământă pe tine?

— Mă rog pentru a fi îndrumată.

— Şi ce rău ţi-ar face dacă m-ai trimite la Knossos?

— Mi-ar face, oare, vreun bine? Ascultă la mine, străine. Eu domnesc peste lucrurile sfinte, nu peste oameni. Dar asta nu înseamnă că nu ştiu nimic despre problemele legate de timp. Altfel n-aş putea servi interesele Stăpânei Noastre. De aceea eu înţeleg poate mai bine ca tine, dacă eşti cinstit în ce priveşte originea ta – înţeleg ce problemă gravă ar fi să-ţi urmez sfatul. Oraşele golite, lăsate pustii… săptămâni întregi? Gândeşte-te ce-ar însemna să muţi atâţia oameni, să-i hrăneşti şi să-i adăposteşti, să-i aperi de panica oarbă, de acel lucru îngrozitor care-i ameninţă, să-i pierzi cu sutele sau miile când molima pătrunde în taberele lor, şi asta se va întâmpla cu siguranţă. Şi între timp flota e departe pe mare, navele mult distanţate între ele de teamă să nu fie izbite una de alta, deci fără niciun ajutor. Dar bărcile vor duce vestea cu repeziciune pe continent. Riscul ca aheii să se revolte din nou, să facă alianţe şi să ne cotropească nu e deloc de neglijat. Şi *atunci*, dacă prezicerea ta se dovedeşte falsă – ce furie în tot regatul, câtă batjocură la adresa templului şi a tronului şi chiar a zeilor – ce rebeliune se va isca, clătinând fundaţiile deja şubrezite ale statului! Nu, ceea ce mă îndemni tu nu-i deloc uşor de îndeplinit.

Reid făcu o grimasă. Ea vorbea cu judecată.

— Iată de ce planurile trebuie puse în aplicare cât de curând, imploră el. Ce pot să fac pentru a-ţi câştiga încrederea?

— Ai vreo sugestie?

— Păi…

Ideea îi venise încă de la Atena. El şi Oleg o discutaseră îndelung.

— Da, dacă tu, doamna mea, ai reuşi să-l convingi pe guvernator care precis poate…

Muntele se auzi din nou bubuind.

Sarpedon, stăpânul singurului şi micuţului şantier naval din Atlantida, îşi trecu o mână prin părul cărunt ce începea să i se rărească.

— Mă cam îndoiesc, spuse el. Să ştii că aici n-avem condiţiile de la Knossos sau Tirint. Noi facem mai ales reparaţii şi întreţinere. Nu construim de fapt nimic în afară de bărci. Se uită atent la papirusul pe care Reid îl întinsese pe masă şi urmări cu un deget desenul. Şi totuşi… nu. E nevoie de prea mult material.

— Guvernatorul va elibera lemnul, bronzul, frânghia, totul din rezervele depozitului regal. Reid insistă. Vrea doar să confirmi că e posibil. Şi este. Am văzut corăbii ca asta în acţiune.

Asta nu era adevărat decât în filme. O lume de imagini mişcătoare, lumină la apăsarea unui buton, motoare, zgârie-nori, nave spaţiale, antibiotice, legături radio, o oră de zbor între Creta şi Atena… real, fantastic, un vis palid. Realitatea era această cameră în dezordine, acest bărbat care purta o legătură peste şale şi se închina unui taur care era în acelaşi timp şi soarele, scârţâitul roţilor de lemn şi tropăitul copitelor măgarilor nepotcoviţi de pe o stradă din apropiere, o stradă din Atlantida cea dispărută; realitatea era lata care-l ţinea de braţ şi aştepta cu răsuflarea tăiată ca el să-şi desfăşoare următoarea minune. Dar el citise cărţi; şi deşi nu era desenator de proiecte navale, pentru creaţiile sale îşi era propriul inginer.

— Hmm, Sarpedon se ciupi de bărbie. E fascinant, trebuie să recunosc.

— Nu înţeleg ce diferenţă ar fi, se aventură Erissa timid. Regret, dar nu pricep deloc.

— De fapt, explică Reid, o corabie nu e altceva decât un mijloc de a te deplasa dintr-un loc în altul.

Ea clipi. Genele ei erau mai lungi şi mai dese şi ochii mai luminoşi, decât aveau să devină la patruzeci de ani, când începea deja să se veştejească.

— O, dar corăbiile sunt minunate! exclamă ea. Şi sunt sacre pentru Stăpâna Noastră a Adâncurilor. Cea de-a doua propoziţie fusese spusă din obligaţie; prima exprima simţămintele ei.

— Dar pe timp de război? întrebă Reid, oftând. Gândeşte-te. În afară de catapulte, săgeţi şi lănci nu poţi să te lupţi, în adevăratul sens al cuvântului, pe mare, până ce n-ai abordat corabia inamică. După aceea începe lupta corp la corp, asemănătoare cu cea de pe uscat, doar că membrele amorţite fac pasul nesigur.

Se întoarse fără plăcere spre Sarpedon.

— Trebuie să recunosc deschis că un vas ca cel propus de mine foloseşte mai mult material decât o galeră obişnuită, spuse proprietarul şantierului. O să pun mult bronz la prora. Oricum, puterea Cretei a stat întotdeauna mai curând în chilele navelor decât în săgeţi, nu-i aşa? Orice lucru care măreşte eficienţa flotei va face câştigul thalassocratului de zece ori mai mare. Acum, arătă el desenul, numai lungimea şi e ceva irezistibil. Ştii cât sunt de fragile carcasele corăbiilor. Această proră este ranforsată. Lovind, scufundă orice adversar. De soldaţi nu-i nevoie, numai de marinari. Gândeşte-te ce economie de forţă umană. Şi pentru că vasul acesta poate distruge o grămadă de corăbii prin forţa sa, e nevoie de mai puţine galere. Şi mărimea navelor poate fi redusă. Rezultă şi o economie considerabilă de materiale.

Erissa părea disperată.

— Dar noi nu mai avem duşmani, replică.

Pe naiba n-aveţi, dar Reid n-o spuse cu voce tare. În loc de asta, zise:

— E bine să fii pregătit pentru orice fel de ostilităţi, şi să menţii patrularea împotriva pirateriei. Aceleaşi patrule pot ajuta vasele în pericol, ceea ce e bine pentru comerţ şi de asemenea pentru prosperitatea voastră. Şi nu sunt puţine călătoriile pe ape asupra cărora Minos nu are nicio putere, iar băştinaşii ar putea deveni lacomi. N-am dreptate?

— Foarte bine. Această carenă mai lungă măreşte viteza. Iar această cârmă şi velele atât de ciudate fac navigaţia posibilă pe aproape orice vreme, ţinând piept vânturilor puternice şi traversându-le de-a curmezişul. Vâslaşii obosesc şi au nevoie de odihnă mai des decât vântul care se calmează uneori. Ceea ce vezi aici e o corabie nu numai invincibilă, dar care poate întrece orice altceva imaginabil. Deci încă o dată, e nevoie de mai puţine pentru a-şi îndeplini misiunea. Economiile pot servi la întărirea şi îmbogăţirea regatului.

— Guvernatorul este foarte interesat, sublinie Reid, la fel şi Ariadna.

— Păi şi eu sunt interesat, răspunse Sarpedon. Mi-ar plăcea să încerc. Pe coada lui Astenon, o s-o fac! O, iartă-mă, soră… Dar nu îndrăznesc să spun că voi reuşi. În cel mai bun caz munca o să meargă încet. Nu numai din cauză că aici nu avem condiţiile necesare. N-ai să crezi ce conservatori sunt constructorii de corăbii, dulgherii, cei ce confecţionează velele, toţi sunt aşa! Jur că va trebui să stăm eu biciul pe ei, ca să facă o muncă atât de deosebită. Adăugă cu şiretenie: Nu mă-ndoiesc că vor fi multe cârpăceli, multe nimicuri la care nu s-a gândit nimeni. Iar marinarii sunt cel puţin la fel de încuiaţi ca meşterii. Nu vor reuşi să înveţe un mod de desăvârşire nou de a naviga.

— Mai bine recrutează personalul dintre tinerii dornici de aventură. Trebuie să fie o grămadă prin oraş, acum când iarna a închis căile de navigaţie. Antrenarea lor va lua şi ea timp.

— Timp am destul, îi aruncă Reid.

Lydra n-avea de gând să-i dea drumul. Era posibil ca ea să aibă dreptate, totuşi, când cerea o asemenea dovadă de bună-credinţă. Deşi fusese ciudat de şovăielnică la aprobarea planului…

Reid adăugă:

— Guvernatorul nu vrea să promiţi că această corabie va fi aşa bună cum spun eu, Sarpedon. Dar să nu fie un rebut

total – adică să nu se scufunde la lansare, de exemplu, sau să poată fi transformată în ceva mai convenţional dacă e nevoie. Îţi dai seama şi singur, nu?

— Cred că da, murmură el. Cred că da. Aş vrea să mai discutăm nişte probleme, ca de exemplu balastul când corabia e încărcată. Şi aş vrea un model care să-mi arate cum e velatura asta aiurită. Dar… da, putem în mod sigur să mai stăm de vorbă.

— Bine. Trebuie neapărat să cădem de acord.

— O, minunat! Erissa îl îmbrăţişă pe Reid.

El îşi zise: Mai puţin minunat decât speram. Asta îmi va da de lucru în timpul când n-o vei face tu, frumoasa mea; şi asta e foarte important ca să nu mor de plictiseală. Prin asta ar trebui să câştig mai multă autoritate, mai multă libertate decât am – poate destulă ca să-l pot convinge pe Minos să salveze… ce poate. Şi, mai ales, este un anacronism bătător la ochi ca eu să fiu la bord, aşa că poate voi fi observat şi salvat de călătorii în timp care vor veni poate aici să fie martori la ziua Judecăţii.

Vom fi oare la bord, Erissa?

Crăciunul se apropia cu paşi repezi.

Reid cu greu se putea gândi la festivalul solstiţiului sub numele său adevărat. Acum trebuia să se obişnuiască cu ideea că Britomartis fecioara l-a născut pe Astenon, care moare şi învie în primăvară, domneşte împreună cu nevastă-sa Rhea în timpul verii şi al secerişului, şi piere, în sfârşit, în faţa bunicii Dictynna. Atlantida avea mai puţină nevoie de sărbătoarea din mijlocul iernii decât cei din întunecatele ţinuturi nordice, îşi aminti Reid. Dar acest popor trăia aproape de zeii săi. Oamenii sărbătoreau ziua prin procesiuni, muzică, dans – pe străzi, după ce fecioarele dansau cu taurii în arena oraşului – schimburi de cadouri şi urări, petreceri care adesea se transformau în orgii. Cu o lună înainte se agitau cu pregătirile.

Erissa l-a plimbat pe Reid atât cât îi permiteau

îndatoririle ei şi munca lui pe şantierul naval. Scopul era să caute viitorii membri ai echipajului; dar în anotimpul acesta mai ales, ei erau întâmpinaţi cu vin, invitaţii la masă urmate de lungi conversaţii, la orice oră. Motivul nu era numai prezenţa ei – considerată aducătoare de noroc pentru casă şi că el era o celebritate – ar fi devenit şi mai mult dacă ar fi fost mai puţin retras, mai puţin înclinat spre reverii sumbre. Locuitorii Atlantidei se arătau bucuroşi să întâlnească chipuri noi, fiind de felul lor primitori şi cu inima deschisă.

De multe ori simţea nevoia să se alăture şi el veseliei lor şi a Erissei. Încă se mai putea face ceva pentru a-i salva, aşa credea el. Proiectul construcţiei mergea bine şi fascina prin măreţia sa. Aşa că, uneori, când se goleau mai multe căni de vin, iar Erissa stătea privindu-l, scăldată de lumina blândă a lămpii, şi un bătrân lup de mare tocmai termina de povestit o întâmplare nemaipomenită despre o călătorie în Colchida, Insulele de Cositor, Marea de Chihlimbar… împins de furtună spre ţărmurile care urmau să devină America, şi cum trebuise să muncească trei ani încheiaţi pentru a construi o corabie nouă după ce-i convinsese pe oamenii cu feţe pictate să-l ajute, apoi lunga călătorie spre casă traversând Râul Ocean… el se destindea şi le povestea câte ceva despre Ţara lui; lucruri ce puteau fi înţelese şi acceptate cu uşurinţă.

Mai târziu, în drum spre barcă, torţele pe care le purtau pâlpâiau în noapte, o clipă luminând-o, ca în momentul următor să o arunce înapoi în tenebre; nu mai era sigur dacă el însuşi mai înţelegea despre ce vorbise.

Ziua de după solstiţiu începu cu o dimineaţă senină şi liniştită. În oraş şi în gospodăriile ţăranilor lumea dormea după petreceri, pe insulă după rugăciuni. Reid, care se bucurase de fiecare câte puţin, se trezi devreme. Preumblându-se pe cărările ude de rouă, o găsi pe Erissa care-l aştepta.

— Speram că ai să vii. Vorbea foarte încet, abia auzit.

Genele îi fluturau pe pometţii obrajilor. Azi e… zi liberă… pentru toată lumea. M-am gândit – am luat nişte mâncare la pachet – mă gândeam că am putea…

Vâslir, nu spre oraş, ci spre un loc indicat de Erissa. Drumul lor trecu prin umbra vulcanului, dar şi acesta era liniştit; peştişorii argintii brăzdau undele. Au legat barca şi au străbătut o creastă, cea mai îngustă din Atlantida, spre coastă. Ea cunoştea aceste dealuri la fel de bine ca oricare dintre taurii pe care-i zăreau, visând maiestuos pe lângă ieslele pline cu paie într-un peisaj de altfel pustiu. O cărare i-a condus spre un mic golf de pe ţărmul sudic. Era înconjurat de stânci şi se deschidea spre un albastru scânteind spre orizont. Mai aproape de ei apa era verde-aurie, atât de limpede, încât se vedeau pietrele de pe fund, departe de plaja nisipoasă. Vălurele săltau blând: aici nu era vânt. Malurile abrupte şi întunecate înghiţeau lumina soarelui şi o reflectau, când şi când.

Erissa întinse o bucată de pânză şi puse pe ea pâine, brânză, mere, o carafă cu vin şi două cupe. Purta o fustă simplă şi în acest loc adăpostit aruncase pantofii şi pelerina.

— Ce liniştită e lumea, remarcă.

Reid îşi înăbuşi un oftat.

Ea îl privi:

— De ce eşti trist, Duncan? Că s-ar putea să nu ajungi niciodată acasă? Dar… O văzu înroşindu-se; deveni foarte ocupată să aşeze masa pentru picnic. Dar poţi să găseşti o altă casă, nu?

— Nu, tăcu el.

Erissa îl privi uimită.

— De ce, ai pe cineva?

Atunci el îşi dădu seama că nu-i vorbise niciodată de Pamela.

— Nu ţi-am spus, izbucni americanul. Ariadna nu mi-a dat voie. Dar cred – ştiu – că nu sunt aici degeaba.

— Bineînţeles că nu, respiră ea uşurată. Din moment ce

ai poposit aici după o călătorie aşa ciudată, venind dintr-o ţară vrăjită.

Reid nu mai îndrăzni să continue. Se uitară unul la altul.

El îşi zise: Da, explicaţiile sunt ieftine şi Pamela (ce nedrept sunt) s-ar mulţumi cu ele. Fata asta e pe deplin pregătită pentru un bărbat şi iată că apar eu, un străin misterios şi deci plin de farmec. Iar eu i-am cunoscut eul mai în vârstă şi m-am îndrăgostit oarecum, în măsura în care am. Mai făcut-o în trecut (al meu), ceea ce nu era prea greu şi nici prea departe în Timp pentru a reveni şi a reuşi să mă mulţumesc în mod rezonabil cu Pamela; dar cum poate o femeie, oricare ar fi ea, să ţină piept fetei care a fost ea în trecut, sau cum ar putea un bărbat?

Continuă să-şi spună în sinea lui: Dintr-odată am un nou ţel. S-o scutesc de ceea ce a îndurat cealaltă Erissa.

Gândi apoi din ce în ce mai tulburat: Ochii aceia, buzele acelea întredeschise. Vrea s-o sărut, crede c-o voi face. Şi are dreptate. Nu mai mult… azi. Nu îndrăznesc mai mult, cum nu îndrăznesc nici să-i spun întreg adevărul. Nu încă. Dar Erissa cea mai vârstnică mi-a spus că noi vom… dar asta în viitorul de care vreau s-o feresc – dar asta înseamnă gândire şi eu gândesc prea mult, pierd aceste puţine zile cu gândurile.

Se aplecă spre ea. Un pescăruş ţipă deasupra capetelor lor. Lumina se răsfrângea pe aripile lui.

XIV

— DA, prietenii tăi sunt foarte bine, spuse Diores. Îţi trimit salutări.

Reid se strădui să nu se uite urât la el. Erau singuri într-o cameră din afara templului, spre care americanul îl dusese pe atenian după lunga discuţie a acestuia cu Lydra. Zâmbetul lui Diores rămase prietenos; se tolăni pe banca de piatră.

— Ce fac, mai exact? întrebă Reid.

— Păi, Uldin se ocupă de cai şi antrenează oameni pentru cavalerie. Sau, cel puţin, asta intenţionează. Treaba merge încet, e abia la început; printre altele, fiindcă are doar o singură şa – încă n-a găsit un meşter care să le confecţioneze cum trebuie, spune el. Oleg… hm… construieşte corăbii, cum am auzit că faci şi tu. Aş fi foarte interesat să văd ce ai început.

— Mă tem că-i interzis, răspunse Reid. Secret de stat.

Nu era aşa, dar avea intenţia să ia legătura cu guvernatorul şi să facă declaraţia imediat. De ce să-i spună inamicului? Iar Tezeu era inamicul ce urma să distrugă lumea însorită a Erissei, în alura cazului în care istoria ar fi putut fi modificată în vreun fel.

Nu, nici măcar atât. N-ar rămâne legendele şi arheologia aceleaşi, după trei sau patru mii de ani, dacă Creta lui Minos supravieţuia încă puţin? Nu mult, măcar atât cât dura viaţa unei fete; era ăsta un lucru imposibil de cerut zeilor?

— De ce eşti aici? întrebă Reid. Şi însoţit de un echipaj de excepţie. Nu erau marinari obişnuiţi, aşa auzise, ci războinici de la curtea regală, care se ţineau deoparte şi nu prea vorbeau cu cei din Atlantida.

— În ce priveşte cea de a doua întrebare, rosti Diores

tărăgănat., nu ici marinari obişnuiţi când călătoreşti în timpul iernii. E prea riscant. Ca şi cum i-ar fi susţinut spusele, vântul vui şi ploaia se auzi turnând în rafiile dincolo de pereţii încărcaţi cu tapiserii. Oleg zice că poate construi o corabie care să fie folosită pe orice vreme, dar până atunci folosim ce avem, nu-i aşa?

— Nu mi-ai spus ce te-a adus aici.

— Nu pot. Îmi pare rău, amice. Am un mesaj confidenţial. O să mă mai vezi pe aici încă de câteva ori. Asta ştiu precis. Oracolul tău a ordonat ca Atena şi Knossos să strângă relaţiile. Foarte bine. Dar cum? Ce fel de alianţă şi ce iese din ăsta? De ce ar trebui Minoş să ne scoată din situaţia de vasali? Ce necazuri ni s-ar trage din invidia celorlalţi? Şi alte întrebări de felul ăsta. Problema trebuie studiată în profunzime; dar arta guvernării n-are niciun efect dacă se desfăşoară în public; văzând că Tezeu se înţelege cu Ariadna, nu eşti de acord ca ea să fie persoana cu care să discute? Să zicem că au o atracţie unul pentru altul.

Diores chicoti.

— Nu-i încă aşa bătrână ca să nu atragă un bărbat, continuă el. Că veni vorba, aud că umbli şi tu cu o bucăţică bună.

Reid se stăpâni.

— Erissa e dansatoare cu taurii.

— La fel ca şi doamna iubita ta cu acelaşi nume, hm? Asta mă face să cred că e ceva aici. Apropo, nu m-ai întrebat de ea.

Reid îşi spuse: oare mi-a fost frică? Şi cu voce tare:

— Ei?

— Nici ea n-o duce rău. La început a fost tare necăjită, dar de curând… îţi aminteşti de Peneleos? Diores îi făcu semn cu cotul lui Reid şi apoi făcu cu ochiul. El îi dă ce are nevoie. Nu te superi, nu?

— Nu, rosti Reid slab.

Erissa cea matură trecuse prin multe mâini. Pe fecioară

spera el s-o salveze.

— Nu, ripostă Lydra. Nu-ţi voi spune ce e între mine şi Tezeu. E o obrăznicie să mă întrebi aşa ceva.

— Dar şi el e implicat în pericolul care vă ameninţă! protestă Reid.

Se uită în jos spre el, de pe tronul înalt în care şedea. În spatele acelei siluete subţiri şi a expresiei severe, se ascundea judecătorul Cerber care-i aştepta pe morţi.

— De unde ştii?

— D-d din preziceri.

— Atunci ce-i cu oracolul care porunceşte alianţa? Glasul schimbat îi pocni ca un bici în urechi. Sau ai minţit cumva?

Luminile pâlpâiau în spaţiul rece, în care nu se găseau decât ei doi şi umbrele. Dar paznicii se aflau dincolo de uşă. Toţi erau neînarmaţi; era interzis să se aducă orice fel de arme în insula sacră. Cu toate acestea, patru bărbaţi puternici puteau uşor să-l ia prizonier pe Duncan Reid.

— În Creta, criminalii sunt trimişi la carierele de piatră, îl atenţionă Lydra. Nu trăiesc mult. Nici nu şi-o doresc.

— Doamnă, eu nu – eu-eu am cerut această audienţă înainte de plecarea lui Diores f-f-fiindcă îl bănuiesc pe el şi pe stăpânul lui.

— Pe ce bază? Egeu s-a răsculat, e drept, dar acum e un bătrân neputincios. Tezeu şi-a omorât verii crescuţi în Creta dar apoi a devenit un prinţ de încredere. Aşa va fi şi ca rege.

— Am ascultat – ceea ce ei, aheii, spuneau.

— A, da. Sigur că mai mârâie, mai fac gălăgie, unii chiar complotează, dar cu ce scop? Probabil că Tezeu îi ţine în frâu, mai ales dacă speră ca el şi regatul său să capete o poziţie mai înaltă în Thalassocraţie. Lydra îndreptă un deget ameninţător spre Reid. Încerci să semeni discordie, străine? Pe cine slujeşti?

„Trebuie să-i spun adevărul, cu orice risc. Nu mai am de

ales”, îşi zise Duncan.

— Doamnă, începu el încet, nu te-am minţit niciodată, dar am omis anumite lucruri. Te rog adu-ţi aminte că sunt complet străin de locurile astea. Trebuia să aflu care e situaţia, ce e bine şi ce nu, absolut toate amănuntele. Printre care şi acela dacă vei crede sau nu întreaga poveste. Ăsta n-o ştiu încă. Dar vrei să mă asculţi?

Lydra încuviinţă.

— Motivul pentru care pot face profeţii, spuse, este că eu vin din viitor.

— Cum?

Preoteasa se încruntă, încercând să înţeleagă. Limba keftiu nu se preta unui asemenea concept. Dar ea prinse ideea mai repede decât spera Reid. Şi în afară de faptul că s-a închinat şi şi-a sărutat talismanul, era ciudat de puţin impresionată. Americanul se întreba dacă ea, trăind într-o lume de mit şi mister, considera acest lucru un alt miracol.

— Da, murmură Lydra, asta explică foarte multe. Se va prăbuşi oraşul Knossos într-adevăr? Thalassocraţia va rămâne doar o legendă? Se întoarse şi privi îndelung portretul Judecătorului. Ei bine, murmură cu voce scăzută, toate lucrurile sunt muritoare.

Reid continuă, descriind cât putea mai bine situaţia. Omisiunea sa principală apăruse din faptul că cele două Erisse erau identice. Se temea de posibilele consecinţe asupra fetei. Părea pur şi simplu necesar să lase nelămurită perioada din care provenea femeia. Numele nu era foarte rar şi Lydra avea acum o grămadă de probleme la care să reflecteze. De asemenea, mai omisese şi faptul că ea, trădându-l pe Minos, avea să fie, la rândul ei, trădată. Era ceva prea jignitor, deci şi periculos.

— Ceea ce-mi spui, făcu ea cu o voce albă, este că zeii au declarat că Tezeu va răsturna imperiul maritim.

— Nu, doamnă. Singurul lucru de care sunt sigur este că vulcanul va desfiinţa Atlantida în câteva luni, cretanii vor fi cuceriţi, şi o legendă povesteşte cum un anume Tezeu a

ucis un monstru în Knossos. Faptele nu trebuie neapărat să corespundă. Povestea ar putea fi falsă. Ştiu deja că nu-i adevărată cel puţin în anumite detalii. N-a existat niciodată un Minotaur, pe jumătate om pe jumătate brută, ci doar mai mulţi tauri de sacrificiu. Tinerii şi fecioarele din Atena nu sunt ucişi, ci bine trataţi. Ariadna nu-i fiica regelui. Labirintul nu este locul în care stă prizonier Minotaurul, ci pur şi simplu palatul principal al regelui-preot, Casa Securii cu două Tăişuri. Aş putea continua. Dar vreau să înţelegi ce vreau să spun… De ce n-ar supravieţui Thalassocraţia prăbuşirii acestei insule, poate încă multe generaţii de acum încolo?

— Dacă sacralitatea ei e distrusă prin voinţa divină, atunci mânia zeilor se revarsă asupra poporului lui Minos, spuse Lydra încet.

— E drept că ei şi-ar putea pierde curajul auzind asta, aprobă Reid. Dar jur, doamnă, cauzele vor fi la fel de naturale ca şi… ca şi o stâncă ce se prăbuşeşte, din întâmplare, peste un om.

— Dar nu-i oare acel om sortit să moară din cauza stâncii?

Reid se avertiză în gând: Ai de-a face cu o viziune asupra lumii diferită de a ta. Nu te contrazice.

Replică:

— Nu putem fi siguri ce e sortit Cretei. Astenon vrea ca oamenii să lupte curajos până la sfârşit. Evacuarea poporului tău într-un singur loc poate fi felul nostru de a lupta.

Lydra stătea nemişcată; parcă ar fi fost sculptată din aceeaşi marmură ca şi tronul ei şi în lumina slabă arăta la fel de ştearsă.

— Cei de pe continent *s-ar putea* folosi de această situaţie pentru a cuceri oraşele, se concentră Reid, reuşind să continue. Dacă o fac, ar putea s-o regrete când va veni distrugerea. Dar trebuie să fim pregătiţi şi pentru acest caz. Totul, atât povestea veche pe care am citit-o, cât şi

ceea ce am auzit şi văzut în epoca aceasta, mă face să mă îndoiesc de Tezeu. Se opri. De aceea am întrebat ce mesaj ţi-a trimis, doamnă.

Lydra rămase nemişcată, fără expresie. Reid începuse să se întrebe dacă i se întâmplase ceva, când ea rosti:

— Am jurat să păstrez secretul. Ariadna nu-şi poate călca jurământul. Totuşi, ai ghicit probabil că el este… interesat de ideea unei relaţii mai strânse cu Labirintul… şi e normal că vrea să ştie dacă pot fi convinsă să-l ajut.

— Asta mi-a spus şi Diores, doamnă. Ai putea să-l mai ţii în expectativă? Să prelungeşti negocierile, să-l imobilizezi până trece criza?

— Ai fost ascultat, Duncan. Dar Ariadna trebuie să hotărască. Nu te voi mai primi curând.

Şi dintr-odată, în mod curios, umerii Lydrei se gârboviră. Îşi trecu o mână peste ochi şi şopti:

— Nu-i lucru uşor să fii Ariadna. Eu mă gândeam… credeam… când am avut viziunea în acel loc sfânt… am crezut că preoţia va fi fericire nesfârşită şi că marea preoteasă trăia fără îndoială sub eterna strălucire a lui Astenon. În loc de asta – rituri fără sfârşit, mereu aceleaşi – gâlcevi şi intrigi monotone – băbătii cu barbă care nu mai pleacă, în timp ce fetele tinere stau o vreme, apoi pleacă toate acasă şi se fac mirese – se îndreptă în jilţ. Destul. Eşti liber să pleci. Nu spune nimănui ce s-a întâmplat între noi.

Au căutat golfuleţul lor în altă zi.

— Hai să înotăm, a spus Erissa, dezbrăcându-se şi intrând în apă până să apuce el să-i răspundă. Părul îi plutea închis la culoare pe apa clară, iar membrele i se zăreau albe dedesubt. Ce-i, ţi-e frică de apa rece? strigă şi-l stropi.

Ce naiba, hotărâreid şi i se alătură. Apa era într-adevăr rece. Americanul se agita pentru a se încălzi. Erissa se cufundă, îl apucă de gleznă şi-l trase la fund. Sfârşiră într-

o luptă cu râsete şi gâfâieli.

Când ieşiră pe mal, briza îi făcu să tremure din nou.

— Ştiu un tratament pentru asta, gânguri Erissa şi veni în braţele lui. Se întinseră pe o pătură. Curând femeia rosti zâmbind: Te gândeşti la un medicament mai puternic, nu-i aşa?

— Nu pot face altfel. O, zei, eşti atât de frumoasă!

Erissa replică încrezătoare şi pe un ton grav:

— Mă poţi avea oricând vrei, Duncan.

„Eu am patruzeci de ani, iar ea şaptesprezece. Eu sunt american, iar ea din Creta. Eu aparţin erei atomice, ea epocii bronzului. Sunt însurat, am copii, iar ea e virgină. Sunt un idiot bătrân şi ea e primăvara pe care n-am trăit-o niciodată în viaţă înainte de a o cunoaşte”, îşi spuse el.

— N-ar fi bine pentru tine, nu-i aşa? Reuşi să întrebe.

— Există ceva mai bun?

Se lipi de el.

— Nu, stai puţin, ai avea necazuri, nu-i aşa?

— Păi – sunt pe jumătate sfântă în calitatea de dansatoare pe care o am aici. Dar nu-mi pasă, nu-mi pasă!

— Mie da. Trebuie. Ar fi mai bine să ne îmbrăcăm.

Apoi îşi zise: Trebuie să supravieţuim. Până când? Până vom şti cu certitudine dacă patria ei va supravieţui. După aceea – dacă da, voi mai rămâne aici? Dacă nu, o voi lua cu mine acasă? Pot face asta? Se cuvine oare?

Se întinseră din nou. Erissa i se cuibări la piept. Degetele fine îi răsfirară barba.

— Eşti mereu trist în sufletul tău, nu-i aşa?

— Am oarece cunoştinţe despre ce va urma, răspunse, deşi nu îndrăznea să dea prea multe detalii, de aceea mă doare sufletul.

— Bietul de tine, dragul meu zeu! Eu cred că eşti zeu, chiar dacă nu vrei să recunoşti. Trebuie să trăieşti fiecare nefericire de două ori? De ce nu şi fiecare clipă fericită? Uite, cerul e albastru, iar apa verde, şi nisipul străluceşte în lumina soarelui, şi uite o cupă de vin… nu, lasă-mă pe

mine să ţi-o duc la buze, vreau să mă ţii de mijloc cu o mână, iar cealaltă s-o pui aici…

A fost nevoie de o grămadă de compromisuri pe măsură ce lucrările la corabie avansau, unele cu prejudecăţile şi cerinţele poporului keftiu, altele cu limitările tehnologiei locale, iar altele cu aspecte ale hidrodinamicii de care Reid descoperise că n-are habar. Rezultatul final a fost mai puţin măreţ, mai puţin comod şi mai puţin evident extratemporal decât sperase.

Cu toate acestea, era o realizare de o importanţă considerabilă. Având aproximativ douăzeci şi cinci de metri lungime, corpul îngust se ridica spre exterior şi în sus dintr-o carenă uriaşă, în mijloc se întindea o punte înaltă, iar dedesubt băncile pentru vâslaşi. Etrava era în formă de cioc, proiectat pe suprafaţa apei, placată cu bronz şi ranforsată cu bârne groase. Cele douăzeci de vâsle de fiecare parte erau întrerupte în centru de derivoare laterale, care s-au dovedit mai practice decât o chilă falsă. Direcţia era dată de o cârmă adevărată. Două catarge purtau velele dinainte şi dinapoi. Deoarece Sarpedon insistase – probabil pe drept cuvânt, având în vedere parapetul jos, balastul mic şi impacturile survenite în luptă – ca ele să fie uşor de manevrat, catargele erau scurte. Reid câştigase suprafaţă la velatură folosind vergi; avea la dispoziţie o trincă şi un spinaker; dar pânza cretană, ţesută rar, avea tendinţa să se întindă, să se ude şi să absoarbă apă, nu ajungea la calitatea pânzei obişnuite pentru vele.

Astfel, regulile de manevrare au devenit atât de ciudate pentru el, încât le-a învăţat cam în acelaşi timp cu echipajul. N-a trecut mult şi au început să exerseze, făcând curse de probă aproape în fiecare zi când era vreme cât de cât acceptabilă. Era un grup de patruzeci de tineri inimoşi şi veseli, abia trecuţi de adolescenţă, încântaţi de această noutate, hotărâţi să conducă nava cât mai bine şi să le

arate ei bătrânilor conservatori care cârteau în faţa acestei drăcovenii străine. Când n-a mai fost nevoie de el ca instructor, Reid a rămas în partea din spate, cu Erissa. Pentru ei doi timpul se scurta sfâşietor de repede. Între marinari se afla şi un tânăr zvelt şi chipeş, de familie bună, care nu-şi putea lua ochii de la fată; se numea Dagonas.

Dar ea a urcat la bord cu Reid pentru testarea finală, cea a prorei, înainte ca nava să fie declarată oficial. Guvernatorul aprobase folosirea unui vas vândut statului pentru a fi demontat, de către un negustor care considera că nu merită să piardă timpul pentru reparaţiile pe care le făcea acum Sarpedon. O bandă rivală, băieţi invidioşi şi lupi de mare sceptici, a fost de acord să se ocupe de utilarea cu muniţii şi să ducă lupta. Au fost aduse bărci pentru a-i salva pe cei în suferinţă.

Pe mare era senin şi răcoare. Valurile mărşăluiau voioase. Coloana neagră de fum ce se ridica de acum în permanenţă din craterul Muntelui Stâlpului era împrăştiată de un vânt ce fluiera voios. Deasupra capetelor trecea un stol de berze îndreptându-se spre casă, din Egipt spre nord, vestitoarele primăverii.

Corabia sălta pe valuri înaintând. Cele două laturi erau vopsite în dungi vesele roşu cu albastru; pe vele erau brodaţi delfini. Apa clipocea, lemnul scârţâia, greementul scotea sunete de harpă.

Erissa, pe puntea superioară alături de Reid, bătea din palme. Părul îi flutura pe umeri spre. Spate, fusta i se lipise de coapse.

— Ia uite! strigă ea veselă.

Corabia îşi făcu apariţia zăngănind, cu velele în vânt. Tocmai depăşise prora vasului convenţional, care se târa cu ajutorul vâslelor, incapabil să se plaseze în bătaia vântului.

— Terminaţi cu parada şi hai să ne apucăm de treabă serioasă! strigă căpitanul de la distanţă.

— Da, cred că are dreptate, îi spuse Reid lui Sarpedon,

mai ales că s-a văzut că nu se pot ancora. Se uitară unul la altul, nesiguri. Băieţii vâslaşi începură să urle.

Stând pe poziţii, cei din vasul cu prora blindată coborâră velele şi scoaseră vâslele. Ceilalţi membri din echipaj – de pe galera adversă –, deşi apucaseră şi ei vâslele, priveau cu îngrijorare. Ei ştiau ce se întâmplă în caz de coliziune. Cele două carene sunt distruse, împreună cu cele mai apropiate coaste care susţin pereţii ambarcaţiunilor.

Reid se duse la cârmaci.

— Ţii minte ce ai de făcut, îl atenţionă. Ţinteşte spre centru, dar nu direct. Aşa am putea rămâne şi noi agăţaţi de corabie. Ideea e să-i loveşti şi apoi să deviezi.

— Ca un taur care împunge cu coarnele un urs, spuse Erissa.

— Sper ca asta să nu fie o prevestire sumbră pentru tine, soră, răspunse omul.

— Ferească Zeii! strigă Dagonas de pe banca lui care se afla chiar dedesubt. Erissa zâmbi spre el.

Reid văzu ce mlădios şi catifelat era trupul tânărului. Al lui – mă rog, se ţinea încă bine. Iar Erissa îl strângea de mână.

Nava începu să se mişte. Strigătele cârmaciului făcea să crească viteza până ce apa începu să fiarbă în spume albe şi corabia făcu un salt înainte. Dintr-odată, ţinta fu îngrozitor de aproape şi era deja mult prea târziu pentru a se acţiona. Aşa cum era de aşteptat, cârma specială s-a dovedit mult mai eficientă decât vâslele şi n-a mai fost nicio scăpare.

Oamenii lui Reid repetaseră adesea manevra cu plase sprijinite de stâlpi. Vâslele din partea interioară s-au ridicat la comandă. Cele din exterior au continuat. Zgomotul şi şocul au fost mai mici decât se aşteptase. Desprinderea era încă stângace – fiind evident că mai aveau nevoie de practică – dar a mers. Galera lovită, în schimb, fusese făcută fărâme. Construită din lemn şi fără încărcătură, nu se scufunda; dar plutea pe suprafaţa apei

şi valurileo desfăceau în bucăţi.

Învingătorii izbucniră în urale. Învinşii erau prea ocupaţi să înoate spre bărci ca să mai răspundă. Reid şi Sarpedon făcură o inspecţie completă.

— Nu văd nicio stricăciune, declară constructorul. Vasul ăsta poate pune pe fugă o flotă întreagă. Îl îmbrăţişă pe american.

— Ce-ai făcut! Ce-ai făcut!

Erissa era acolo.

— Tu chiar *eşti* zeu, suspină ea.

Nu îndrăzniră să se sărute în public, dar femeia îngenunche şi-i îmbrăţişă genunchii.

Din nou Atlantida vuia de pregătiri pentru festival. Dar de data asta era vorba de cel mai important. Învierea lui Astenon reprezenta învierea lumii înseşi şi a morţilor.

Mai întâi, el trebuie să moară şi să fie jelit. Cu patruzeci de zile înaintea echinocţiului de primăvară, poporul keftiu acoperea altarele, astupa peşterile şi izvoarele, purta pe străzi cele trei simboluri sfinte răsturnate şi drapate cu negru, îşi sfâşia hainele, îşi smulgea carnea şi implora mila Dictinei. Timp de treizeci de zile, cei mai mulţi se abţineau de la carne, vin şi contact sexual; iar în casele lor lămpile ardeau permanent pentru ca cei dragi şi duşi dintre vii să poată găsi drumul înapoi acasă.

Nu era vorba de sistarea afacerilor. De altfel, traficul maritim începea din nou. Şi, oricât de credincios, poporul keftiu era incapabil să păstreze o mină tristă timp prea îndelungat. Iar ultimele zece din cele patruzeci de zile ar fi trebuit să fie pentru petrecere. Zeul nu se întorsese încă din iad ca să-şi revendice Mireasa, care era în acelaşi timp şi Mama şi Bunica Lui, dar veselia prevestitoare a omului ajuta credinţa că lucrurile se vor petrece întocmai.

În spatele sobrietăţii şi al convenienţelor, emoţia fremăta chiar şi în insula templului. Curând fecioarele aveau să plece pe mare la Knossos să danseze cu taurii şi

tinerii: curând, curând. Erissa făcea antrenamente zilnice. Reid stătea deoparte, rozându-şi unghiile.

De ce refuza mereu Lydra să-l vadă? Nu putea fi chiar atât de ocupată. Se ştia că are timp suficient pentru Diores, când apăreau aheii în frecventele lor misiuni. De ce nu făcea nimic pentru acţiunea de evacuare? îi spusese, atunci când Reid a adunat curajul necesar să-i strecoare câteva vorbe pe care doar ei doi le puteau înţelege, că e în legătură cu Minos; într-adevăr, bărcile băteau încontinuu drumul, traversând canalul de şaizeci de mile ce-i despărţea, ducând mesaje scrise prin bătrâni aflaţi în slujba ei, care erau analfabeţi şi foarte tăcuţi; îi spusese că reflectează adânc la problemă, aşa-i spusese.

Între timp, vulcanul împroşca fum şi, tot mai des, flăcări. Cenuşa lui fină umplea câmpurile. Uneori, în timpul nopţii, se putea vedea lava scurgându-se strălucitoare, din crater; în dimineaţa următoare noi forme groteşti apăreau pe acei versanţi întunecaţi, iar aburul răbufnea alb din fumarole. Pământul se cutremura, aerul trepida vuind. În cârciumi oamenii ţineau discursuri dogmatice şi lungi despre precauţiile ce trebuiau luate în cazul unei erupţii majore. Reid n-a observat că de fapt nimeni nu prea făcea nimic. Desigur, ei nu aveau de unde să-şi închipuie cum avea să fie explozia. Nici măcar el însuşi nu putea.

Dacă ar fi putut să le spună!

Mă rog, în cel mai rău caz existau o mulţime de bărci la îndemână. Practic, fiecare familie din Atlantida avea una şi o putea lansa pe mare, încărcată cu provizii, în numai câteva ore. Numai că ele nu puteau rămâne pe mare vreme prea îndelungată; şi nici el nu ştia momentul exact al dezastrului; şi mai ştia că pentru el şi Erissa, timpul era acum prea scurt pentru a mai sta pe un deal la lumina stelelor, cât mai apropiaţi, pentru ca Pamela şi copiii să nu poată interveni între ei; nu mai era vreme ca ea să-i şoptească „o să ne cununăm îndată după festival, imediat ce se va sfârşi, iubitul meu, zeul meu”, în timp ce muntele

mugea în spatele lui, nebăgat în seamă, aruncând o strălucire ciudată împrejur, peste întreaga insulă.

Ploaia începu din nou, dar blândă, puţin mai puternică decât picăturile de rouă ce înviorau pământul, şi chiar dacă ar fi ţinut până dimineaţă n-ar fi zădărnicit procesiunea fecioarelor spre corăbiile ce porneau către Creta. Dar dincolo de răcoarea şi miresmele umede, noaptea era adâncă, un întuneric absolut.

Lydra se confruntă cu Reid sub portretul Judecătorului Cerber. În lumina lămpii, veşmântul ei negru părea o altă umbră, pe care faţa i se proiecta uimitor de albă. De pe tronul înalt, rosti:

— Te-am chemat aşa de târziu cu un anume scop, exilatule. Nu ne aude nimeni, decât gărzile care stau de cealaltă parte a uşii.

Reid gândi spontan, simţind un fior pe şira spinării: N-ar trebui să tragă nimeni cu urechea. Uşa era groasă. Deşi nu atât de groasă încât să nu permită ca acei bărbaţi să audă chemarea. Şi ei îi sunt devotaţi pe de-a întregul.

— Ce gânduri are doamna mea? continuă el cu voce tare.

— Uite ce e, spuse Ariadna. Voiai să te îmbarci mâine, cu Erissa ta cea îmbătată de amor, nu-i aşa? Ei bine, nu va fi aşa. Vei rămâne aici.

Deodată îşi dădu seama că acea colivie a lui nu mai are ieşire.

— Ai fost mai naiv decât m-am aşteptat, spuse ea. Ţi-ai închipuit cumva că n-o să discut cu Diores despre tovarăşii tăi din Egipt şi n-o să aflu ce n-ai spus despre femeie? Sunt lucruri stranii. Dacă n-ai spus tot adevărul, cum putem şti că n-ai minţit? Că nu eşti duşmanul celui ales de Zei, prinţul Tezeu?

— Doamnă, se pomeni el strigând, Tezeu te foloseşte drept unealtă. Te va părăsi de-ndată ce nu va mai avea nevoie de tine.

— Ţine-ţi gura sau eşti mort! zbieră ea. Paznici! Paznici, la mine!

Acum el ştia: Cu mult înainte, bărbatul cu ochi de leu apăruse în singurătatea ei şi-i promisese ceea ce niciun altul n-ar fi îndrăznit, c-o va face regina lui dacă va putea; dar pentru asta ea trebuia neapărat să-l ajute la răsturnarea regelui care domnea peste insule.

Cum de n-am văzut? scrâşni el în gând. „Asta fiindcă nu sunt obişnuit cu intrigile, dar mai ales fiindcă n-am vrut să alung micul paradis luminos pe care ea m-a lăsat să-l făuresc în jurul meu”, şopti.

Abia acum îşi dădu seama: când transmitea lui Diores, şi deci lui Tezeu, ceea ce-i spuneam eu, era vorba de serviciul pe care ea îl făcea lui Tezeu – asta şi ajutorul pe care probabil îl dădea conspiratorilor din Creta, şi acum faptul că mă izolează ca să nu dezvălui secretul.

Oare câte nopţi primăvăratice, petrecute alături de fecioarele care visau murmurând la tinerii pe care aveau să-i întâlnească, oare câţi ani se rugase ea pentru o asemenea ocazie? Şi căror zei?

XV

CORĂBIILE începuseră să sosească. Malurile Pireului erau deja pline şi noii veniţi trebuiau să rămână ancoraţi. Acolo se găsea şi vasul uriaş al lui Oleg; putea fi tras pe ţărm, dar cu greutate, şi rusul voia să-i evite pe curioşi, hoţi şi palavragii cât mai mult posibil. Majoritatea echipajelor ridicau corturi pe ţărmul apropiat şi se duceau la Atena pentru a admira priveliştea şi pentru amuzament. Taberele erau pline de trântori.

Strigăte deocheate izbucniră în jurul Erissei, de lângă focurile unde se făcea mâncare. Mai mulţi ahei se apropiară de ea, care înainta repede, cu paşi mari. Îi ignoră, deşi le simţea privirile în spate. O femeie – frumoasă pe deasupra – care mergea aşa mândră – fără să fie însoţită? Ce putea ca să fie dacă nu o prostituată venită să-şi vândă marfa? Dar ea refuza toate ofertele. Poate că avea întâlnire cu vreo persoană importantă în vreun cort? Numai că şefii şi oamenii de vază nu stăteau acolo, ei erau în oraş la hanuri, iar cei mai puternici la palat… Războinicii dădeau din umeri şi se întorceau la frigările lor, la jocurile cu zaruri, la concursurile în care-şi încercau iuţeala, puterea şi lăudăroşenia.

Ajunse la un şir de bărci. Lângă fiecare dintre ele stătea câte un barcagiu, a cărjui plictiseală dispărea într-o clipă la apariţia ei.

— Cine mă duce la corabia de colo? întrebă ea arătând spre vasul lui Oleg.

Ochii o măsurară din cap până-n picioare. Dinţii străluciră umezi în bărbi.

— Pentru ce? întrebă cineva bănuind răspunsul.

— Care-i plata? râse tovarăşul său.

— A mea-i barca ce ţine de acea corabie, spuse al

treilea, şi te duc, dar trebuie să-ţi câştigi acest drum. De acord?

Erissa îşi aminti de barbarii din Tracia, de locuitorii din Rhodos şi de mulţi alţii. Îşi îndreptă statura, făcu ochii mari până ce nu i se mai văzură decât pupilele şi albul ochilor şi păli puternic.

— Am o misiune de la Zei, spuse pe un ton glacial de vrăjitoare. Purtaţi-vă cum se cuvine – făcu un gest cu mâna – că dacă nu, bărbăţia cu care vă făliţi mai mult decât e nevoie, se va înnegri şi va cădea.

Toţi se dădură înapoi îngroziţi, schiţând cu mâini tremurătoare mici gesturi cu înţeles. Făcu un semn spre omul lui Oleg. Acesta aproape că se târî s-o ajute să urce, împinse ambarcaţiunea pe apă şi trase puternic la vâsle fără să-şi ridice o clipă ochii spre ea.

Erissa îşi înăbuşi un suspin de uşurare. Ce simplu e să domini, dacă ţie însuţi nu-ţi mai e frică.

Oleg privi peste bord şi-şi zări chipul rubicond şi barba aurie, strălucitoare în lumina soarelui, reflectate în apă.

— Cine dracu' Tu erai, Erissa! Doamne sfinte, nu te-am mai văzut de-o veşnicie! Hai, vino la bord. Hei, puturoşilor! răcni el. Aruncaţi o scară de frânghie pentru doamna!

O luă în cabină, o puse să se aşeze, turnă vinul adus de un marinar şi ciocni cu ea.

— Mă bucur că te văd, fato!

Cabina fiind foarte strâmtă şi înţesată cu lucrurile lui, se aşeză alături de dânsa pe marginea cuşetei. Ferestrele lipseau, dar prin uşă intra destulă lumină ca ea să-l poată vedea. Era cald; simţi dogoarea trupului său îmbrăcat cu o tunică aspră şi inhală mirosul sudorii lui. Valurile se izbeau clipocind de carena ce se legăna uşor. Afară răsunau tropăituri, strigăte, tachelajul scârţâia, deoarece munca de pregătire pe care o supraveghea el continua.

— Nu-i nevoie să te uiţi aşa urât, murmură el.

— Oleg! îl apucă de mâna liberă. Gazda asta a noastră, Tezeu, adună oameni. Pentru ce?

— Doar ştii. S-a anunţat. O expediţie de jaf în apele tireniene.

— Chiar aşa să fie? Aşa deodată – şi atâţia aliaţi…

El o privi cu milă.

— Înţeleg. Te temi pentru Creta. Uite ce e. Nu-i iei pe cei din Atica, nemaivorbind de alţi ahei pe care i-au convins să li se alăturenu-i iei să atace un ţinut sub protecţia lui Minos. Nu-s nebuni. Într-adevăr, nu prea au stare de felul lor, iar Minos e de părere că-i mai bine să-i lase să se descarce din când în când asupra popoarelor care n-au nimic de oferit pe piaţă în afară de sclavi care pot deveni piraţi. N-am dreptate?

— Dar tocmai anul ăsta… şopti ea.

Oleg aprobă.

— La asta m-am gândit şi eu când mi-au cerut părerea. Dacă urmează să fim loviţi de un val seismic, aşa cum pretinde Duncan, n-aş vrea să fie distruse vasele bune, şi mai ales preţioasa mea corabie nouă. Deci să le ducem departe de primejdie. Ce nerăbdător sunt să-i arăt lui Duncan rezultatul muncii mele! Ideea lui, îţi aminteşti, de a construi ceva ultramodern care să atragă atenţia vrăjitorilor timpului.

— Cine l-a prevenit pe Minos de dezastrul care urmează? întrebă Erissa.

— Păi, l-ai auzit chiar tu pe Diores povestind ce-a văzut şi ce-a făcut în Atlantida. Duncan e un oaspete de seamă acolo. Am îmbătat câţiva oameni de-ai lui Diores şi i-am întrebat, ca să fiu mai sigur. E adevărat. Aşa că până acum vestea trebuie să se fi răspândit. Atena, însă, nu ştie nimic. În momentul în care cretanii vor să golească oraşele şi să-şi împrăştie flota pe mare, nu cred c-ar da cuiva de veste, ce zici? Asta ar însemna să-şi creeze necazuri. Nu m-ar mira nici dacă Gathon, urmând ordinele primite, i-ar strecura lui Tezeu ideea de a organiza o expediţie a aheilor departe, dincolo de Italia. Departe de tentaţie, adică!

— Atunci de ce-mi aduc aminte că ţara mea a fost

cucerită în primăvara asta? întrebă Erissa.

Oleg o mângâie pe păr aşa cum ar fi făcut tatăl ei într-o asemenea împrejurare.

— Poate nu-ţi aminteşti bine. Spuneai că sunt multe lucruri neclare în jurul datei dezastrului.

— Dar nu-i nimic neclar în amintirile ce au urmat.

— Poate că Dumnezeu s-a răzgândit şi ne-a trimis în trecut să salvăm Creta. Oleg îşi făcu cruce. Eu nu sunt suficient de îndrăzneţ să declar aşa ceva, bagă de seamă. Nu-s decât un biet păcătos care încearcă să scoată un profit cinstit. Dar un preot al lui Dumnezeu mi-a spus că oamenii sunt liberi să aleagă, că nu există soartă predestinată, în afară de Ziua cea din urmă. Între timp noi putem merge pe drumul pe care îl socotim cel mai bun, dar făcând câte un singur pas de fiecare dată.

Palma care-i mângâia creştetul îi aminti de şuviţele albe care-i apăruseră în acea iarnă. În Atlantida, aceste şuviţe străluceau precum cerul în miez de noapte.

— Oricum ar fi, spuse Oleg, ţine minte că noi n-am suflat o vorbă atenienilor. *Ei nu cunosc viitorul*. Tot ce cred ei, este că trebuie să devină mai prietenoşi faţă de Knossos.

— Ca dovadă, gândeşte-te că Tezeu nu va fi în fruntea acestei expediţii, deşi el a pus-o la cale. Probabil că vrea să potolească cât mai mult spiritele agitate ale aheilor prin această plecare. Dacă ar fi urmărit distrugerea Cretei, crezi că s-ar fi amestecat el însuşi în toată treaba?

— Din cauza asta m-am speriat aşa tare c-am ajuns să te caut, Oleg. Erissa privi spre pereţii navei. Când prinţul a dat de veste că se va număra printre viitorii ostatici…

Rusul dădu din cap.

— Da, am auzit ideea lui Duncan. Şi eu mi-am făcut griji o vreme. Dar apoi m-am gândit, că mai întâi, Tezeu şi cei câţiva nemulţumiţi şi nemernici pe care i-a adunat, nu pot face în oraşul lui Minos altceva decât să se expună pericolului de a fi ucişi; în al doilea rând, aşa cum am spus, el n-are niciun motiv să creadă că Labirintul va avea de

suferit din cauza elementelor naturii. În al treilea rând, dacă urmăreşte o poziţie mai bună în Thalassocraţie, nu-i cale mai sigură decât să se stabilească o vreme într-un port onorabil, unde se va urmări câştigarea bunăvoinţei sale şi amânarea întoarcerii acasă.

În al patrulea rând, nu m-aş mira ca însuşi Gathon să-i fi făcut aluzii că merită să vină. Înţelegi, dacă Duncan l-a prevenit pe Minos în legătură cu Tezeu, e normal ca Minos să-l vrea pe Tezeu în Labirint, unde îl poate supraveghea. Şi în al cincilea rând, fato, corabia asta va fi nava comandant în expediţia tireniană. Amiralul Diores va naviga pe ea, iar *eu* voi fi cu ochii pe *el*.

El o îmbrăţişă uşor.

— Da, trăim într-o lume periculoasă, spuse. N-a fost niciodată altfel şi nici nu va fi vreodată. Dar cred că ai motive să te şi bucuri puţin.

Ar fi vrut s-o mai ţină o vreme lângă el, dar când ea văzu că nu reuşeşte să-l convingă că se înşală, se scuză şi plecă, atât cât putu de repede. În drumul de întoarcere spre Atena găsi o dumbravă cu chiparoşi unde se ascunse şi plânse.

Apoi îşi continuă drumul, sperând că n-a observat-o nimeni.

Peneleos, care conducea carul de luptă al căpeteniei sale Diores, se număra printre războinicii care plecaseră să adune oamenii de la fermele împrăştiate. A doua zi după vizita Erissei se întoarse la Oleg chiuind de bucurie. Urcase pe Acropole, cu caii tropotind, cu pelerina fluturând spre spate şi cu servitorii pe jumătate goi, târându-şi cu greu picioarele prin praful iscat de copite. Erissa era în mulţimea care s-a oprit din robotit pentru a admira spectacolul splendid. Strălucirea coifului şi a platoşei sale îi străpungea privirea.

Acum? îşi spuse ea. Chiar în noaptea asta?

Aşa se părea. Uldin s-a întors şi el, încă mai întunecat decât de obicei.

Ea se simţi conştientă în cel mai înalt grad de tot ce-o înconjura; văzu umbrele dintre pietrele pavajului, muştele roind pe-o grămadă de bălegar lângă grajduri, culoarea cenuşiu-argintie a şindrilei de pe acoperişul palatului şi fumul luminat de razele soarelui ce se înălţa spre cer, un câine ce lătra, robe şi tunici peste tot în jur – deşi cei ce le purtau erau doar simple obiecte, iar cuvintele lor doar simple zgomote. Gândurile ei alunecau detaşate deasupra tuturor, observând, cântărind, potrivind diverse amănunte. În adâncul sufletului, acel sentiment al destinului care o copleşise în timpul iernii devenise extrem de puternic.

Pe scurt, ieri sperase, dar foarte puţin… Ei bine, nu avea de gând să cedeze. Ea *ştia* că voiajul lui Tezeu la Knossos făcuse parte din planul prestabilit. Nu ştia de ce şi în ce măsură era implicată Ariadna. Nu reuşise să-l convingă pe Oleg că cei doi conspirau împreună. Fără îndoială că decăderea ei făcea de asemenea parte din plan, a cărui desfăşurare continua. Dar ea *ştia* că, într-un fel sau altul, avea să-l regăsească pe Duncan, înainte ca totul să se sfârşească. Fiindcă, luni în şir, privind în oglinzi, bâjbâind într-o negură formată din crâmpeie de amintiri, reuşise, până la urmă, să recunoască un chip printre cele care o înconjurau în momentul final; era chiar chipul ei.

Atunci, să fi fost chiar ea vrăjitoarea care îi ştersese amintirea ultimelor ore, amintire ce avea să fie singura ei alinare peste ani?

De ce ar fi făcut asta? Ar fi făcut-o oare? N-avea sens. Şi totuşi acesta putea fi tocmai firul pierdut, care prin refuzul ei de-a face acel lucru, putea fi prins şi folosit pentru descâlcirea întregului păienjeniş. Dacă ar şti acum, întoarsă în acel timp după un sfert de veac, ce să-i spună eului ei mai tânăr…

Cât a trăit cu Dagonas s-a interesat de toţi călătorii, la fel ca şi de cei rămaşi din neamul keftiu; ce se întâmplase? Ei îi povesteau versiuni diferite, care se bazau în mare parte pe aceleaşi fapte. Tezeu şi ceilalţi ostatici abia

sosiseră la Knossos când izbucnise cutremurul; marea distrusese flota lui Minos în întregime. El a adunat oameni (pretindea că un oracol îi spusese să-i organizeze) şi a cucerit prin forţă capitala greu încercată. Corăbiile lui şi cele ale aliaţilor, scăpate de la distrugere datorită faptului că se aflau în largul mării, au sosit curând, întărindu-i poziţia. După ce şi-a impus stăpânirea peste ceea ce mai rămăsese din principalele oraşe cretane, s-a îndreptat spre casă, luând-o cu el pe Ariadna. În multe povestiri se spunea că ea nu părea deloc să se împotrivească.

În trecut – trecutul ei, viitorul raportat la ziua de azi – Erissa crezuse că e imposibil. Nu se potrivea cu ceea ce ştia ea despre Lydra. Mai mult, Tezeu arătase clar, la Naxos, că nu-i pasă de preoteasă. Biata fiinţă şi-a sfârşit zilele practicând un cult al misterului, una din acele credinţe tenebroase ai cărei supuşi se dedau pe rând orgiei şi torturii. Tezeu şi-a continuat acţiunea, ajungând stăpân al unui teritoriu uriaş. Vestea că în final a avut un sfârşit nefericit era o consolare mult prea mică.

Erissa dădu din cap. Planul prestabilit devenea din ce în ce mai clar. El începuse să se desluşească în timpul iernii, pe când Diores făcea nenumărate drumuri între Atena şi Atlantida. Probabil că într-adevăr Ariadna îl ajutase pe Tezeu, aşa cum se spunea în legendele povestite de Duncan. Fără îndoială că fusese inspirată de dezvăluirile făcute ulterior.

Dar Erissa nu putea spune nimic cu voce tare – s-ar fi ales doar cu beregata tăiată aducând asemenea acuzaţii – iar Oleg şi Uldin erau mai tot timpul plecaţi cu treburi, şi când erau în palat nu erau niciodată singuri; nu mai putea spera să repete trucul din dumbrava Periboea, Curtea fiind deja suspicioasă în legătură cu ea.

Ieri, când cei mai mulţi bărbaţi de la Curte erau plecaţi, ea profitase de ocazie ca să-l caute pe Oleg. Dar nu reuşise să-l facă pe rus să înţeleagă cum o simplă poveste spusă de cineva care pretindea că e exilat din viitor (şi avea, în mod

sigur, câteva lucruri extrem de interesante de spus) putea afecta pe oamenii care credeau în soartă. Oleg nu credea; zeul lui ciudat i-o interzicea. Tezeu şi Lydra – care credeau cu putere în destinul lor măreţ – mizaseră tot ce posedau, viaţa întregii case regale ateniene şi a statului, pentru ceea ce lui Oleg îi părea doar un joc de noroc nebunesc şi anume că totul se va desfăşura exact cum trebuie.

Deoarece ştia că Tezeu, Diores şi restul erau încăpăţânaţi ca şi el, dăduse deoparte fără şovăială temerile Erissei.

Cu toate că apreciase ceea ce văzuse din rafinamentul cretan şi i-ar fi plăcut să locuiască mereu acolo; cu toate că o îndrăgea; ce reprezenta de fapt ţara ei pentru el? Dacă nu se putea întoarce acasă, putea să înceapăvO viaţă nouă în Grecia. De fapt, o şi începuse.

Acea îndeletnicire îl ajutase să nu se gândească deloc la modelul prestabilit. Erissa, izolată între femeile ahee, avusese tot timpul să mediteze, să descifreze o seamă de paradoxuri, şi să-şi ţeasă pe-ndelete propria plasă, ale cărei iţe trebuia în curând să le adune laolaltă.

Da, după toate aparenţele, chiar în acea noapte.

Peneleos veni în camera lor seara, mai devreme decât se aşteptase ea. Se ridică scuturându-şi părul spre spate, îmbrăcată în cămaşa de noapte egipteană pe care i-o dăruise el.

— Credeam c-o să rămâi târziu la petrecere, după ce ai lipsit atât, îl întâmpină ea.

El râse. Lumina lămpii îi sublinia silueta înaltă, musculoasă, cu faţa puţin aprinsă de băutură, dar cu ochii luminoşi şi ţinuta dreaptă. Pe sub pletele blonde, faţa lui era rotundă ca de copil şi barba îi era moale.

— Poate că mâine o voi putea face, spuse el. Dar mi-a fost mai dor de tine decât de orice petrecere.

Se îmbrăţişară. Mâinile şi gura îi erau mai puţin stângace decât primele dăţi şi ea îşi folosi întreaga dibăcie de care dispunea. Pe dinăuntru era însă rece, cu gândul la

destin. Emoţia care o cuprindea se datora faptului că în curând avea să-l vadă pe Duncan.

— Acum, nimfa mea, acum, murmură el răguşit. De obicei ea se bucura de aceste întâlniri. De ce nu? Ele erau o cauză neînsemnată, printre altele mai mari de a-l atrage în primul rând – să se elibereze cel puţin de acea foame, în timp ce era pe jumătate prizonieră la Atena. La început el fusese îngrozit şi înspăimântat. (Diores îl încurajase când observase cum stau lucrurile. Amiralului îi convenea de minune să aibă un supus de încredere cu care să trăiască cel vizat, să-l urmărească îndeaproape şi, dacă era nevoie să supună acea femeie, ale cărei rol şi putere în lume erau necunoscute, dar iară îndoială vrăjitoreşti şi în niciun caz prietenoase.) Mai târziu, Peneleos căpătase încredere în ea şi rămăsese la fel de cumsecade, în ciuda egocentrismului său, tipic aheean. Într-un fel, îl îndrăgise.

În scara asta că trebuia să-i facă demonstraţia întregii sale arte, dar fără niciun pic de sentiment. Trebuia să-l aducă la o somnolenţă liniştită şi fericită, dar să nu-l lase să alunece într-un somn natural.

Lampa începuse să pâlpâie când ea se ridică într-un cot.

— Odihneşte-te, iubitule, repeta mereu, pe un ton cântat, iar degetele continuau să-i mângâie alene trupul şi, când privirea pe care o pândea începu să devină sticloasă, ea începu să clipească exact în ritmul bătăilor inimii lui.

El trecu repede în stare de inconştienţă. Nici în dumbravă nu fusese greu de adormit. Aceasta o făcuse să-l aleagă dintre bărbaţii neînsuraţi pe care-i vedea în mod obişnuit şi să-l seducă după ce planul ei începuse să capete contur. De fiecare dată după ce-l vrăjea – în chip de legănat înainte de culcare, alinarea unei dureri de cap sau evocarea unui vis plăcut – îşi uşura sarcina pentru data următoare. Era sigură că el respectă ordinul pe care i-l dădea întotdeauna: „Nu spune nimănui ce facem noi împreună; e un secret scump şi sacru între noi doi; mai curând uită că am făcut şi altceva decât să-ţi murmur la

ureche, până ce o voi face din nou”.

Acum stătea privindu-l fix în lumina tremurătoare. Trăsăturile lui erau prea terme ca schimbarea să fie vizibilă, dar ceva se întâmplase, totuşi, şi, în spatele ochilor pe jumătate închişi, se simţea o forţă. Dar nu era ceva profund. Subconştientul lucra acolo, în bezna craniului, ca acei şerpi hrăniţi de gospodarii keftiu care credeau că morţii lor revin în acea formă. După câteva ore, se trezeau şi începeau să se descolăcească; sunetele nepotrivite puteau cauza trezirea bruscă şi confuzia.

În timpul Somnului credeai şi făceai ce ţi se spunea, până la un punct – şi ca credea că sugestiile repetate pe care el le îndeplinise deplasaseră acel punct la o distanţă mai mare decât la cei mai mulţi oameni – dar hotărât lucru nu făceai ceva ce conştientul trezit la realitate ar fi considerat rău sau periculos. În seara asta ea trebuia să fie cu mare băgare de seamă.

Lampa aproape că se stinsese. Se ridică, precaută, şi înteţi flacăra. În cameră era cald, aerul era greu de mirosuri de ulei, fum, carne şi respiraţie cu iz de mosc. Dincolo de perdeaua de la uşă domneau întunericul şi liniştea.

Erissa se aplecă asupra lui.

— Peneleos, spuse, pe un ton dulce şi mângâietor, ştii că eu sunt femeia ta care vrea doar să te slujească. Dar ştii că eu o slujesc şi pe Zeiţă.

— Da, răspunse el, fără expresie, ca de fiecare dată.

— Ascultă-mă, Peneleos. Zeiţa mi-a dezvăluit că planul divin, al Ei şi al lui Zeus, pentru unirea popoarelor noastre, este în pericol. Dacă se va înfăptui ceea ce este interzis, blestemul veşnic va cădea asupra lor. Spune-mi ce se petrece pentru ca eu să pot preveni răul.

Îşi ţinu răsuflarea până ce el răspunse. Speranţa ei era că după toate probabilităţile Diores se încrezuse în el. Precis că mai mulţi, în afară de prinţ şi de amiral, aveau cunoştinţă de adevăratul plan, în cazul când acesta era

altul decât cel anunţat. Peneleos, deşi tânăr, nu era indiscret; iar informaţia îl putea ajuta să fie mai atent la tot ce făcea sau afla ibovnica sa.

Răspunsurile pe care le-a aflat în acea noapte au cutremurat-o. Complotul care durase toată iarna dintre Tezeu, Lydra şi cei pe care agenţii Lydrei îi descoperiseră sau îi plantaseră la Knossos; povestea a ceea ce urma să fie, auzită de la unduncan Reid prea încrezător; reinterpretarea oracolului de la Periboea în sensul că Zeiţa însăşi dorea triumful Atenei; planul de a cuceri capitala şi de a comanda întoarcerea ei asupra regatului Keft; o marjă de siguranţă, în cadrul căreia nu trebuia făcut nimic duşmănos dacă dezastrul n-ar fi cuprins Labirintul când era prevăzut; păstrarea secretului total faţă de Minos; Duncan lăsat într-un loc singur, bine păzit sub un pretext oarecare.

Nu se opri, deşi avea sufletul greu. Multe din aceste lucruri le bănuise şi ca de săptămâni întregi.

— Ascultă, zise. Îţi aduci aminte că-ţi făceai griji din cauza unor necazuri pe care le-ar putea cauza acel om numit Uldin? Acum ştim că Poseidon e mânios din cauza felului cum foloseşte el calul – acest animal sacru pe care-l călăreşte ca pe un măgar! – şi va aduce nenorocire expediţiei dacă acest sacrilegiu nu este oprit pentru totdeauna. Uldin trebuie ucis pentru ispăşire, dar în secret, deoarece, dacă motivul ar fi dezvăluit, mesagerii ar zori spre Creta.

Erissa nu se grăbea, repeta, ajuta la elaborarea gândului, până ce a fost încredinţată că a fixat bine această convingere în mintea fără apărare. Apusul Lunii şi răsăritul soarelui se apropiau cu fiecare clipă, dar că ştia că-l va vedea pe Duncan din nou. În sfârşit, îl lăsă pe Peneleos în pat, în întuneric, şi se duse „să-l aducă pe stăpânul Diores, care să ne spună ce avem de făcut”.

Coridorul aşternut cu paie era rece sub picioarele ei goale. Umbrele dansau în jurul flăcării aruncate de lampă.

Odaia lui Uldin era la câteva uşi mai încolo. Intră. Acesta sforăia lângă o nouă sclavă tânără, prima fiind însărcinată. (Eu nu voi avea un copil cu Duncan, îi trecu prin minte Erissei, asemeni unui liliac ce zboară la cumpăna dintre zi şi noapte. Se pare că am rămas stearpă de la ultimul copil al lui Dagonas. Vai mie, dar n-aş fi putut face ce-am făcut aici dacă lucrurile ar fi stat altfel; fie ca amintirea lui Deukalion să mă mângâie. Numai dacă, după terminarea acestei lucrări, Rhea nu-mi va da…) Hunul păstrase trei smocuri de păr pe capul său ras şi cercei de barbar. Chipul său brăzdat de cicatrice i se păruse sinistru. Dar unde să caute ajutor, dacă nu la el?

Îl scutură. El se trezi pe dată. Îi puse o mână pe gură şi îi şopti:

— Scoală-te imediat. L-am făcut pe Peneleos să doarmă şi am aflat lucruri îngrozitoare.

Uldin dădu din cap şi o urmă, dezbrăcat, dar strângând în mână tăişul de fier.

La începutul iernii, stând singură şi amintindu-şi de Duncan mult prea bine, îi venise în minte ce-i spusese el. În secolele următoare, triburi de dorieni din nord urmau să-i învingă pe ahei, fiindcă armele lor de fier ajungeau suficient de ieftine pentru a fi purtate de oricine, pe când o garnitură de bronz era doar pentru nobili. Astfel că mai târziu îl întrebase pe Peneleos:

— Credeţi că faceţi bine voi, căpeteniile, să-l lăsaţi pe Uldin să formeze acei arcaşi călare de care tot vorbeşte? Dacă acest obicei se răspândeşte nu atrage el oare după sine sfârşitul carului de luptă, ba chiar al întregului stat fondat pe mânuitori ai carelor de luptă?

Avu grijă ca, din timp în timp, să întărească această sugestie asupra celui adormit.

Acţiunea ei nu părea să aibă importanţă; era un simplu şurub dintr-o maşinărie complicată. Şi totuşi, efectul se făcu simţit. Peneleos i-a repetat ideea lui Diores, lui Tezeu şi altora, care au căzut pe gânduri. Ei nu i-au interzis lui

Uldin pe faţă să continue, dar au găsit pretexte să-i retragă puţin câte puţin sprijinul, spunându-i că trebuie să se gândească dacă i-l pot oferi sau nu. În cele din urmă, ajunsese să-şi piardă vremea, fără ocupaţie şi mocnind înăbuşit.

În acea noapte, de la un Peneleos care-l lua drept Diores, hunul a aflat de planul pentru uciderea sa. N-a aflat că şi Erissa ar fi avut vreun amestec, în afară de meşteşugul de a-l trage de limbă pe Peneleos. Acestuia i se ordonase să uite acest lucru; iar cunoştinţele lui Uldin despre arta şamanilor erau limitate.

— Hm, mârâi el şi o privi, cu chipul imobil. De ce mă pui în gardă?

— Am mai aflat şi de un complot pentru cucerirea Cretei, când aceasta va fi distrusă şi la pământ, continuă să-l informeze Erissa. Prevestirea noastră a fost interzisă urechilor lui Minos. Poporul lui e poporul meu. Vreau să-i salvez. Nu pot ajunge acolo singură.

— Chiar mă întrebam ce-i cu expediţia aia tireniană.

— Şi gândeşte-te, Uldin! Erissa îl apucă strâns de braţ. Cei de pe continent au motive să se teamă de tipul de soldat reprezentat de tine. Creta, înconjurată de mare, dimpotrivă. Ei ar considera mai curând binevenită o cavalerie care să ajute la păzirea ţinutului. Mai ales dacă vii în calitate de eliberator.

Uldin luă hotărârea rapid.

— Foarte bine. Poate că te înşeli amarnic, dar dacă ai dreptate am fi nişte proşti să zăbovim aici. Omul moare când hotărăsc zeii. Într-un fel, în clipa când zâmbi, urâţenia îi dispăru ca prin farmec. Şi-apoi, am ocazia în felul ăsta să călătoresc mai puţin pe mare.

— Du-te să te pregăteşti, îl îndemnă Erissa.

După ce plecă, ea se aplecă din nou asupra lui Peneleos:

— Dormi acum, dragostea mea, şopti. Totul s-a săvârşit. Totul e bine. Cu gingăşia unui fluture, îi închise ochii. Să dormi mult. Uită ce-am vorbit. Atât Zeii, cât şi prudenţa

interzic aceasta, chiar mai mult decât stăpânul tău Diores. Dormi. Să te trezeşti înviorat. Nu mă căuta. Eu plec după treburi. Dormi adânc, Peneleos.

Respiraţia lui deveni şi mai regulată. Dintr-o pornire pe care nici ea n-o înţelegea prea bine, îl sărută. Apoi începu să se agite adunând haine, pături, bijuterii, unelte şi arme pe care urma să le ascundă în pledurile înfăşurate.

Uldin reveni, îmbrăcat în costumul său vechi, rău-mirositor. Arătă spre pat.

— Să-l ucid?

— Nu! Erissa îşi dădu seama că fusese prea aspră. Schimbându-şi tonul: Nu, s-ar crea zarvă din cauza lipsei noastre, cu mult timp înainte să fie cazul. Urmează-mă!

N-au întâmpinat nicio oprelişte în a părăsi palatul sau oraşul. Atena fiind înţesată de oamenii regelui nimeni n-a considerat necesară postarea unor paznici. Luna era încă sus pe cer, apropiindu-se de stadiul de Lună plină. („Când se întâmplă asta în timpul sărbătorii lui Astenon, poporul keftiu crede că-i o prevestire pentru un an deosebit de bun", îşi spuse Erissa; şi, în ciuda faptului că ea venise aici cu un scop anume, i se umeziră ochii.) Drumul spre Pireu se întindea cenuşiu şi pustiu, între câmpurile argintii şi umbrele copacilor, şi ele tivite cu argintiu. Erau puţine stele pe cer. Aerul răcoros şi liniştit le amplifica zgomotul paşilor şi fură nevoiţi să-şi încropească planul de acţiune pe un ton scăzut.

— Ce porcărie… Să mergi pe jos! făcu Uldin, scuipând dezgustat într-o parte.

Santinelele erau treze pe plajă, unde se aflau bărcile şi încărcăturile corăbiilor. Uldin o lasă pe Erissa să aleagă vasul pe care-l considera cel mai potrivit; o barcă lungă de vreo cinci metri, cu catarg şi velă. Vasul nu trebuia să fie prea mare, pentru ca el să poată vâsli la nevoie, dar suficient de mare pentru a ajunge cu bine în Atlantida. Aveau să depindă tot drumul de vânt, dar mai ales de felul în care urma să răspundă la comenzi velierul.

După ce-şi vărsă năduful pe vasul ce i se împotrivea, Uldin reuşi, în fine, s-o stăpânească. De altfel era priceput şi toţi aveau încredere în el, ştiind că se bucură de favorurile regelui. Erissa stătea într-o parte, de nerecunoscut în tunica bărbătească şi o pelerină cu glugă ce aparţinuse lui Peneleos. Povestea unei misiuni urgente şi secrete pe care o născocise, fusese până la urmă acceptată fără a mai trimite pe cineva la Diores pentru verificarea ei. Şi n-a fost deloc surprinsă, nici mirată de vântul favorabil care începuse, fiindcă îşi amintea că aceeaşi barcă îi purtase, pe ea şi pe Dagonas, spre Troia.

Vântul se potoli în zori. Barca stătea nemişcată pe o mare aproape netedă, ale cărei licăriri albastre, întunecate, se uneau, spre răsărit, cu lumina trandafirie a norilor. Spre apus, Argolida se înălţa cu munţii şi codrii săi umbroşi – Troizen, unde se născuse Tezeu. Dincolo de orizont, se întindea Atica cea joasă; din loc în loc se zăreau insuliţe colorate în alb şi verde. Erissa dădu deoparte cârma acum nefolositoare şi-şi scoase pelerina; se făcuse cald.

— Ar fi mai bine să mâncăm, spuse ea. Mai târziu vom fi ocupaţi.

— Sau vom sta degeaba, mormăi Uldin de lângă catarg. Nu putem ajunge prea departe numai folosind forţa braţelor. Când o să-nceapă iar vântul?

— Curând, sper. Ne putem aştepta la vreme calmă în jurul prânzului şi, pentru scurte intervale, după-amiaza şi seara; noaptea, briza e slabă sau chiar inexistentă.

— Îhî. Şi flota trebuie să pornească mâine. Vâslaşii lor ne vor întrece şi cine ne va vedea se va gândi să ne cerceteze mai atent.

— Am spus c-o să facem ocoluri pe după insule, adăpostindu-ne la nevoie. Putem zări galera înainte să ne vadă ea.

— Deci, cel mai bine călătorim ziua, opină Uldin, scărpinându-se pe sub cămaşă. Prinse un păduche şi-l

strivi între dinţi. Moartea poate ne pândeşte pe drumul ăsta, nu-i imposibil.

— Dacă mi-e dat să-l întâlnesc pe Duncan din nou, aşa cum ţi-am spus demult, eu…

— N-ai spus niciodată că voi fi şi eu acolo. Inima Erissei se făcu cât un purice văzându-l că scoate pumnalul şi-i flutură vârful spre ea. Fii atentă. Eşti o fiinţă foarte ciudată şi nu ştiu la ce să mă aştept din partea ta. Eşti chiar mai primejdioasă decât cel pe care am pornit să-l salvăm. Nu sunt sigur dacă nu cumva mi-ai făcut vrăji, pentru a mă convinge să vin cu tine, fie ceva care mă face să cred că* în clipa în care n-ai să mai ai nevoie de mine, ai să te descotoroseşti de mine, ca de-o haină veche.

— Uldin, nu… eu…

— Taci. Pot să mă încred în tine sau pot să te dau pe mâna lui Tezeu ca să te ucidă după ce va fi aflat totul de la tine, deci să mă încred în el. Ce să fac?

Ea îşi adună tot curajul de care era în stare. *Ştia*, da, *ştia* ce va face Uldin. Cu pumnii încleştaţi şi răsuflarea şuierătoare, zise:

— Alege-mă pe mine. Trebuie.

— Nu trebuie să fac o prostie şi nici de tine nu sunt legat. Privirea mânioasă a lui Uldin se mai îmblânzi. Uite ce vreau. * Credinţă până la moarte, tu pentru mine şi eu pentru tine, un jurământ pe toţi zeii noştri, demonii, strămoşii, speranţa de moştenitori, un legământ sfinţit cu propriul nostru sânge. Atunci voi şti că pot avea încredere în tine. N-am mai auzit până acum să se facă aşa ceva între un bărbat şi o femeie, dar tu eşti altfel decât celelalte femei.

Uşurarea o făcu să se simtă slăbită.

— Sigur, Uldin. Cu plăcere.

El rânji.

— Nu eşti chiar aşa diferită, totuşi. Nu te teme. Nu mă voi pune între tine şi bărbatul pe care-l doreşti, atunci când îl vei găsi. Putem spune şi asta în jurământ, dacă

vrei. Dar până atunci vom fi doar noi doi zile întregi, putând fi omorâţi oricând şi vom avea o mulţime de timp liber, ca acum. Fă-mă să fiu fericit.

Ea îl privi pătrunzător:

— O, nu, îl imploră.

Uldin ridică din umeri.

— Asta e preţul jurământului meu. Şi tu ai stabilit un preţ pentru al tău, nu?

Erissa încercă să-şi amintească de fecioara care dansa cu taurii şi s-a îndrăgostit de un zeu. Dar nu reuşi. Drumul înapoi era prea lung.

Ei bine, îşi spuse ea, Oleg avusese dreptate în privinţa asta: Ori încotro ar duce un drum trebuie să faci doar câte un singur pas de fiecare dată.

— Atunci să fie aşa cum doreşti, se abandonă Erissa.

XVI

PAZNICII nu se purtaseră necuviincios cu Reid. Lydra le explicase că americanul venise la ea cu nişte prevestiri false şi aducătoare de nenorocire. Drept urmare, i se interzisese să vorbească despre ele şi trebuia împiedicat s-o facă, dacă ar fi încercat. În rest, nu avea voie să părăsească acel loc, fiind în stare de arest până la întoarcerea ei, când restricţia avea să înceteze.

De fapt, cum nu mai rămăsese acolo niciun vizitator bărbat, se putea preumbla în voie prin acea aripă a palatului. Escortat, avea voie să se plimbe şi prin grădini, de unde a putut urmări plecarea corăbiilor spre Knossos.

Galera Ariadnei era prima, lungă şi lată, cu coarnele la prova, stâlpul la mijloc şi Labrys la pupa. Văzând fetele îngrămădite pe punte, încercă s-o zărească pe Erissa – cea tăcută şi dezamăgită – dar distanţa era prea mare pentru nişte ochi trecuţi de prima tinereţe. Urmau două vase de război care o escortau, apoi un şir de corăbii şi bărci aparţinând laicilor care-şi puteau permite această călătorie. Toate erau proaspăt vopsite şi împodobite cu fanioane; peste tot erau atârnate ghirlande; briza purta crâmpeie de cântece şi strigătele cântate ale cârmacilor. Culorile erau şi mai strălucitoare pe fundalul negru al muntelui.

Fu surprins că vasul lui nu e în convoi. Apoi îşi dădu seama că probabil Lydra interzisese, sub un oarecare pretext, accesul său şi al echipajului la procesiune. S-ar fi pus mult prea multe întrebări; sau poate că Lydra se temuse că, împreună cu oamenii lui, ar fi putut înfrunta chiar flota aheilor.

Deci amândoi am fost lăsaţi aici, Dagonas.

Flota trecu prin canal şi ieşi din raza vizuală a lui Reid.

Aceasta era prima din cele zece zile de festival.

În cea de a doua, preotesele care rămăseseră, fuseseră duse cu bărcile în oraş şi conduseseră ceremoniile. Reid văzu că la serbări se folosiseră şi bărcile pescarilor. După binecuvântarea lor, au fost lansate pe apă şi când au revenit, au fost primite în mod festiv. Probabil că aceasta se petrecea cam în acelaşi timp cu sosirea Erissei la Knossos.

În ziua a treia a văzut o procesiune care pleca din oraş, îndreptându-se spre munţi, pentru a se întoarce câteva ore mai târziu: muzică, dans şi cirezi de tauri. Un paznic mai vorbăreţ – care deşi, prin misiunea încredinţată, nu se putea alătura petrecerii, însă căruia Ariadna îi spusese ce prestigiu şi faimă câştiga având grijă de prizonier – i-a explicat că aceasta era o versiune în miniatură a Marii Călătorii la Knossos. În acea noapte vulcanul a scos flăcări ca focurile de artificii, înfiorătoare în splendoarea lor, până aproape de ivirea zorilor; apoi s-a liniştit.

În cea de a patra zi au început coridele. Ele urmau să continue pe parcursul întregii perioade sărbătoreşti. Atlantida era unică pentru faptul că numai fetele luau parte la ele, şi anume cele alese dintr-un lot mai mare de instructoare şi acele novice care erau considerate pregătite. În cele mai multe oraşe spectacolul era comparativ modest. La Knossos se adunau campionii din Thalassocraţie. Acolo, în ultima zi, tânărul şi fata, consideraţi cei mai buni, aveau să danseze cu cel mai bun taur ce urma să fie sacrificat de Minos ulterior, iar Astenon, înviat, avea să-şi ceară drepturile şi să procreeze.

Mă întreb dacă Erissa va câştiga cununa sacră de crini, se gândi Reid. Şi apoi: Nu. Suntem prea aproape de sfârşit. Eu voi muri odată cu Atlantida, iar ea…

În ziua a cincea el nu s-a ridicat din pat; stătea întins, privea tavanul şi se gândea. Ce am reuşit să fac? Numai rău. Oleg şi Uldin, cel puţin, cunosc meşteşuguri folositoare în epoca asta; se vor descurca. Erissa va

supravieţui şi se va elibera. Eu… eu las ca altcineva să ia hotărârile, în locul meu. În îngâmfarea mea de urmaş al erei ştiinţifice, m-am lăsat tras de limbă şi am spus duşmanilor poporului ei exact ce voiau să ştie. Eu am atras prăbuşirea Thalassocraţiei! Lucrurile îngrozitoare prin care trebuie să treacă Erissa mea vin direct de la mine… Erissa mea? N-am fost în stare să-mi fac fericită nevasta. Dar am reuşit să profit de nenorocirea şi buna credinţă a unei femei, de inocenţa unei fete. Atlantida, grăbeşte-te să te scufunzi!

În cea de a şasea zi, după o noapte albă, a văzut că jocul încă nu se sfârşise. El şi Erissa, tânăra Erissa, trebuiau să se întâlnească din nou şi – îşi jură, pe Dumnezeul care încă nu fusese creat – el trebuia să continue încercările de a se întoarce acasă. Asta era datoria lui. Îşi dădu seama că datoria nu era o obligaţie anostă şi cumplită, aşa cum crezuse întotdeauna; ea putea fi o armură.

Să evadeze, deci. Dar cum? îl avea pe Velas, paznicul prietenos, cu care putea sta de vorbă. Nu s-ar putea oare să viziteze oraşul, să participe la o coridă, poate să bea chiar şi câteva cupe în veselia ce urma?

— Nu, domnule, ordinele Ariadnei au fost clare. Îmi pare rău, domnule. Eu aş vrea. Am o nevastă şi copii acolo, crede-mă că sunt necăjiţi din cauza asta. Fetiţa cea mai mică plânge probabil după tăticu'. Numai doi ani jumătate, domnule, dulce şi isteaţă foc. Să vă povestesc…

În acea noapte sosi Erissa.

El visa. Voia să construiască un adăpost contra exploziilor, fiindcă cel de al treilea război mondial era inevitabil iar Atlantida era un obiectiv de maximă importanţă, dar Pamela a spus că nu-şi puteau permite fiindcă dinţii lui Mark trebuiau îndreptaţi şi apoi unde să găsească loc pentru toţi taurii aceia care mugeau şi încercau s-o străpungă pe cea a cărei faţă el n-o putea vedea, care făcea salturi printre coarnele lor care erau de

fier şi zăngăneau…

Se ridică în capul oaselor. Întunericul îl copleşi. Îi trecu prin minte: Hoţi! Şi începu să bâjbâie după comutator. Încăierarea din coridor se termină cu o bufnitură surdă. El se afla în templul Zeiţei Triunice şi în joc era chiar destinul lui.

— Duncan, se auzi o şoaptă. Duncan, unde eşti?

Sări în picioare pe podeaua rece şi-şi căută pe pipăite drumul, izbindu-se cu glezna de un scaun.

— Aici, spuse cu voce răguşită.

Camerele acestea aveau uşi obişnuite. Când o deschise pe a sa, văzu o lampă în mâna Erissei.

Ea grăbi pasul. Flacăra aproape că se stinsese din cauza vitezei. Singurul lucru pe care reuşi să-l facă, ajungând lângă el, 1 u să se oprească şi să spună „Duncan”, ridicând încet mâna cu degete tremurânde spre obrazul lui. Purta o tunică pătată şi un cuţit. Părul îi era strâns într-o coadă de cal ca la dansatoare; şuviţa albă mai veche şi altele, mai recente, ieşeau în evidenţă, în mijlocul umbrelor. Trupul său se subţiase. Faţa îi era bătută de vânturi, iar pe frunte şi în jurul ochilor îi apăruseră mai multe riduri.

Începu şi el să tremure. Îl cuprinse o stare de ameţeală. Erissa îi puse mâna liberă în jurul gâtului şi-i trase capul înspre pieptul ei. Era cald şi, dincolo de năduşeala luptei, mirosea a fecioară.

— Îmbracă-te! spuse în grabă. Trebuie să plecăm până nu vine cineva.

Dându-i drumul, se întoarse şi-şi înăbuşi un ţipăt. În întuneric, Reid îl zări pe Uldin îngenuncheat deasupra trupului întins pe jos al lui Velas. Sângele şiroia printre şuviţele de păr ale acestuia. Hunul îl lovise în tâmplă cu mânerul sabiei şi stătea cu un genunchi proptit în gâtul lui şi cu tăişul sabiei lipit de grumazul acestuia.

— Nu!

Chiar şi într-o astfel de clipă, Erissa îşi aminti să stingă lampa. Cu o mişcare bruscă se repezi pe hol în jos. Lovi cu

piciorul. Călcâiul ei îl izbi pe Uldin în falcă. Acesta căzu pe spate. Mârâind, făcu un salt şi căzu din nou, cu picioarele strânse.

— Nu! strigă Erissa, pe un ton de parcă i-ar fi venit să vomite, îl legăm, îi punem un căluş şi-l ascundem într-o cameră. De ce să facem o crimă? Şi aşa am păcătuit venind cu arme pe insula Ei.

Uldin sări în picioare. O clipă niciunul dintre ei nu se mişcă. Lui Reid îi înţepeniseră genunchii; încercă să se apropie de grupul lor, întrebându-se dacă nu va fi doborât de acel tăiş. Hunul coborî sabia.

— Noi… am făcut un jurământ, rosti el cu vocea îngroşată.

Ţinuta Erissei, amintind de cea pe care o adopta în arenă, încercând să se ferească de coarnele ameninţătoare, deveni puţin mai relaxată.

— Trebuia să te opresc, spuse ea. Ţi-am spus, fără omoruri inutile. Măcar pentru faptul că urmele astea ar atrage atenţia asupra noastră, mai repede decât ar fi cazul. Taie fâşii din pânza din jurul şalelor şi leagă-l. Duncan, poţi să-ţi găseşti hainele fără lampă?

Reid încuviinţă. Prin uşa deschisă se strecura o fâşie suficientă de lumină. Uldin scuipă spre omul de pe jos.

— Foarte bine, zise hunul. Dar ţine minte, Erissa, nu eşti şeful meu. Am jurat doar să te sprijin. Îi privi batjocoritor. Da, acum că-l ai pe Duncan al tău, nu mai ai nevoie de armăsarul care te-a slujit.

Ea icni, surprinsă. Reid se întoarse repede în camera sa. Scotocind în semiîntuneric, îmbrăcă un strai cretan, cizme, jambiere, fustanelă şi o bonetă care-i fusese dată aici. Deasupra îşi trase tunica şi pelerina.

Erissa intră. În întuneric, Reid văzu că abia se mai ţine în picioare de oboseală.

— Duncan, şopti, trebuia să vin. Prin orice mijloc.

— Bineînţeles.

Schimbară o sărutare pe furiş. Lui Reid nu-i dădea pace

un gând: Am să mă întâlnesc cu eul ei mai tânăr.

Uldin îl ţâra pe paznicul în stare de inconştienţă într-o cameră, când apărură şi ei. Reid se opri.

— Mai repede, îl îndemnă Erissa.

— N-am putea să-l luăm cu noi? întrebă Reid. Ceilalţi doi îl priviră surprinşi. Adică, se bâlbâi el, e om bun şi… are o fetiţă mică… Nu, cred că nu.

Ieşiră pe drumul pe care veniseră salvatorii, printr-o uşă laterală care dădea spre o scară largă. Sfincşii o flancau albi în lumina palidă a Lunii care îngheţa terasele în pantă ale grădinii şi înălţimile din depărtare. Între ele se afla golful, peste care trecea un pod luminat, drumul ducând spre poalele muntelui. Ursa Mare era spre nord, la fel şi Steaua Polară, dar ea nu era steaua călăuzitoare în acea epocă. Aerul era cald şi nemişcat, plin de miresme regeneratoare şi de ţârâitul greierilor.

Reid îşi dădu seama imediat cum fusese forţată intrarea. Oamenii templului nu atacau niciodată primii. Noaptea, postau un om dintre ai lor pe coridor, pentru a urmări camera lui Reid. Dacă ar fi apărut vreo neregulă, el s-ar fi putut lupta cu prizonierul până ce strigătele lui ar fi atras întăriri din clădirea interioară. Erissa deschisese pur şi simplu această uşă nepăzită, intrase şi-l chemase la ea. Cunoştea locul, obiceiurile şi cuvintele ce trebuiau rostite pentru a îndepărta suspiciunea. Când Velas se apropiase destul de mult, Uldin se repezise din spatele ei.

Erissa suflă în lampa ce ardea în hol. (Velas o luase cu el. Probabil că ea i-o smulsese înainte să-i scape din mână şi să se stingă. Câte femei ar fi avut acest gând sau asemenea reflexe?)

— Urmaţi-mă! ordonă cu glas ferm.

Americanul credea c-o să-l ia de mână, dar ea o luă pur şi simplu înainte. Uldin îl împinse pe Reid după dânsa şi rămase în ariergardă. Se furişară pe cărări abia vizibile până ce ajunseră la ţărm: nu la docuri, ci la o plajă micuţă unde aştepta o barcă.

— Împinge, Uldin, murmură Erissa. Duncan, poţi să mă ajuţi la vâslit? El prinde prea mulţi crabi, face prea mult zgomot.

Deci probabil că vâslise singură ultimele sute de metri sau chiar mai mult.

Hunul făcu destulă gălăgie ocolind barca prin apă şi stomacul lui Reid se strânse. Dar nimeni nu strigă, nimic nu se clinti; într-o pace sfântă, insula Zeiţei încă mai dormea. Foarte slab, vâslele scârţâiau şi picăturile se auzeau şiroind de pe palete.

— Spre mijlocul golfului, i se adresă Erissa lui Uldin, care juca rolul de cârmaci.

Când se mai odihniră puţin, într-un calm deplin şi sub o Lună şi o apă ca sticla, închisă la culoare, Erissa şopti:

— Duncan, toată iarna asta… şi se apropie de el.

Acesta tăcu… prea multe gânduri i se învârtejeau prin minte… se sili să-şi amintească la câte îndurase Erissa de dragul lui, şi încercă să fie cât mai tandru.

Îmbrăţişarea n-a durat prea mult. Uldin îşi drese glasul. Erissa se desprinse.

— Ar fi bine să facem nişte planuri, spuse ea cu glasul tremurând.

— Da, hai să facem schimb de informaţii, completă Reid stângaci. Ce s-a mai întâmplat?

În fraze scurte şi tăioase, ea îi povesti totul. La sfârşit, adăugă:

— Am acostat azi. Uldin a rămas în barcă. Dacă-l observa cineva, putea fi luat drept sclav străin şi piciorul lui nu trebuia să atingă pământul Atlantidei. Altfel se puteau isca întrebări. Am coborât pe uscat înarmată cu o poveste disperată şi cu o brăţară pe care s-o pot schimba pentru haine respectabile. (Reid îşi aminti din nou că aceasta era o lume fără bani – bucăţile de metal fiind lucrul cel mai apropiat de o monedă de schimb şi nu erau prea des folosite – şi se întrebă tardiv dacă nu cumva asta ar fi trebuit să introducă.)

— Am urmărit dansurile. Rar auzise atâta durere într-o voce aşa de liniştită. Erissa înghiţi în sec, apoi continuă: în veselia care a urmat, cu lumea care petrecea pe străzi şi în hanuri, n-a fost greu să aflu ce s-a întâmplat cu tine. Sau ce li s-a spus că s-a întâmplat. Povestea cu meditaţia era clar o minciună. Ştiind că eşti în templu, mi-am imaginat în ce parte trebuie să fii şi cum se ajunge cel mai bine acolo când toată lumea s-a dus la culcare. Întorcându-mă în barcă, m-am schimbat repede în hainele astea pentru a le păstra pe cele bune de care precis voi avea nevoie mai târziu. Şi apoi te-am adus pe tine.

— Eu n-aş fi putut face acelaşi lucru, murmură el. În schimb, am fost prostul care a dezvăluit taina. Se bucura că era cu spatele la Lună în timp ce vorbea.

Ea îi luă mâinile:

— Duncan, aşa trebuia să fie. De unde puteai tu să ştii? Eu sunt cea care trebuia să prevăd, să mă gândesc să previn – să găsesc un mijloc de a fugi din Atena înainte.

— Potoleşte-te, interveni Uldin. Ce facem acum?

— Mergem înainte spre Creta, răspunse Erissa. Poate găsesc casa părinţilor mei unde… voi locui. Şi tata a avut… are pe cineva la palat, un consilier sau doi.

Reid simţi că-l ia cu frig pe şira spinării şi se înfioră, până în vârful degetelor.

— Nu, stai! strigă el.

Fusese străfulgerat de o idee.

— Ne-ar lua zile întregi ca să traversăm canalul în barca asta, şi am ajunge tare prăpădiţi, explică el. Dar mai încolo se află noul vas de război. Şi echipajul. Ştiu unde locuieşte fiecare. N-au niciun motiv să n-aibă încredere în mine. Corabia aceea va vorbi pentru noi şi poate că voi lupta pentru Keft. Mai repede!

Vâsla se afundă în apa lagunei.

Erissa îl urmă, vâslind în acelaşi ritm cu el. Până la urmă braţele începură să-l doară şi suflul să i se scurteze.

— Cum vor putea să plece fără ca cei de la templu să-i

oprească? întrebă ea.

— Trebuie să fim pe mare înainte ca cei de la templu să bănuiască ceva, gâfâi Reid. Stai să mă gândesc. O clipă mai târziu adăugă: Da. Un om poate spune la alţi doi, care pot fiecare spune altor doi, şi aşa mai departe. Toţi se vor supune, cel puţin vor veni la întâlnire, pe chei. Şi cel puţin unul dintre ei ne va urma oriunde vom voi, chiar şi la capătul lumii – Dagonas.

Se opri. Erissa rămăsese în urmă cu o bătaie de vâslă, dar îşi reveni într-o clipă şi reîncepu să vâslească.

— Dagonas, fu singurul cuvânt pe care-l rosti.

— Cum vom proceda? întrebă Uldin.

Reid le explică.

Legară barca de corabia cea mare şi se strecurară pe ţărm. Nicăieri, nici ţipenie. Casele străluceau în lumina Lunii, iar străzile păreau abisuri întunecate. Câinii urlau. Efortul de a urca dealul în forţă îl făcu pe Reid să se clatine, cu plămânii în flăcări. Dar n-avea de gând să se prăbuşească în faţa Erissei şi… a porcului de Uldin…

— Aici!

Se sprijini de zidul casei, tremurând ameţit. Uldin bătu în uşă preţ de câteva clipe, ce li se părură interminabile.

În sfârşit, uşa se deschise scârţâind. O servitoare clipea somnoroasă cu lampa în mână. Reid îşi recăpătase o parte din puteri.

— Repede! Trebuie să-l văd pe stăpânul tău. Şi pe stăpânul cel tânăr. Imediat. E o problemă de viaţă şi de moarte.

Femeia îl recunoscu. El se întrebă oare ce se citea pe faţa lui de o făcuse să tremure. Uldin sau Erissa erau doar nişte umbre, ceva mai în spate.

— Da, domnule, da, domnule. Vă rog să intraţi. Mă duc să-i chem.

Îi conduse în atrium.

— Vă rog aşteptaţi aici, domnilor, doamnă.

Camera era bine mobilată; probabil o familie bogată. O

frescă înfăţişând cocori în zbor înviora unul dintre pereţi; pe alt perete, o candelă ardea în faţa altarului Zeiţei. Erissa rămase în picioare, în timp ce Reid se plimba de colo-colo, iar Uldin se aşezase pe vine.

Apoi, încet, îngenunche în faţa imaginii. Mâinile ei erau atât de strâns încleştate încât, cu toată lumina slabă, Reid îi văzu unghiile intrând în carne şi sângele curgând.

Apariţia lui Dagonas şi a tatălui său o făcură să se ridice. Poate că numai Reid observase cum răsuflarea i se făcuse mai grea sau cum roşeaţa şi paloarea îi cuprindeau pe rând chipul. Altfel, stătea nemişcată, cu o faţă inexpresivă. Dagonas o privi, apoi îşi mută privirea şi o întoarse din nou spre ea. Încurcătura în care se alia îi desenase o cută uşoară între ochii mari şi negri, sub bretonul ciufulit.

— Stăpâne Duncan. Tatăl se înclină. Ne onorezi casa. Dar ce te aduce aici la o oră atât de neobişnuită?

— O întâmplare ciudată şi îngrozitoare, răspunse Reid. În noaptea asta Zeiţa i-a trimis pe aceşti doi oameni, care m-au lămurit pe deplin ce înţeles au acele visuri care i-au împins să vină.

Inventa povestea chiar în timp ce o spunea. Adevărul ar fi luat mult mai mult timp decât îşi putea permite el, sau oricine altcineva. Erissa, o femeie din neamul keftiu, ce locuia la Micene, şi Uldin, un negustor din Marea Neagră care venise la Tirint, avuseseră amândoi acele vise cumplite. Se duseseră la acelaşi oracol, care le poruncise amândurora să meargă în Atlantida şi să convingă pe străinul din templu să le împărtăşească şi celorlalţi propriile viziuni. Ca o dovadă în plus urgiei ce urma să vină, li se spusese că aveau să fie martorii unui sacrificiu uman în timpul zilei. Consideraseră că acesta fusese naufragiul vasului pe care se aflau, din care scăpaseră numai ei. Un pescar aheu de pe insula spre care înotau îi adusese aici în barca sa – un miracol, fără doar şi poate – dar spusese că el nu trebuie să pună piciorul pe insula sfântă; iar când îl aduseseră înapoi pe Reid, pescarul

plecase.

Trebuia acţionat fără zăbavă. Toate persoanele cu vreo autoritate civilă sau religioasă erau la Knossos. Reid trebuia să-i prevină pe ei şi pe Minos cât de curând. N-avea importanţă ce decretase Ariadna. Noua galeră trebuia echipată şi pornită pe dată.

Asta pentru că visul sugera că Atlantida urma să se scufunde curând, în flăcări şi învolburare nemiloasă de ape. Trebuia ca populaţia să întrerupă petrecerile, să pună toate bărcile disponibile pe apă şi să aştepte. Altfel îi urmărea soarta acelor marinari pe care zeii furioşi îi înecaseră deja.

— Eu… Bătrânul clătină din cap, împietrit de uimire. Nu ştiu ce să cred.

— Nici eu n-am crezut până ce nu mi s-a arătat acest ultim semn, răspunse Reid.

Inventase şi vorbise mecanic, cu gândurile în altă parte; fiindcă *ştia* că va ajunge la Knossos, unde îl aştepta fata. Acum reveni la realitate. Bărbatul şi băiatul, soţia, copiii şi servitorii treji cu toţii, ce stăteau plini de teamă la uşă, deveniră lucizi; puteau iubi, jeli şi muri. I se adresă lui Dagonas:

— Creta va fi şi ea în mare parte distrusă. Mă ajuţi s-o salvez pe Erissa?

— O, da, o, da!

Băiatul porni cu paşi repezi care curând se transformară în goană.

Vocea tatălui său îl opri:

— Stai! Să mă gândesc.

— Nu pot să mai pierd vremea, răspunse Dagonas. Se opri totuşi o clipă, privind la Erissa. Semeni cu ea, spuse.

— Suntem rude, răspunse Erissa, cu o voce slabă. Du-te!

Corabia nu putea porni înainte de a se lumina suficient pentru a putea fi manevrată. Dar, oricum, a mai durat până s-a adunat echipajul şi s-au strâns provizii. Alimentele le luaseră din case, iar apa din cisternele publice, aşa cum

poruncise Reid; el nu îndrăznise să încerce să aibă de-a face cu oficialităţile. Astfel stând lucrurile, îl trecură toate sudorile în timp ce-şi aştepta băieţii să vină, grăbiţi, cu torţa într-o mână, deoarece Luna coborâse pe după dealurile de la apus, lăsând o dâră roşie care semăna cu coada unei comete; cu o găleată sau o desagă în cealaltă, sau îndesată sub braţ, sau aruncată pe umăr şi tropăind pe punte. Familiile lor începură să apară pe mal, ameninţătoare în întuneric, un zumzet mereu crescând de voci, pe măsură ce întrebările primeau răspunsuri seci. Larma lor atrase şi alţi gospodari din vecinătate. Dar majoritatea uşilor rămaseră închise. Oamenii dormeau adânc, odihnindu-se pentru petrecerile ce aveau să vină.

Unii hotărâră să plece imediat. Nu puţine bărci porniră chiar înaintea galerei. Părinţii lui Dagonas nu erau printre ei. Aveau de gând să ducă vestea din casă în casă până la începutul coridei şi mai târziu să facă un anunţ public. În clipa în care avea să se afle despre… lucrurile aveau să se complice foarte tare; atacul asupra lui Velas, de asemenea, era de aşteptat o puternică reacţie a mai marilor spirituali şi temporali care nu fuseseră consultaţi. Dar poate că exemplul celor aproximativ o sută de oameni care se aflau deja pe apă putea ajuta, cine ştie…

Aici am făcut ce-am putut, îşi zise Reid. Acum vom încerca în altă parte. Avem de traversat cam şaizeci de mile, cu o viteză medic de trei sau patru noduri. Dacă legăm barca în care au venit de la Atena de corabia cea mare, pentru mai multă siguranţă, s-ar reduce puţin din viteză, dar n-are importanţă, fiindcă, oricum ar fi, tot noaptea ajungem şi trebuie să aşteptăm până în zori.

Spre răsărit începea să se lumineze. Echipajul se postă la locuri. Imaginea tatălui şi a mamei lui Dagonas, făcându-le semne cu mâna, rămase întipărită în mintea lui Reid până în clipa în care îi veni gândul: în douăzeci şi patru de ore o voi vedea pe Erissa.

Însă ea nu l-a căutat, până târziu după răsărit. Îl găsi pe

puntea superioară, înconjurat de albastrul infinit al dimineţii: un cer fără pic de nor, iar dedesubt o sclipire fluidă de safire, cobalt, ametist, turcoaze, totul tivit de o spumă dantelată, albă ca zăpada. Un vânt uşor legăna corabia; puntea se mişca precum spinarea unui animal în galop. Valurile izbeau prora şuierând, velele trosneau şi fâşâiau. Soarele era acoperit de forma uriaşă a corăbiei, dar apa în jur arunca străluciri jucăuşe şi în aer se simţea mirosul înţepător al catranului. O pereche de delfini se juca în jurul vasului. Trupurile lor în formă de torpilă se repezeau de parcă ar fi vrut să se izbească de el, apoi schimbau brusc direcţia, graţioase ca nişte toreadori. Pescăruşii ţipau deasupra catargelor.

În faţă, o pâclă subţire învăluia Creta. Spre pupa, Muntele Stâlpului era un punct negru la orizont, o ultimă imagine a Atlantidei.

— Duncan!

Se întoarse. Ca şi el, Erissa îmbrăcase din nou veşmântul cretan. Părul îi flutura în vântul a cărui răcoare o simţea din plin şi Reid, pe pieptul gol. Deodată, echipajul care stătea pe băncile de dedesubt, şeful lor şi cele două ajutoare, nu mai existară pentru ei.

— Pot să stau aici cu tine?

— O, Doamne, Erissa.

O trase lângă el. Nu se sărutară, dar ea îşi puse obrazul lângă al său.

— Te-am dorit atât de mult…

Americanul nu avu ce să răspundă.

Ea îi dădu drumul. Rămaseră alături, lângă balustradă.

— E ciudat să călătoreşti din nou pe corabia asta, rosti încet. După atâţia ani. Nu ştiu dacă e vorba de mine sau de fantoma mea.

— Nu-ţi va fi uşor să revezi oraşul Knossos, spuse el privind spre larg.

— Da. Părinţii, casa lor… avem o maimuţică pe care eu am botezat-o Răutate… N-am încotro. O să am ocazia să-mi

văd tatăl încă o dată. Nu-nu-nu-i aşa că e un noroc?

Se frecă la ochi.

— Şi pe tine, adăugă el.

— Aşa e! îl prinse cu amândouă mâinile de braţ şi se lipi de el. Duncan… crezi… poţi să-ţi închipui că sunt geloasă? Mă temeam de ce vei gândi despre mine, eul meu vârstnic. Dar să stau trează în casa tatălui meu ştiind că peste puţin timp voi trăi cele mai extraordinare clipe din viaţa mea…

Muntele bubui.

XVII

PENTRU REID, primul avertisment a fost strigătul unei santinele. Întoarse capul. Piscul nu mai ieşea din mare. În locul lui, creştea văzând cu ochii un imens perete de întuneric.

Un moment mai târziu fură izbiţi de primul val de şoc. Un pumn izbi trupul lui Reid şi-l făcu să se prăvălească pe punte. Corabia se clătina, prora ajunsese în apă şi peste bord se revărsa un adevărat potop. Zgomotul era atât de puternic, încât încetase să mai fie un simplu sunet; în el se concentra întregul univers, iar universul era ca un ciocan.

Nava se redresă, dar încă se mai clătina. Întunericul devenea din ce în ce mai dens. Acoperise deja jumătate din lume şi se împrăştia cu repeziciune pe tot cuprinsul cerului; o vreme soarele străluci ca un tăciune aprins, apoi dispăru. Din loc în loc, prin perdeaua întunecată sclipeau fulgere, ca nişte lame zimţate imense sau numai fragmente, de un albastru cadaveric, însoţite de tunete ce bubuiau în mijlocul vuietului cumplit, venind dinspre Atlantida.

Reid zări un bolovan, mai mare decât corabia şi strălucitor, căzând din cer. Orbit, apucă strâns balustrada cu o mână şi pe Erissa cu cealaltă. Bolovanul căzu cam la o jumătate de milă. Apa se ridică până la zenit, albă pe fundalul întunecat, luminat de fulgere. În urma impactului, nu se transformă în stropi, ci în bucăţi; vântul, ce se înteţea văzând cu ochii, smulgea fărâme din ea, ca pe nişte cioburi. Se auzi un tunet şi marea începu să fiarbă. Reid văzu valul repezindu-se asupra lor. Mai înalt decât catargele, cu colţi de spumă şi făcea un zgomot aparte, ca uruitul unui tren de marfă. Reid strigă:

— Cu prova înainte! Altfel suntem terminaţi!

Urletul, trosnetele şi bolboroseala năucitoare îi înghiţiră vocea şi, o scuipară, câteva clipe mai târziu, înapoi. În acea clipă realiză că strigase, prosteşte, în engleză.

Dar şeful de cart înţelesese numaidecât. Învârti cârma, iar galera, legănându-se greoi din cauza calei încărcate, se întoarse la timp. Exact la timp. Apa se năpusti ca un torent. Orbit, cu trupul lovit, Reid se agăţă cu înverşunare, încercând să reziste uriaşului talaz ce se năpustise asupra lui. Avu o clipă de luciditate: Dacă nu suntem măturaţi de val, ne înecăm. Nu mai am aer, am coastele aproape rupte – galera se clătina nesigură. Unul dintre catarge túsese rupt. Valul următor îl distruse şi pe celălalt.

Bolovani mai mici împroşcau apa peste tot în jur şi, în clipa în care atingeau marea, aceasta explodă în bulboane înspumate. Unul dintre bolovani izbi puntea şi se rostogoli ameninţător pe toată lungimea ei, lăsând urme carbonizate pe unde trecea. Băiatul de la prova dădu un ţipăt – nu putea fi auzit, dar lumina fulgerului îl arătă o clipă, cu gura deschisă, cu pleoapele strânse, cu o mână ridicată în apărare sau cerând ajutor – şi o secundă mai târziu, fu atins. Explodă şi el. Un alt val mătură puntea şi lăsă gol locul unde se aflase cu doar o clipă înainte.

Santinelele dispăruseră şi ele. Reid dădu drumul balustradei şi începu să se târască spre pupa. Cineva trebuia să pună mâna pe cârmă. Erissa făcu o săritură şi ajunse lângă vâslaşi, care se văicăreau de mama focului. O privi cum, scufundată până la mijloc în apă, loveşte în dreapta şi în stânga, zgârie, îi forţează să pună mâna pe vâsle şi pe găleţile de evacuare a apei. Altceva nu mai apucă să vadă; cârma zvâcnea nebuneşte.

A doua explozie vulcanică sfâşie cerul, urmată de a treia. Era prea consternat ca să le numere, să fie conştient de altceva în afară de faptul că trebuia să menţină prova în bătaia valurilor. Câţiva marinari cu securi în mână reuşiră să ajungă pe punte şi o curăţară de resturile catargelor frânte. Cu vâslele în funcţiune, galera avea acum oarece

şanse de salvare, sporite şi de faptul că flăcăii începuseră s-o golească în ritm rapid.

Apele erau la fel de întunecate ca şi cerul, cu excepţia clipelor când, în lumina fulgerelor, luceau arămiu. În acele momente fiecare picătură ce cădea de pe crestele valurilor rămânea imobilă în lumina lividă, ca şi cum ar fi fost îngheţată în zbor. Tunetul bubuia în vacarmul general de gemete înfundate, larmă şi scrâşnete şi întunericul orb se înstăpânea din nou. În aer pluteau duhori de pucioasă şi otravă.

Începu să cadă cenuşă. Urmă o ploaie biciuită de vânt, ce lovea cu stropi ascuţiţi ca nişte săgeţi; dar nu era apă curată, ci noroi cu nisip, ce te orbeau, tăindu-ţi respiraţia. O nouă izbitură, puternică însoţită de o explozie de flăcări prevestea o altă erupţie. Acum acestea erau mai slabe decât urletele furtunii.

Erissa se întoarse, ridicându-se singură pe puntea superioară; scările fuseseră sfărâmate. Reid nu reuşi s-o vadă decât în momentul când ajunse lângă el; nu zărea aproape nimic prin ploaia acidă de cenuşă, părţile laterale ale vasului fiind invizibile; smucea cârma luându-se numai după instinct şi după scurtele iluminări ce’s Iaşi au întunericul, însoţite de tunete asurzitoare. Erissa îşi pierduse fusta şi sandalele; nu mai era acoperită decât de pletele lungi şi de praful gros care i se lipise de piele. Puse mâna pe cârmă, căutându-i mâinile, şi-şi lipi buzele de urechea lui. Strigă abia auzit:

— Lasă-mă să te ajut.

— Mulţumesc.

Din punct de vedere fizic, n-avea nevoie. Acum stăpânea corabia şi vremea nu se putea înrăutăţi mai mult decât atât. Dar era plăcut s-o aibă alături pe această punte care se clătina ameninţător.

Vruumfâuu! bubui un trăsnet. Reid îi zări profilul, parcă gravat în alb pe fundalul cerului dispărut în beznă, prevestitor de nenorocire. Ea se lipi de bărbat. Tremura,

rugându-se în gând Zeiţei să-i ocrotească. Întunericul îi cuprinse din nou, însoţit de urletele vântului şi de valurile ce se izbeau furioase; tunetul se rostogolea precum roţile unui car de război aheu.

Orele treceau.

Creta apăru, neaşteptat de brusc, la orizont. Stâncile ei se înălţau, rigide, deasupra valurilor mânioase şi înspumate. Reid forţă prova înainte. Smuci iar cârma, încercând să se elibereze din calea curenţilor ucigaşi. Erissa, lângă el, exclamă deodată:

— Imposibil să fi ajuns aşa repede!

Glasul ei se auzea subţire şi fragmentat în vuietul înconjurător, printre bubuiturile şi şuieratul ploii întunecate.

— Am fost purtaţi pe un *tsunami*, strigă el drept răspuns, dar se îndoi că-l auzise. N-avea importanţă. Era nevoie să stea cât mai departe de ţărm. Torentele de lavă, care zgâriaseră deja înălţimile şi luaseră cu ele cine ştie câte case şi oameni, se prăvăleau acum în mare, iscând valuri ucigaşe, ameninţând să izbească galera de stânci. La următoarea străfulgerare, Reid văzu o altă galeră naufragiată.

Atlantida se scufundase. O clipă nutri speranţa că fetiţa lui Velas murise pe loc, la prima explozie, înainte de a avea timp să plângă după tăticul ei. Puterea lui Minos pe mare era primejduită. Tezeu şi ai lui invadau ceea ce mai rămăsese dintr-un Knossos zguduit de năpastă. Reid se întrebă vag, prin aburul durerii şi al epuizării, ce motiv mai avea să lupte?

Oare pentru ce acceptase Erissa, care văzuse, acum pentru. A doua oară în viaţă, pieirea alor săi, să poarte acest război? Poate e vorba pur şi simplu de mândrie, gândi cu mintea sa epuizată; dispreţul arătat ispitei calde, lupta până la capăt.

Se pare că bătălia fusese câştigată. O lăsă pe Erissa la cârmă şi coborî să-şi cerceteze echipajul. Opt fuseseră

aruncaţi peste bord, în afară de băiatul care văzuse bolovanul incandescent năpustindu-se spre el. Mai mulţi leşinaseră şi zăceau lungiţi printre bănci. Restul vâsleau sau scoteau apa din vas ca nişte automate, cu privirea lipsită de expresie. Uldin era îngrămădit într-un colţ, ferindu-şi cu mâinile faţa atunci când fulgerele brăzdau cerut din timp în timp. Când Reid îl scutură, scoase un râgâit.

Bun, îşi zise Reid mohorât, ne îndreptăm spre larg la oarecare distanţă, ca să fim în siguranţă, iar dacă nimeni nu ne va ajuta, aruncăm ancora şi aşteptăm. Să dormim, poate să şi visăm – ce vise am putea avea?

Fumul încă mângâia văzduhul, dar globul solar, de culoarea sângelui aproape închegat, se rostogolea spre apus. Creta apărea ca o masă înceţoşată, la marginea, de un cenuşiu-cafeniu, a orizontului. Vântul se potolise deocamdată, ploaia încetase, aerul era apăsător, gros şi plin de mirosuri. Valurile loveau galera vuind şi murmurând, lăsând-o să se legene în timp ce se rostogoleau mai departe. Apele erau întunecate, mâloase, presărate cu cenuşă.

Spre nord, unde fusese Atlantida, un întuneric total domnea, uriaş ca un coşmar. Fulgerele desenau semne zimţate străbătându-l, dar la această depărtare tunetele ajungeau doar ca un murmur neîntrerupt.

Erau cu toţii adunaţi pe puntea superioară: patruzeci şi unu de tineri de-ai lui Minos, dezbrăcaţi sau aproape goi, prăbuşiţi în genunchi, înverşunaţi, sângerând din trupurile scrijelite de vijelia de nisip cafeniu, epuizaţi mai puţin de oboseală – câteva ore de odihnă readuseseră trupurilor vigoarea dinainte – cât de forţa nemiloasă care distrusese Atlantida lor. Uldin se afla printre ei, înfiorându-se la fiecare scăpărare sau tunet rostogolit în depărtare, dar trăsăturile lui, brăzdate de cicatrice, exprimau cruzimea. În picioare, înfruntându-i, îmbrăcaţi în tunicile ahee,

şiroind de apă, stăteau Reid şi Erissa.

Americanul îşi căuta cuvintele, rostindu-le cu greu:

— Am avut o previziune a distrugerii Ţării voastre de baştină şi a cuceririi întregului Keft de către barbari. Am încercat să-i prevenim pe ai voştri şi pe Minos. Dar în afară de cazul în care bărcile care-au plecat odată cu noi au învins şi ele furtuna, n-am reuşit nimic altceva. Acum ce-i de făcut?

— Ce-a mai rămas? întrebă un băiat printre lacrimi.

— Viaţa, îi răspunse Erissa.

— Noi… am putea căuta Atena, spuse Uldin. În ciuda celor întâmplate…

Dagonas sări în picioare şi-l lovi peste gură. Hunul se ridică la rândul său, blestemând şi trăgându-şi sabia din teacă. Cuţitele marinarilor se iviră imediat din cingători. Erissa sări şi-l apucă pe Uldin de braţul în care ţinea paloşul şi-l strânse.

— Opreşte-te! ţipă ea ascuţit. Legământ de sânge!

— Nu cu el, scrâşni hunul.

Dagonas aştepta cu cuţitul în mână.

Erissa surâse batjocoritor:

— Mai ales cu el, care a mânuit o vâslă în timp ce tu te dădeai de ceasul morţii şi te văitai ca un eunuc.

Îi dădu drumul. Uldin se făcu mic. Se târî mai încolo, se lăsă pe vine şi nu mai rosti nicio vorbă.

Erissa se întoarse spre Reid. În lumina slabă şi cenuşie, acesta o văzu cu nările dilatate şi capul sus.

— N-ar fi trebuit, bolborosi el, eu – eu m-am mişcat prea încet, ca de obicei.

Erissa arătă spre echipaj.

— Niciodată să nu te dai băfut, rosti simplu. Coloniile noastre rămân, pe insule, pe tot cuprinsul acestor ape. Ele sunt zguduite, dar majoritatea vor rezista. Dacă nu mai domnim peste întreaga mare, cel puţin putem să domnim asupra vieţilor noastre, atât cât durează. Vom căuta un loc – Rhodos ar fi cel mai bun, cred – unde putem s-o luăm de

la capăt. În numele Zeiţei.

— Căţeaua aia care ne-a trădat? interveni băiatul plângând.

Dagonas se închină şi icni:

— Potoleşte-te! Vrei să atragi şi mai multă nenorocire asupra noastră?

— Ce poate să ne facă, mai rău de atât?

Erissa vorbi din nou:

— Legea spune că oamenii trebuie să dea socoteală zeilor şi nu invers. Nu ştiu dacă e drept sau nu. Dar n-are importanţă. Labirintul s-a prăbuşit. Eu n-o voi părăsi pe Zeiţă la acest ceas de cumpănă.

Dagonas, care rămăsese în picioare, îşi îndreptă privirea spre întunecimea care înconjura Creta.

— Atunci să mergem spre Rhodos, propuse el. Dar mai întâi – ai o tiză acolo, Erissa.

Ea aprobă.

— Acolo sunt cei dragi nouă, locuinţe şi provizii. Crezi că am putea încerca să-i salvăm pe unii?

— Cât de mulţi reuşim, interveni tânărul şi, chiar în lumina aceea slabă, Reid îl văzu cum roşeşte. Dar mai întâi pe fata aceea, Erissa.

Femeia îi puse o mână pe umăr şi-l privi în faţă.

— Dagonas a spus-o, şopti uluită.

Reid rosti tulburat:

— C-c-crezi c-am putea trimite câţiva oameni pe mal?

— Da, răspunse ea cu calmul care-o caracteriza de câteva ore încoace. Cunosc ţinutul, deci ştiu că putem ajunge la portul Knossos înainte de căderea nopţii. Orice ar face sau a făcut Tezeu, cea mai mare parte din oraş e încă în panică. O mână de oameni, înarmaţi şi hotărâţi, ar trebui să fie în stare să-şi croiască drumul. Ochii ei mari, care îl priveau, aveau acea culoare verde, limpede, pe care o capătă marea, iarna. Nu-ţi face griji, au să fie.

El încuviinţă. Nu pot pierde, îşi zise, până ce nu-mi iau înapoi fata a cărei imagine dansează printre acei nori

funebri. Mai târziu

— Ei bine, mai târziu nu vom mai poseda acea cunoaştere anticipată.

Americanul o trase pe vârstnica Erissa deoparte şi-i şopti:

— N-ai nicio amintire despre cineva de pe Rhodos, din anul ăsta, care-ar fi putut fi chiar tu?

— Nu, făcu ea.

— Dar atunci…

— Atunci probabil că nu voi ajunge acolo vie, rosti ea liniştită. Sau se poate întâmpla altceva. Şi chiar s-a întâmplat, din moment ce Knossos, locul unde-mi amintesc limpede că ne-am iubit, nu ne mai aşteaptă. Acum nu mai contează. Hai să facem ce putem, în primul rând pentru fata aia… Se opri. Ciudat, spuse, să mă gândesc la mine însămi ca fiind disperată şi având neapărată nevoie de ajutor. Adăugă, trăgându-şi sufletul: Mai întâi facem ce trebuie pentru ea şi pentru oricine mai găsim pe acolo. Apoi noi

— Tu şi cu mine – poate că vom putea fi fericiţi. Sau poate vom putea îndura.

XVIII

DIN PORT nu mai rămăsese prea mult: crâmpeie de clădiri, bucăţi de corăbii, trupuri sfârtecate, lucruri împrăştiate, străzi pline de noroi. Praful din atmosferă acoperise zidurile deschise la culoare cu un strat cenuşiu. Soarele ardea mocnit peste înălţimile pe care se întindea cetatea Knossos. Stâlpii erau în fum. Oraşul ardea.

Reid şi prissa nu luaseră mai mult de şase în barcă. Galera rămasă fără catarge avea nevoie de vâslaşi; de ce să le rişte vieţile pe ţărm? Un grup mai mare ar fi atras atenţia, fără a fi destul de mare pentru a suporta consecinţele. În afară de Dagonas şi Uldin îi aveau pe Ashkel, Tylisson, Haras şi Rhizon. Nu fusese chip să adune arme, în afară de scuturi. Armele erau de fapt câteva paloşe, cuţite, vreo două suliţe. Reid îşi apucă lancea cu gesturi spasmodice. Era singurul instrument cu care spera să facă ceva folositor. Acostaseră, legându-se de un pilon al debarcaderului, de unde reuşiseră să se caţăre pe ţărm. Valurile seismice lăsaseră pământul umed, nămolul se ridica până la glezne şi intra, rece şi pleoscăind, pe lângă sandale. Praful umplea aerul, nasul, gura. Transpiraţia, şiroind în căldura neobişnuită, desena şănţuleţe pe stratul depus.

Nimeni nu s-a bucurat că a ajuns pe mal. Fără îndoială Tezeu avea să ocupe zona în dimineaţa următoare, aşteptându-şi corăbiile.

Pentru moment, făcuse tot ce-i stătea în putinţă, aducând oraşul Knossos într-o stare de aşa-zisă supraveghere.

— Şi-a stabilit singur obiectivele. Va lua partea din Labirint rămasă în picioare după cataclism, remarcă Erissa. Pe Minos l-a ucis cu mâinile lui, pe bătrânul şi

blândul nostru Minos. Patrulele lui din timpul nopţii au dezarmat cetăţenii, adunând mai mulţi laolaltă pentru a-i face sclavi. A doua zi şi-a adunat susţinători din rândul populaţiei. A făcut sacrificiul taurului, ceea ce înseamnă că acum e rege. În tot timpul ăsta Ariadna a stat lângă el. Aşa mi s-a spus, după mulţi ani, de către oameni care fuseseră acolo. Aceasta ne poate ajuta acum.

— N-are nicio importanţă, mormăi Uldin. La ce te-ai fi aşteptat? În orice caz vom evita patrulele.

— Dacă dă vreuna de noi, scrâşni Dagonas, cu atât mai rău pentru patrulă.

— Mai întâi mergem acasă la tine, îi sugeră americanul Erissei; luăm fata şi cât mai mulţi oameni. De la ei poate obţinem informaţii mai exacte despre ceea ce se întâmplă. Pe drumul de înapoiere putem încerca să-i salvăm şi pe alţii.

Asta-i tot ce putem face, îşi zise. Să adunăm câteva exemplare umane. Dar cum vom proceda oare? Ea credea că noi doi – în casa tatălui ei, într-un oraş încă liniştit – atunci, unde? Cum? Când? Poate fi timpul într-adevăr schimbat?

Mai bine nu. Dacă da, am putea fi descoperiţi şi Ucişi. N-aş fi cutezat niciodată să fac o asemenea faptă dacă n-aş fi crezut că menirea noastră era s-o salvăm pe dansatoare, pentru ca apoi, s-o pierdem.

O privi pe Erissa. În lumina din ce în ce mai slabă, pe fundalul unui perete pe jumătate căzut, aceasta mergea hotărâtă de parcă s-ar fi îndreptat spre taurii ei. Profilul de camee părea atât de nemişcat, încât el era aproape sigur că expresia de pe chipul femeii nu putea fi decât senină. Îşi zise: ea va îndrăzni!

Drumul şerpuia spre interior, abrupt, vreo două sau trei mile. Dincolo de zona afectată de valurile tsunami, cei mai mulţi dintre plopii de pe marginea drumului rezistaseră încă în picioare, deşi unii fuseseră scoşi din rădăcini şi în jur zăceau nenumărate crengi smulse de furtună. În

spatele copacilor, de fiecare parte, fuseseră căsuţele micilor proprietari, vilele celor bogaţi; dar acum zăceau făcute bucăţele. O vacă părăsită umbla de colo-colo mugind – după viţelul ei? Reid nu putu vedea nimic altceva. Dar înserarea cobora şi nu se zărea prea departe.

În faţa lor se contură, în fine şi oraşul Knossos, a cărui moarte pâlpâia în roşu şi galben printre norii foarte joşi. Până la urmă, chiar focurile apărură la vedere, ca nişte răni printre liniile zimţate ale pereţilor dărâmaţi. Când cădea câte un acoperiş, scânteile săreau ca dintr-un vulcan. Mugetul devenise şi mai puternic, duhoarea tare a fumului şi mai înţepătoare, pe măsură ce oamenii lui Reid înaintau.

Cetatea nu fusese înfrântă. Ce nevoie avea poporul unui rege al mării de fortificaţii pe mal? Acolo unde, pretutindeni în altă parte, şi-ar fi ridicat o poartă. Drumul se desfăcea în mai multe străzi largi. Oraşul fusese o versiune la scară mare a Atlantidei. Erissa arătă cu lancea spre una dintre străzi.

— Pe acolo, făcu ea pe un ton neutru.

Noaptea se înstăpânise deplină. Reid bâjbâia la lumina flăcării, împiedicându-se de fragmentele căzute, dintre care unele, cum îşi dăduse seama abia ulterior, erau cadavre umane. Printre trosnete se auzea din când în când câte un ţipăt. Îşi încordă privirea dar nu reuşi să vadă decât o femeie, stând în pragul unei uşi şi legănându-se, privind nu spre el, ci prin el. Omul de lângă dânsa fusese omorât cu o armă. Funinginea şi praful se cerneau peste ea, acoperind-o.

Dagonas se opri.

— Repede! La o parte! şopti el.

O clipă mai târziu auziră şi ei ceea ce urechile lui tinere auziseră: primele zgomote de paşi şi de metal zornăind. Ascunşi în umbra unei străduţe înguste, văzură trecând un grup de ahei. Numai doi oameni aveau echipament complet – coifuri lucitoare cu panaş, mantii largi, armuri,

scuturi – pe care îl jefuiseră de pe drum. Restul, în număr de şapte, purtau haine obişnuite şi aveau doar săbii, suliţe, securi, laţuri. Doi dintre ei erau cretani.

— Pe Astenon – trădătorii!

Lama ascuţită a lui Ashkel străluci în lumină. Doi dintre camarazi avură mult de furcă, încercând să-l împiedice să se repeadă la ahei. Grupul trecu mai departe.

— Nu cred c-o să mai întâlnim alţii, opină Erissa. Aici Tezeu nu are prea mulţi de partea lui. Numai că nu mai rămâne nimeni să fie de partea noastră. Acei ce ni s-ar fi putut alătura, nobilii, au fost bineînţeles prinşi sau ucişi pe dată; iar tot ce pot face oamenii fără căpetenii e să fugă, care încotro.

Zicând acestea, porni mai departe.

Întâlniră în drum alţi morţi, alte bocete. Răniţii cereau ajutor sau apă; cel mai greu era să treci printre ei fără să răspunzi. De cine era mai rău? De aceştia sau de acele siluete umane care se furişau în noapte – cretani ce se temeau ca nu cumva şi grupul lor să fie format din jefuitori, violatori sau negustori de sclavi? Când ajunseră la o anumită piaţă, Erissa se opri.

— Casa mea.

Vocea nu-i mai era atât de fermă ca până acum.

Cele mai multe clădiri din jur scăpaseră de distrugere totală. Lumina pâlpâitoare, înconjurată de un nimb de ceaţă, a unui foc puţin mai îndepărtat, le permitea să vadă faţadele dărâmate, uşile deformate, vopseaua de pe pereţi pătată din cauza prafului; dar erau încă în picioare. Pe zidul spre care arătă ea, Reid desluşi o frescă ce reda cu măiestrie dansul cu taurul triumfal, într-un câmp de crini.

Erissa îl prinse de mână. Traversară piaţa.

Casa era scufundată în beznă. După ce bătu cu mânerul suliţei, privind la pustietatea ce se ghicea înăuntru, Reid spuse încet:

— Mă tem că nu-i nimeni aici. Se pare că a fost jefuită. Bănuiesc că locatarii au fugit.

— Unde?

Vocea lui Dagonas era răguşită.

— Vă spun eu. Vă spun eu, prieteni. Răspunsul se auzi dinăuntru. Staţi puţin şi am să vă spun. O durere împărtăşită e mai suportabilă.

Cel care glăsuise era plin de riduri, chel, clipind cu nişte ochi pe jumătate orbi. Erissa îngână, sufocându-se:

— Balon!

— Da, da, îl cunoşti pe Balon, nu-i aşa? făcu el. Bătrânul Balon, prea bătrân ca să fie luat prizonier şi vândut – în această familie l-au înjosit, aşa au făcut, fiindcă a lucrat vreme îndelungată, credincios unui stăpân bun, da, asta au făcut. Copiii veneau la mine şi mă rugau să le spun poveşti… Acum totul s-a dus. S-a dus…

Erissa aruncă lancea şi-l strânse la piept.

— Balon, dragul meu, murmură ea tulburată, îţi aminteşti de Erissa?

— Fireşte că da, cum să nu, şi-mi voi aminti tot restul zilelor mele. Sper că n-o să se poarte prea urât cu dânsa. Ea îl poate vrăji, să ştii. Ar putea vrăji şi păsările să coboare din copaci. Dar nu ştiu, zău că nu ştiu. Spuneau ceva despre el şi de Ariadna, când au venit s-o ia.

— Pe cine? urlă Dagonas.

— Păi pe Erissa. Aproape îndată după cutremur, când s-a lăsat întunericul şi s-au pornit vânturile. Povestea de bărbatul pe care l-a cunoscut în Atlantida – fericirea ei îţi încălzea sufletul – şi-apoi cutremurul şi… tatăl ei era bolnav, ştii. Îl durea în piept. Era slăbit. Nu se putea mişca prea uşor, aşa că ea a rămas acasă. Apoi a duduit uşa şi-au intrat cei trimişi special. Tezeu, spuneau ei, o voia pe Erissa. Veniseră după pradă şi sclavi şi-au luat tot ce-au vrut; au luat-o şi pe micuţa mea Erissa, care trebuia să câştige cununa şi să se mărite cu străinul pe care-l iubea. Dar pe bătrânul Balon nu l-au luat. Nici pe stăpân. Stăpânul a murit atunci, pe loc, când aheul a dat buzna în dormitor şi-a înşfăcat-o pe stăpână – zicea că n-o să ia prea

mult pe ea, dar, oricum, mai avea ceva vreme de trăit – da, stăpânul e mort acolo. Eu l-am întins. Acum vreau să mă duc şi eu după el. Aş fi urmat restul familiei, i-am implorat să mă ia cu ei, dar soldaţii au râs. Aşa că tot ce poate face bietul Balon este să aştepte lângă patul stăpânului său.

Erissa îl scutură de umeri;

— Unde sunt? strigă ea.

— Cum? Cum? Servitorul o privi mai atent. Semeni cu ea. Zău că da, mormăi încruntat. Dar nu puteţi fi rude. Nu-i aşa? Cunoşteam pe toţi ai casei. Fiecare membru al familiei, fiecare văr şi nepot sau copil din Thalassocraţie. Când veneau în vizită, spuneau totdeauna ce mai era nou bătrânului Balon şi eu ţineam minte totul… Trebuie să fie închişi pe undeva, cu pază straşnică. Mă (cm că n-o să-i puteţi salva.

— Erissa? întrebă Reid. Şi ea?

— Nu. Nu. V-am spus, nu? Cu ea e ceva deosebit. Tezeu, cuceritorul nostru, adică Regele Tezeu, a cerut-o în mod special pe Erissa. A trimis imediat oameni după ea, înainte să poată fugi. Au trebuit să lupte în drumul lor până aici, aşa mi-au spus; am văzut sânge pe armuri; asta era graba lor. Nu ştiu de ce. Restul celor din casă, fraţi, surori, copii, servitori, au fost luaţi din întâmplare, împreună cu prada. După Erissa veniseră ei de fapt. Bănuiesc, după cum mă duce mintea, că e în Labirint. Acum pot să mă întorc lângă stăpânul meu?

Muntele Iouktas, unde fusese îngropat Astenon, în peşteraaltar a cărei viziune o avusese Lydra, împrăştia abanos dincolo de noi. Venind de deasupra – cel mai puţin sigur, fiecare cărare putând fi supravegheată – Reid zări palatul, în ciuda incendiilor care izbucniseră mai jos: ziduri ciclopice, stâlpi înalţi, scări largi, desfăşurându-se pe suprafeţe vaste, măreţe chiar şi-aşa, pe jumătate prăbuşite. Câteva focuri de pază străluceau roşii în curte.

— Nu suntem în toate minţile, mormăi Uldin. Să intrăm

de bunăvoie în vizuina lupului, o văgăună unde am putea să rătăcim până în zori.

— Legământ de sânge, răspunse Erissa. Fiindcă Balon refuzase să caute galeria, se travestise ea însăşi; se mişca sprintenă, cu uşurinţa dinainte, dar chipul şi vocea ar fi putut aparţine lui Thalos cel de aramă despre care legenda spunea că păzise odată Creta. Îmi amintesc de camerele astea. Noi ar trebui să ne descurcăm în ele mai uşor decât inamicul.

— Dar numai pentru o femeie tâmpită…

— Du-te înapoi dacă ţi-e frică, rosti Dagonas cu dispreţ.

— Nu, nu, vin.

— Dacă ea are însemnătate pentru Tezeu, atunci trebuie să aibă însemnătate şi pentru noi, glăsui Tylisson. Măcar o să putem ucide câţiva ahei.

Îşi continuară înaintarea, furişându-se. Reid mergea în frunte lângă Erissa. Îi vedea doar umbra şi vârful unei lănci; dar aplecându-se, atingându-i tunica de lână, respirându-i parfumul trupului, ce răzbătea prin duhori de fum şi cenuşă, îşi zise: E aici. Este. Nu e fata care a fost, ci femeia care a devenit acea fată.

— N-ar fi cazul să terminăm cu toate astea?

— Cum aşa? Pur şi simplu?

— Da. Ştiu acum ce s-a întâmplat cu adevărat în noaptea asta. Dacă nu reuşim să ne facem datoria – ei bine, poate că n-o să te mai întâlnesc niciodată, Duncan. Poate că n-am avut niciodată acele clipe numai ale noastre.

— Şi riscul la care sunt supuşi prietenii tăi?

— Ei luptă pentru cauza propriului popor. Asta e mult mai important decât persoanele noastre. Tylisson a zis bine. Gândeşte-te. De ce-o voia neapărat Tezeu pe fata asta? Fiindcă e ceva ciudat cu dânsa; ei îi este sortit să se întoarcă la ea însăşi. El – şi Lydra, cred – nu îndrăznesc să lase din mână un duşman cu asemenea puteri necunoscute. Dar luând-o n-o vor folosi ei oare? E doar o fată, Duncan. Poate fi silită să li se supună… Poporul keftiu

de pe insulele mai mici poate fi cucerit. Dar dacă această Aleasă îi scapă, Tezeu va fi descurajat. Se va potoli, mulţumindu-se să unească Atica şi va lăsa în pace Marea Egee. O clipă fu răutăcioasă: Da, va deveni atât de precaut faţă de credinţa în Zeiţă, încât nu va mai îndrăzni s-o folosească în cârmuirea statului, aşa cum plănuieşte acum. O va trimite pe Ariadna acolo unde nu mai poate pricinui niciun rău.

— Ssst! îi preveni Uldin.

Se târâră pe burtă pe cărările grădinii. Printre frunze, Reid zări cel mai apropiat foc: la lumina lui se vedeau o curte, un stâlp prăbuşit şi un şir de vase mari puse de-a lungul zidului. Doi ahei stăteau şi beau. Un sclav al regelui se străduia să le menţină pocalele mereu pline; pentru el viaţa nu se schimbase prea mult. Cel de-al treilea om era probabil la datorie, fiindcă era echipat şi în picioare. Lumina strălucea pe armele de bronz. Râdea şi glumea cu tovarăşul lui. Reid prinse o frântură:

— Abia mâine sau poimâine, când or să vină corăbiile şi o să avem oameni destui, începe treaba adevărată şi poate c-o s-o găseşti şi pe fata aia care a scăpat, Hippomenes.

Într-un colţ, zăceau doi pe care americanul îi crezu adormiţi. Furişându-se destul de aproape, descoperi că erau cretani. Cununile de la festival li se veştejeau pe tâmple, peste ochii goi şi beregatele tăiate. Micile băltoace de sânge scurse din răni erau deja uscate.

Strecurându-se pe lângă zid, Erissa îi conduse spre o intrare laterală nepăzită. Primul coridor era întunecat ca mormântul. Apoi pătrunseră în altul, situat în unghi drept, unde din loc în loc ardeau lămpi. Între uşi se întindea o frescă înfăţişând zbenguieli de tauri, delfini, albine, pescăruşi, flori, tineri, fete, tot ce era vesel. Erissa clătină din cap.

— Mă aşteptam la luminile astea, spuse. Ariadna şi nimeni alta a ordonat acest lâr călăuzitor pentru cuceritori, pentru ca ei să nu se rătăcească prin coridoare.

Umbrele creşteau şi pâlpâiau, în forme demonice; aerul, însă, era binecuvântat de răcoros şi curat. Se îndreptară spre zona unde Erissa bănuia că se află ţinta lor. Cât de pline de viaţă fuseseră probabil aceste coridoare şi aceste camere cu o zi înainte! Drumul nu era drept, ci şerpuia şi se intersecta mereu.

O voce de după colţ îl izbi pe Reid ca un jungher: Tezeu!

— Ei bine, am reuşit. Nu eram sigur că voi reuşi.

Lydra:

— Ţi-am spus că prezenţa mea te va apăra.

— Da. Ţi-am ascultat rugăciunile tot timpul. Am greşit că mi-a plăcut? Aşa a fost. Mi-a plăcut mai mult decât mă aşteptam.

— Sper că n-o s-o mai faci. *Eu* sunt aici.

— Destul.

Reid riscă o căutătură furişă. La câţiva metri distanţă era o uşă păzită de doi războinici înarmaţi, cu lăncile sprijinite în pământ, încinşi cu paloşe; lumina lămpilor li se juca pe scuturi. Prinţul purta doar o tunică şi o sabie; mânerul ei galben părea mai strălucitor decât bronzul, iar mersul lui era al unuia care cucerise mai mult decât un regat. Lydra, în veşmânt de preoteasă cretană, se agăţase de braţul lui.

— Ce se întâmplă aici? se întrebă Reid, năuc.

— Mai repede, putem să-i omorâm, şopti Ashkel gâfâind.

— Nu, acesta e chiar Tezeu, îl opri Erissa. Precis poate să cheme oamenii.

— Să mori ucigând pe Tezeu – sabia lui Rhizon se ridică.

— Stai. Suntem aici ca s-o salvăm pe fată, interveni Dagonas. Să-l lăsăm să plece cu soldaţii lui.

Aşteptară pe loc. Inimile le băteau nebuneşte.

— Acum! ordonă Erissa.

Reid trecu în frunte şi dădu colţul. Un aheu urlă şi aruncă suliţa. Haras o primi în stomac. Căzu scuipând sânge, străduindu-se să nu strige. Reid văzu faţa cenuşie fără barbă şi-şi zise – clipele păreau că se derulează cu

încetinitorul lăsându-i timp pentru gânduri – Slavă Domnului! Cred că a fost tăiată o arteră vitală. Altfel ar fi trebuit să moară de peritonită, chinuindu-se.

Cel de-al doilea aruncă suliţa. Reid o mânui şi el pe a sa, cu stângăcie, ca pe un ciomag, încercând să doboare vârful ascuţit care-l ameninţa. Lemnul zăngăni. Erissa apucă de mâner şi trase. Atenianul îi dădu drumul şi scoase sabia. Tylisson se repezi spre el. Cu o uşoară mişcare a scutului, atenianul făcu o fandare, pentru ca spada cretanului să treacă pe lângă corpul său. A lui se împlântă pe deasupra scutului. Tylisson se clătină, făcând un pas înapoi, strângându-şi braţul rănit.

— Ajutor! Veniţi repede! Strigau santinelele.

Uldin atacă. Paloşul lui vâjâia prin aer. Când arma de bronz aheeană se repezea spre el, el nu mai era de mult acolo; sărea dintr-un loc în altul. În timp ce se lupta scotea ţipete scurte. Zgomotele zgâriau auzul. Rhizon se feri şi se aruncă cu braţele întinse spre un scut, doborându-l. Uldin se învârti în loc şi capul aheului se desprinse de trup. Stătea acolo şi-şi privea corpul. Sângele îi umezise părul lung. Probabil că vreo femeie şi copiii de acasă aveau să-i simtă lipsa.

Dagonas îl ţinuse pe celălalt. Acum Uldin, Ashkel şi Rhizon puteau să i se alăture. Aheul se dădu înapoi, luptându-se cu scutul şi cu sabia. Metalul se ciocnea; scuturile se auzeau scrâşnind. Uşa rămăsese fără pază.

Reid o încercă. Zăvorul fusese tras. O deschise şi intră într-o încăpere care probabil era un altar. În mărime naturală, sculptată în fildeş, aur şi argint, Zeiţa întindea mâinile în care avea şerpi; reîncarnare a strămoşilor iubiţi. În spatele ei era pictat soarele-taur Astenon, la dreapta caracatiţa care semnifica stăpânirea mării, la stânga spicul de grâu pentru pace şi recoltă. O singură lampă ardea în faţa altarului. Tânăra Erissa stătea îngenuncheată alături; dar chipul îi era întors în altă parte, ofilit, cu faţa ascunsă de părul negru lăsat liber. Sub ea zăcea aruncată fusta

largă de festival, sfâşiată de mâinile care mai târziu îi umpluseră pieptul de vânătăi.

— Erissa!

Reid se împletici în direcţia ei…

Eul ei mai vârstnic trecu pe lângă el, se aplecă şi o îmbrăţişă pe fată. Pe chipul tânăr de lângă celălalt, de vârstă mijlocie, Reid desluşi aceeaşi expresie a zădărniciei pe care o avuseseră şi oamenii săi după scufundarea Atlantidei. Fata îl privea, dar nu-l recunoştea.

— Ce s-a întâmplat? O imploră el.

Femeia spuse:

— Ce crezi? Destinul ei era să fie a ta. Intrarea în rândul preoteselor era condiţionată de fecioria ei. Tezeu se temea de amândouă. Astfel că le-a luat pe ambele. Îndrăznesc să spun că Lydra l-a sfătuit s-o facă. Ştim că ea l-a ajutat.

Reid se gândi întristat: sigur că da, primul ei fiu a fost făcut cu un bărbat înalt şi blond.

Un ţipăt şi un zăngănit de arme au atras după sine sfârşitul luptei. Erissa o ţinea pe Erissa şi spunea blând:

— Hai să plecăm. Pot să-ţi alin o parte din durere, copilă.

Se auziră zgomote puternice. O garnizoană alăturată prinsese de veste.

Reid privi în jur. Cea de a doua santinelă zăcea, ucisă, peste trupul lui Haras. Pe coridor, însă, se apropiau o duzină de războinici, şi niciunul dintre oamenii lui Reid n-avea armură, iar Tylisson fusese scos din luptă.

Dagonas se grăbi spre uşă.

— Ieşiţi, gâfâi el. Putem să-i ţinem în loc o vreme. Duceţi-o la corabie.

Uldin scuipă.

— Du-te cu ei, cretanule, rosti apăsat. Plecaţi cu toţii. Veţi avea nevoie de toţi oamenii. O să-i înfrunt singur. O să-i ţin pe loc.

Erissa cea cu şuviţa albă, susţinând-o pe fata care o urma ca o somnambulă, spuse:

— N-aş fi îndrăznit să-ţi cer aşa ceva.

Atenienii şovăiau încă, adunându-şi curajul de care aveau nevoie pentru a ataca. Probabil auziseră zgomotele. Da, Reid ştia: de dragul oamenilor de neam keftiu care rămăseseră, ea, care dansase cu taurii şi e chiar şi acum un atu al Puterii, nu poate fi lăsată să cadă din nou în mâinile stăpânului lor.

Ceilalţi nu erau laşi. Într-o clipă aveau să înainteze.

Uldin scuipă din nou.

— Un singur hun şi doisprezece luptători. O proporţie foarte nimerită. Privirea lui se opri asupra femeii. Mi-aş fi dorit să mor în stepă, unde albăstrelele înfloresc la soare, cu un cal sub mine, adăugă. Dar tu ţi-ai respectat condiţiile din legământul nostru. Adio.

Ţinea în mână un scut. Se aşeză în mijlocul coridorului, cu sabia ridicată.

— Ce mai aşteptaţi? strigă şi începu să profereze toate înjurăturile obscene care-i veneau la gură.

Erissa îl apucă pe american de tunică.

— Să mergem, spuse ea.

Această plecare îi şocă pe atenieni, urnindu-i din loc. Începură să înainteze în rânduri de câte patru. Cei din primul rând agitau suliţele. Uldin îi lăsă să se apropie. Brusc, se lăsă pe vine, cu scutul deasupra capului şi izbi un picior în carnea vizibilă, între gambierele armurii şi kilt. Omul se prăbuşi urlând. Uldin se şi răsucise şi rănise un altul. Săbiile se izbeau în apărare. Sări din poziţia ghemuită drept spre al treilea, care căzu peste vecinul lui. Amândoi se prăbuşiră şi sabia lui se roti prin aer tăind tot ce găsea în cale. O suliţă îl împunse, însă el păru să n-o ia în seamă. Făcându-şi loc cu forţa printre inamici, lovea sălbatic, în dreapta şi în stânga. Până la urmă duşmanii se îngrămădiră toţi asupra lui, dar cu toate acestea avură nevoie de o bucată bună de vreme pentru a pune capăt înfruntării, dar niciunul dintre supravieţuitori nu rămăsese pe de-a-ntregul teafăr.

Galera înainta pe mare. Avea la bord o seamă de refugiaţi, cei peste care dăduseră oamenii lui Reid. Nu mai avuseseră însă timp să caute mai mulţi. Zarva se mai potolise. O patrulă îi găsise aproape de docuri şi se iscase o luptă în timp ce încercau să fugă – cu lovituri, bufnituri, bâjbâială în întuneric – până ce au ajuns la corabie. Acolo s-au oprit şi i-au ţinut pe ahei până ce au primit întăriri de pe vas şi inamicul, depăşit mult ca număr, a fost măcelărit fără milă. Reid era prea amorţit ca să regrete. Şi acesta era un lucru necesar, îşi dădu el seama, pentru ca locuitorii Knossosului să poată fi transportaţi în siguranţă.

O dată ajunşi în larg, s-au putut, în fine, odihni. Nicio corabie nu mai rămăsese pe apă în apropierea palatului în care locuia regele mărilor. Epuizaţi, s-au aşezat să se odihnească.

Vântul începea din nou să se facă simţit. Până dimineaţă avea să stârnească toate focurile din oraş, unindu-le într-un incendiu devastator, ale cărui urme aveau să fie dezgropate odată cu ruinele abia peste trei mii de ani. În următoarele zile aveau să întâmpine multe furtuni, deoarece atmosfera tulburată continua să se agite. Dar corabia putea naviga singură până în zori. Reid urma să stea de pază. Oricum n-ar fi avut somn, o ştia.

Stătea pe puntea superioară, în locul în care fusese împreună cu Erissa, în acea dimineaţă. (Dimineaţa trecută? Mai puţin de o rotire a planetei?) Mai încolo, formele neclare ale echipajului şi ale refugiaţilor care se mişcau şi murmurau într-un somn prea puţin liniştit. Corabia se legăna sub loviturile tot mai grele şi mai zgomotoase. Vântul bătea, aducând dogoare din sud. Încă mai purta fragmente minuscule de cenuşă vulcanică – transportate de colo-colo între Grecia şi Egipt până ce, în sfârşit, căzuseră pe suprafaţa mării sau aiurea – dar mirosind mai puţin decât înainte.

Apărată de o fâşie de pânză de corabie, Erissa cea

matură ardea o lumânare. Tânăra era lungită pe o saltea de paie. Eul ei mai vârstnic o acoperise cu haine. Se uita în sus, dar el nu putea fi sigur că şi vedea ceva. Avea ochii împăienjeniţi de somn. Femeia îngenunche, aplecându-se deasupra ei, cu părul şi pelerina fluturând în vânt şi spuse cu blândeţe:

— Odihneşte-te, odihneşte-te, odihneşte-te. Totul e bine, draga mea. O să avem grijă de tine. Noi te iubim.

— Duncan, rostiră buzele întredeschise, care fuseseră ca nişte petale de floare, dar acum erau umflate şi rănite de lovitura unui pumn.

— Duncan e aici.

Femeia făcu semn cu mâna. Reid nu putu să nu se supună. Cum să-i refuze Erissei plăsmuirea care urma s-o ţină în viaţă în anii următori?

Era ciudat, totuşi, s-o audă vorbind de zile şi nopţi care nu existaseră niciodată şi nu aveau să existe niciodată. Poate că era mai bine aşa? Realitatea nu putea fi atât de frumoasă.

Dagonas nu trebuia să ştie adevărul şi nu-l va afla. Erissa va vorbi puţin despre asta. El va presupune că în seara aceea fusese doar lovită şi că mai demult, în Atlantida, ea şi zeul numit Duncan…

Lumina zorilor se iţi printre norii de cenuşă goniţi de vânt. Erissa, văzând liniştea întipărită pe chipul fetei, adormit, se ridică şi spuse cu o expresie neîmblânzită:

— Nu suntem liberi încă.

— Cum? Clipi el.

Vântul îi umpluse pleoapele de nisip. Toată fiinţa lui părea că scârţâie de extenuare.

— Ea şi Dagonas trebuie să plece cu barca noastră, să ştii, spuse femeia. Altfel Tezeu poate s-o găsească şi s-o supună la noi chinuri. Abia după aceea se cheamă că ne-am plătit răscumpărarea. Arătă cu degetul. Priveşte!

Ochii lui îi urmăriră direcţia braţului; dincolo de orizont şi de stâncile Cretei, peste marea agitată cu ape închise la

culoare spre apus, spre acel colţ al lumii de unde se apropiau rapid galerele aheilor. În fruntea lor se afla un gigant care nu putea fi decât opera lui Oleg.

XIX

RUSUL construise o copie cât se poate de fidelă a unei corăbii mari bizantine din secolul său. De două ori mai lungă şi de trei ori mai înaltă decât cea a lui Reid, avea două catarge cu vele latine; dar astăzi, din cauza vântului potrivnic, se deplasa cu ajutorul vâslelor. Prova ei despica valurile de parcă ar fi fugărit nişte corăbii inamice. Întărită cu parapete de scânduri în faţă şi în spate, fusese prevăzută şi cu un mare număr de catapulte. În mijlocul navei se găseau două tangoane[12]. Cu ajutorul lor fuseseră construite două mici platforme suspendate şi pe care se depozitaseră lespezi de piatră ce puteau fi prăvălite peste un echipaj ostil. Sub puntea superioară, acolo unde bordul avea din loc în loc deschideri pentru cei care trăgeau la rame, fuseseră atârnate scuturi, pentru a-i proteja pe vâslaşi. Deasupra vâslaşilor, pe puntea principală, roiau luptătorii.

— Atenţie, strigă Reid. Treziţi-vă! Treziţi-vă!

Începură să se smulgă din ghearele somnului. Numai Dagonas părea să-şi fi păstrat întreaga vitalitate. Se repezi spre Reid şi cele două Erisse.

— Ce trebuie să facem? strigă. Câiniiăştia sunt odihniţi. Pot ridica şi pânzele dacă vor. N-o să-i întrecem niciodată. Şi dacă ne prind…

Privi în jos spre fată şi oftă.

— Ne îndreptăm spre vasul cel mare, îi spuse Reid. Căpitanul lui e prieten cu mine, n-o să lupte de bunăvoie împotriva noastră, sper.

Femeia îşi muşcă buzele.

— Voi, tinerii… Să vedem. Stai lângă ea, Dagonas.

---

[12] Drug de lemn care serveşte la legarea bărcilor pe apă sau la coborârea marinarilor în bărci (n. red.).

Îl trase pe Reid deoparte.

— Presimt că are să se întâmple o nenorocire, rosti, pe un ton sumbru.

— De asta mă tem şi eu, fu de acord Reid. Dar n-avem de ales, nu-i aşa? Şi… adu-ţi aminte de speranţa noastră. Acei călători în timp, rătăcind prin apropiere, vor observa o corabie care nu face parte din această epocă şi se vor apropia ca să vadă mai bine. Ei bine, aici avem două astfel de vase. Al lui e chiar mai nelalocul lui decât al nostru. *Trebuie* să ajungem lângă el.

Aruncă o privire în sus dar nu văzu decât nori, cenuşii, cafenii şi negri îngrămădindu-se spre miazăzi şi prevestind o nouă furtună. Desigur, observatorii din viitor puteau fi înzestraţi cu aparate pentru vizibilitate în întuneric.

— Dacă nu suntem salvaţi… începu şi vocea i se înecă.

— Atunci ne croim drumul împreună. Privirile amândurora rătăciră spre perechea de tineri, fata adormită şi zâmbitoare şi băiatul ghemuit lângă ea. Sau murim, sfârşi Erissa. Dar ei doi vor trăi. Până la urmă, am fost norocoasă. Mă rog ca şi tu să fii.

Vâslele se puseră în mişcare, scrâşnind. Trebuiau să intercepteze corabia cea mare înainte ca o galeră mai mică s-o nimicească pe a lor. Aheii erau împrăştiaţi pe o suprafaţă mare, fără a fi aşezaţi în vreo formaţie anume – ideea de flotă adevărată n-avea să apară încă multe secole, acum că singura din lume dispăruse – dar ei trebuiau neapărat să observe acel vas ciudat şi însemnele lui cretane atât de vizibile. Apropiindu-se, ar fi văzut că oamenii de la bord erau de neam keftiu. Un joc cinstit.

Puntea se legăna. Valurile treceau de bord spărgându-se peste trupurile aproape goale ale flăcăilor de la vâsle care ar fi trebuit să dea la o parte oameni îngroziţi, femei adunate de-a valma, copii care ţipau. Vântul scotea un sunet ascuţit şi aducea de departe zgomot înăbuşit de tunet.

— Nu ţi-e frică, Duncan, nu-i aşa? întrebă Erissa.

— Nu, rosti şi fu uimit să constate că era adevărat. Se gândi: Poate că am învăţat de la ea să fiu curajos.

Corabia cea mare îşi schimbă direcţia. Evident, căpitanul ei era şi el dornic de contact. Ei făceau semne şi strigau pe puntea din faţă, dar vocile le erau purtate de vânt şi încă nu se putea recunoaşte niciun individ.

— Totuşi…

— Doamne Dumnezeule! explodă Reid. Îşi încarcă ditamai catapultele!

— Atunci a sosit clipa dezastrului pentru noi, remarcă Erissa, cu dinţii încleştaţi. Ne-au văzut corabia şi s-au speriat.

De pe vasul atenian se înălţă un bulgăre de foc, îndreptându-se cu viteză spre mica galeră. Apoi altul şi altul. Reid îşi zise amuzat: Trebuie să fie cel mai bun foc grecesc pe care e în stare să-l aprindă Oleg!

— Înainte! strigă. Trebuie să ne apropiem – să le arătăm cine suntem.

Primele două proiectile se prăbuşiră tasâind în mare. Cel de al treilea izbi puntea superioară. Nimeni nu mai rămăsese acolo în afară de oamenii lui Reid şi de cârmaci. Acesta răcni şi coborî în adăpost. Reid nu-l condamna prea tare. Acele scânduri uscate şi date cu smoală stârneau focul şi mai tare. Flăcările izbucniră imediat. Americanul sări şi el în partea de jos a vasului, unde se declanşase un adevărat haos.

— Vâsliţi, vâsliţi, nu vă opriţi! Îngăima el. Să mă ajute cineva.

Apucă o căldare şi umplând-o bine o întinse Erissei cea matură. Aceasta turnă apa peste flăcări, dar strigă:

— N-are rost. Ne-a lovit încă unul. Vântul înteţeşte focul.

— Bine, du-i pe cei tineri la barcă!

— Da. Erissa, trezeşte-te! Dagonas, urmează-mă.

Veniră lângă Reid la pupa. În zăpăceala generală, copleşitoare, puţini observară că trage barca de salvare. Tylisson se apropie şi spuse în mijlocul hărmălaiei:

— Nu-i loc decât pentru câţiva în asta, căpitane.

Reid încuviinţă.

— Nu pleacă decât ei doi, rosti hotărât, arătând spre tineri.

— Eu, să te părăsesc? protestă Dagonas.

Reid îi întâlni privirea.

— Nu mă părăseşti deloc, îl calmă. Mă ajuţi mai mult decât îţi închipui.

Mâna lui dreaptă o apucă pe a băiatului. Braţul stâng îmbrăţişă umerii fetei, care trecuse de la amorţeala somnoroasă la groază şi teroare conştientă. Puntea de deasupra ardea scoţând nişte trosnete îngrozitoare. În partea din faţă, oamenii se ghemuiau, văicărindu-se.

— Erissa, îi spuse el, du-te. Îndură totul. Să ştii că până la sfârşit te voi chema înapoi la mine. Cu mare sforţare o sărută pe frunte. Dagonas, să n-o părăseşti niciodată. Adio.

Femeia îi îmbrăţişă scurt, pe ea şi pe flăcău. Se urcară în barcă. Dagonas era tulburat de faptul că nu luau pe nimeni cu ei. Dar înainte ca el să poată spune ceva, Reid dăduse drumul la odgon. Împinsă de vânt şi de valuri, barca se îndepărtă repede. Părea îngrozitor de fragilă şi singuratică. Dagonas se chinuia să fixeze catargul. Curând, fumul iscat de puntea în flăcări îi ascunse vederii.

— Tu eşti căpitanul, îl acostă Tylisson, dar pot să te întreb de ce nu laşi şi pe alţii să plece?

— Am motivele mele, răspunse americanul. Însă nu-l divulgă şi pe cel mai important: că cel ce pleca pe mare ar fi preferat să moară decât să fie osândit la o sclavie din care doar cei mai curajoşi puteau scăpa.

Femeia rosti cu o voce ciudată:

— Acum suntem liberi.

Reid îşi zise: liberi să murim. Nu i-am expediat pe cei doi copii doar ca să jucăm un ultim act care e totodată şi primul, nici din dorinţa de a-i salva de la a deveni talismanele care îi fac pe barbari să dorească să distrugă ce a mai rămas din civilizaţie. I-am trimis pe mare pentru a

fi sigur că vor supravieţui. Această corabie e condamnată şi probabil şi noi. Dar nici eu nu voi înceta să lupt, Erissa.

— Hai, îi ordonă lui Tylisson. Ajută-mă să potolesc această panică.

Ţipând şi lovind în dreapta şi-n stânga, reuşiră să facă puţină ordine. Cei din Knossos se îngrămădiseră pe băncile din mijloc, iar cei din Atlantida apucară vâslele care, legate cu curele de siguranţă, nu fuseseră luate de apă. Vasul în flăcări înainta din nou.

— Să ne ducem lângă bord şi să ne anunţăm prezenţa, se adresă Reid Erissei.

Acum nu erau departe de corabia cea mare. Prin spaţiul care-i despărţea, înceţoşat de fumul gros, reuşiră să distingă câteva chipuri. Diores, da, pe puntea din faţă, supraveghind încărcarea catapultelor; iar Oleg, Dumnezeule, stând cât era de mare lângă el. Reid sări la prova şi se agăţă de stâlpul etravei. Căldura nimicitoare îi muşca spatele.

— Oleg! strigă el. Nu ne cunoşti?

— *Bojemoi*! răspunse rusul. Duncan, Erissa – mă întrebam – staţi aşa, băieţi! Trimiteţi o barcă acolo!

Reid îl văzu pe Diores scuturând din cap. Îşi putea închipui şi singur cuvintele amiralului.

— Sunt prea periculoşi, ăştia. Mai bine să terminăm cu ei cât mai suntem în stare.

Oleg urlă a indignare şi ridică securea. Diores aruncă un cuvânt. Doi războinici veniră să-l aresteze pe Oleg. Securea lui şuieră. Luptătorii se retraseră. Diores strigă la ceilalţi.

— Ţine-te bine, venim! strigă Reid, apoi se adresă vâslaşilor înşiruiţi de-a lungul corăbiei şi lui Ashkel –, aflat la cârma improvizată: E ultima noastră şansă. Să Scoatem monstrul din luptă, să le cucerim bărcile!

Strigăte răguşite izbucniră drept răspuns. Sub pielea şiroind de transpiraţie, se vedeau muşchii încordaţi. Galera zvâcni înainte. Reid o trase pe Erissa înapoi, pentru

siguranţă.

Oleg, pe corabia mare, se luptase şi ajunsese la Diores. Atenianul scoase sabia repezindu-se la el. Securea lui Oleg izbi paloşul, aruncându-l cât colo. A doua lovitură dată lateral, în dreptul platoşei, îl aruncă pe Diores peste bord. Îmbrăcat în bronz ca-ntr-o armură, se scufundă pe dată. Oleg se răsuci, înfruntându-i pe războinici.

Vasul mai mic înainta din ce în ce mai iute, în ritmul internai al vâslelor. Prova lui despica în viteză val după val. Focul care-l cuprinsese începuse să se întindă spre corpul şi velatura celeilalte corăbii. Reid apucă o ancoră, o învârti deasupra capului, o agăţă de o margine şi se căţăra pe frânghie. Gândul îl fulgeră: Deci ambele obiecte anacronice sunt distruse. Nimeni nu va mai construi altele în generaţia asta… încă multă vreme de aici încolo, mult după ce aheii, argivii, danaanii, dorienii au să devină greci, iar sângele keftiu, al strămoşilor stăpânitori ai mării, va curge prin venele tuturor.

O formă strălucitoare coborî dintre nori.

XX

BĂRBATUL BRUNET, amabil, spusese:

— Nu, n-am ştiut de voi. Raportul referitor la existenţa voastră aici a fost studiat cu întârziere – acum şi salvarea ulterioară se va face abia în viitorul nostru. Expediţiile în timp fiind atât de limitate la număr, niciuna nu este irosită pentru un traseu în trecutul apropiat. Dar presupunerea voastră că vor fi trimişi observatori pentru catastrofă – un eveniment geologic aproape unic – şi urmările ei imediate au fost corecte. La fel de corect aţi sperat că acele vase neobişnuite ne vor atrage atenţia şi vom ghici ce s-a întâmplat. Să nu vi se pare că totul a fost în zadar. Aţi supravieţuit şi în final aţi reuşit datorită propriilor voastre eforturi. Cei slabi ar fi pierit, iar nătărăii n-ar fi ştiut cum să se ascundă mai bine.

Regretăm că nu putem găsi acea barcă de salvare. Zona e prea mare şi bântuită de furtuni, iar posibilităţile noastre limitate. Şi dacă stăm să ne gândim mai profund, orice rău e spre bine. Dacă ar fi posibil, n-aţi dori să vă descotorosiţi de trecut? Dar ziua de mâine se naşte din ce a fost ieri.

— I-am dus pe prietenii voştri din Atlantida şi din Knossos în Creta, în ţinutul dinspre interiorul ţării, unde cuceritorii nu vor ajunge prea curând. Amintirile lor referitoare la ziua precedentă au fost şterse. Ei sunt convinşi că fugind au suferit un naufragiu. Am făcut asta pentru a-i scuti de îndoieli şi spaime inutile care i-ar fi stânjenit în procesul de refacere a vieţii. Din nou, trebuie să te simţi mândru, fiindcă i-ai salvat pe aceşti refugiaţi şi arheologii nu vor găsi multe case sub lava de la Santorini.

Echipajul duşmanilor? Ei au văzut prea puţin; îţi aminteşti că la apropierea noastră am făcut pe toată lumea să-şi piardă cunoştinţa. Identitatea lor ahee fiind evidentă,

i-am lăsat să se trezească după câteva minute şi să fie luaţi de alt vas înainte ca al lor să se scufunde.

Şi, totuşi, echipajele celorlalte nave au văzut prea mult – apariţia unor zei mânioşi – aşa că Tezeu, la întoarcerea sa, a aruncat *mentatorul în* mare. Aşa e bine. Dar şi mai bine a picat pedeapsa pe care i-ai aplicat-o smulgând din colţii victoriei sale pe fata prin care el credea că a triumfat chiar şi asupra Zeiţei. Te poţi consola cu faptul că acum nu numai că va cruţa coloniile cretane de pe insule, dar va deveni în totul un rege bun şi întemeietor al civilizaţiei miceniene, vlăstar demn al celei minoane; o civilizaţie ce o va înrâuri profund pe cea elenică.

Suntem desigur recunoscători pentru informaţiile voastre referitoare la vehiculul spaţio-temporal eşuat. Poate fi reparat şi folosit din nou. Da, şi voi puteţi fi trimişi înapoi. Tocmai fiindcă acele câmpuri de control s-au defectat şi au cauzat neplăceri iniţiale, noi avem (la modul figurat) un culoar de energie unde maşina a trecut prin continuu. Lansat înapoi pe acelaşi traseu, vehiculul vă poate transporta şi vă poate lăsa unde şi când aţi fost luaţi prima dată, într-o derulare inversă a procesului accidental iniţial.

Reparaţiile vor dura un timp, din cauza mijloacelor restrânse de care dispunem. În afară de asta, aţi trecut prin experienţe îngrozitoare. Baza noastră se află la Marea Neagră, departe de zona calamitată. N-aţi vrea să fiţi duşi acolo ca să vă odihniţi, să vă reveniţi şi să hotărâţi ce veţi face cu vieţile pe care le-aţi câştigat?

Oleg spuse sentimental şi puţin ameţit:

— Deci ultima noapte împreună. N-o să mi-o stric eu pentru voi doi, cum nici în ultima vreme nu v-am deranjat prea mult. Totuşi o să-mi fie dor de voi, deşi mă bucur să mă-ntorc acasă.

Îi îmbrăţişă pe fiecare cu o graţie de urs şi plecă să se culce.

Reid şi Erissa erau singuri. Expediţia oamenilor

viitorului nu locuia într-un cort, ci într-o clădire cu arcade avântate, irizate şi indestructibile precum curcubeiele. De pe terasa pe care se găseau se vedea coasta unui deal care cobora într-o pădure mirosind dulce a vară, argintată de lumina rece a Lunii, până la apa liniştită şi nesfârşită. O mulţime de stele le străluceau deasupra capetelor. Se auzea o privighetoare.

— Aproape că-mi doresc să putem rămâne, spuse el cu sufletul greu.

Ea scutură din cap.

— Am mai vorbit despre asta, dragul meu. Exilul n-ar fi potrivit pentru niciunul dintre noi. Mai rău ar fi să aflăm câtă dragoste am trădat în casele noastre.

— Pare aşa lipsit de sens, rosti el întristat, gândindu-se la durerea pe care avea să o trăiască, a doua zi. N-am făcut decât să descriem un cerc complet; doar că tu ai aflat că întreaga ta viaţă se baza pe o minciună.

— Dar am făcut mult mai mult! exclamă ea. Îi puse mâinile pe umeri şi-l privi grav şi duios în acelaşi timp. N-ai înţeles? Trebuie să-ţi spun iar? Am trăit acea jumătate de an şi, chiar dacă am avut necazuri, am avut parte şi de bucuria de a ne avea unul pe celălalt, sentiment care va rămâne viu în noi până la moarte. Şi am câştigat şi o victorie – fiindcă victorie se numeşte faptul că cei pe care i-am avut în grijă au supravieţuit sfârşitului lumii, reuşind să perpetueze o mare parte din ea, în lumea cea nouă. N-am avut de urmat decât un singur drum pe care, deşi s-a întors la un moment dat în timp, totuşi l-am urmat. Acum văd că niciodată n-am fost sclavii sorţii, fiindcă propriile noastre voinţe au fost cele care ne-au făurit destinele.

Eu – continuă Erissa – m-am amăgit cu un mit. Dar cei tineri şi răniţi au nevoie de mituri. Mai târziu am crescut şi am depăşit această nevoie şi adevărul e mai bun. Am suferit, am suferit cumplit. Dar ţie trebuie să-ţi mulţumesc pentru că mi-ai deschis ochii. Deukalion este într-adevăr fiul meu cel mai mare şi mult iubit, iar viaţa lui e chezăşia

faptului că ura a încetat. Cât despre bărbatul Dagonas, ei bine, n-o să mai pot niciodată să stau în braţele lui fără să-mi amintesc cum a avut grijă de fata aceea. Tu nu mai eşti zeul meu, ci un prieten drag, ceea ce înseamnă mai mult, iar el e bărbatul vieţii mele.

Tăcu, apoi zise încet:

— Nu există fericire pură. Dar eu voi fi mai fericită decât am fost. Sper că şi tu, Duncan.

O sărută.

— Aşa cred, murmură. M-ai vindecat de ceva de care sufeream fără să ştiu.

Ea zâmbi.

— Noaptea asta e a noastră. Dar, iubitul meu de la care curând trebuie să-mi iau rămas-bun, spune-mi încă o dată ce urmează.

— Peste o mie de ani Atena va străluci cu o glorie care va bucura tot restul omenirii. Şi sămânţa secretă a acestei înfloriri este moştenirea pe care a primit-o de la poporul tău.

— E o adevărată alinare pentru mine să ştiu că ţara mea a fost şi a lor va fi. Acum, hai să fim numai noi doi.

Reid se împiedică şi căzu, rămânând o vreme întins pe puntea vibrândă, până ce ameţeala zborului trecu.

Ar fi mai bine să mă ridic, îşi zise, şi să mă duc în cabină înainte să vină cineva. În ciuda faptului că sunt bărbierit, tuns şi port o imitaţie de haine din secolul douăzeci, dată de ei, îmi va fi greu să explic anumite schimbări din înfăţişarea mea.

Se ridică în picioare. Forţa şi calmul îi reveniră. Pacificul de Nord scânteia şi murmura împrejurul său. Încercă să invoce imaginea Erissei în lumina Lunii, dar îi fu peste putinţă; era ca şi cum ar fi încercat să-şi amintească un vis.

Şi totuşi, îşi dădu el seama, ea m-a ajutat să câştig totul. M-a învăţat ce înseamnă să fii femeie şi, astfel, ce înseamnă să fii bărbat.

Coborî. Pamela stătea în cuşeta rezervată, singură cu un

roman poliţist. Lumina lămpii lucea în părul ei şi pe fotografia copiilor lor. Ea îşi ridică privirea:

— Oh, spuse timid, te-ai întors mai repede decât credeam. El îi zâmbi. Îi veni în minte că în aceeaşi noapte, mai devreme, îşi amintise de un bărbat care murise tânăr, din cauze de neînţeles, dar care reuşise să trăiască mai mult decât majoritatea oamenilor. Îşi aminti câteva cuvinte lăsate de el:

Şi nu mi-a fost teamă nicicând
Să te văd pe stradă mergând
Sau venind peste câmpuri spre mine
Cu pas molcom şi-adesea banal.
Căci ceea ce nimeni în veci nu mi-a spus.
Nici eu n-am ştiut vreodată.
E că, de oameni şi timp mai presus.
Tu eşti iubirea mea toată.

Pamela îl privi mai atent pe Reid şi se ridică în capul oaselor.

— Ai altă haină pe tine, spuse. Şi…

— Ştii, am stat la taclale cu un marinar şi am hotărât că fiecăruia îi place mai mult haina celuilalt şi le-am schimbat, răspunse el. Ia uită-te la asta!

Îşi scoase haina şi i-o puse în poală. Ea o privea fix, uimită de materialul neobişnuit.

Între timp, el se descotorosi de restul hainelor pe care, pretinzând că îşi pune un halat de baie, le dosi într-un sertar. Avea să le arunce peste bord, mai târziu.

Ea ridică ochii, din nou.

— Duncan, zise. Nu ştiu cum, parcă ai slăbit brusc. Şi ridurile alea pe faţa ta…

— Vrei să spui că n-ai observat până acum? Îngenunche lângă patul ei, şi luându-i bărbia în mână, îi spuse: E timpul să ne oprim din derivă. Ia vâslele, camarade, şi dacă nu prea ştii să le foloseşti, lasă-mă să-ţi arăt eu.

Trebuie să-i distrag gândurile, gândi. Într-o zi, îi voi spune tot adevărul. Dar nu încă. N-ar putea crede. Oricum, ne presează treburi mai importante.

Sunt copleşit de acest nou sentiment, în care se topesc ştiinţa a ceea ce e necesar, spiritul care nu se dă bătut şi curajul de a fi plin de bucurie.

— Ce vrei să spui? insistă ea.

El răspunse:

— Vreau să-mi fac femeia fericită.

Editor: VALENTIN NICOLAU
Redactor: ROMULUS BĂRBULESCU
Culegere şi paginare computerizată: CAMELIA MARES
Tehnoredactor: DAN RĂDULESCU
Apărut 1996, Bucureşti
Coli tipar: 19. Format: 16/54 x 84
Timbrul literar se varsă în contul ASPRO nr. 45.10.80.12.108, BCR – sector 1, Bucureşti

nautilus

Poul Anderson

DANSATOAREA DIN ATLANTIDA

ÎNCERCÂND SĂ-ȘI SALVEZE CĂSNICIA, ARHITECTUL AMERICAN DUNCAN REID PLEACĂ ÎMPREUNĂ CU SOȚIA LUI ÎNTR-O CROAZIERĂ. ȘI, ÎNTR-ADEVĂR, ÎȘI REZOLVĂ DEFINITIV PROBLEMELE. PENTRU CĂ DISPARE DE PE VAPOR. SE TREZEȘTE ÎNTR-O LUME STRANIE, ALĂTURI DE UN RUS DIN EVUL MEDIU, UN HUN DIN SECOLUL AL IV-LEA ȘI O PREOTEASĂ DIN ANTICHITATE. TOȚI AU TRĂIT ACEEAȘI EXPERIENȚĂ INEXPLICABILĂ, AU FOST LUAȚI DE ACELAȘI VÂRTEJ ȘI ARUNCAȚI... UNDE ȘI CÂND? TOT ACOLO SE AFLĂ UN MISTERIOS CILINDRU DIN METAL, ÎN CARE ESTE ÎNCHIS SECRETUL ÎNTÂLNIRII LOR ULUITOARE. CA SĂ-L AFLE, CEI PATRU FORMEAZĂ O ALIANȚĂ CĂREIA NIMIC NU-I POATE STA ÎN CALE. O ALIANȚĂ PE VIAȚĂ, FĂRĂ FISURĂ, FIINDCĂ ORICE SLĂBICIUNE A EI LE-AR ADUCE TUTUROR PIEIREA...

